

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
FARMAKOGNOZİ ANABİLİM DALI
FİTOTERAPİ PROGRAMI

GIDA DESTEĞİ OLARAK KULLANILAN ÜRÜNLER ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR
(Düzenlemeler, Uygulamalar ve İnternet Üzerinden Pazarlanan Ürünler)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dr. Kamil KASABALI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Didem DELİORMAN ORHAN

ANKARA
Aralık 2007

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
FARMAKOGNOZİ ANABİLİM DALI
FİTOTERAPİ PROGRAMI

GIDA DESTEĞİ OLARAK KULLANILAN ÜRÜNLER ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR
(Düzenlemeler, Uygulamalar ve İnternet Üzerinden Pazarlanan Ürünler)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dr. Kamil KASABALI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Didem DELİORMAN ORHAN

ANKARA
Aralık 2007

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

DOKTORA /YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN ADI ve SOYADI : KAMİL KASABALI
ANABİLİM DALI : Farmakoprozi - Fitoterapi
SINAV TARİHİ : 26.12. 2007
TEZ KONUSU : Gıda Destekli Olarak Kullanılan
Ürünler Üzerinde Araştırmalar.

KARAR : Başarılı

Yukarıda belirtilen tarihte yapılan Tez Savunma Sınavı sonucunda yukarıda konusu belirtilen tezin

Düzeltilmesine : -
Kabulüne : +
Reddine : -

OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

GEREKÇE :

Prof. Dr. Turhan Baykal
JÜRİ BAŞKANI

Doç. Dr. Didem
Delişman Orhan ÜYE

ÜYE

ÜYE Prof. Dr. Erdem
Yeşilada

ÜYE

ÖNSÖZ

Tez konumu belirleyen, çalışmalarım sırasında hiçbir yardımı esirgemeyen Değerli Hocam Sayın Doç Dr. Didem DELİORMAN ORHAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Tez konuma ve bana ayırmış olduğu değerli zamanı için kendisine minnetarım.

Çalışmalarımı yakından takip eden, değerli fikir ve bilgileri ile beni aydınlatan, Sayın Hocam Prof. Dr. Ekrem SEZİK'e gıda destekleri konusunun önemini fark etmemi sağladığı için teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Bu tezin hazırlanma sürecinde yaptığım araştırmalar ve incelemeler sonucu hocamızın vermiş olduğu "Farmakope Analizleri" dersinin önemini bir kez daha anladım. Bilgi toplama ve bilgiye ulaşma yollarını bize gösterdiği için de kendisine şükranlarımı sunuyorum.

Farmakognozi Anabilim Dalı Fitoterapi Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans yapma imkânı veren Anabilim Dalı Başkanı Sayın Hocam Prof. Dr. Turhan BAYKAL'a ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Bölüme her gelişimde değerli fikirleri ile ufkumu açan, keyifli sohbetleri ve güler yüzlülükleriyle bana moral ve isteklendirme sağlayan öğretim üyeleri ve yardımcılara olumlu katkılarından dolayı teşekkür ediyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Ayrıca, özellikle çevirilerimde yardımcı olan Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Emekli Öğretim Üyesi, Değerli dostum Ayşe KIZIKLI ile her türlü teknolojik konuda yardımcı olan sevgili kardeşim Bora BAYRAKTAR'a da sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

	KABUL VE ONAY	I
	ÖNSÖZ	II
	İÇİNDEKİLER	III
	ŞEKİLLER LİSTESİ	V
	TABLolar LİSTESİ	VI
	KISALTMALAR	VII
	EKLER LİSTESİ	IX
1.	GİRİŞ VE AMAÇ	1
2.	GENEL BİLGİLER	3
2.1.	Fonksiyonel Gıdaların Uluslararası Gelişim Süreci ve Tarihçesi	3
2.2.	Fonksiyonel Gıda ve Gıda Desteği Nedir?	3
2.3.	Gıda Destekleri ve Fonksiyonel Gıdaların Üreticiler Bünyesinde Sınıflandırılması	5
2.4.	Fonksiyonel Gıdaların Üretiminde Kullanılan Yöntemler	9
2.5.	Bir Fonksiyonel Gıda Maddesinin Taşınması Gereken Özellikler	9
2.6.	Bitkisel Kaynaklı Fonksiyonel Gıdalar	11
2.7.	Hayvansal Kaynaklı Fonksiyonel Gıdalar	19
2.8.	Simbiyotikler	21
2.9.	Gıda Desteklerine Ülkelerin Bakış Açılı ve Uygulamaları	25
2.9.1.	ABD'deki Gıda Desteklerinin Durumu	25
2.9.2.	İngiltere'deki Gıda Desteklerinin Durumu	29
2.9.3.	Kanada'daki Gıda Desteklerinin Durumu	30
2.9.4.	Avrupa Birliği Ülkelerinde Gıda Destekleri, Diyet Gıdalar, Sporcu Beslenme Gıdaları ve Geleneksel Bitkisel İlaçlar Hakkında ABD Dış Ticaret Bürosunun Görüşü	31
2.9.5.	Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Gıda Desteklerinin Durumu	40
2.9.5.1.	Sağlık Bakanlığı	40
2.9.5.2.	İktisadi Etüdler Daire Başkanlığı, Sınai Bünye Etüdleri Şube Müdürlüğü Tarafından Yürütülen İşlemler	41

2.9.5.3.	Tarım Bakanlığı	46
3.	GEREÇ ve YÖNTEM	52
3.1.	Gereçler	52
3.2.	Yöntem	53
4.	BULGULAR	55
4.1.	Teorik Bulgular	55
4.2.	İnternet Bulguları	55
4.3.	T. C. Tarım Bakanlığı Gıda İzleme ve Denetim Programları	107
5.	TARTIŞMA ve SONUÇ	113
6.	ÖZET	121
7.	SUMMARY	123
8.	KAYNAKLAR	126
9.	EKLER	143
10.	ÖZGEÇMİŞ	265

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:	Sağlık Bakanlığının Uyguladığı İthalat İşlemleri	44
Şekil 2:	Men's Virility Power	56
Şekil 3:	Bükaş Anasonlu Karışık Bitkisel Çay	57
Şekil 4:	Noni N-Right Tablet	58
Şekil 5:	Alcachofa (Enginar Ekstresi)	59
Şekil 6:	Maca	60
Şekil 7:	Purple Corn	61
Şekil 8:	Yohimbe-Max	62
Şekil 9:	Cha de Bugre	63
Şekil 10:	Multimix	64
Şekil 11:	Lingzhi Extract	65
Şekil 12:	Tigra	66
Şekil 13:	Acibak	67
Şekil 14:	Twinlab Daily One Caps	69
Şekil 15:	Blue Cap	70
Şekil 16:	Catuaba Bark	71
Şekil 17:	Hairbac	72
Şekil 18:	Herbocare	73
Şekil 19:	Hoodia Gordonii	74
Şekil 20:	Lovemax	75
Şekil 21:	Rectocare	76
Şekil 22:	Strex-5M	77
Şekil 23:	Tien Hsien Liquid	78
Şekil 24:	Valerian Root – Kedi Otu	79
Şekil 25:	Virility Pills	80
Şekil 26:	Vitex Bitkisel Karışım Tablet	82
Şekil 27:	Vitesse	84
Şekil 28:	Comemerry	85
Şekil 29:	Spilanthes	86
Şekil 30:	Cardiol-H	87
Şekil 31:	Diabac	88
Şekil 32:	Holikan Antihiperlipid Beslenme Takviyesi	89
Şekil 33:	Jointcare	90
Şekil 34:	Livplus	91
Şekil 35:	Mensocare	92
Şekil 36:	Power Love	94
Şekil 37:	Respicare	95
Şekil 38:	Lida Yosun Hapı	97
Şekil 39:	Tian Xian Kapsül	99
Şekil 40:	Y-Virilin Kapsül	100
Şekil 41:	S-Multi	101
Şekil 42:	S-V Tablet	103
Şekil 43:	Allbress Tablet	105
Şekil 44:	Carctol Tablet	106
Şekil 45:	Gıda ve Gıda Ambalaj Maddelerinin İthalatında Kontrol Belgesi Düzenleme İşlemleri	237

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:	FDA Tarafından Onaylanan Besin ve Sağlık ilişkileri	11
Tablo 2:	Günümüzde Kullanılan Probiyotik Bakteriler	25
Tablo 3:	Sağlık Bakanlığı Tarafından İthalatına İzin Verilen Ürünler	42
Tablo 4:	Sağlık Bakanlığı Tarafından İthalatına İzin Verilen Diğer İşler	42
Tablo 5:	İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü (İEGM)'nin 2006-2007 Ruhsatlandırma İçin Tespit Ettiği Fiyatlar	45
Tablo 6:	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Gıda İzleme ve Denetim Programları 2006	108
Tablo 7:	Genel Gıda Denetim Sonuçları	110
Tablo 8:	Gıda Üretim Yerleri Sektör Bazında Denetim Sonuçları	111
Tablo 9:	İnternette Pazarlanan Tarım Bakanlığında Ruhsatlı Gıda Desteklerine Ait Örnekler	114
Tablo 10:	İnternette Pazarlanan Tarım Bakanlığında Ruhsatı Olmayan Gıda Desteklerine Ait Örnekler	114
Tablo 11:	İnternette Pazarlanan Afrodizyak Etkisi Olduğu İddia Edilen Gıda Desteklerine Ait Örnekler	115
Tablo 12:	İnternette Pazarlanan Ayurvedik Özelliği Olan Gıda Desteklerine Ait Örnekler	115
Tablo 13:	MHRA'nın Gıda Desteklerini Tıbbi Ürün veya Gıda Desteği Olarak Değerlendirebilmesi İçin Ek 1 no'lu Liste İle Kullanılmasını Önerdiği İfadeler	190
Tablo 14:	Besin Öğeleriyle İlgili Beyan Tablosu	257

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AT	: Avrupa Topluluğu
cGMP	: Current Good Manufacturing Practises (Geçerli İyi Üretim Koşulları)
CIHR	: Canadian Institutes of Health Research (Kanada Sağlık Araştırma Enstitüsü)
CLA	: Conjuge Linoleik Acid (Konjuge Linoleik Asit)
CTFA	: Cosmetic, Toiletry and Fragrance Association (Kozmetik, Tuvalet Malzemeleri ve Parfüm Birliği)
DG SANCO	: Health and Consumer Protection Directorate General (Genel Sağlık ve Tüketici Koruma Müdürlüğü)
DHA	: Dokozahekzaenoik asit
DSHEA	: Dietary Supplement Health and Education Act (Gıda Destekleri Sağlık ve Eğitim Yasası)
EAC	: Expert Advisory Commitee (Uzman Tavsiye Komitesi)
ECJ	: European Court of Justice (Avrupa Adalet Divanı)
EFSA	: European Food Safety Agency (Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu)
EPA	: Eikozapentaenoik asit
ESCOF	: The European Scientific Cooperative On Phytotherapy (Avrupa Bilimsel Fitoterapi Birliği)
FDA	: Food and Drug Administration (Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi)
FOSHU	: Foods for Specified Healthy Use (Belirlenmiş Sağlıklı Gıdalar)
FUFOSE	: Functional Food Science in Europe (Avrupa'daki Bilimsel Fonksiyonel Gıdalar)
GAP	: Good Agricultural Practice (İyi Tarım Uygulamaları)
GST	: Glutasyon-S-transferaz
GTİP	: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
HDL	: High Density Lipoprotein (Yüksek Dansiteli Lipoprotein)
ILSI	: International Life Science Institute (Uluslararası Yaşam Bilimleri Enstitüsü)
IMB	: Irish Medicines Board (İrlanda İlaç Kurulu)
INCI	: International Nomenclature of Cosmetic Ingredients (Uluslararası Kozmetik İçerikleri Terminolojisi)
KKGM	: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
LDL	: Low Density Lipoprotein (Düşük Dansiteli Lipoprotein)
LT	: Lökotrienler

MCA	: Medicines Control Agency (İlaç Kontrol Şubesi)
MEB	: Medicines Evaluation Board (İlaç Değerlendirme Kurulu)
MHRA	: Medicine and Health Regulated Agency (İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu)
MPA	: Medical Products Agency (Tıbbi Ürünler Kurumu)
MRA	: Medicine Regulated Agency (İlaç Düzenleme Kurulu)
NEC	: Nekrotizan enterokolit
NHP	: Natural Health Product (Doğal Sağlık Ürünleri)
NHPD	: Natural Health Products Directorate (Doğal Sağlık Ürünleri Kuruluşu)
ONHP	: Office of Natural Health Products (Doğal Sağlık Ürünleri Başkanlığı)
PAF	: Platelet Activated Factor (Trombosit aktive edici faktör)
PASSCLAIM	: Process for the Assessment of Scientific Support for Claims on Foods
PUFA	: Polyunsaturated Fatty acid (Çoklu doymamış yağ asitleri)
RDA	: Recommended Daily Allowances (Beslenme referans değerleri)
SCF	: Scientific Committee on Food (Bilimsel Gıda Komitesi)
TADMER	: Türk İlaç Advers Etkilerini İzleme ve Değerlendirme Merkezi
THMP	: Traditional Herbal Medicinal Products (Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler)
TNF	: Tumor Necrosis Factor (Tümör Nekroz Faktör)
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

EKLER LİSTESİ

EK 1:	Bitki Listesi	143
EK 2:	Tian Xian Kapsül, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü	164
EK 3:	Cardiol-H Kapsül, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü	165
EK 4-A:	Tien Hsien Liquid Original, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-1	166
EK 4-B:	Tien Hsien Liquid Original, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-2	167
EK 5:	Y Virilin, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü	168
EK 6-A:	Allbress, www.eczanegamze.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-1	169
EK 6-B:	Allbress, www.eczanegamze.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-2	170
EK 7:	Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ı iyileştirdiği iddia edilen çay hakkında haber, www.gnnvitamin.com sitesinden	171
EK 8:	Cha de Bugre, www.gittigidiyor.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü	172
EK 9:	Virility Pills VP-RX (Penis Büyütücü Tablet), www.gittigidiyor.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü	173
EK 10:	İngiltere'de Gıda Desteği İçeren Ürünlerle İlgili Mevzuatlar	174
EK 11:	Kanada'da Gıda Desteği İçeren Ürünlerle İlgili Mevzuatlar	192
EK 12:	Sağlık Bakanlığı İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü Bitkisel İlaç Komisyonu Ara Ürün Kılavuzu	212
EK 13:	Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda Kontrol Hizmetleri Daire Başkanlığı Gıdaların Üretim İzni ve İthalatı konusunda yayınlanan mevzuat	223

1.GİRİŞ ve AMAÇ

Gıda destekleri son yıllarda sadece Türkiye’de ve tüm dünyada da en sık gündeme gelen konulardandır. Ülkemizde yazılı ve görsel medya kanallarında özellikle ilk sayfadan haber olmaktadır. Halkın ilgi odağında olan bazı doktorların bu konular üzerinde yaptıkları açıklamalar ve basının bu konuya olan özel ilgisi sonucu, seyredilme ve izlenme değerlerindeki artış ile kendini göstermektedir.

Bilgiye ulaşmada modern çağın aracı olan internet, kişilerin bu konudaki meraklarını gidermesi için hızlı erişim imkanı sağlamasına rağmen bu konudaki bilgi kirliliğine de dikkat çekmek bu tezin amaçlarındanındır.

Vitamin, mineral, protein, yağ ve bazı fonksiyonel gıda bileşiklerinin, insan sağlığının korunmasında rolü olduğu ve günlük beslenmede bu maddelerin destek olarak verilmesi, insan sağlığı üzerinde olumlu katkılar yapacağı konusundaki bilimsel çalışmaların sayısındaki artış ile dev bir pazar oluşmuştur. Ülkemizde bu durumdan etkilenmiş ithalat kaleminde patlama yaşanmış, ulusal üretici firmalarımız da hem ürün yelpazelerini genişletmişler, hem de bu konuda gıda desteği adı altında üretici yeni firmalar çıkmıştır.

Tüm dünyada nütrosötiklerin gıda mı? İlaç mı? olduğu tartışılırken ülkemizde de dünya ile paralel bir karışıklığın olduğu gerçeğinden yola çıkarak ithalat ve üretimden sorumlu resmi kurumların bu konuda nasıl davrandıkları, bu konularla ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve kılavuzlar incelenerek, aktif piyasa şartlarında kanun ve kurallara uyum, halk sağlığı açısından nütrosötiklerin etkinlik, kalite ve toksik etkiler yönünden incelenip incelenmediğini gözlemlemek amacı ile tarafsız inceleme yapılmıştır.

Her derde deva diye sunulan *Aloe vera*'lı meyve suları ve Sibutramin içerikli LİDA yunnan yosun hapı gerçeğinde olduğu gibi bu konunun ne kadar hassas ve önemli olduğu tezin içeriğinde yatmaktadır.

Gıda desteklerine olan ilgi ve bu konudaki bilgi kirliliğini önlemek ve insanları doğru bilgilendirmek amacıyla yapılan tezin, açıklamayı hedeflediği konular aşağıda madde madde sunulmuştur;

1. Gıda desteği olarak üretilen veya ithal edilen ürünlerin, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdürlüğünce denetimi yapılan ürünlerin; internette belirtilmiş olan etiket bilgilerinin Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği'ne uygun olup olmadıkları (Yayımlandığı Resmi Gazete 25.08.2002–24857)¹, ürünlerin bitki sayıları ile internet sayfalarında bu ürünlerin hastalıklarla ilgili endikasyonların belirtip belirtmediklerini ve bunları tanıtım aracı olarak kullanıp kullanmadıklarını incelemek.

2. Gıda olarak tüketilmesi olumlu (Pozitif)^(*) veya olumsuz (Negatif) ^(*) olarak belirtilmiş bitkilerin, Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü internet sayfasında da bildirilen listeye uyup uymadıklarını araştırmak, üretim ve ithalat aşamasındaki izin aşamaları hakkında bilgi vermek². Bu konuda diğer dünya devletlerini izin aşamaları ile konuya bakış açılarını kısaca belirtmek.

3. Bilgi derlemesi, internet ortamında satışa sunulan gıda destek ürünlerinin kullanımlarının bilime uygun olup olmadıklarını araştırmak. Gıda gibi sunulan ürünlerin sağlık iddialarını tespit etmek kullanışlarının bilimsel olup olmadıklarını incelemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Fonksiyonel Gıdaların Uluslararası Gelişim Süreci ve Tarihçesi

Japonya'da 1984 yılında ilk ortaya atılan FOSHU (Foods for specified healthy use) terimi fonksiyonel gıdaların Japon sınıflamasından İngilizceye çevrimidir. Japon hükümeti "Belirli sağlık faydası bulunması beklenen ve etiket talep eden gıdalardır ve bu gıdayı insanlar belirli bir sağlık faydası için tüketirler" şeklinde tanımlamıştır. Ancak Gıda sektöründe bu tanım sadece Japonya ile sınırlı kalmıştır. 1988-1998 yılları arasında 1700 fonksiyonel gıda piyasaya sürülmüş, 2000 yılında FOSHU lisansına sahip ürünlerin pazardaki değeri 2 milyar dolara ulaşmış olup total besin pazarının %1'ini oluştururken 2007 sonu itibariyle toplam gıda marketinin % 5'ini oluşturacağı ve on milyar dolarlık ciro yapacağı tahmin edilmektedir³.

Avrupa Birliği'nde (AB) ise başlangıç 1990 yılıdır. 1996 yılında International Life Sciences Institute (ILSI), Avrupa'da Fonksiyonel Gıda Bilimi Projesi'ni başlatmıştır. Functional Food Science in Europe (FUFOSE) ve Process for the Assessment of Scientific Support for Claims on Foods (PASSCLAIM), Avrupa'da fonksiyonel gıda pazarının iki milyar EU aşmış olduğunu gelecek on yılda da beş kat artış yapacağını tahmin etmektedir³. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) 1993 yılında besin öğelerinin sağlık iddiaları ortaya atılmıştır. 1994 yılında yürürlüğe giren Gıda Destekleri Sağlık ve Eğitim yasası (DSHEA) ile gıda desteği adı altında üretimi yasallaştırmıştır. 1998 yılında Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (Food Drug Administration, FDA), gıda desteklerinin bazı sağlık iddialarını kabul etmiştir³.

2. 2. Fonksiyonel Gıda ve Gıda Desteği nedir ?

Gıda sektörüne göre fonksiyonel gıda ifadesi "Vücudun temel gereksinimlerini besin öğelerinin karşılamanın ötesinde insan fizyolojisi ve metabolik fonksiyonlar üzerinde ilave faydalar sağlayan, böylelikle

hastalıklardan korunmada ve daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalar veya gıda bileşikleri” olarak tanımlanmaktadır⁴⁻⁸.

Bazı kaynaklar da fonksiyonel gıdaları şu şekilde tanımlamıştır. “Kardiyovasküler hastalıklar ve kanser riskinin azaltılmasına, obezitenin ve diyabetin önlenmesine, kemik, kas, diş, bağırsak ve göz sağlığının iyileştirilmesine yönelik olan ürünler. Diyet yapanlar için kalorisi kısıtlı ürünler, şekeri azaltılmış veya yapay tatlandırıcılarla üretilen reçel, meşrubat vb. düşük yağ ve kalorili süt, yoğurt ve peynir türü mamuller, inülinli ve diyet lifince zenginleştirilmiş ürünler. Diyabetlilere yönelik olarak şeker alkollerini ile hazırlanmış çikolata, bar, şekerleme, lokum gibi ürünler. Enerji içecekleri, mineral-vitamin takviyeli ürünler, iyotlu tuz, vitaminli şeker, meyve suyu, kalsiyum ilaveli süt ürünleri gibi. Şifalı bitki özleri, vitamin, mineral, arı sütü, polen, sarımsak, balık yağı tabletleri, proteinler”³⁻¹⁶.

Bir başka kaynak fonksiyonel gıdayı, “Normal besin değerlerinin ve üstünlüklerinin ötesinde fizyolojik, psikolojik veya biyolojik aktiviteler üzerinde özel olumlu etkilere sahip ürünler” olarak tanımlar. İşlem görmemiş bir gıda ile aynı formda olmalı, etkilerini normal diyetle tüketildikleri miktarda gösterebilmeli, hap veya kapsül şeklinde değil de normal bir diyetin parçası olarak tüketilmelidirler³.

Genel olarak fonksiyonel gıda tanımında varılan nokta, Avrupa’da ILSI ve Japonya’da FOSHU’ya benzerlik göstermektedir. Oysa ABD’nde besin destekleri de fonksiyonel gıda tanımı altında geçtiğinden, içerik veya bileşikleri de bu sınıfa sokmuşlardır^{3,15-18}.

Gıda desteği ise “Beslenme eksiklikleri ve bozukluklarını gidermek amacıyla vitamin, mineral ve bazı bitkisel ekstraktları içeren ilaç görüntüsünde sunulan ürünlerdir”⁴⁻¹³.

“Nütrasötik” terimi gıda sektöründe “Vücudun temel gereksinimlerini besin öğelerinin karşılamanın ötesinde insan fizyolojisi ve metabolik fonksiyonlar üzerinde ilave faydalar sağlayan, böylelikle hastalıklardan korunmada ve daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalardan ekstre edilmiş bileşiklerdir”⁴⁻⁸.

Hue ve Kim (1997), nütrasötikleri, genel olarak fonksiyonel gıdalar ile eş anlamlı olarak kullanmaktadır. Tanım, “İzole edilmiş besin öğeleri, besin destekleri, tasarlanmış gıdalar, bitkisel ürünler, tahıl, çorba, içecekler gibi işlenmiş ürünleri” içermektedir³.

Tüm bu tanımların içinde, Amerikan beslenme araştırmaları enstitüsü başkanı olan Profesör Steven H. Zeisel’in, yaptığı tanım tüm bilim otoritelerince ve bizim için en geçerli tanım olarak kabul edilmektedir. "Bir gıdada biyoaktif olduğu düşünülen bir etken maddeyi, gıda olmayan bir taşıyıcı içerisinde, konsantre formu halinde normal gıdadan sağlanandan çok daha fazla miktarlarda sağlayan, sağlığı koruyucu veya tedaviye yardımcı olarak kullanılan diyet destekleri Nütrasötikdir"¹⁴.

Gıdalarla ilgili ürünler değişik ülkelerde farklı isimler altında tanımlanmaktadır. Bu tanımlar şu şekilde ifade edilmektedir, Special Dietary Foods, Dietary Supplements, Medical Foods, Nutraceuticals, Phytochemicals, Therapeutic Foods, Designer Foods, Super Foods, Medifoods, Foodiceuticals, Functional Foods, Fitness Foods, Nutritional Foods, Pharmaco Foods, Pharma Foods, Phytochemical, Pharmaceutical foods, Longevity Foods, Prescriptive Foods, Designer Foods³⁻¹⁵.

2.3. Gıda Destekleri ve Fonksiyonel Gıdaların Üreticiler Bünyesinde Sınıflandırılması

Fonksiyonel Gıdalar/ Gıda destekleri, üreticiler tarafından 4 ana başlıkta toplanmıştır^{4-7,10-13}.

1. Özel beslenme amaçlı gıdalar (Special Dietary Nutrients)

2. Tıbbi Gıdalar (Medical Foods)
3. Besin Destekleri- Takviye Tabletler (Dietary Supplements)
4. Zenginleştirilmiş/ Kuvvetlendirilmiş gıdalar

1. Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar

Belirli fiziksel ve fizyolojik koşullar veya özel sağlık problemleri nedeniyle ortaya çıkan diyet gereksinimlerini karşılamak üzere özel olarak formüle edilerek üretilmiş gıdalardır⁴⁻¹³. Bu gıda maddelerinin bileşimleri, muadili gıda maddelerinininkinden belirgin bir şekilde farklı olmalıdır. Bunlar Bebek devam mamaları, kilo kontrolü için enerjisi azaltılmış düşük enerjili gıdalar, düşük sodyumlu veya sodyum içermeyen tuzlar da dahil olmak üzere düşük sodyumlu gıdalar, gluten içermeyen gıdalar, sporcu gıdaları, diyabetik gıdaları kapsamaktadır⁴⁻¹³.

2. Tıbbi Gıdalar (Medical foods)

Belirli bir hastalığın tedavisi için özel beslenme ihtiyacı duyulduğu koşullarda, bir hekim nezaretinde ve denetiminde, bilimsel prensipler ve tıbbi değerlendirilmeler ışığında formüle edilen ve tüketilen gıdalardır. Codex Alimentarius'a göre "Özel diyetetik amaçlı, özel olarak üretilen veya formüle edilmiş ve hasta beslenmesinde ve yalnızca hekim gözetiminde kullanılması gereken bir gıda kategorisi" olarak tanımlanmıştır. Tıbbi gıdalar normal tüketicilere satılmazlar. Bu tanıma göre bu gıdalar kullanılırken iki kriterin yerine getirilmesi gerekir; 1.Hastaları hedefleme, 2.Hekim gözetiminin gerekliliği⁴⁻¹².

3. Besin Destekleyicileri (Gıda takviyeleri)

Beslenme eksiklikleri ve bozukluklarını gidermek amacıyla vitamin, mineral ve bazı bitkisel ekstraktları içeren ilaç görüntüsünde sunulan ürünlerdir. Geleneksel gıda formunda olmayıp, tablet, kapsül veya enkapsüle edilmiş jel veya sıvı formlarda olabilirler. Bu nedenle günlük

diyetin yerini tutamaz ve öğün içerisinde normal bir gıda maddesi olarak tüketilemezler⁴⁻¹³.

4. Zenginleştirilmiş Gıdalar

Codex Alimentarius'a göre zenginleştirme; "Bir gıdaya içeriğinde doğal olarak bulunan/bulunmayan bir veya birden fazla esansiyel besin ögesinin popülasyonda veya popülasyonun özel bir grubunda kanıtlanmış bir eksikliği gidermek amacıyla ilave edilmesidir".

Codex Alimentarius, gıdalara esansiyel besin ögelerinin eklenmesiyle ilgili genel prensipleri benimsemesine rağmen, gıdaların zenginleştirilmesinde ulusal otoritelerin fikirlerini de vurgulamıştır. Uygulama yöntemi ve seviyesi AB içerisinde bile ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İngiltere'de belirli besin ögelerine ekmeğe, una, margarine, sürelebilir yağlara ilavesi zorunlu iken, Fransa'da sadece işlem sırasında kaybedilen besin ögelerinin yerine konması söz konusudur⁴⁻¹³.

Bazı kaynaklar da gıda desteklerini ve fonksiyonel gıdaları aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır³⁻¹⁶.

1. Doğrudan Sağlıkla İlişkilendirilen Fonksiyonel Gıdalar:

Kardiyovasküler hastalıklar ve kanser riskinin azaltılmasına, obezitenin ve diyabetin önlenmesine yönelik olanlar, özellikle kemik, kas, diş, bağırsak ve göz sağlığının iyileştirilmesine yönelik olan ürünler. Kilo kaybını hedefleyen kalori kısıtlı diyet yapanlar için ürünler, şekeri azaltılmış veya yapay tatlandırıcılarla üretilen reçel, meşrubat vb. düşük yağ ve kalorili süt, yoğurt ve peynir türü mamuller, inülinli ve diyet lifince zenginleştirilmiş ürünler. Diyabetlilere yönelik olarak şeker alkollerini ile hazırlanmış çikolata, bar, şekerleme, lokum gibi ürünler. Enerji içecekleri, mineral-vitamin takviyeli ürünler, iyotlu tuz, vitaminli şeker, meyve suyu, kalsiyum ilaveli süt ürünleri gibi. Şifalı bitki özleri, vitamin, mineral, arı sütü, polen, sarımsak, balık yağı tabletleri, proteinler³⁻¹⁶.

2. Yaşam Kalitesini İyileştirenler:

Bağıışıklık sistemini kuvvetlendirenler, yaşlanmayı geciktirenler, fiziksel, mental ve cinsel performansı arttıranlar. *Gingko biloba*, *Echinaceae*, omega-3, bazı amino asit tabletleri, β -glukan, pürin ve pirimidin bazları, kafein, koenzim Q-10, *Tribulus terrestris* kapsülleri, nötr amino asitleri içeren içecekler, çorbalar, sporcu içecekleri vb³.

3. Yaşa veya Özel Fizyolojik Duruma Yönelik Ürünler:

Hamileler için ürünler, bebek mamaları ve devam formülleri, pre veya post menstrual sendromları azaltmak için geliştirilen veya zenginleştirilen ürünler^{3,16}.

Yukarıdaki ifadeler ışığında gıda üreticileri sağlıklı gıdaları şu şekilde tanımlamıştır. Bu tanım gıda endüstrisi ve gıda üreticilerinin konuya bakış açısını belirlemek amacıyla önemlidir. Her sektör konuya kendi tarafından bakmaktadır. "Sağlıklı gıda" terimi piyasada bir asırdan fazla süredir kullanılıyor olmasına karşın birçok ülkede resmi olarak tanımlanmamıştır. Hue ve Kim (1997) yaptıkları sınıflandırmaya göre ABD'de sağlıklı gıdalar 4 alt gruba ayrılmaktadır³.

1. Doğal Gıdalar: Yapay olmayan katkı maddelerini içeren gıdalar, az oranda işlenmiş gıdalar, kurutulmuş gıdalar, tümüyle doğal gıdalar.

2. Organik Gıdalar: Zirai kimyasal maddeler, kullanılmadan sertifikalı topraklarda sertifikasyon kurumunca denetlenen ve sertifikalı üretilen gıdalar.

3. Diyet Gıdalar: Besin değerleri artırılmış veya azaltılmış gıdalar. Sporcu içecekleri gibi.

4. Besin Desteği Sağlayan Sağlıklı Gıdalar: Vitaminler, bitkiler, mineraller vb. Nütrasötikler, bu grupta tanımlanmış genel olarak

fonksiyonel gıdalar ile eş anlamlı olarak kullanılabilen, izole edilmiş besin ögeleri, besin destekleri, tasarlanmış gıdalar, bitkisel ürünler, tahıl, çorba, içecekler gibi işlenmiş ürünleri içermektedir³.

2.4. Fonksiyonel Gıdaların Üretiminde Kullanılan Yöntemler

1. Gıdanın içeriğinde doğal olarak bulunan ve yararlı fizyolojik etkinliği olan bir bileşiğin konsantrasyonunun artırılması,
2. Yararlı fizyolojik etkinliği olan bileşiklerin ilave edilmesi,
3. Negatif fizyolojik etkinliği olan bileşiklerin uzaklaştırılması,
4. Negatif fizyolojik etkinliği olan bileşiğin kısmen uzaklaştırılarak, yerine yararlı fizyolojik etkinliği olan bileşiğin konması,
5. Tümüyle ihtiyaca yönelik olarak ürün bileşiminin tasarlanması³.

2.5. Bir Fonksiyonel Gıda Maddesinin Taşınması Gereken Özellikler

1. Bireyin beslenmesine katkıda bulunmalı, sağlığının korunması ve daha iyi duruma getirilmesine yardımcı olmalıdır.
2. Besleyici ve sağlığı olumlu yönde etkileyici özelliklerinin, beslenme bilimi ve tıp açısından sağlam verileri olmalıdır.
3. Tıbbi ve Beslenme bilgilerimize dayalı olarak söz konusu besin veya besin ögesi için günlük uygun alım miktarları belirlenmiş olmalıdır.
4. Söz konusu besinin tüketiminin güvenilir olduğu kanıtlanmalıdır.
5. Besin bileşiklerinin fizikokimyasal özellikleri, nicelik ve nitelikleri belirlenmiş olmalıdır.
6. Besin işlenerek fonksiyonel bir özellik kazanmışsa, besleyici özelliğinde kayıp olmamalıdır.
7. Besin seyrek olarak tüketilen bir besin olmamalı, günlük beslenmede sıkça kullanılan bir besin olmalıdır.
8. Besin doğal olarak tüketildiği şekilde olmalıdır.
9. Besin veya bileşiği, ilaç olarak kullanılan bir madde olmalıdır¹⁹⁻²².

Gıda sektöründe nütrasötik denildiği zaman; besin destekleri, fonksiyonel gıdalar, tıbbi besinler ve probiyotikler aynı başlıkta toplanmaktadır. Genel anlamda gıda sektörüne göre nütrasötik bu dört kavramı içeren bir terimdir^{12,17,18,23-26}.

ABD'de nütrasötikler, içerdikleri besin değerlerinin yanı sıra vücutta olumlu fizyolojik etkileri olan ve kronik hastalık riskini azaltabilen, besinlerden ayrıştırılarak saflaştırılan ve genel olarak tablet, kapsül veya damla şeklinde farmasötik bir üründmüş gibi tüketilen ürünlerdir. Nütrasötikler genellikle tıbbi ilaç şeklinde satıldığından Doğal Sağlık Ürünleri (Natural Health Product, NHP) olarak adlandırılmaktadırlar^{12, 25} FDA, Tablo 1'de verilen Besin-Sağlık ilişkilerini onaylamıştır²⁷⁻²⁹.

Tablo 1: FDA Tarafından Onaylanan Besin ve Sağlık İlişkileri²⁷⁻²⁹.

Kalsiyum ve osteoporozis	Düzenli egzersiz ve sağlıklı diyet ile alınan yeterli miktardaki kalsiyum gençlerde erişkin beyaz ve asyalı kadınların ihtiyacını karşılar.
Sodyum ve hipertansiyon	Sodyumdan fakir diyet yüksek kan basıncı riskini azaltabilir
Besinlerdeki yağlar	Kanser gelişimi birçok faktöre bağlıdır. Bazı kanserlerde diyetle alınan yağdaki kısıtlama riski azaltabilir.
Besinlerdeki doymuş yağlar ve kolesterol ve koroner kalp hastalığı	Kalp hastalıklarında birçok faktör rol oynamakla birlikte kolesterol ve doymuş yağlardan fakir diyet riski azaltabilir.
Lif içeren tahıllar, sebze ve meyvalar ile kanser	Yağlardan fakir, lif içeren tahıl, meyva, sebzeler bazı kanser tiplerinin riskini azaltabilir
Meyvalar, sebzeler, lif içeren tahıllar, özellikle çözünebilir lif içerikli gıdalar ile Koroner Kalp Hastalığı	Doymuş yağ asitlerinden ve kolesterolden fakir beslenme, meyva, sebze, çözünebilir özellikteki liflerden (<i>Psyllium</i>) zengin beslenme koroner kalp hastalığı riskini azaltır.
Folat ile nöral tüp defektleri	Sağlıklı bir diyet ile beraber günlük yeterli miktarda alınan folat bayanlarda ileride doğacak olan çocuklarda nöral tüp defekti (Beyin omurilik) riskini azaltır.
Besinlerdeki şeker alkollerini ile diş çürükleri	İçeriğinde fazla şekerli olan gıdaların tüketimi ile gelişebilen diş çürükleri, gıda sanayinde şeker alkollerini kullanılarak, diş çürüğü gelişme riskine karşı koruyucudur.
Soya proteini ile koroner kalp hastalığı	Doymuş yağlardan ve kolesterolden fakir diyete ilaveten günde 6,25 g. soya proteini tüketimiyle kalp hastalıkları riski azalabilir.
Bitki stanol esterleri ve sterol esterleri ile koroner kalp hastalığı	Günde 3,4 g. bitki stanolü tüketimi, günde 1,3 g. bitki sterolü tüketimi ile beraber doymamış yağ asitlerinden zengin diyete ilaveten kolesterolden fakir beslenme koroner kalp hastalığı riskini azaltabilir.
Potasyum ile kan basıncı, inme	Beslenme yönünden yeterli potasyum ve düşük sodyum içerikli gıdaların tüketimi hipertansiyon ve inme riskini azaltabilir.

2.6. Bitkisel Kaynaklı Fonksiyonel Gıdalar

Bitkisel kaynaklı, biyolojik olarak aktif bileşiklere fitokimyasal maddeler denilmektedir. Yunanca bitki anlamına gelen *fito* ile bitkilerde doğal olarak bulunan kimyasal bileşikler ifade etmektedir. Fitokimyasal maddelerin kanser, diyabet, koroner damar hastalıklarına, yüksek kan basıncına, iltihaba, viral, mikrobik ve parazit enfeksiyonlarına, psikolojik

bozukluklara, kolesterol metabolizmasına yararlı etkilerinin olduğu konusundaki bilimsel araştırmalar hızla artmaktadır^{22,30,31}.

Bitkisel asıllı fitokimyasal madde ve ekstrelerin etki mekanizmaları şunlardır;

1. Biyokimyasal reaksiyonlarda substrat,
2. Enzimatik reaksiyonlarda kofaktör,
3. Enzimatik reaksiyonların inhibitörü,
4. Bağırsaklarda zararlı ve istenmeyen maddeleri bağlayıp uzaklaştıran absorban/sekestran,
5. Hücre zarı ve hücre içinde bulunan reseptörleri agonize veya antagonize eden ligandlar olarak,
6. Reaktif toksik maddeleri yakalayarak (Oksidatif strese engel olma),
7. Esansiyel besin ögelerinin absorpsiyon ve stabilitelerini artırarak,
8. Yararlı gastrointestinal sistem bakterilerinin sayısını artırarak,
9. Yararlı oral, gastrik ve intestinal bakteriler için substratları fermente ederek,
10. Zararlı mikroorganizmaları özgül olarak inhibe ederek^{22, 31}.

Bitkisel içerikli madde ve ekstreleri taşıyan ürünlerin, etki mekanizmaları incelendiğinde klinik araştırmalarından bahsedilen aşağıdaki ürünlerin gıdadan çok, ilaç oldukları apaçık ortadadır. Bu konu ile ilgili yapılmış birçok bilimsel araştırma mevcuttur. Elde edilen sonuçlarla ilgili bazı örnekler aşağıda verilmektedir.

Kronik hastalıkların gelişmesinde serbest oksijen radikallerinin rolü olduğundan, fitokimyasallar giderek önem kazanmaktadır. Tüketilen taze sebze, meyve ve tahıllarda, 8000'den fazla antioksidan özellikle fitokimyasal bulunmaktadır. Bitkiler bu kimyasalları insanlar için değil kendi yaşamlarını sürdürebilmek hayatta kalabilmek ve uzun bir ömür geçirmek için fotosentez ile sentezlerler. Bu kimyasallar bitkilerde denge halinde olduğundan kimyasal yöntemlerle sentezlenmesi veya moleküllerin kopya edilmesi oldukça zordur. Oksidatif stresin artması büyük biyomoleküllere zarar vermektedir. Protein, DNA, lipit, lipoprotein gibi hücre temel taşlarının zedelenme neticesi koroner arter, metabolik sendrom ve kanser hastalıklarının riski artar. Fenol ve karotenoitlerden zengin sebze ve meyve tüketimi oksidatif stresten koruyarak kronik hastalık riskini azaltır. Antioksidanların, ilaç olarak alınmaktansa doğal şekilleri ile sebze ve meyvelerden alınması önerilmektedir. Dengeli bir beslenme ile antioksidanlar vücutta toksik bir etkiye neden olmaz. Meyve ve sebzelerdeki diğer aktif bileşikler ise sinerjistik etki ile fonksiyonel etkiyi artırır^{22,32,33}.

Bitkilerde bulunan karotenoidler, antioksidan vitaminler, fenolik bileşikler, terpenoitler, steroidler, indoller, kateşin, likopen, lutein, zeaksantin, α ve β karoten, β -glukan, flavonoitlerin hastalıkların tedavisinde ve önlenmesinde önemli rol oynadıkları yönünde bilimsel yayınlar mevcuttur^{19,22,30,34}. Bu bileşiklerden karotenoitlerin antikanserojen etkileri kanıtlanmıştır. Örneğin, likopen, vitamin A benzeri bir bileşik olup meme, prostat, sindirim sistemi, mesane, deri ve serviks kanseri riskini azaltmaktadır. Bu etkisini antioksidan özelliği ile yaptığı düşünülmektedir^{11,22,25,35-38}.

Meyve ve sebze tüketiminin kansere karşı korunmada oldukça etkili olduğu ve bu gıdaları daha az tüketen kişilerde kanser görülme riskinin, iyi olanlara göre iki kat fazla olduğu tespit edilmiştir^{22,32,35,39,40}. Meyve tüketiminin özellikle özefagus, ağız boşluğu, pankreas,

mide, kolon, rektum, mesane ve larenks kanserlerine karşı koruyucu olduğu bildirilmiştir. Bu kaynaklardan izole edilen fitokimyasallar, besinler içindeki doğal yapıları gibi etki gösteremeyebilirler. Bu durum, meyve ve sebzeleri taze ve doğal haliyle tüketmemiz gerektiğini göstermektedir^{22, 23,30-32,41}.

Fitokimyasalların, detoksifiye edici enzim aktivasyonu, immün sistem uyarıcı, hücre çoğalması ve apoptozuna ilişkin gen ekspresyonu, hormon metabolizması, antibakteriyel ve antiviral etkileri mevcuttur. Ayrıca kanser, diyabet, kardiovasküler hastalıklar, hipertansiyon, sinirsel tüp defektleri, osteoporoz, anormal bağırsak hareketleri ve artritlerin önlenmesi ve tedavisinde de etkin bulunmuşlardır^{22, 30, 32,43}.

Brokoli, karnıbahar ve lahana gibi gıdalarda bulunan glukosinolatların da kanser riskini azalttığı görülmüştür^{22,25,43}. Ayrıca, indol, izotiyosiyanat, sulforafan gibi fitokimyasalların hücre DNA zedelenmesini baskılayan veya engelleyen enzimleri tetiklediği, tümör büyüklüğünü ve östrojen benzeri hormonların etkilerini azalttıkları tespit edilmiştir^{12,22}.

Uzun yıllardır tıbbi amaçla kullanılan *Allium sativum*'un, etkiden sorumlu bileşikleri alisin, allilik sülfidler ve organosülfürlerdir. Allilik sülfidler, immün sistemi güçlendirdikleri ve kanserojen bileşiklerin atılımını artırdıkları, tümör hücre çoğalmasını baskılayan enzimleri uyardıkları ve serum kolesterol düzeylerini azalttıkları bildirilmiştir³⁰. Çin'de geniş bir grupla yürütülen vaka/kontrol çalışmasında, soğan ve sarımsak tüketimi ile mide kanserinin gelişme riskinin ters orantılı olduğu gösterilmiştir⁴⁴. 40,000 menapozda girmiş bayan üzerinde yapılan bir çalışmada ise sarımsağın, kolon kanserine karşı koruyucu olduğu bulunmuştur⁴³. Sarımsağın, *Helicobacter pylori*'yi baskılayıcı bir etkisi olduğu olduğu yolunda bilgiler mevcuttur⁴⁵. Bitkinin kolesterol düşürücü etkisinin yanında orta derecede hipotansif etkisi de mevcuttur⁴⁶. Liliaceae

familyasında bulunan pırasa, sarımsak, soğan gibi gıdalar selenyum içermektedirler ki bu mineral, kalp için koruyucu ve antioksidandır⁴⁷⁻⁴⁹.

Polifenollerin, antioksidan, kanser ve koroner kalp hastalığı riskini azaltıcı biyolojik etkilerinin yanı sıra serbest radikal süpürücü, metal bağlayıcı ve LDL-kolesterolün okside olmasını önleyici etkileri de mevcuttur. Çikolata, kırmızı şarap, kırmızı üzüm ve suyu özellikle polifenoller yönünden çok zengindir. 1970'li yıllarda literatüre "**Fransız-Paradoksu**" olarak geçen Fransa'nın belli bölgelerinde yaşayan ve bol miktarda kırmızı şarap tüketen bireylerde yüksek oranda yağ tüketimine rağmen diğer batı toplumlarına göre kalp hastalığı oranının düşük oluşu bilim adamlarının dikkatini çekmiştir. Daha sonra bunun kırmızı üzümün kabuğunda bulunan antioksidan karakterli polifenolik bir bileşik olduğu tespit edilmiştir^{12,50-52}.

Dünyada en çok tüketilen içecek olan çay da polifenoller (kuru çayın %35'i) yönünden zengindir. Başlıca polifenoller flavonoller, flavonlar, fenolik asitler ve kateşinlerdir. Bu polifenolik bileşikler, lipid peroksidasyonunu inhibe etmekte ve serbest radikalleri süpürmektedir. Epidemiyolojik çalışmalar, çay tüketiminin koroner kalp hastalıkları, bazı kanser türlerinin ve karaciğer rahatsızlıklarının riskini azattığını göstermiştir. Japon kadınlarından günde 5 su bardağı ve daha fazla miktarda çay tüketenlerde evre 1 ve 2 meme kanseri oluşumlarının azaldığı görülmüştür⁴³. Yeşil çaydan izole edilen çay kateşinleri ve teaflavinlerinin, antiviral, *H.pylori* ile *Streptococcus mutans*'a karşı antibakteriyel ve ağız kokusunu önleyici etkilerinin de bulunduğu bilinmektedir^{19,53-55}.

Polifenollerden zengin ve kalp üzerine olumlu etkileri olduğu belirlenen bir başka besin de çikolatadır. Çikolata da LDL'nin oksidasyonunu azaltan prosiyanidin vardır. Fitosterol ile zenginleştirilmiş

çikolata tüketimi serum kolesterol seviyelerini düşürmede bir alternatif olabilir^{56,57}.

Flavonoidler de polifenolik bileşikler olup antioksidan ve serbest radikal süpürücü etkilerinden dolayı popüler olan fitokimyasallardır. İçerdikleri C halkasındaki farklılıklara göre flavonlar, flavonoller, flavanonlar, kateşinler, antosiyanidinler ve izoflavonlar olmak üzere altı gruba ayrılmaktadırlar^{33,41,58}. Meyvalar, sebzeler, çay, kakao ve şarap, flavonoidler yönünden zengindir. Soğan, bir flavonol olan kersetin yönünden çok zengin, çay kersetin ve kemferol yönünden zengindir⁴¹. Flavonoidlerin; serbest radikal süpürücü etkileri, enzim aktivitelerini düzenlemeleri, hücre çoğalmasını inhibe etmeleri, antibiyotik, antiallerjen, antidiyareyik, antiülser ve antienflamatuar özelliklerinin olması tüm dünyanın ilgisini çekmektedir^{31,33}. Ayrıca bu bileşiklerin, oksidatif DNA zedelenmesini; serbest radikal süpürücü etkilerinin yanısıra endojen antioksidanları koruyup ve güçlendirerek sağladıkları yönünde de araştırmalar mevcuttur. Birçok flavonoidin (Kersetin, mirsetin ve fisetin gibi) glutatyon-S-transferazı (GST) aktive etme özelliği bulunmaktadır. GST'nin mutajenik potansiyeli bulunan ksenobiyotikleri, detoksifiye ederek etkili olduğu düşünülmektedir⁴¹. Finlandiya'da 9959 kadın ve erkek üzerinde yapılan 24 yıllık gözlem çalışmasında, flavonoid tüketimi ile kanser arasındaki ters ilişki, akciğer kanseri oranını %50 oranında azalttığı gösterilerek bulunmuştur⁵⁹. Hawaii'de soğan ve elma tüketimi ile akciğer kanseri arasında ters bir ilişki olduğu belirlenmiştir⁶⁰. Soğan tüketimi ile, plazmada kersetin düzeylerinin, lenfosit DNA'sında da kırılma direncinin arttığı ve idrarda oksidatif metabolitlerin azaldığı gösterilmiştir⁶¹.

Flavonoid tüketiminin artması ile koroner kalp hastalığı görülmesi arasında ters bir ilişki vardır. Bunun nedeni olarak flavonoidlerin antioksidan ve antitrombotik etkileri gösterilmektedir⁶². Japonya'da yürütülen bir çalışmada flavonoid (kersetin, mirsetin, kemferol ve luteolin) alınımının artması ile plazma total kolesterol ve LDL-kolesterol

konsantrasyonlarının azaldığı tespit edilmiştir. Finlandiya'da ise kersetin yönünden zengin olan elma ve soğan tüketimiyle, koroner damar hastalıklarının neden olduğu ölümlerin azaldığı tespit edilmiştir⁶³.

İnsan organizmasında doğal östrojenler gibi davranan kimyasal maddelere **fitoöstrojenler** denilmektedir³⁰. Bu bileşiklerin östrojenik etkileri zayıftır, hem östrojen agonisti hem de östrojen antagonisti olarak davranabilir^{64,65}. Östrojenler, erkek ve kadın üreme sisteminin büyüme fonksiyonunu etkiler, iskelet ve santral sinir sisteminin düzenli işleyişini sağlar, kolon kanserine ve derinin yaşlanmasına karşı organizmayı korur⁶⁶. Birçok kadın, östrojen yerine koyma tedavisinde düzensiz kanamalara neden olabilen, meme ve endometrium kanseri riskini artırabilen sentetik östrojen tabletleri yerine fitoöstrojenleri tercih etmektedirler⁶⁴. Menapoz sonrası osteoporozun ana nedeni östrojen eksikliğidir. Östrojene benzer ligan ve izoflavon gibi fitoöstrojen bileşiklerinin verilmesinin osteoporozu önleyebileceği düşünülmektedir^{64,67}. Fitoöstrojenler özellikle hormon nedenli kanserlerin kontrolü ve önlenmesinde rol oynarlar. Meme kanseri, hipospadias, testis ve prostat kanserleri fitoöstrojen alımının yüksek olduğu ülkelerde daha düşük orandadır⁶¹. Vejeteryan beslenenlerde, Akdeniz kuşağında yaşayanlarda ve soya tüketiminin yüksek olduğu Güney Asya'da örneğin Hong Kong ve Singapur'da meme kanseri oranı düşüktür³². Fitoöstrojenlerin kanser önleyici muhtemel mekanizmaları arasında; DNA Topoizomerazın inhibisyonu, angiogenezin baskılanması, kanserli hücrelerin farklılaşmasının baskılanması ve apoptozun uyarılması gösterilebilir^{15,64,65,67}. Ayrıca, fitoöstrojenlerin hücre ve moleküler düzeydeki diğer etkileri arasında, steroid ve yağ asitlerinin biyosentezi, serumda steroid taşıyıcı proteinlerin ve hormonların hücre içinden ve zarından reseptörlere taşınması sayılabilir⁶⁴.

Fitoöstrojenler yönünden zengin olan soyanın kanser, kardiyovasküler hastalık, osteoporoz önleme ve tedavisinde, menapoz semptomlarının hafifletilmesinde ve kan basıncının düzenlenmesi üzerinde etkisi bulunmaktadır^{24,46,61,64,65}. Soyada antikarsinojenik etkili proteaz inhibitörleri, fitosteroller, saponinler, fenolik asit, fitik asit ve izoflavonlar bulunur. İzoflavonlardan genistein ve daidzein gibi östrojenik steroidlere yapısal benzerliği olan bileşikler, östrojenik resöptörleri tutarak etkin doğal östrojenler ile yarışır¹⁹. Bu mekanizma, soyadan zengin diyet ile beslenen Asyalı kadınların neden östrojen nedenli kanserlere daha az yakalandıklarını açıklamaktadır^{43,64,68,69}.

Soya ürünleri insanlarda, LDL oksidasyonunu azaltmada etkili bulunmuştur. Beslenmede et yerine soya proteini alınmasıyla LDL-kolesterol düzeylerinin buna bağlı olarak ta koroner kalp hastalık riskinin azalacağı konusunda kuvvetli bilimsel kanıtlar mevcuttur⁶¹. Ayrıca soyada bulunan izoflavonoidler, kolesterol düzeylerini düşürmede ve arter direncinin azaltılmasında etkilidir⁷⁰. Soya, ağırlıkça %20 oranında yağ ihtiva eder, bunun %61'i çoklu doymamış, %24'ü tekli doymamış yağ asiti %15'lik kısmını da doymuş yağ asitleri oluşturmaktadır⁴². Diyete günde 25 g. soya proteini ilavesi ile total kolesterolde %9,3, LDL-kolesterolde %12,9 ve trigliserit seviyelerinde %10,5 azalma, HDL-kolesterolde ise %2,4 lük bir artış olmaktadır^{19,43}. Walker ve arkadaşları (2001), genisteinin 17-β sterol kadar etkili bir vazodilatasyon yaptığını göstermişlerdir. Genistein bu etkisini, nitrik oksit yolu ile göstermektedir⁷¹.

Ayrıca, keten tohumunda, fitoöstrojenik etkisi bulunan lignanların östrojen bağımlı bazı tümörlerin gelişimini önlediği görülmüştür^{22,45}. Kemirgenlerde keten tohumu, kolon, meme, akciğer tümörlerini azaltmıştır ve bu yüzden günde 10 g. keten tohumu tüketilerek, meme kanseri riskinin azalacağı belirtilmiştir^{12,22, 43,61,72}.

Fitosterollerin kimyasal yapısı, yan zincirleri değişik olsa da kolesterolünkine benzemektedir. Hemen hemen tüm sebzelerde fitosterol bulunsa da en çok bitkisel yağlarda mevcuttur. İnsanlarda fitosteroller, serum kolesterol düzeylerini azaltmakta kolesterol emilimini bozup, gayta ile atılan kolesterol miktarını arttırmaktadırlar^{25,73,74}. Temel kolesterol düşürücü etkilerini bağırsaklardan kolesterol emilimini inhibe ederek yapmaktadırlar. Miçeller içinde, çözünürlükte kolesterol ile yarışarak, kolesterolle birlikte kriztalize olarak çözünmez karışık kristaller yapar ve lipazla hidrolizi bozarak etkili olur⁷⁵.

Stanol esterleri ekmeğe sürülmek amacıyla margarinlere eklenmeye başlanmıştır. Stanol esterleri diyetle ve safrada bulunan kolesterolün bağırsaklardan emilimini bozar¹⁹. α -Linoleik asit içeren keton tohumunun diyetle ilavesi sonucunda, LDL-kolesterol düzeyleri ve trombosit agregasyonu azalmıştır⁴³.

2.7. Hayvansal Kaynaklı Fonksiyonel Gıdalar

Hayvansal kaynaklı fonksiyonel gıdalardan en önemlisi somon, ton, uskumru, sardalya gibi balıklarda bulunan omega-3 yağ asitleridir⁴⁵. En önemlilerinden ikisi eikozapentaenoik asit (EPA; 20:5) ve dokozaheksaenoik asittir (DHA; 22:6). DHA, hücre zarında, beyin ve retinada bulunur ve bu bölgelerin işlevi için gereklidir^{19,76}. Sağlık üzerine olumlu etkileri vardır. Örneğin; hipertansiyon, Chron hastalığı, romatoid artrit ve astım tedavisinde etkilidir. Koroner arter hastalığı, meme ve akciğer kanseri riskini ve serum trigliserit düzeylerini azaltmaktadır^{70,77}. Eskimolar'daki akut miyokart enfarktüsü sıklığının az olmasından yola çıkarak, omega-3 yağ asitlerinin miyokartı elektriksel olarak stabilize ettiğini ve buna dayanarak ventriküler aritmi olasılığını ortadan kaldırarak ani ölüm riskini azattığı düşünülmektedir. Omega-3 yağ asitleri, LDL-kolesterol düzeylerini düşürür. Günde 35 g. veya daha çok balık tüketimiyle ani enfarktüslere bağlı ölüm oranı önemli ölçüde azaltılabilir.

Haftada en az bir öğün balık yemekle kardiovasküler hastalık riskinin önemli oranda düşürülebileceği gösterilmiştir^{12,78,79}. 11 randomize kontrollü çalışmanın meta-analizinde, omega-3 yağ asitlerinin tüketimi ile miyokart enfarktüsü mortalitesi ve kardiovasküler hastalıktan ölümlerin azaldığı bulunmuştur⁸⁰. Hücrel immün yanıt kontrolünde de rolü vardır^{76,81}.

Omega-3 yağ asitleri, artrit, psöriyazis ve iltihaplı bağırsak hastalıklarında iltihabı azaltıcı hormon benzeri yararlı bileşikler yapılmasına yardımcı olur. Ayrıca antitrombotik, antienflamatuar ve antiteratojenik etkileri de vardır^{82,83}. Romatoid artritli hastaların dengeli bir şekilde omega-3 yağ asitleri ve antioksidanları içeren bir diyetle beslenmeleri önerilmektedir^{19,24,84}.

Omega-3, fetal yaşamda sinir dokusu da dahil olmak üzere yeni dokuların ve beynin gelişebilmesi için gereklidir²⁴. Omega-3 ile zenginleştirilmiş diyet ile beslenen deney hayvanlarında öğrenme ve bellek gelişimi daha iyi olmuştur^{50,56}. Çalışmalar, omega-3 yağ asitleri tüketimi ile Alzheimer sıklığı arasında ters bir orantı olduğunu göstermektedir. Haftada en az bir porsiyon balık tüketenlerde seyrek olarak balık tüketenlere göre Alzheimer görülme riski %60 oranında azalmaktadır^{85,86}. Omega-3 yağ asitleri bazı psikiyatrik bozukluklarda da etkili bulunmuştur. Duygusal bozukluklar, major depresyon, bipolar bozukluk, şizofreni ve demansta yararlı olabileceği yönünde veriler vardır. Gebelik sırasında ve laktasyon döneminde görülen psikiyatrik bozukluklarda da güvenle kullanılabilir⁸⁷.

Nekrotizan enterokolit (NEC), mortalitesi yüksek bir yenidoğan hastalığıdır. NEC oluşumunda, trombosit aktive edici faktör (PAF), lökotrienler (LT) ve tümör nekroz faktör (TNF) gibi enflamatuar mediatörler rol oynar. PAF ve LT-B4 gibi endojen salgılanan bileşikler hipoksik intestinal nekroz gelişiminde rol oynar. Diyete omega-3 yağ asitlerinin eklenmesi bağırsaklarda PAF ve LT-B4 salınımını ve hipoksik bağırsak

nekrozunu önler⁸⁸. PAF ve LT-B4, hipoksik-iskemik beyin zedelenmesinin patogeneğinde önemli rol oynar. Omega-3 yağ asitlerinin beyinde PAF ve LT-B4 yapımını inhibe etmesi, hipoksik-iskemik beyin zedelenmesinin tedavi ve/veya önlenmesinde yeni ufuklar açmaktadır⁸².

Bir diğer hayvansal kaynaklı fonksiyonel bileşik konjuge linoleik asittir (CLA). Geviş getiren hayvanların etlerinde ve süt ürünlerinde bol bulunmaktadır^{19,66,89,90}. Antikarsinojenik ve antiaterojeniktir. Vücutta yağ dokusunu azaltıp yağsız dokuyu arttırmaktadır. Eikosoit yapımını düzenler ve immün yanıt üzerinde olumlu etkiler yapar. Antikarsinojen etkisi retinolünkine benzer. Hayvan deneylerinden elde edilen ilk veriler CLA'nın kemik mineral dansitesini arttırdığına işaret etmektedir^{19,66,84,89}.

2.8. Simbiyotikler

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının 07.07.2006-26221 sayılı Resmi gazetede yayınlanan 2006/34 no'lu "Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme Ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliğinde Değişiklik Yapılması" hakkındaki Tebliğde, gıda kodeksine giren probiyotikler ve prebiyotiklerden bahsedilmektedir⁹¹⁻⁹⁶.

İnsan gastrointestinal sisteminde 500'den fazla türde mikroorganizma barınmaktadır. Sayıca vücudumuzu oluşturan hücrelerin on katıdır⁹⁷. Doğuştan steril olan gastrointestinal sistem, kısa süre içinde çevreden alınan mikroorganizmalar ile kolonize olur. Doğum şekli, hijyen, antibiyotik ve diğer bazı ilaçların kullanımı gastrointestinal sistemde kolonizasyonu etkiler. Sağlıklı bireylerde "yararlı" ve "zararlı" mikroorganizmalar denge halinde bulunurken, antibiyotik kullanımı, radyasyon tedavisi, stres ve enfeksiyon bu dengeyi bozar. Çeşitli enfeksiyonlar, immünoenflamatuvar ve otoimmün hastalıklara olan yatkınlığı artırır. Son yıllardaki çalışmalar probiyotik mikroorganizmaların

bu dengeyi yeniden sağlayarak sağlığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir⁹⁷⁻⁹⁹.

Nobel ödülü kazanmış bir Rus Mikrobiyoloğu olan Elie Metchnikoff, 1908 yılında bağırsaklardaki yararlı mikroorganizmaların sağlık üzerindeki olumlu etkilerine dikkat çeken ilk kişidir. Bu görüşe yönelttiği gözlem, fermente süt ürünlerini fazlaca tüketen Bulgar köylülerinin uzun yaşamaları olmuştur. Metchnikoff, bağırsaklardaki zararlı mikroorganizmaların yaşamı kısaltan ve hastalıkları davet eden toksinler salgıladığını, yoğurt tüketimi ile Laktobasillerin egemen duruma geçip zararlı mikroorganizmaların yerini aldığını ileri sürmüştür^{19,97}.

Son yıllarda prebiyotik ve probiyotik terimleri sıkça kullanılır olmuştur, bilim adamlarının da ilgisini daha çok çekmeye başlamıştır. Prebiyotik ve probiyotikler fizyolojik işlevleri geliştirdikleri, sağlığı olumlu yönde etkiledikleri ve hastalıkları önledikleri için fonksiyonel gıdalar grubunda incelenmektedir.

Prebiyotik ise, bu canlı mikroorganizmaların beslenmesi ve doğal bağırsak florasının gelişmesi için gerekli olan besin öğeleridir. Kısaca mikroorganizmaların gıdasıdır. Bir besin bileşiğinin prebiyotik olarak nitelenebilmesi için mide ve pankreas enzimlerine dirençli olması, fermente olarak seçici bir biçimde bir veya daha çok türden bakterinin çoğalmasını sağlaması koşulları aranmaktadır^{19,100,101}.

İnulin gibi fruktanlar prebiyotikler için prototip oluşturur, gastrointestinal sistemin üst kısımlarından sindirim enzimlerinden etkilenmeden geçer, Bifidobakteriler için “besin” rolü oynar, onların çoğalmalarını seçici olarak uyarır ve patojen bakterilerin azalmasına neden olur. Prebiyotiklerin bağırsaklardaki fermentasyonu, kalsiyum gibi minerallerin emilimini kolaylaştırır^{102,103}.

Prebiyotikler, inülin, frukto- ve galaktooligosakkarit gibi kısa zincirli karbohidratlardır ve endojen kolon bakterileri için substrat görevi görürler. Bağırsaklarda normal olarak bulunan bakterileri “besleyerek” sağlıklı olma durumu devam ettirilebilir ve gastrointestinal sistemin normal işlevini yerine getirmesi sağlanabilir. Prebiyotiklerin en belirgin yararlı etkileri kolon florasında yer alan Laktobasiller ve Bifidobakterilerin çoğalmasını seçici olarak uyarmaktır^{19,104}. Prebiyotiklerin kalın bağırsaklarda fermentasyonu ile laktat, kısa zincirli yağ asitleri (asetik, bütirik ve propiyonik asitler), hidrojen gazı, karbondioksit ve metan gazı açığa çıkar, bağırsak pH’sında önemli derecede düşme olur. Bağırsak pH’sının düşmesinin çeşitli yararları vardır; potansiyel zararlı etkileri olan mikroorganizmaları inhibe eder, sekonder safra asitlerini azaltır, kalsiyum, magnezyum, demir ve çinko gibi minerallerin çözünürlük ve absorpsiyonunu artırır¹⁰³. Ayrıca prebiyotik varlığında mikroflora fitaz aktivitesi ile çözünür, lif içindeki kalsiyum ve diğer mineralleri bağlayan fitik asidi parçalar. %5 fruktooligosakkarit içeren diyetle beslenen sıçanlarda kalsiyum emiliminde %60-65 artış olduğu gösterilmiştir. Sıçanların kemik mineral dansitesindeki azalma da kontrol altına alınmıştır¹⁰⁵.

Prebiyotikli karışımlar, bağırsakların toleransını arttırmada da kullanılabilir. Bu amaçla özellikle bebek mamalarına frukto- ve galaktooligosakkarit eklenmesi Bifidobakterilerin çoğalmasını uyarır, yumuşak ve sık dışkılama sağlar^{106,107}.

Bir prebiyotik olarak değerlendirilen Oligosakkaritler, 3-10 monosakkarit monomerinden oluşmaktadır. Bitkilerin çoğunda bulunmakla birlikte en çok pırasa, enginar, soğan, patlıcan, hindiba ve sarımsakta bulunur. Anne sütündeki oligosakkaritler, karbohidratların önemli bir kısmını oluşturur. Bebekleri ishale ve büyük olasılıkla solunum sistemi ve orta kulak enfeksiyonlarına karşı korur¹⁰⁸.

Probiyotik, insan kolon mukozasında doğal olarak sonradan oluşmuş ve insan organizması için yararlı işlevleri yerine getiren maya mantarı benzeri basil grubu mikroorganizmalardır.

Probiyotik mikroorganizmalar şu kriterleri karşılamalıdır:

- (1) Konakçıda yararlı etkileri olmalı,
- (2) Gastrointestinal sistemden geçiş sırasında canlı kalabilmeli,
- (3) Bağırsak epitel hücrelerine tutunabilmeli,
- (4) Patojenlere karşı antimikrobiyal maddeler salgılamalı,
- (5) İntestinal mikroflora dengesini sağlamalıdır¹⁰⁹,

Günümüzde kullanılan probiyotik bakteriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Probiyotikler, bağırsaklarda mikrobiyal dengeyi sağlayarak konakçının sağlığını olumlu yönde etkileyen canlı mikroorganizma desteği olarak tanımlanabilir^{9,19,84,97,100,101,110}. Probiyotik tüketiminin çeşitli yararları vardır; immün sistemin uyarılması ve düzenlenmesi, enterik enfeksiyonlara karşı koruma, immünoenflamatuvar hastalıkların önlenmesi (iltihaplı bağırsak hastalıkları gibi), laktoz intoleransı belirtilerinin hafifletilmesi, kan kolesterol düzeylerinin düşürülmesi ve kanserin önlenmesi^{9,19,100,109, 111-113}.

Rotavirusa bağlı ishal nedeni ile hastanede yatmakta olan çocuklara laktik asit bakterilerinin verilmesiyle ishal süre ve şiddetinde azalma olmuştur. 1966-2000 yılları arasındaki süreyi kapsayan bir meta-analizde probiyotik verilen grupta plasebo grubuna göre ishal sıklığında 1,6 kez/gün, süresinde 0,7 gün kısalma olduğu saptanmıştır¹¹⁴. Bağırsak florasının, sistemik ve mukozal immünitenin işlevi ve gelişmesinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Probiyotikler hem özgül, hem de özgül olmayan yanıtları etkiler. Bu etkilerini makrofaj aktivasyonu,

sitokin düzeylerini, doğal hücre öldürücü aktivitesini ve/veya immün globulin düzeylerini artırarak yerine getirir¹¹⁵.

Tablo 2: Günümüzde Kullanılan Probiyotik Bakteriler

Lactobacillus türleri	Bifidobacterium türleri	Streptococcus türleri	Mayalar
<i>L. acidophilus</i> <i>L. casei</i> <i>L. fermentum</i> <i>L. gasseri</i> <i>L. johnsonii</i> <i>L. lactis</i> <i>L. paracasei</i> <i>L. plantarum</i> <i>L. reuteri</i> <i>L. rhamnosus</i> <i>L. salivarius</i>	<i>B. bifidum</i> <i>B. breve</i> <i>B. lactis</i> <i>B. longum</i>	<i>S. thermophilus</i>	<i>Saccharomyces boulardii</i>

Probiyotikler, mutajenik ve genotoksik etkileri antagonize ederek kanser riskini azaltmaktadır. Probiyotiklerin kan lipidlerini düşürücü etkisi üzerinde de durulmaktadır. Ön veriler probiyotik mikroorganizmalar veya bunlar tarafından gerçekleştirilen fermentasyon ürünlerinin kan basıncı kontrolünde rolü olabileceğine işaret etmektedir¹¹⁶⁻¹¹⁸. Bir ürün prebiyotik ve probiyotikleri birlikte bulunduruyorsa bu ürün **simbiyotik** olarak adlandırılmaktadır^{19,88,101}.

Probiyotiklerin etkinliği için günde 10^9 - 10^{10} bakteri alınmalıdır. İnsanlarda enfeksiyona neden olduğu konusunda veri yoktur⁸. Probiyotik terimi ile canlı mikroorganizmaların kullanıldığı vurgulansa da inaktive probiyotik bileşiklerinin kullanımı ile de yararlı etkiler elde edilebileceği gösterilmiştir. Böyle ürünlerin raf ömrü uzun olmakta ve soğutmalı ortamlarda saklanması gerekmemektedir^{97,119}.

2.9. Gıda Desteklerine Ülkelerin Bakış Açıları ve Uygulamaları

2.9.1. ABD'deki Gıda Desteklerinin Durumu

Gıda destekleri terimi 1994 yılında ABD'de yürürlüğe giren Gıda Destekleri Sağlık ve Eğitimi Yasası (DSHEA)'na göre "Ağızdan

alınmak üzere gıdalara katılan vitamin, mineral, bitkisel drog, amino asit, enzimler, organ dokuları, salgı bezleri ve metabolitlerini” tarif etmektedir. Ekstreler ve konsantreler de bu tanımın kapsamına girmektedir. Bunlar tablet, kapsül, yumuşak jel, jelatin kapsül, sıvı veya toz halinde bulunabilirler. Her ne şekilde olursa olsun, etikette ürünün alışlagelmiş bir ürün olmadığı ve bütünleyici maddeler içerdiğinin yazılması zorunluluğu vardır. DSHEA'ya göre bu ürünler “gıda” şemsiyesi altında özel bir kategoride değerlendirilir ve “ilaç” olarak kabul edilmezler^{53,120}.

DSHEA, diyet desteklerini gıda katkısı (food additive) gibi değil de, gıda maddeleri olarak algılar. Gıda katkılarının aksine, 1994'ten önce pazara girmişse bu ürünlerde, genel olarak güvenli kabul edilir olma özelliği aranmaz¹²¹.

ABD'de üreticilerin gıda desteklerini üretip, satabilmesi için FDA'den izin alması gerekmez. FDA'in bu konuda özel bir yönetmeliği bulunmadığından, üretici kendi imalat uygulamalarını tesis etmek zorundadır ve ürettiği gıda desteklerinin güvenli olmasından sorumludur. Ürünün terkiğini etikete mutlaka yazmak zorundadır^{122,123}. Bu yasaya göre, kronik bir hastalığın önlenmesinde etkili olduğu gösterilen bitkisel droglar gıda desteği kapsamına alınmıştır. Bu bitkilerin gıda maddesi olarak tablet, kapsül, sıvı dozaj formu tanımlarıyla satışları mümkün hale gelmiştir. Bu ürünler için tıbbi iddialarda bulunmak yasak olmakla birlikte, bitkisel ilaçların insan vücudunda yapı ve fonksiyon değişiklikleri yaptığına dair ibareler reklamlarda veya etiketlerde yer alabilir¹²².

6 Ekim 2000'de, FDA gıda destekleri için yapı ve fonksiyon iddialarına dair bir yönetmeliği yürürlüğe koymuştur. Bu yönetmelikle reçetesiz (OTC) sınıfına dahil pek çok “hafif rahatsızlık”, gıda desteği kapsamına alınmıştır. Bunlar arasında antiasitler, gaz gidericiler, antiemetikler, cinsel uyarıcılar, sedatifler, hazmı kolaylaştırıcılar, laksatifler, uyku ilaçları, uyarıcılar ve zayıflatıcılar sayılabilir¹²³. Bu

yasanın yürürlüğe girmesinden sonra gıda destekleri pazarında büyük bir gelişme görülmüştür. ABD’de gıda destekleri, bitkisel ürünler pazarında %80’in üzerinde, Avrupa’da ise %15-20’lik bir paya sahip olmuştur. Mevzuat ülkeden ülkeye değişiklikler göstermesine rağmen, bitkisel ürünler pazarı gelişmiş ülkelerde büyümektedir¹²².

Gıda destekleri dünyasındaki gelişmeler, bilhassa ABD’de, yeni terminolojilerin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Fonksiyonel gıdalar, yeni gıdalar, nütrasötikler, tasarımcı gıdalar, farmagıdalar, fitosötikler. Bu terimler *“Tek veya karışım halde bulunan bir veya birden çok bitkisel maddenin bir gıda ürününün bileşimine girerek, destek veya sinerjistik etkiyle kanser patojenezinde ve diğer kronik hastalıkların gelişiminde koruyucu, önleyici ve muhtemelen tedavi edici etki göstermesini”* ifade etmektedir. Bu ürünlerin yararları, hayvan ve izole organ deneyleri, epidemiyolojik ve klinik çalışmalarla ortaya koyulabilir¹⁵.

ABD’de Nütrasötikler ve fonksiyonel gıda terimleri, temel beslenmenin üzerinde sağlık yararları sağlayan gıda veya gıda bileşiklerini tarif etmek için kullanılır. Nütrasötik hem alışılagelmiş hem de farklı (tablet, kapsül, vs.) gıda ve gıda bileşiklerini tarif ederken, fonksiyonel gıda geleneksel gıda formlarını ifade eder¹²⁴.

Diğer bir deyişle ***Nütrasötik, hastalıkların tedavisinde veya önlenmesinde sağlığa yararları bilimsel olarak ispatlanmış, toksik olmayan, herhangi bir gıda ekstresi desteğini ifade ederken, fonksiyonel gıdadan kastedilen, hastalık riskini azaltan ve sağlık üzerinde yararlı etki gösteren besin maddeleridir.*** Ancak, pratikte, nütrasötik ve fonksiyonel gıda terimlerinin birbirlerinin yerine kullanıldığına da sıkça rastlanmaktadır¹²⁵.

Halen, ABD’de nütrasötik veya fonksiyonel gıdalarla ilgili özel bir mevzuat bulunmamaktadır. FDA, mevcut gıda mevzuatının yeterli

olduğunu ve firmaların ürün geliştirmenin ilk safhalarında ürünün hangi amaçla üretileceğine (gıda veya gıda bütünleyici) karar vermesi gerektiğini savunmaktadır. Gıda destekleri, yapı ve fonksiyon iddiasına yer veriyorsa, şu ifadeyi etikette taşıması zorunludur: *“Bu iddia FDA’ce değerlendirilmemiştir. Bu ürün herhangi bir hastalığın teşhisi veya tedavisinde veya hastalıktan korunma amacıyla üretilmemiştir”*¹²⁶.

Bilim dünyasını hayrete düşürecek bir gelişme de yine ABD’de yaşanmaktadır. 1994 yılında yürürlüğe giren bu yasadaki (Dietary Supplement Health and Education Act), FDA de şikayetçidir¹²⁹. Acil dağıtılması başlığı altında 22.06.2007 tarihinde tüm gıda desteği üreten firmalara gönderilmek üzere artık bundan böyle geçerli iyi üretim uygulamalarına geçileceğini, (cGMP, current Good Manufacturing Practises – Güncel İyi Üretim Koşulları) bundan böyle kaliteli üretimin esas alınacağı, kirlilik ve enfeksiyon açısından güvenli üretim, doğru etiketleme kuralları uygulamasına geçileceğinden bahsetmektedir. cGMP kuralları uygulanacağından üretim, paketlenme, etiketleme, ve depolamada sertifikasyona gidileceği, kalite kontrol kuralları gereği iyi üretim koşullarının planlanması ve bitmiş ürünler için laboratuvar analizleri isteneceği, satış sonrası tüketici kayıtlarının kontrolünün gerekli olduğundan bahis edilmektedir. FDA bu son emriyle üreticilere, ürettikleri gıda destekleri ve bitkisel preparatlardaki bileşiklerin miktar tayinlerini, doğal toksin, bakteri, pestisit, silisyum, kurşun ve diğer ağır metallere dolaylı kontamine olmadığına dair belge ile uygunsuz paketlenme ve etiketleme yapılmaması standartlarını getirmiştir. FDA; 500’den fazla işçi çalıştıran üreticilere Haziran 2008 tarihine kadar, 500’den az işçi çalıştıran gıda desteği üreticilerine Haziran 2009 tarihine kadar, 20 işçiden az çalıştıran üretici firmalara Haziran 2010’a kadar bu cGMP standartlarına geçme zorunluluğunu getirmiştir^{127,128}.

2.9.2 İngiltere'deki Gıda Desteklerinin Durumu

İlaç Düzenleme Kurulu (Medicine Regulatory Agency, MRA) olarak çalışan ve ilaçlar hakkında karar verici danışman bir kurum olan İngiltere adına hakem gibi görev yapan bu kurum, daha sonradan adını İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu (Medicine and Health Regulatory Agency, MHRA) olarak değiştirmiştir. Bu kurum, İngiltere halkı adına, İlaç ve Sağlık Ürünleri mevzuatlarını düzenler¹²⁹. En son 2007'de yayınladığı kılavuzdan bazı maddeleri, uygulamaya örnek olma açısından belirtmek istiyorum¹²⁹.

MHRA, İngiltere Lisans Kurumu adına ve kamu sağlığını korumak amacıyla İngiltere kanunları ve Avrupa Topluluğunun tıbbi ürünlere ilişkin direktifi (2001/83/EC nolu direktif, "Direktif" diye adlandırılmıştır) uyarınca insanların kullanıma yönelik tıbbi ürünleri düzenler. Bir ürünün tıbbi ürün olup olmadığını belirlemek için MHRA'ya başvurulabilir. MHRA böyle bir tespitte bulunursa, o zaman söz konusu ürün, bir muafiyet uygulanmadığı sürece, 1994 tarihli Beşeri İlaçlar Yönetmeliğine veya 1994 tarihli Beşeri Homeopatik Ürünler Yönetmeliğine veya 2005 tarihli Beşeri Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler ve 1968 tarihli İlaç Kanununa tabidir¹²⁹.

Ürünü pazarlayan kişi veya şirket, bu işi kanuna göre yapmakla yükümlüdür. Yönetmeliklere göre, muafiyet söz konusu olmadığı sürece, İngiltere'de piyasaya sürülen herhangi bir tıbbi ürünün pazarlama ruhsatının olması gerekmektedir. Ürün, homeopatik ürün olarak tescil edildiğine dair AB Komisyonu veya İngiltere Lisans Kurumu tarafından verilen tescil sertifikasına sahip olmalı veya geleneksel bitkisel ürünler olarak tescil edilmelidir. Pazarlama ruhsatı veya tescil belgesi yalnızca güvenlik, kalite ve yeterlilik bakımından yasal standartlara uyan ürünlere verilir. Kanuna göre, direktife uymayan tıbbi ürünler için ruhsat alınması gerekir. Muafiyet söz konusu değilse, böyle bir ürün ruhsat olmadan

satılamaz. Pratikte pek az ürün, direktifin bu terime ilişkin tanımına uymamaktadır ¹²⁹.

Tıbbi ürün ile yiyecek katkı maddeleri, kozmetik ürünler veya tıbbi araçlar arasındaki “sınır çizgisinde” yer alan birçok ürünün statüsünü belirlemek zor olabilir. Bu rehber, MHRA’nın, ürünlerin ilaç olup olmadığına nasıl ve hangi temele göre karar verdiğini açıklamak için oluşturulmuş ve daha sonra da gözden geçirilmiştir. Yönetmeliğin 3A sayılı düzenlemesindeki işlemlere ilişkin yol gösterir ¹²⁹.

Bu rehber, 30 Ekim 2005 tarihinde yürürlüğe giren tıbbi ürün tanımındaki değişiklikleri ve AB Adalet Divanının 2000 yılından beri aldığı kararları ortaya koymak için yeniden gözden geçirilmiş ve güncelleştirilmiştir. Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Direktifiyle (2004/24/EC) tanıtılan Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler için sadeleştirilmiş ruhsat verme programının uygulanmasını takiben bitkisel içerikli ürünlere ait bilgiler de gözden geçirilmiş ve ekler yapılmıştır ¹²⁹.

Az sayıda ürün, potansiyel olarak tıbbi ürün tanımına ve başka tür bir ürün tanımına uyabilir. MHRA, ürünün tanıtımını ve fonksiyonunu dikkate alarak, böyle bir ürünün tıbbi ürün kategorisine girip girmeyeceğine her vakayı tek tek değerlendirerek karar verecektir. Ancak, Direktifin 2.(2) Maddesi çerçevesinde, ürünün ilaç veya başka tip bir ürün olarak sınıflandırılmasına ilişkin çeşitli şüpheler varsa, ürün tıbbi ürün olarak değerlendirilecektir ¹²⁹. Konu ile ilgili düzenlemeler EK-10’da verilmiştir.

2.9.3. Kanada’daki Gıda Desteklerinin Durumu

Kanada, Doğal Sağlık Ürünleri Sağlık Komitesi oluşturarak bu konuda neler yapılması gerektiği konusunda iyi üretim koşulları (GMP), ürün güvenliği, ruhsatlandırma, ithalat, sağlık iddiaları, etiketleme, paketleme, depolama, raf ömrü, ürün bilgileri, tanıtım ve reklam konuları,

satış ve satış sonrası yan etki izleme raporları, etik kurallar olmak üzere özel sektör ve sağlık bakanlığı temsilcilerinin bir araya gelip Gıda ve İlaç yasasını değiştirmek amacıyla doğrudan Sağlık Bakanına tavsiyelerde bulunmuşlar ve yasayı değiştirmiştir¹³⁰. Ülkemize örnek bir model olabileceği düşüncesiyle tavsiye kararları çalışmamıza dahil edilmiştir. Bu çalışma toplam 53 tavsiye kararını içermektedir¹³⁰. Bu tavsiye kararları Ekler kısmında verilmiştir.

2.9.4. Avrupa Birliği Ülkelerinde Gıda Destekleri, Diyet Gıdalar, Sporcu Beslenme Gıdaları ve Geleneksel Bitkisel İlaçlar Hakkında ABD Dış Ticaret Bürosunun Görüşü

ABD, Dış Ticaret Servisi'nce AB ülkelerindeki gıda destekleri, diyet gıdalar ve bitkisel ilaçlarla ilgili düzenlemelerin nasıl yapılması gerektiğini 8 Kasım 2004 tarihinde yayınladığı 10 sayfalık rapor ile dışarıdan objektif bir bakış ile değerlendirmiştir¹³¹. Bu raporun Türkçe metni aşağıdadır.

AB besin destek ürünlerinin düzenlenmesi, sağlıklı gıdalar ve bitkisel ilaçların üye ülkeler içinde uyumları için adımlar atmaktadır. Bazı düzenlemelerin sektördeki çalışan firmalar için zorluklar oluşturacak olmasına rağmen, bu uyum çalışmaları ABD'de bulunan üretici firmaların 25 AB ülkesine tek bir pazar olarak hitap etmesini kolaylaştıracak¹³¹.

AB komisyonu 2000 ocak ayında önemli saydığı gıda güvenliği ihtiyacına dikkat çekmek için yayınladığı raporda, bir hareket planı ile yapılmasını arzu ettiği 80 öneriyi sunmuştur. Belki de bunların en önemlisi Avrupa Gıda Güvenliği Dairesinin kurulması ile ilgili öneridir. Tarladan sofraya kadar olan yolun gıda güvenliği ilkesi ile European Food Safety Agency (EFSA) bağımsız bilimsel danışma kurulu olarak bu alan için görevlendirilmiştir. Bu raporla AB, gıda politikasının önemini halka daha doğru anlatmayı amaçlamıştır.

Gıda desteklerinin, belirli sağlıklı gıdaların ve bitkisel ilaçların AB’de satış izni ülkeden ülkeye değişmektedir. Bazıları bu değişime olumlu bakarken diğerleri daha temkinli yaklaşmaktadırlar. Ülkeler arasındaki bu farklılıklar tüketicilerin kafalarını karıştırmaktadır. Sonuç olarak bu ürünlerin ülkelerarası satışını zorlaştırmıştır. Ülkelerarası uyumu hazırlamak için AB bazı yasal kararlar almıştır. Bu kararlar aşağıdaki alanlar ile ilgilidir¹³¹.

- 1- Diyet Olan Gıdalar
- 2- Gıda Destekleri
- 3- Besleyici ve İşlevsel Olan Gıdalar (Fonksiyonel iddia taşıyanlar)
- 4- Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler
- 5- Vitamin Mineral ve Bazı Belirlenmiş Temel Besin Öğelerinin Eklenmesi ile Oluşan Gıdalar

Bu kararların bazıları hala başlangıç aşamasındayken diğerleri çoktan kabul edilmiştir. Konu ile ilgili düzenlemeler EK-11’de verilmiştir.

Avrupa’daki Gıda Destekleri Pazarı

Batı Avrupa ülkeleri, dünya gıda destekleri pazarının üçte birine sahiptir. Bu pazar, 2003 yılı verilerine göre 4,6 milyar Euro değerindedir. Bu pazardaki en büyük pay Almanya’ya, ikinci büyük pay ise Fransa’ya düşmekte, İngiltere ve İtalya ise bu ülkeleri takip etmektedir. 4,6 milyar Euro’nun yaklaşık 3,1 milyar Euro’su bu dört ülke tarafından paylaşılmaktadır. Bu pazar her geçen gün gelişmeye devam etmektedir. Batı Avrupalı tüketiciler birden çok vitamin içeren besin desteklerini tercih etmektedirler. Tekli vitaminler arasında ise en çok C, sonra B ve E vitaminleri kullanılmaktadır. Vitaminler dışında kalan ürünler ABD pazarıyla benzeşmektedir. Özellikle Danimarka’da ve İngiltere’de balık yağları, vitaminler dışında kalan pazarın yüzde 40’ını oluşturmaktadır.

İtalya'da en çok probiyotiklerin tüketimi yapılırken, Almanya'da ekinezya ve sarımsak, Fransa'da ise *Gingko* preparatları en çok tüketilen, vitamin içermeyen, gıda destekleridir. Dağıtım kanalları ülkeden ülkeye değişmektedir. Özellikle İngiltere'de gıda destek mağazaları ve eczane zincirleriyle satış ağırlıktadır. Fransa, Almanya ve İtalya'da satış ağırlığı eczanelerden yapılmaktadır. 2006'dan bu yana devam eden düzenlemelere bağlı olarak Fransa haricindeki ülkelerde satışlar eczaneler yerine zincir marketlerden yürütülmeye başlanmıştır. Bu konuda doğrudan satış firmaları önemli rol oynamaktadır. Üye ülke bütçelerine bağlı olarak yapılan sağlık sektörü reformu, birkaç Avrupa ülkesindeki satışlarda etkili olmuştur. Geri ödemenin yaygın olduğu ülkelerde bitkisel ilaçlar ile gıda desteklerinin geri ödemeleri kaybolmaya başlamıştır. Almanya geri ödemeyi durdurmuştur. Ekinezya ödenmez gruba dahil edilmiştir. Bu arada hala ABD gıda destekleri ve diğer besin öğelerini içeren gıdaların üretimi konusunda başı çekmektedir¹³¹.

EFSA (Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu)

EFSA'nın kuruluşunun yasal düzenlenmesi 28 Ocak 2002'de kabul edilmiştir. EFSA'nın sorumluluk anlayışı besin zincirine kapsamlı bir bakış açısı getirmektedir. Bu politikayı bilimsel görüşle de destekler. Hayvan ve bitki sağlığından başlayarak beslenmenin, besin zinciri yolu ile insana kadar gelen sürecin tamamını bilimsel veriler ile destekler. Daha önceden kurulan Bilimsel Gıda komitesinin verdiği kararları göz önünde bulundurarak sorumluluklarını yerine getirmiştir¹³¹.

Şu an EFSA sekiz ayrı bilimsel dairesi ile hizmet vermektedir. Her birinin çalışma alanı farklıdır. (Gıda Katkıları, beslenme, Biyolojik zararlılar vb.). Bu sekiz bilimsel daire başkanı ile birlikte herhangi bir daireye bağlı olmayan altı uzman ile birlikte toplam on dört kişi Bilimsel Komiteyi oluşturarak faaliyetlerini sürdürür. Buna ek olarak on beş kişiden oluşan yönetim kadrosu vardır. Bu yönetim kurulu Üniversitelerden,

endüstri kurumlarından, birliklerden ve üye ülke temsilcilerinden oluşmaktadır. Sonuç olarak EFSA gıda güvenliği konusunda bir otoritedir¹³¹.

Diyet Gıdaların Geçmişi

1996 yılında 1996/8/EU kararıyla kilo artışı veya kilo kaybına destek olmak amacıyla gıdalara ilave edilen bileşiklerden oluşan ürünlerdir. Bu karar etiketleme şartlarının düzenlenirken kilo ile ilgili ifadeleri sınırlandırmış, açlık hissi ile ilgili ifadeleri ise yasaklamıştır. Aynı zamanda ürünlerin kalori, protein, yağ, lif, vitamin, mineral, içeriklerinin maksimum ve minimum değerlerini belirlemiştir¹³¹.

Sporcu Beslenmesi

Komisyon normal besinlerin sporcuların belirli kalori ve besin ihtiyaçlarını karşılamadığını düşünerek 28 Şubat 2001'de kas yoğunluğunu artırmayı amaçlayan bir rapor yayınlamıştır. Bu rapor yoğun egzersiz öncesi ve sonrasında metabolizma faaliyetleri için protein, karbonhidrat, elektrolit çözeltisi ve gıda desteklerinin önemini altını çizmiştir¹³¹.

Gıda Destekleri Talimatı

FSD Food Supplements Directive 2002/46/EC Gıda desteklerini normal gıdalara besin içerikleri katarak zenginleştiren maddeler olarak tanımlar. Vitamin ve mineral desteklerinin yanı sıra diğer bitkisel maddeleri de kapsar. Bu talimatı bazı üreticiler pazara uyum getirdiği için sevinçle karşılarlarken diğerleri ise yenilikleri kısıtladığını düşündükleri için eleştirmişlerdir. Bu talimatın en önemli kısmı izin verilen vitamin listelerinin günlük kullanım oranlarının ve gıda desteklerinde bulunmasına izin verilen maddelerin tarif edilmiş olmasıdır. Listede otuz iki kaynaktan elde edilen 13 vitamin ve seksen kaynaktan elde edilen 15

mineral bulunmaktadır. Bazı üretici ve tüketici gruplar şu anda pazarda olan yaklaşık 300 besin içeriği ve kaynağının listede yer almadığını iddia etmektedir. Resmi görevliler listede olmadığı söylenen minerallerin ya gerekli mineraller olarak alınmadığını veya insanlarda eksikliği gözlenememiş olduğunu belirtmişlerdir. Bu mineraller vanadyum, kalay, silisyum, kobalt, bor, kükürttür. Ayrıca listede sözü edilen vitamin ve mineral kaynaklarının güvenli, doğru ve besinsel amaçlar için en uygun formülasyonda olduğu söylenmektedir. Pozitif listeye yeni bir kaynak eklenmesi için karşılaştırmalı çalışma dosyaları ve bilimsel çalışmalar ile karşıt görüşte dilekçe verilebilir¹³¹.

EFSA, tüketicileri korumak amacıyla pozitif listeye ek olarak, gıda desteği olarak kabul edilebilmesi için gereken en alt sınırları ve etiketleme kurallarını da belirlemiştir. EFSA son olarak Scientific Committee on Food'un (SCF) mineral ve vitaminler için yayınladığı listeyi temel almıştır. AB üst düzey güvenlik sınırları EFSA ve Health and Consumer Protection Directorate General DG SANCO'nun internet sayfalarından bulunabilir. Avrupa Adalet Divanı Almanya'nın izin verilen değerlerin üç katını güvenlik limiti olarak kabul etmesini keyfi olarak değerlendirmiş ve bu değerlerin halk sağlığını göz önünde bulundurarak her maddenin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır¹³¹.

Eğer vitaminler doğal içerikli gıda destekleyicilerine eklenecek ise örneğin morina balığı yağına eklenmiş bir bileşik ise mutlaka talimata konulacak bir ek ile bildirilmelidir. AB üyesi ülkeler 31 Temmuz 2003 tarihine kadar yasalarını bu talimata uygun olarak düzenlemiş ve 01 Ağustos 2003 tarihine kadar da listede olan ürünlerin ticaretine izin vermişlerdir. Pozitif listede olmayan herhangi bir ürünün satışına izin verilmemiş, ancak stoklarında ürünleri bulunan firmalar için 01 Ağustos 2005 tarihine kadar zaman tanınmıştır. Bu tarihten sonra satış yapmak yasaklanmıştır¹³¹.

Besinsel ve Sağlık İddiaları Talimatı

Tüketiciler bir ürünü alırken farkında olarak tercih yapmalıdırlar. Etiketle bulunabilecek yanlış bir bilgiden doğacak tehlikelerden kaçınmak için bu talimat yayınlanmıştır. 16 Temmuz 2003'te yayınlanan talimat etiketlemeden sunuşa kadar olan sağlık iddialarını içermektedir. Bu komisyon sağlık ve besin iddialarının yasallaştırılmasının sorunların önüne geçmenin tek yolu olarak değerlendirmiştir. Bu talimat izin verilen iddiaları ve kullanımlarındaki kısıtlamaları içerir. Bir gıdanın minimum enerji değerini proteinler sağlıyor ise bu gıda Yüksek Protein olarak kabul edilebilir. Lite (yanan) ve Light (kalorisi azaltılmış) kelimelerinin kullanımı hakkında kısıtlamalar getirmiştir. Üç yıl içinde komisyon izin verilen sağlık iddialarını içeren bir liste hazırlayacaktır. Kalsiyumun dişleri güçlendirmesinde rol oynadığından tartışılmaz bir konu olduğundan yazılabilir. Ama, tam buğday unu kalp krizi riskini azaltır denilmesi yasaklanmıştır¹³¹.

Bu koşullar altında genel sağlık iddialarına izin verilmez. (Genel Sağlığı korur, strese dayanmanıza yardımcı olur, iyimserlik kadar, hafızayı geliştirir gibi iddialar). Doktorların veya herhangi bir sağlık otoritesinin onayının referans gösterilmesine izin verilmez. % 1,2 den fazla alkol içeren içeceklerin sağlık iddiasında bulunması yasaktır. Ancak enerjisi azaltılmış veya alkol oranı azaltılmış ürünlerin iddiaları kabul edilebilir¹³¹.

Talimatın bazı alanları tartışma konusu olmuştur. Bunlar, besinsel profiller ve üzerinde besin iddiası taşıyan ürünlerin minimum besin gereklilikleri gibi konulardır. Mesela şekerli fakat besinsel bir yararı olmayan bir ürünün yağsız olduğuna izin verilip verilmeyeceği belli değildir. Düşük kalorili olduğunu iddia eden bir kaşar peyniri ne kadar yağ içermelidir? İsimleri sağlık iddiası gibi görünen ürünlerin pazarda kalabilmesi için bu konuda esneklik gösterilmiştir. Çocuklara yönelik

reklamlarda yapılan sağlık iddiaları konusunda talimatta bir açıklama yoktur¹³¹.

Geleneksel Bitkisel Tıbbi İlaçlar Talimatı

Günümüzde halk tarafından güvenli olduğu düşünölen birçok bitkisel tedavi yöntemi hala kullanılmaktadır. 31 Mart 2004 tarihinde bu talimat çıkarılmıştır. Otuz yıllık bir kullanımı varsa ve bu sürenin en az on beş yılı AB’de geçmiş ise bu kabul edilebilir. İlaçların kullanımına benzer fakat klinik deneylere gerek yoktur. 15 yıldır kullanılan bu ürünlerin listesini İngiltere’de bulunan MHRA yayınlamıştır. Bu listede 270 bitki yayınlanmıştır ve bunlardan sadece 3 tanesi talimate uygundur. Bu ürünlerin AB iyi üretim koşulu standartlarına uyması gereklidir. AB ve ABD arasında karşılıklı olarak iyi üretim koşulu standardı tıbbi ürünlerde olmasına rağmen, bu ürünler için bir anlaşma henüz hazırlanmamıştır. Yeni Zelanda, İsviçre ve Avustralya karşılıklı uyum anlaşması AB tarafından imzalanmıştır¹³¹.

Bu ilaçlarda pazara girmek için bir dosya ile başvuru dosyası dolduracaklardır, bu dosya monograf endikasyonları, konsantrasyon ve dozaj formları, uygulama yolları, güvenlik raporları, makul etkinlik verilerini içermelidir. Traditional Herbal Medicinal Products (THMP) olarak kabul edilebilmesi için ağız, topikal veya inhalasyon yoluyla uygulanabilir olmalıdır. Bu liste sadece bu konu içindir tıbbi bitkisel ürünlere uygulanmalıdır. Etiketlerinde nasıl kullanılacağı belirtilmeli, hangi durumlarda ve ne kadar süre kullanılacağı, doktor izni olup olmadığını belirten uyarılar içermelidir. Yan etkiler açık seçik belirtilmelidir. 30 Nisan 2011 tarihine kadar bir uyum süreci verilmiştir¹³¹.

Zenginleştirilmiş Gıdalar

Gelişmiş ölkelerde yaşayanların yeme alışkanlıklarındaki değişimler sonucu, modern teknoloji gelişimi ile fiziksel aktivitedeki düşüş

ile gerekli günlük kalori alımı düşmüştür. Zenginleştirilmiş gıdalar ülkeden ülkeye değişmektedir örneğin tuza iyot katılması Avusturya'da mecburi Belçika'da isteğe bağlıdır. Mesela İngiltere'de buğday ununun zenginleştirilmesi zorunludur. Bu düzenlemeler ülkelerin yöresel özelliklerine ve yeme alışkanlıklarına bağlı olarak değişmektedir¹³¹.

Daha Fazla Bilgi Edinebilmek İçin;

Avrupa Gıda Güvenliği Komisyonu Web Sitesi ana sayfası:

http://europa.eu.int/comm/food/index_en.htm

Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu (European Food Safety Authority):

<http://www.efsa.eu.int/>

Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu, Bilimsel Daire Başkanlıklarının Diyet Gıdalar, Beslenme ve Alerji konuları üzerine bilimsel görüşleri (Mineral ve vitamin içeren gıdaların ağız yoluyla alınması ile insan vücudunun kabul edebileceği en üst limitler):

http://www.efsa.eu.int/science/nda/ndr_opinions/catindex_en.html

Gıda Destekleri ile İlgili Vitamin ve Mineralleri İçeren Pozitif Ürün Listesi (2002/46/EC 10.06.2002 talimatı):

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=EN&numdoc=32002L0046&model=guichett

Avrupa Birliği Gıda Bilimi Komitesi :

http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/scf/index_en.html

Avrupa Birliği Gıda Bilimi Komitesi, Gıda Olarak Alınan Vitamin ve Minerallerin İnsan Vücudu Tarafından Kabul Edilebilen En Üst Limitleri:

http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/scf/out80_en.html

Avrupa Adalet Konseyi, Vitamin Kullanımı İçin Belirlenen En Üst Sınırlar (ECJ C-387/99, 29 Nisan 2004): <http://curia.eu.int/jurisp/cgi->

bin/gettext.pl?lang=en&num=79959570C19990387&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET&where=()

Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler Hakkında Talimat:

http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2004/l_136/l_13620040430en00850090.pdf

Gıdalardaki Beslenme ve Sağlık İddiaları Hakkında Talimat:

http://europa.eu.int/comm/food/fs/fl/fl07_en.pdf

Diyet Gıdalarla İlgili Talimatlar:

http://europa.eu.int/comm/food/food/labellingnutrition/nutritional/index_en.htm

Sporcular için Yoğun Kas Egzersizlerinde Besin Gereksinimlerini Karşılatabilmek için Hazırlanan Talimat:

<http://www.food.gov.uk/multimedia/pdfs/sanccod4hlmmd440182.pdf>

MHRA İngiltere İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu site:

<http://medicines.mhra.gov.uk/>

İngiltere Gıda Standartları Kurumu: <http://www.food.gov.uk/>

İrlanda İlaç Kurumu: <http://www.imb.ie/>

Avrupa Beslenme Birliği (Brüksel): <http://www.erna.org>

Avrupa Sağlık Üreticileri Birliği (Brüksel): <http://www.ehpm.org/>

IADSA Uluslar arası Gıda ve Gıda Destekleri Birliği (Brüksel):

<http://www.iadsa.org/>

İngiltere Gıda Konseyi: <http://www.crn-uk.org>

Sağlıklı Gıda Üreticileri Birliği (İngiltere): <http://www.hfma.co.uk>

Sağlığına Önem Veren Tüketiciler Topluluğu (İngiltere):

<http://www.healthchoice.org.uk>

Avrupa Sporcu Beslenmesi Uzmanları Birliği (ESSNA), e-mail:
contact@ESSNA.com

2.9.5. Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Gıda Desteklerinin Durumu

Nütrasötikler veya Besin Destekleri ülkemizde iki Bakanlığın müdahale alanına girmektedir. Bunlardan biri Sağlık Bakanlığı diğeri ise Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'dır. Sağlık Bakanlığı İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü bünyesindeki Ruhsatlandırma Daire Başkanlığı altında görev yapan Yeni ilaç, Ara Ürün ve Tıbbi Malzeme Şube Müdürlüğü, İktisadi Etüdler Daire Başkanlığı altında Sinai Bünye Etütleri Şube Müdürlüğü ile Kalite Kontrol Daire Başkanlığı altında görev yapan Kontrol Planlama ve Takibatı Şube Müdürlüğü, İlaç Güvenliği İzleme ve Değerlendirme Şube Müdürlükleri'nin sorumluluk alanlarına girmektedir¹³²⁻¹³⁵.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nda ise Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan Gıda Kontrol Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bağlı Gıda Kodeks, Yurtiçi Gıda Kontrol ve Beslenme, Gıda Dış Ticareti ve Kontrolü Şube Müdürlükleri ile bunlara ilaveten Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Mersin, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon Tarım İl Müdürlükleri nütrasötiklerin yurtiçi üretimi ve ithalat izinlerini vermeye yetkilidirler¹³⁵.

2.9.5.1. Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı, gerek ithal edilen, gerek üretilen gıda desteklerinin 02.03.1995 tarih ve 22218 sayılı Resmi gazetede yayınlanan "Tıbbi ve Farmasötik Ürün Ruhsatlandırma Yönetmeliği" ve 25.11.1999 tarih ve 23887 sayılı Resmi gazetede yayınlanan bu yönetmeliğin 39.

maddesinde değişiklik yapan yönetmelik gereği 04.03.2002 tarihinde “Ara Ürün İzin Belgesi Düzenleme Kılavuzu” yayınlamıştır. Kılavuza göre, Sağlık Bakanlığı bu ürünleri “Tedaviye Yardımcı ve Sağlığı Koruyucu Doğal (Bitkisel, Hayvansal, Mineral vs.) ve diğer farmasötik ürünler şeklinde tanımlamaktadır^{136,137}.

Ara Ürün Danışma Komisyonu bu konudaki başvuruları değerlendirmekte ve kılavuza göre hareket etmektedir. Komisyon hâlen 3 Farmakognost, 2 Farmasötik Teknolog, 2 Farmasötik Toksikologtan oluşmaktadır. Sağlık Bakanlığı, Komisyonun kararlarına uyup uymamakta serbesttir¹³⁸. Konu ile ilgili düzenlemeler EK-12’de verilmiştir.

2.9.5.2. Sağlık Bakanlığı İktisadi Etüdler Daire Başkanlığı, Sınai Bünye Etüdleri Şube Müdürlüğü Tarafından Yürütölen İşlemler

Yurt içinde imal edilen veya yurtdışından ithal edilen ilaçlar 14/05/1928 kabul tarihli “1262 sayılı İспенçiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu” gereğince Bakanlığımızca ruhsatlandırılmaktadır^{132,139}.

Ruhsatlandırma sonuçlandıktan sonra bu ilaçlar veya ilaçların formüllerinde yer alan hammaddelerin ithalatları için, 31/12/2005 tarihli ve 26040 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğ (Tebliğ No: 2006/4) Ekinde yer alan Ek-II A, B ve C sayılı listelere göre, Tebliğ Gereği, Bakanlığımızca kontrol belgesi düzenlenerek ithalat işlemine izin verilmektedir (Tablo 3, 4)¹⁴⁰.

Tablo 3: Sağlık Bakanlığı Tarafından İthalatına İzin Verilen Ürünler

İthalatına İzin Verilenler	
1	Mamul ilaç
2	İlaç üretiminde kullanılan hammadde ve yardımcı madde
3	İlaç hammaddeleri üretiminde kullanılan başlangıç ve ara madde
4	Ara Ürün, Radyofarmasötikler
5	İthalatçı firmaların talepleri için
6	Kontrol belgesi müracaatlarında ithalat konularına göre ithalat izinlerini vermek

Tablo 4: Sağlık Bakanlığı Tarafından İthalatına İzin Verilen Diğer İşler

İthalatına İzin Verilen Diğer İşler	
1	Mamül ilaçlar ve ürünler ruhsatlandırılırken analizleri için gerekli miktarda analiz numunesine izin vermek
2	Mamül ilaçların ve ürünlerin Tıbbi Tanıtım Yönetmeliğine göre tanıtımında azaltılmış numunelerine izin vermek
3	Stabilite, biyoeşdeğerlilik ve biyoyararlanım çalışmaları için gerekli miktarda etken ve yardımcı maddelerine izin vermek
4	Analizlerde kullanılmak üzere impürite, standart, referans maddelerine izin vermek
5	Türkiye Kızılay Derneğine KI tahsisi ile ilgili uygunluk yazısı vermek
6	Bakanlık Makamının olurları ile ülke ekonomisine canlılık kazandırmak amacıyla yurt dışında faaliyet gösteren ilaç kuruluşlarının kendi ülkelerinde haiz oldukları ilaç ruhsatlarına istinaden, bu ürünlerin ülkemizde fason olarak üretim yapmaları için hammadde ithalatlarına izin vermek

İthalat mevzuatında yapılacak değişiklikler veya yenilikler Genel Müdürlüğün görüşü alınarak Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) tarafından yapılmaktadır. DTM yayınladığı Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği'ne göre ithalatında kontrol belgesi düzenleme mecburiyeti vardır

140

Dış Ticaret Standardizasyon Tebliğlerinde, G.T.İ.P. tabiri Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon numarasını tarif eder, bir maddenin ithal edilebilmesi için mutlaka bu tebliğlerde yeri olması gereklidir. 21. pozisyon Nütrasötikler için geçerlidir ve Ek II –B'de yer almaktadır. Buna göre, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları (yalnız aktif bileşiği standardize edilerek yoğunlaştırılmış, günlük ve/veya servis dozu belirlenmiş ve tamamen bitki ekstraktlarından oluşan veya temelini (minimum %70) bitki ekstraktı oluşturan ürünler (toz, tablet, kapsül, şurup vb.) nütrasötik olarak bilinir. İthalatçı firmalar kontrol

belgesini Sağlık Bakanlığından aldıktan sonra ithalatlarını yapabilirler, bu işlemler sadece Ankara'dan yapılabilir¹⁴⁰.

Yukarıda belirtilen Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği'ne göre aşağıda içerikleri belirtilen ekler ayrıntılarıyla verilmiştir.

Ek II-A: Tıbbi Müstahzarların Terkibinde Bulunan İlaç Ham, Başlangıç Maddeleri, İlaç Hammaddeleri Üretiminde Kullanılan Maddeler ile Tıbbi Müstahzarlar

Ek II-B: Bitkisel ilaç üreticileri ve aşular,

Ek II- C: Fitofarmasötiklerden bahsetmektedir¹⁴⁰.

İLAÇ İTHALATI

'İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'
Kanun no:1262
Kabul Tarihi: 14.05.1928

RUHSAT

1-İthal İlaç
2-Yerli İlaç
3-Ara Ürün
(formüllerinde yer alan ithal hammaddeler)

31/12/2005 tarih 26040 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan
Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (2006/4)

(EK:II-A, B, C SAYILI LİSTE)
-Kontrol Belgesi
-Proforma Fatura

ONAY

Şekil 1: Sağlık Bakanlığının Uyguladığı İthalat İşlemleri Şeması^{132,140}

Tablo 5: İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü (İEGM)'nin 2006-2007 Ruhsatlandırma İçin Tespit Ettiği Fiyatlar¹⁴¹

İLAÇ VE ECZACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
BELGE TÜRÜ	FİYAT TARİFESİ	
	2006 ÜCRETİ (YTL)	2007 ÜCRETİ (YTL)
Ruhsat /İzin		
a)İlaç Ruhsatı	12.210,00	13.170,00
b)Kan Ürünü Ruhsatı	12.210,00	13.170,00
c)İmmünolojik Ürün Ruhsatı	12.210,00	13.170,00
d) Ara Ürün İzni	122,00	135,00
e)Devren Düzenlenen İlaç Ruhsatı	3.663,00	3.950,00
f)Devren Düzenlenen Ara Ürün İzin Belgesi	-	135,00
g)Müessil Ecza Deposu Ruhsatı	3.663,00	3.950,00
h)Ecza Deposu Ruhsatı	1.221,00	1.320,00
i)İhraç Amaçlı Ruhsat	1.221,00	1.320,00
i)Biyoyararlanım ve Biyoşdeğerlik Sertifikası	55,00	60,00
j) Ruhsat Başvurusu	1.100,00	1.190,00
k) İzin Belgesi Başvurusu	-	135,00
l) Ruhsat Yenileme	549,00	595,00
m) İzin Belgesi Yenileme	-	135,00
Ruhsatlı/İzinli Ürünler için Varyasyon İşlemleri		
a)Tip I A	110,00	120,00
b)Tip I B	275,00	300,00
c)Tip II	549,00	595,00
d)Yeni Başvuru Gerektiren Haller (ruhsatlı)	1.100,00	1.190,00
e)Tip I, Tip II, Yeni Başvuru Gerektiren Haller (izinli)	-	135,00
İzin Belgesi		
a)İyi Üretim Uygulamaları (GMP) İzin Belgesi (yurtdışı)	-	15.000,00
b)İyi Klinik Uygulamaları (İKU) Uygunluk Belgesi (yurtdışı)	-	15.000,00
c) İyi Laboratuvar Uygulamaları (İLU) Uygunluk Belgesi(yurtdışı)	-	15.000,00
d) Medikal Gaz Depolama ve Dağıtım Tesisi İzin Belgesi	-	2.500,00
e)İlaç Üretim Yeri İzin Belgesi	12.210,00	13.170,00
f)Tıbbi Malzeme Üretim Yeri İzin Belgesi	6.105,00	6.585,00
g) Ara Ürün Üretim Yeri İzin Belgesi	5.490,00	5.920,00
h) Medikal Gaz Üretim Tesisi İzin Belgesi	3.663,00	3.950,00
i)Biyoyararlanım ve Biyoşdeğerlik Çalışmalarının Yapıldığı Merkezlere Ait İzin Belgesi (İLU , İKU)	2.442,00	2.635,00
Kontrol Belgeleri		
a)Mamul Ürünler(Her Bir Ürün İçin)	62,00	70,00
b)Hammaddeler(Her Bir Hammadde İçin)	62,00	70,00
c)Mamul İlaç(Her Bir Hammadde İçin)	62,00	70,00
d)İlaç Hammaddeleri(Her Bir Hammadde İçin)	62,00	70,00
e)Ara Ürün	110,00	120,00
f) Fatura şerhleri	110,00	120,00
Tıbbi Amaçlı Bebek Mamaları		
a)Türkiye'ye İlk İthalat İzni	549,00	595,00
b)Kontrol Belgesi Onayı	110,00	120,00
Enteral Beslenme Ürünleri		
a) Türkiye'ye İlk İthalat İzni	275,00	300,00
b) Kontrol Belgesi Onayı	55,00	60,00

İEGM'nün 2001 yılından sonra üretimine ve ithalatına izin verdiği ara ürünler listesi internet sitesinde yayınlanmaktadır¹⁴¹ .

2.9.5.3. Tarım Bakanlığı

Tarım Bakanlığı; Gıdaların üretimi, tüketimi ve denetlenmesine dair Yönetmeliği 1998 yılında yayınlıyarak gıda maddelerinin teknik ve hijyenik şekilde üretimini, işlenmesini, muhafazasını, depolanmasını, pazarlanmasını ve halkın yeterli beslenmesini sağlamak, üretici ve tüketici menfaatleri ile halk sağlığının korunması amacıyla gıda maddelerinin üretiminde kullanılan her türlü hammaddeyi ve yardımcı maddeleri, mamul ve yarı mamül gıda maddeleri ile yan ürünlerin özelliklerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır⁹¹⁻⁹⁶.

Bu yönetmelik ve yapılan değişiklikler gıda maddelerinin hijyenik ve uygun kalitede üretimini, tasnifini, işlenmesini, gıda imalinde kullanılan hammadde, yardımcı madde ile katkı, aroma maddeleri, vitaminler, mineral maddeleri ambalajlama, sicil, tescil, izin, istihdam, kontrol, denetim, reklam, ithalat, ihracat ve gümrük merkezlerine dair esas ve usulleri kapsar⁹¹⁻⁹⁶.

Tarım Bakanlığı, gıda veya gıda maddesini şu şekilde tanımlamaktadır, "Tütün ve sadece ilaç olarak kullanılanlar hariç olmak üzere; içkiler ve sakızlar ile hazırlama ve işleme gereği kullanılan maddeler dahil, insanlar tarafından yenilen ve/veya içilen ham, yarı mamul veya mamul her türlü madde". Ayrıca bu yönetmelikte özel beslenme amaçlı gıda tanımı da yapılmıştır. Bu tanım ise "Bebek mamaları ve çocuk mamaları dahil özel fizyolojik koşullar ve/veya hastalıklar nedeniyle ortaya çıkan özel beslenme ihtiyacını karşılamak amacıyla hazırlanan veya formüle edilen, kendilerine ait özel bileşimine veya üretim basamaklarına bağlı olarak tüketim için üretilen gıda maddelerinden açıkça ayrılabilen, bildirimdeki beslenme amaçlarına ve uygunluğu işaret edici şekilde pazara sunulan gıda maddeleri" şeklindedir⁹¹⁻⁹⁶.

27. 05. 2004 tarihinde 5179 sayılı kanunla yürürlüğe giren “Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine dair kanun hükmündeki Kararnamenin değiştirilerek kabulü hakkındaki kanun“ ile takviye edici gıdalar diğer adıyla besin destekleri veya nütrosötiklerin ilk defa bu kanunla tanımı yapılmış ve Türk Gıda kodeksine girmiřtir¹⁴².

5179 Sayılı Kanunla Türk Gıda Kodeksi'ne Eklenen Tanımlar

Fonksiyonel / Özel beyanlı gıdalar: “Besleyici etkilerinin yanı sıra bir veya daha fazla etkili bileşiğe bağlı olarak sağlığı koruyucu, düzeltici ve/veya hastalık riskini azaltıcı etkiye sahip olup, bu etkileri bilimsel ve klinik olarak ispatlanmış gıdalar“ olarak tanımlanır¹⁴².

Genetik modifiye gıdalar: “Bitkisel, hayvansal ve mikrobiyolojik kaynaklara, genetik değişim teknolojileri ile başka bir canlı türüne ait bir genin aktarılması ile DNA'sının belli bir bölümünde istenilen değişiklik yapılmış olan gıdalar”dır¹⁴².

Özel beslenme amaçlı gıdalar: “Özel bileşimlerine veya üretim işlemlerine bağlı olarak, normal tüketim amaçlı gıdalardan açıkça ayırt edilebilen, beyan edilen özel beslenme amaçları için uygun olan ve bu uygunluklarını belirtir şekilde piyasaya sunulan gıdalar”dır¹⁴².

Özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar: “Belli beslenme uygulamaları için hastaların diyetlerini düzenlemek amacıyla, özel olarak üretilmiş veya formüle edilmiş ve tıbbî gözetim altında kullanılacak olan, alışılmış gıda maddelerini veya bu gıda maddelerinin içinde bulunan belirli besin öğelerini veya metabolitlerini vücuda alma, sindirme, absorbe etme, metabolize etme veya vücuttan atma kapasitesi sınırlı, zayıflamış veya bozulmuş olan hastalar veya diyet yönetimleri, yalnızca normal diyetin modifikasyonu ile veya diğer gıdalarla veya her ikisinin de birlikte kullanımı

ile sağlanmayan kişiler için hazırlanmış gıda maddeleri” olarak tanımlanmıştır¹⁴².

Takviye edici gıdalar (Nütrasötikler): “Bir veya birden fazla besin öğeleri; vitamin, mineral, protein, bitki, botanik, bitkisel kaynaklı maddeler, amino asitler ve benzeri bileşikler ile bunların konsantresi ve/veya ekstraktlarından oluşan ve günlük alım dozu belirlenmiş ürünler”dir¹⁴².

Enteral beslenme ürünleri: “Bireyin iştahsızlık, çeşitli hastalıklar ve ameliyatlar gibi çeşitli nedenlerle ağızdan yeterince besin alamadığı durumlarda, yetersiz besin alınımını takviye etmek ve/veya tüm besin öğeleri gereksinimlerini karşılamak amacıyla kullanılan ürünler”dir¹⁴².

Bebek mamaları: “Bebek ve süt çocuğunun beslenmesi amacıyla gıda kodeksine uygun formülasyonda üretilen gıda karışımlarını,” Tıbbî amaçlı bebek mamaları: “Hasta bebeklerin diyetlerini düzenlemek amacıyla gıda kodeksine uygun formülasyonda özel olarak üretilmiş olan ve tıbbî gözetim altında kullanılması gereken mamalar” olarak ifade edilmektedir¹⁴².

5179 sayılı kanuna göre Tarım Bakanlığı'nın sorumluluk alanı: Takviye edici gıdalar, bebek mamaları, özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar, tıbbî amaçlı bebek mamalarını kapsamaktadır. Bu kanunun 27. Maddesine göre: “*Takviye edici gıdalar ve bebek mamalarının üretim, ithalat, ihracat ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Tarım Bakanlığınca belirlenir*”¹⁴².

Enteral beslenme ürünleri dahil özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar, tıbbî amaçlı bebek mamaları ile ilaç olarak kullanımı bilimsel ve klinik olarak kanıtlanmış ancak reçeteye tabi olmayan ürünlerin üretim,

ithalat, ihracat ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ise Sağlık Bakanlığınca belirlenir.”

Gıda sicil başvurusu için gereken şartlar, tescil işleri, gıda üretim izni, gıda üreten işyerlerinde sorumlu yönetici ve eleman istihdamı, ayrıca gıda üreticileri ve ithalatçı firmaların kontrol ve denetim işlemleri, ithalat kontrolleri, ithalatın yapılabilmesi için düzenlenmesi gereken kontrol belgesi, ithalat aşamasında uygulanacak genel hükümler, reklam yayınlama ilkeleri, etiketleme ve işaretleme kuralları, enerji çevirim faktörleri, beslenme referans değerleri, enerji ve besin öğelerinin etikette bildirilmesi, besin öğeleriyle ilgili beyan tablosu maddelerini içeren bir kılavuz, konuyla ilgili üretici ve ithalatçı firmaları bilgilendirmek açısından Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmıştır. Bu kılavuz internet sayfasından okunabileceği gibi EK 13'de de ayrıntılı olarak incelenebilir.

Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda Kontrol Daire Başkanlığı'na ithalat ve üretim konularında yardımcı olmak amacıyla Bitki Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon, 4 farmakognost ve 2 gıda bilimciden oluşmuştur. Bu komisyon, yenilmesi ve içilmesinde insan sağlığı açısından bir sakınca bulunmayan ürünlere Pozitif (P), insan sağlığı açısından zararlı ürünlere Negatif (N) ibarelerini koyarak listelemiş ve bunu yayınlamıştır. Daha sonra bu listeye mantar çeşitleri de eklenmiştir. Ayrıca, zehirli bitkiler için de bir “Zehirli Bitkiler Listesi” hazırlamıştır.

Bitki Listesi'ne, Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü'nün www.kkgm.gov.tr adresindeki “Veri Tabanı” başlığı altından “Birim Faaliyetleri” bağlantısına tıklandığı zaman çıkan sayfanın “Gıda Kontrol” başlığı altındaki “Bitki Listesi” başlığına tıklanarak ulaşılabilir.

Liste, Latince isim, İngilizce isim, Türkçe isim, Kullanılan kısmı ve Pozitif-Negatif şeklinde düzenlenmiştir.

09.07.2007 tarihli bitki listesi 14'ü mantar olmak üzere, 490 bitkiyi kapsamaktadır. Ancak bu liste komisyon tarafından sürekli güncellenmektedir.

GEREÇ ve YÖNTEM

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3. 1. Gereçler

İnternet üzerinden satışı olan ürünlerin yazıcı çıktıları, üretici ve ithalatçı firmaların internet sayfalarındaki bilgiler belgeler, ürün bilgileri ve sağlık beyanları. Bu konuda gereç olarak kullanılan örnek internet adresleri aşağıda verilmiştir.

<http://www.dogaleczane.com/>
<http://www.puntoverdeshop.com/shop.asp>
<http://www.hunkar.net/destekilac.asp>
<http://www.nefa.com.tr/>
<http://www.veganaturel.com/>
<http://www.webnaturel.com>
<http://www.eczanegozdem.com/tr>
<http://urun.gittigidiyor.com/>
<http://www.aktariniz.com/shop/>
<http://www.ultraviolet.web.tr/>
<http://www.gnnvitamin.com/>
<http://www.vitaminix.biz/>
<http://www.formgym.com/>
<http://www.kanser-tedavisi.com/>

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda Kontrol Şube Müdürlüğü Akay Cad. No:3 Bakanlıklar/ANKARA Tel:(009)-0312-4174176 bilgi edinme amaçlı ziyaretler, Ankara İl Tarım Müdürlüğü Gıda Kontrol Şube Müdürlüğü'ne bilgi edinme amaçlı ziyaretler.

Mevzuat açısından gıda desteklerinin üretim izin işlemleri ile ithalatı yapılan gıda desteklerinin hangi yolu izleyerek izin aldıklarını belgeleyen kanun, yönetmelik, tüzük ve kılavuzlar.

3.2. Yöntem

İnternet üzerinden satışı olan ürünlerin yazıcı çıktıları, üretici ve ithalatçı firmaların internet sayfalarındaki bilgilere ait belgeler, ürün bilgileri ve sağlık beyanları incelenmiştir.

Araştırma süresince takip edilen yöntem: Gözlem amaçlı bilgilerin araştırılması ve düzenlenmesi, ürünler hakkında basılı materyallerin ve internet sayfalarının basılı bir şekilde temini ve bunların tasnifi. KKGM'nin internet sayfasında da ilan ettiği bitki listelerine uyup uymadıkları, bu listede negatif listede görünüşte gözden kaçan ürünlerin var olup olmadıkları MHRA'nın da yayınladığı listelerle karşılaştırılması.

Genel mevzuatta AB, ABD, İngiltere, Kanada, Türkiye'de gıda destekleri konusunda çıkan kanun, kanun hükmünde kararname, yönetmelik, tüzük ve kılavuzların tespiti, gıda destekleri konusunda yasal mevzuatın incelenmesi.

BULGULAR

4. BULGULAR

4.1. Teorik Bulgular

Teorik bulgular, Genel Bilgiler bölümünde ayrıntılarıyla verilmiştir.

4.2. İnternet Bulguları

Etrafı çizgi ile içine alınmış bölümler internetten asıl oldukları metinlerden alınmıştır.

Örnek 1: Mens Virility Power®143

Şekil 2: Men's Virility Power

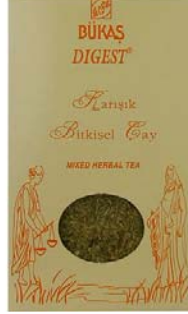
İçeriğindeki 6 çeşit cinsel uyarıcı ve güçlendirici sayesinde erkekte cinsel bölgede kan dolaşımını artırır. Cinsel istek uyandırır. Ereksiyon süresini ve sayısını artırıcı etkisi olduğu düşünülmektedir. Epimedium Extract, **Muira Puama**, Tribulus Extract, Maca (Lepidium meyenii), Panax Ginseng, **Damiana Extract**, Ginkgo Extract ve Cayenne (Capsicum frutescens) içerir. Tamamen doğal bir üründür. Akşamları 1 kapsül alınır.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Epimedium sp. -Tribulus terrestris -Lepidium meyenii -Panax ginseng -Ginkgo biloba -Capsicum frutescens -Turnera diffusa var. aphrodis			Muira puama

Belirtilen Endikasyonlar: Cinsel uyarıcı ve güçlendirici, erkekte cinsel bölgede kan dolaşımını artırır, cinsel istek uyandırır, ereksiyon süresini ve sayısını artırır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz.

Örnek 2: Bükaş Anasonlu Karışık Bitkisel Çay 9 Bitki Karışımı¹⁴⁴

Şekil 3: Bükaş Anasonlu Bitkisel Çay

İçindekiler: 1-ANASON (*Pinpinella anisum*) 2-KEKİK (*Thymus vulgaris*) 3-NANE (*Mentha piperita*) 4-BİBERİYE (*Rosmarinus officinalis*) 5-ZENCEFİL (**Zingibar officinalis**) 6-TARÇIN (*Cortex cinnamomi cassia*) 7-MEYAN KÖKÜ (*Glycyrrhiza glabra*) 8-ADAÇAYI (*Salvia officinalis*) 9-SARISABIR (*Aleo vera*)

İçeriğindeki maddeler nedeni ile aşırı yemek sonrası oluşan şişkinliklerde, mide barsak üşütmelerinde, mide bozukluklarında, barsak bozukluklarında, strese bağlı mide yanmalarında, alkol kullanımından sonraki mide rahatsızlıklarında uzun süreli antibiyotik tedavileri sırasında tedavilere destek amacıyla kullanılabilir.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
- <i>Pimpinella anisum</i> - <i>Thymus vulgaris</i> - <i>Mentha piperita</i> - <i>Rosmarinus officinalis</i> - <i>Zingiber officinalis</i> - <i>Cinnamomum cassia</i> - <i>Glycyrrhiza glabra</i> - <i>Salvia officinalis</i> - <i>Aloe vera</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Aşırı yemek sonrası oluşan şişkinliklerde, mide bağırsak üşütmelerinde, mide bozukluklarında, barsak bozukluklarında, strese bağlı mide yanmalarında, alkol kullanımından sonra mide rahatsızlıklarında, uzun süreli antibiyotik tedavileri sırasında, tedavilere destek amacıyla kullanılır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: “Zingibar officinalis” “Aleo vera” “Pimpinella anisum” yazımları yanlıştır. Doğruları, “Zingiber officinalis” “Aloe vera” ve “Pimpinella anisum”dur. Tıp biliminde “Mide bağırsak üşütmesi” adıyla tanımlı bir hastalık grubu yoktur.

Örnek 3: Noni N-Right Tablet¹⁴⁵

Şekil 4: Noni N-Right Tablet

-Vücudun hastalıklara ve enfeksiyonlara karşı savaşma konusundaki doğal yeteneğini güçlendirmek suretiyle bağışıklık sisteminin gelişimini destekler.
-Aynı zamanda vücudun DNA'ya zarar veren serbest radikallerden kurtulmasına yardımcı olan potansiyel bir antioksidandır.
-Yüksek kan basıncını, kan damarları problemlerini, düzensiz kalp atışlarını ve kalp problemlerinin düzenlenmesini destekler.
-Hücrelerin besinleri absorbe etme şeklini geliştirmesini sağlar.
- Ağrılı mafsallara, **arterite** ve burkulmalara faydaları ispatlanmıştır.
-Alerjik semptomların azalmasında faydalı olduğu ve cildin yaşlanmasını engellediği, yaşlanma görüntülerini azalttığı bilinmektedir.
-Ayrıca astım, Yüksek tansiyon, Yüksek tansiyon, Baş ağrılarına, Depresyona, Şeker düzensizliklerine, Strese karşı etkili olduğu ve düşünme yeteneğini artırıcı kalbi destekleyici, Kas Gelişimini artırıcı, Kadın ve Erkeklerde cinsel yaşamı düzenleyici, Zayıflatıcı, Rahat uyumayı olumlu etkileri görülmüştür

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
<i>Morinda citrifolia</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Vücudun hastalıklara ve enfeksiyonlara karşı savaşma konusundaki doğal yeteneğini güçlendirmek, bağışıklık sisteminin gelişimini destekler, vücudun serbest radikallerden kurtulmasına yardımcı olur, yüksek kan basıncını, kan damarları problemlerini, düzensiz kalp atışlarını ve kalp problemlerinin düzenlenmesini destekler. Hücrelerin besinleri absorbe etme şeklini geliştirmesini sağlar. Ağrılı mafsallara, **arterite** ve burkulmalara faydaları ispatlanmıştır. Alerjik semptomların azalmasında faydalı olduğu ve cildin yaşlanmasını engellediği, yaşlanma görüntülerini azalttığı bilinmektedir. Ayrıca astım, Yüksek tansiyon, Yüksek tansiyon, Baş ağrılarına, Depresyona, Şeker düzensizliklerine, Strese karşı etkili olduğu ve düşünme yeteneğini artırıcı kalbi destekleyici, Kas Gelişimini artırıcı, Kadın ve Erkeklerde cinsel yaşamı düzenleyici, Zayıflatıcı, Rahat uyumayı olumlu etkileri görülmüştür. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz

Tanımlama Hataları: İçerik verilmemiştir. "Artrit" olarak tanımlanan hastalık "Arterite" şeklinde yanlış yazılmıştır.

Örnek 4: Alcachofa (Enginar Ekstresi)¹⁴⁶

Şekil 5: Alcachofa (Enginar Ekstresi)

Gıda olarak, taze çiçekleri demir bakımından çok zengin olan ve çok beğenilen lezzetli bir bitkidir. Eklem hastalıklarına, astıma, kansere, Şeker hastalığına, Kansızlığa, Yüksek tansiyona, Damar sertliğine, Romatizmaya, Sarılığa, Böbrek hastalıklarına, İdrar yolları rahatsızlıklarına, Böbrek taşlarına, Prostat büyümesine, Bronş iltihaplarına, Ülserlere, Sindirim bozukluklarına, Hemoroide, İshale, Gut hastalığına, Safra kesesi rahatsızlıklarına, Şişmanlığa, Su toplamalarına (ödem), Cilt yağlanmasına, Sivilceye, Kepeğe karşı önemli faydaları görülmüş, Aynı zamanda antioksidan, Kusma önleyici, Gaz giderici, Kanamayı durdurucu, Kalbi güçlendirici, Kolagog (safra kesesinden ince bağırsaklara safra akışını destekleyici), Karaciğerde safra üretimini harekete geçirci, Safra kesesinin kasılarak boşalmasına yardımcı, Toksinlerden arındırıcı, İdrar söktürücü, Uyarıcı, Ateş düşürücü, Ciğerleri koruyucu, Kandaki kolesterol seviyesini düşürücü, Kan şekerini düşürücü ve damarlarda kasılmayı artırıcı olarak faydaları tespit edilmiştir.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>Cynara scolymus</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Eklem hastalıklarına, astıma, kansere, Şeker hastalığına, Kansızlığa, Yüksek tansiyona, Damar sertliğine, Romatizmaya, Sarılığa, Böbrek hastalıklarına, İdrar yolları rahatsızlıklarına, Böbrek taşlarına, Prostat büyümesine, Bronş iltihaplarına, Ülserlere, Sindirim bozukluklarına, Hemoroide, İshale, Gut hastalığına, Safra kesesi rahatsızlıklarına, Şişmanlığa, Su toplamalarına (ödem), Cilt yağlanmasına, Sivilceye, Kepeğe karşı, antioksidan, Kusma önleyici, Gaz giderici, Kanamayı durdurucu, Kalbi güçlendirici, Kolagog (safra kesesinden ince bağırsaklara safra akışını destekleyici), Karaciğerde safra üretimini harekete geçirci, Safra kesesinin kasılarak boşalmasına yardımcı, Toksinlerden arındırıcı, İdrar söktürücü, Uyarıcı, Ateş düşürücü, Ciğerleri koruyucu, Kandaki kolesterol seviyesini düşürücü, Kan şekerini düşürücü ve damarlarda kasılmayı artırıcı. 32 hastalık üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 5: Maca¹⁴⁷

Şekil 6: Maca

Çok güçlü cinsel yaşam desteği, Anti-aging, strese giderici, Kronik yorgunluk giderici, Bağışıklık sistemini güçlendirici, Konsantrasyonu artırıcı. Hormonal düzensizliklere, Menopoza bağlı şikâyetlerde, Adet ağrılarında, Kemik erimesine, Kronik kabızlığa, Saç dökülmesinde, Kısırlık tedavisinde, Vajinismus tedavisinde, Erken boşalma sorununda, Anemi (kansızlık) tedavisinde, Romatizma tedavisinde, Tüberküloz tedavisinde, etkili olduğu bilinmektedir. Ayrıca sporculara Testosteron salgısını artırır, Güçlü bir enerji verici ve kas yapıcı doğal dopingdir. Çocuklar içinde Vitamin ve mineral deposudur. Antiromatizmal, bitkinlik giderici, antitusijen, afrodisyak, enerji verici, gübre, gıda, bağışıklık kazandırıcı, hafıza artırıcı, menstrual, besleyici, seksüel güç artırıcı, canlandırıcı, tonik, atletlerin dayanıklılığını artırıcı, direnç artırıcı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca anemiye, kronik kabızlığa, kronik yorgunluk sendromuna, nekahat dönemi sıkıntılarında, bayanlardaki hormonal düzensizliklere, kısırlığa, büyüme bozukluklarına, saç dökülmesine, erkeklerde iktidarsızlığa, yetersiz beslenmeye, menopoz bozukluklarına, menstrual düzensizliklere, zihinsel eksikliklere, sinirlere, gerginliğe, osteomalaziye, osteoporoz, romatizmaya, cinsel iktidarsızlığa, kısırlığa, mide kanserine, tüberküloza, zaafiyete karşı kullanılmaktadır.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>Lepidium meyenii</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Cinsel yaşam desteği, Anti-aging, strese giderici, Kronik yorgunluk giderici, Bağışıklık sistemini güçlendirici, Konsantrasyonu artırıcı. Hormonal düzensizliklere, Menopoza bağlı şikâyetlerde, Adet ağrılarında, Kemik erimesine, Kronik kabızlığa, Saç dökülmesinde, Kısırlık tedavisinde, Vajinismus tedavisinde, Erken boşalma sorununda, Anemi (kansızlık) tedavisinde, Romatizma tedavisinde, Tüberküloz tedavisinde, sporculara Testosteron salgısını artırır, enerji verici ve kas yapıcı doğal dopingdir. Çocuklar içinde Vitamin ve mineral deposudur. Antiromatizmal, bitkinlik giderici, antitusijen, afrodisyak, enerji verici, gübre, gıda, bağışıklık kazandırıcı, hafıza artırıcı, menstrual, besleyici, seksüel güç artırıcı, canlandırıcı, tonik, atletlerin dayanıklılığını artırıcı, direnç artırıcı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca anemiye, kronik kabızlığa, kronik yorgunluk sendromuna, nekahat dönemi sıkıntılarında, bayanlardaki hormonal düzensizliklere, kısırlığa, büyüme bozukluklarına, saç dökülmesine, erkeklerde iktidarsızlığa, yetersiz beslenmeye, menopoz bozukluklarına, menstrual düzensizliklere, zihinsel eksikliklere, sinirlere, gerginliğe, osteomalaziye, osteoporoz, romatizmaya, cinsel iktidarsızlığa, kısırlığa, mide kanserine, tüberküloza, zaafiyete karşı kullanılmaktadır. Bilimsel temele dayanmayan 28 ayrı hastalığı tedavi etme iddiası taşımaktadır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz

Örnek 6: Purple Corn¹⁴⁸

Şekil 7: Maiz Morado – Purple Corn

Ürün Tanıtımı : Purple Corn Kapsül:Peru'da yetişen mor mısırdan elde edilen bu ürün doğal antioksidandır.Okside edici etkileri ile zarar veren serbest radikallerin yok edilmesi konusunda yüksek etkinliğe sahiptir. Bu sayede hücre zarlarını ve DNA yı, serbest radikallerin oksidatif etkilerinden korur. Kan dolaşımını, Bağı dokusu üretimini ve kolajen oluşumu destekler, Kolesterolü düşürür, Kılcal damar dolaşımını güçlendirir ve ateş düşürücü özellik gösterir. Tümör oluşumlarına karşı mücadele eder. Kalın barsak ve rektum kanseri gibi belli türde kanserlerin gelişme riskini azaltıcı etkileri, Hipertansif kişilerde kan basıncını düşürücü ve aynı zamanda kalp ve damar hastalıkları riskini azaltıcı özellikleri vardır.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>Zea mays</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Hücre zarlarını ve DNA yı, serbest radikallerin oksidatif etkilerinden korur. Kan dolaşımını, Bağı dokusu üretimini ve kolajen oluşumu destekler, Kolesterolü düşürür, Kılcal damar dolaşımını güçlendirir ve ateş düşürücü özellik gösterir. Tümör oluşumlarına karşı mücadele eder. Kalın barsak ve rektum kanseri gibi belli türde kanserlerin gelişme riskini azaltıcı etkileri, Hipertansif kişilerde kan basıncını düşürücü ve aynı zamanda kalp ve damar hastalıkları riskini azaltıcı özellikleri vardır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 7: Yohimbe-Max¹⁴⁹

YOHİMBE-MAX
YÜKSEK ENERJİ&LIBİDO

Bugün asiri sikinti,stres gibi çeşitli sebeplere bağlı aktivite ve performans düşüklüğü durumlarında Amerika bosta olmak üzere tüm batı dünyasında en çok kullanılan doğal gıda katkısıdır. Güçlü bir enerji kaynağı olarak bosta sporcular olmak üzere bedensel efor sarfederek çalışan,asiri yorgunluk hissedener için vazgeçilmez bir üründür. Yohimbe harcanan enerjinin tekrar yerine konulmasının doğal yoludur Afrika'da yetişen bir ağacın kabuklarından elde edilen yohombin, vücuttaki kanın organlara toplanmasını hızlandırır.

Günde 1 veya 2 kapsül alınır.

Supplement Facts
Yohimbe Heli
...

Şekil 8: Yohimbe-Max

YOHİMBE_ MAX***YÜKSEK LIBİDO VE PERFORMANS***

YOHİMBE
(*Pausinystalia yohimbe*)
EXTRA GÜÇ
EXTRA İSTEK
EXTRA SÜRE
EXTRA CANLILIK

Son kullanma tarihi 11/2009
Yüksek Enerji veren ve
Libido artışı sağlayan bu ürün,
Amerika'dan ithal

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
	<i>Pausinystalia yohimbe</i>		

Belirtilen Endikasyonlar: Yüksek libido, ekstra güç, istek, süre ve canlılık. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz.

Örnek 8: Cha de Bugre¹⁵⁰

Şekil 9: Cha de Bugre

Powernütra Cha de Bugre
Brezilya Diyeti Artık Stoklarımızda
Yıllardır 'en seksi şarkıcı' seçilen Jennifer Lopez'in güzelliğini borçlu olduğu Brezilya diyeti sıkı vücutları garanti ediyor.
Brezilya Karnavalı'nda dans eden güzel kızlar gibi bir vücudunuz olsun ister misiniz? Ya da ünlü şarkıcı Jennifer Lopez'inki gibi sıkı kalçalara, dümdüz bir göbeğe... Bu sorulara cevabınız "evet" ise Brezilya diyeti tam size göre.
Brezilya Ormanların dan Gelen Mucizevi Cha de Bugre Bitkisi selülitlerininizde Gözle görülür bir şekilde Azaltır Ayrıca Metabozlizmanızı hızlandırarak yağ yaktırır
Bbc Televizyonunda Tanıtımı yapılan tek marka POWERNÜTRA Dır, Abd Ve İngilterede En çok aranan markalardan biri POWERNÜTRA dır, Orginal ve Güvenlik bantlı Sekilde Gelmektedir, Amerikan Fda Onaylıdır. Kullanım şekli : günde 2 adet tok karnına İçeriği : 800 mg'lik 90 kapsül. Son Kullanma Tarihi : 11/2009 Ephedra İçermez Tamamen Doğal Ve Güvenlidir.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
			Cardia salicifolia

Belirtilen Endikasyonlar: Yağ yakıcı, vücut sıkılaştırıcı. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtım Hataları: Asılsız sağlık beyanları, eşsiz ürün olduğu iddiası, FDA onaylı ürün olduğu iddiası.

Örnek 9: Multimix¹⁵¹

Şekil 10: Multimix

MULTIMIX 80 KAPSÜL

100 mgr Likopen(Domatesten), 100 mgr Üzüm Çekirdeği Ekstraktı, 100 mgr Köpekbalığı Kıkırdağı, 100 mgr ısırganotu kökü ekstraktı bulunan ve vücutta kanser gelişimini önlemeye yardımcı olmakta kullanılmak amacı ile hazırlanan bir karışımdır.

TAVSİYE EDİLEN KULLANIM ŞEKLİ

Günde 1 defa 1 kapsül yemek öncesi alınması tavsiye edilir.

AKTİF MADDELERİ VE İNSAN VÜCUDUNDA YARATTIĞI ETKİLER

Üzüm Çekirdeği Ekstraktı; Başlıca aktif bileşiği, farmakolojik ve kemoprotektif özelliklere sahip oldukları bilinen Proantosiyandin (OPC) doğal antioksidanlar, Isırgan Otu kökü ekstraktı; prostat büyümesini engellemeye yardımcı olan beta - sitosterol, Köpek Balığı Kıkırdağı; Chondroitin aktif maddesi anjiyojenezi (yeni kan damarlarının oluşması ve uzamasını) engellemeye, tümörün varlığını sürdürmesi ve büyümesi için gerekli olan kan tedarikini "damarı boğarak" ortadan kaldırarak tümör gelişimini engellemeye yardımcı, Likopen; aktif maddesi ise kolesterolün zararlı etkilerini azaltmaya ve bu yolla da damar tıkanıklığı (ateroskleroz) riskini düşürmeye yardımcı olur.

KULLANIM ALANLARI

Kanseri önlemeye ve tedaviye yardımcı olur

YAN ETKİLERİ: Uygun dozaj esaslarına göre kullanıldığında bu diyet katkı maddesinin güvenli olduğu kabul edilmektedir.

UYARILAR: Hamile kadınların ve çocukların bu ürünü bir hekimin gözetimi altında kullanmaları önerilir.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının 26.01.2007 tarih ve 35-04202-00067-5 sayılı izni ile Türk Gıda Kodeksine uygun olarak üretilmiştir

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Urtica sp. -Vitis vinifera Köpek Balığı Kıkırdağı (Hayvansal)			

Belirtilen Endikasyonlar: Prostat büyümesini engellemeye yardımcı, yeni kan damarı oluşumunu engelleme özelliği, tümör büyümesi ve gelişimini durdurma, kolesterolü düşürme, damar tıkanıklığı riskini düşürme. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Gerçek dışı sağlık beyanları içermekte.

Örnek 10: Lingzhi Extract¹⁵²

Şekil 11: Lingzhi Extract

Lingzhi Extract (*Ganoderma lucidum*)

Japonya'da Japon Sağlık Bakanlığı'nın kanserin tek ilacı olarak kabul ettiği "Tanrının Bitkisi" Çin'de gençlik pınarının, uzun yaşamın kaynağı olarak kabul edilen "Ölümsüzlük Mantarı" Lingzhi kelimesi Çince'de manevi gücün bitkisi anlamına gelmekle birlikte ölümsüzlük mantarı olarak ün yapmıştır. Latince adı *Ganoderma lucidum* olan mantar Japonya'da Reishi olarak bilinir. İnsan sağlığına olan sayısız faydalarından ve bugüne kadar herhangi bir yan etkisi görülmediğinden, Doğu'da şifalı bitkiler arasında ün yapmıştır.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
<i>Ganoderma lucidum</i>			

Belirtilen Endikasyonlar: Ölümsüzlük ve kanser iyileştirme iddiaları. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 11: Tigra¹⁵³

Şekil 12: Tigra

TIGRA for male sexual vitality Bileşikleri: ginger (zencefil), ginseng, essential oils of cloves (karanfil yağı), savory and peppermint plus l-arginine, kola, vitamin B3, grape opcs

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
<ul style="list-style-type: none">-<i>Zingiber officinale</i>-<i>Panax ginseng</i>-<i>Eugenia caryophyllata</i>-<i>Satureja cuneifolia</i>-<i>Mentha piperita</i>-<i>Vitis vinifera</i>- l-arjinin (Amino asit)-Vitamin B3 (Vitamin)			<i>Gotu kola</i>

Belirtilen Endikasyonlar: İsim olarak seksüel performans artırıcı olduğunu iddia etmekte. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz.

Örnek 12: Acibak¹⁵⁴

Şekil 13: Acibak

ÜRÜN TANIMI: Yüksek asit problemi, dünyanın her yerinde yaygın olarak görülmektedir. Stres, kötü yemek alışkanlıkları, hazımsızlık, ilaçlar; gaz birikmesine, yemekten sonraki mide problemlerine, mide bulantısına, kusmaya, karın altı rahatsızlığına, peptik ülser, vb. rahatsızlıklara yol açan yüksek asiditenin genel nedenleri arasında yer almaktadır. Yiyeceklere karşı tiksinti ve iştah kaybı, aşırı asit üretiminin sonuçlarındandır. Acibak, tüm mide rahatsızlıklarına yardımcı olan, güvenli kullanılabilir, bilinen hiçbir yan etkisi olmayan besin takviyesidir. Ayurvedik bir üründür.

ÜRÜN İÇERİĞİ: Avipattikar Churna A.F.I. 250 mg, Amalkyadi Churna A.F.I. 250 mg
Avipattikar Churna'nın içeriği : Shunthi (Zingiber officinale), Maricha (Piper nigrum), Pippali (Piper longum), Haritikki (Terminalia chebula), Bibhitaka (Terminalia bellerica), Amalaki (Embllica officinalis), Musta (Cyperus rotundus), Vida (salt), Vidanga (Embelia ribes), Sthula ela (Amomum subulatum), Tejpatra (Cinamomum tamala), Lavang (Syzygium aromaticum), Trivrit (Operculina turpethum), Sugar (Sucrose).

Amalkyadi Churna içeriği : Amalaki (Embllica officinalis), Chitrak (Plumbago zeylanica), Haritikki (Terminalia chebula), Pippali (Piper longum), Saindhava (Salt). **KULLANIM**

ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1'er tablet

AMBALAJ: Plastik şişede 90 tablet

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Zingiber officinale -Piper nigrum -Piper longum -Cinnamomum tamala -Terminalia chebula -Terminalia bellerica</i>	<i>Cyperus rotundus</i>		<i>-Emblica officinalis -Embelia ribes -Amomum subulatum -Syzygium aromaticum -Operculina turpethum -Plumbago zeylanica</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Yüksek asit problemi, stres, kötü yemek alışkanlıkları, hazımsızlık, gaz birikmesi, mide problemleri, kusma, karın altı rahatsızlığı, peptik ülser, yiyeceklere karşı tiksinti, iştah kaybı ve mide rahatsızlıklarına karşı kullanılan ayurvedik bir üründür. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Hiçbir ayurvedik ürünün Türkiye’de pazarlama ruhsatı yoktur. İnternette doğrudan satılmaktadır. “Cinnamomum tamala” yanlış yazılmıştır. Doğrusu, “Cinnamomum tamala”dır

Örnek 13: Twinlab Daily One Caps¹⁵⁵

Şekil 14: Twinlab Daily One Caps

TWINLAB Daily One CAPS

AMERİKADA TARTISMASIZ EN IYI VITAMIN MINERAL KOMBINASYONLARININ BAŞINDA

TWINLAB MARKA Spor Besin Destekleri dünyasının tartışılmayan ismi

En kaliteli ve saf hammadde girdileri ile üretilen TWINLAB Daily One Multivitamin, ABD'nin en etkili multivitamin ürünlerinin başında gelmektedir.

Değerlendirme:

- Mineral ve vitamin kombinasyonudur. Bitki içermemektedir.

Belirtilen Endikasyonlar: Spor besin desteği

Tanıtm Hataları: En kaliteli biziz, diğerleri kalitesiz şeklinde anlaşılmaya yol açacak beyan içerdiğinden etiketleme ve reklam kuralları tebliğine aykırıdır.

Örnek 14: Blue Cap¹⁵⁶

Şekil 15: Blue Cap

BLUE CAP 90

Cildinizle barışacaksınız! Cildinizin ihtiyaç duyduğu tüm gıda takviyeleri bu minik kapsüllerin içinde! Günde 3 defa 1'er adet kapsülü bol su yardımıyla içiniz.

Değerlendirme:

- Vitamin ve mineral kombinasyonudur. Bitki içermemektedir.

Belirtilen Endikasyonlar: Cilt buruşukluğu giderici ürün. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 15: Catuaba Bark¹⁵⁷

Şekil 16: Catuaba Bark

Catuaba Bark

Cinsel yorgunluk ve iktidarsızlığı giderir. Uzun süreli seks sağlar. Libido arttırıcıdır. Sadece Brezilya'da yetişen bir bitkidir. Samba yapmaya hazır olun!!

Kimler kullanmalı?

İktidarsızlık ve ereksiyon sorunu yaşayan erkekler,
Seksüel performansını arttırmak isteyen erkekler,
Cinsel isteğini arttırmak isteyen erkek ve kadınlar,
Testesteron seviyesi düşük olanlar
Steroid kullanarak testesteron üretimi bozulmuş olan sporcular, Zindelik ve canlılık kazanmak isteyenler.

Yan etkisi var mıdır?

Şu ana kadar yapılan araştırmalar sonucunda herhangi bir yan etkisi görülmemiştir

Catuaba bark: *Erythroxylum vacciniifolium*, *Trichilia catigua*, *Juniperus brasiliensis*, *Eriotheca candolleana*, *Anemopaegma mirandum*

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
	<i>Erythroxylum vacciniifolium</i>		- <i>Trichilia catigua</i> - <i>Juniperus brasiliensis</i> - <i>Eriotheca candolleana</i> - <i>Anemopaegma mirandum</i>

Belirtilen Endikasyonlar : Cinsel yorgunluk ve iktidarsızlığı giderir. Uzun süreli seks sağlar. Libido arttırıcıdır. Cinsel istek uyarıcıdır. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olarak kullanılamaz.

Tanıtm Hataları: Yan etkisi olmadığı iddia edilmektedir. Çok miktarda sağlık beyanı içermektedir.

Örnek 16: Hairbac¹⁵⁸

Şekil 17: Hairbac

Hairbac 90 tablet

ÜRÜN TANIMI:

Hairbac, saç keseciklerine besin sağlamak, saç büyümesini iyileştirmek ve kolaylaştırmak için porları temizlemeye yardımcı olur. Hairbac, saçı kirli toksinlerden koruduğu gibi, kurumayı önlemek için sebum salınışını normalleştirmekte, parlaklığın ve ışıltının devamlılığına yardım etmektedir. Hairbac, saç keseciklerine kan desteğini artırmaya yardım ettiği için, saç dökülmesi ve erken beyazlamayı azaltmaya yarayan, bilinen hiçbir yan etkisi olmayan bir besin desteğidir. Ayurvedik bir üründür.

ÜRÜN İÇERİĞİ: Amla(*Emblica officinalis*): 250 mg
Giloya(*Tinospora cordifolia*): 100 mg
Bhringraj(*Eclipta alba*): 50 mg
Anantmool(*Hemidesmus indicus*): 50 mg
Mulethi(*Glycyrrhiza glabra*): 50 mg

Bhawana Dravya : Bhumi amla (*Phyllanthus niruri*), Safed Chandan (*Santalum album*) ve Spirulina (Blue green agla) özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
- <i>Glycyrrhiza glabra</i> - <i>Spirulina</i>			- <i>Emblica officinalis</i> - <i>Tinospora cordifolia</i> - <i>Eclipta alba</i> - <i>Hemidesmus indicus</i> - <i>Phyllanthus niruri</i> - <i>Santalum album</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Saç büyümesini temin etmek, parlaklığını korumak, saç dökülmesini ve erken beyazlamayı azaltmak. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Ayurvedik bir üründür. Hiçbir ayurvedik ürünün satış izni yoktur.

Örnek 17: Herbocare Tablet¹⁵⁹

Şekil 18: Herbocare

Herbocare, geniş çaplı araştırmalar sonucunda formüle edilmiştir ve mekanizmanın özelliklerini gençleştiren bitkiler içermektedir. Güvenli bir şekilde vücudun bağışıklık sistemini destekler ve sık sık hastalığa, tekrarlayan enfeksiyonlara karşı savaşan önemli vücut savunma sistemini güçlendirmeye yardım eden, bilinen hiçbir yan etkisi olmayan bir besin desteğidir. Ayurvedik bir üründür.

Ürün İçeriği: Bala (Sida cordifolia) 150 mg, Giloya (Tinospora cordifolia) 150 mg , Ashwagandha(Withania somnifera) 100 mg, Tulsi(Ocimum sanctum) 50 mg, Prawal pishti(Micronised coral) 50mg

Bhawana Dravya : Bala (Sida cordifolia), Ashwagandha (Withania somnifera), Mulethi (Glycyrrhiza glabra), Tulsi (Ocimum sanctum) ve Arjuna (Terminalia arjuna) özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** Plastik şişede 90 tablet

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
Terminalia arjuna			-Sida cordifolia -Tinospora cordifolia -Withania somnifera -Ocimum sanctum

Belirtilen Endikasyonlar: Bağışıklık sistemini destekler, sık tekrarlanan enfeksiyonlara karşı vücut savunma sistemini güçlendirir. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Hiçbir yan etkisi bulunmayan bir besin desteği olduğu iddiasını taşımaktadır. Hiçbir ayurvedik ürünün pazarlama izni yoktur.

Örnek 18: Hoodia Gordonii¹⁶⁰

Şekil 19: Hoodia Gordonii

Hoodia Gordonii (Hodooba), binlerce yıldır Kalahari çöl bölgesinde yetismekte olan 2 metre boylarında, yapraksız, etli sulu, kalın ve yumusak dokulu(sukulent), dev bir kaktüs türüdür.Hoodia gordonii nin anayurdu Güney Afrikadan Botsvana ve Namibyaya doğru uzanan Kalahari çöl bölgesidir. Burasi Johannesburga 1000km mesafededir. Çölde avlanan San kabilelerinden Bushmenler yüzyillardan bu yana ava çıktıklarında bu bitkinin sapından çiğneyerek, 3-4 gün hiçbir sey yemeden durabilirler ve bu sirada canlılıklarından hiçbir sey kaybetmezlermiş ,bu şekilde adeta doğal bir diyet uygulaması yapılmış oluyor. Buradan hareketle, 2001de, gönüllü 20 asiri sisman insan üzerinde yapılan deneylerden mükemmel sonuç alınmıştır. Söyle ki: **Kaktüste bulunan ve 1996da keşfedilen P57 adli bir molekül beyinde doygunluk hissi veren hipotalamus bölgesine gider ve yeme istegini engeller.** Kişilere az önce yemek yemis olduğu duygusunu vererek bir anlamda beyni kandirir. Günlük kalori ihtiyacinizi da yüzde 30-35 oranında azaltir. Doygunluk duygusuyla beraber insanda yorgunluk, halsizlik ortaya çıkmaz, vücut enerjisi ve canlıligi da korur. Aynı seyi glikoz da yapar ama kalori tasıyarak. Ayrica bu kaktüs ondan 10000 kat daha etkilidir. **Bu güne kadar ne klinik deneylerde, ne de reel uygulamalarda herhangi bir yan etki ortaya çıkmamistir.** Bu bitki sayesinde rejim ve diyet dünyasında büyük bir devrim yasanacağı belirtiliyor. İnsanligi bekleyen sismanlik ve obezite tehlikesine dogal yoldan çözüm bulunmasi son derece sevindirici bir durum, elbette. Böylece insanlik hoodia gordonii sayesinde sentetik zayıflatıcılara para harcamaktan ve sağlıklarını kaybetmekten kurtulacak.

Hizli Kilo Kaybi, 100 Sertifikali Saf Güney Afrika Hoodia, Kisa sürede ve uzun süre etkili tokluk hissi, Kilo kaybederken hiç bir yan etki yok, Istahinizi azaltacak Hoodia Gordoniiinin içerdiği etken maddenin istahinizi keserek günlük kalori ihtiyacinizi 1000 kalori azalttigi klinik çalışmalarla ispatlanmistir. Bu mucizevi bitkinin tamamen dogal ve organik içeriği CSIR tarafından yapılan 30 yıllık bilimsel çalışmalarının sonucudur.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
	<i>Hoodia gordonii</i>		

Belirtilen Endikasyonlar: Kanıtlanmamış P57 molekülü ile beyinde doygunluk hissi verme iddiası. Hipotalamik aksı baskılama iddiası. Şişmanlık ve obezite tedavisinde kullanılabilir iddiası. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 19: Lovemax¹⁶¹

Şekil 19: Lovemax

ÜRÜN TANIMI: Lovemax

Cinsel performansta azalma, giderek yaygın hale geliyor ve psikolojik veya fizyolojik sebeplere bağlı olabiliyor. Stres, yorgunluk, anksiyete, depresyon, yaşlanma, daha az hormonal üretim, vb. faktörler, probleme ekleniyor. LOVEMAX; stresi azaltmaya, dayanıklılığı, cinsel isteği, sperm sayısını arttırmaya, üremeyi sağlayan organları uyarmaya, erken cinsel boşalmayı engellemeye ve sertleşebilir bir uzvun görevini yapmasına destek destek verir. LOVEMAX, dinçlik ve canlılığı yenilemeye destek olması için formüle edilmiştir. Ayurvedik bir besin desteği olup bilinen **hiçbir yan etkisi yoktur.**

ÜRÜN

		İÇERİĞİ:
Konch	(Mucuna pruriens)	125 mg
Ashwagandha	(Withania somnifera)	100 mg
Atibala	(Abutilon indicum)	100 mg
Safed Musli	(Asparagus adscendens')	100 mg
Shilajeet	(Asphaltum)	75 mg

Bhawana Dravya : Trikatu ve Trifla özlerinden işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 kapsül.

AMBALAJ: 30 kapsül blister/köpüklü ambalaj.

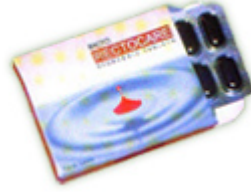
Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Piper longum -Piper nigrum -Zingiber officinale	Mucuna pruriens		-Withania somnifera -Abutilon indicum -Asparagus adscendens -Emblica officinalis -Asphaltum (Mineral kaynağı)

Belirtilen Endikasyonlar: Cinsel performansta artış, stres, psikolojik ve fizyolojik yorgunluk giderme, depresyon, yaşlanma ve hormon eksikliklerinde takviye edici Sperm sayısı artırıcı. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz.

Tanıtm Hataları: Ayurvedik üründür. Pazarlama ruhsatı yoktur.

Örnek 20: Rectocare¹⁶²

Şekil 21: Rectocare

ÜRÜN TANIMI:

Hemoroidler, anorektal bölgede genişlemiş ve tıkalı kan damarlarıdır ve tesir altında kalan alanda, kaşınma, iltihap, ağrı, kanama ve kronik kabızlık görülür. Hemoroide neden olan en yaygın etkenler, hamilelik süresince ve sonrasında kronik kabızlık, kilo fazlalığı, yaşlanma, ağır yük kaldırma, kan dolaşımını etkileyen hastalıklardır. RECTOCARE, iltihabı kontrol etmeye ve hemoroid kütesinin küçülmesine destek verir. Kabızlığı hafifletmeye yardımcı olur. Bilinen hiçbir yan etkisi yoktur. Bu ürün bir besin desteğidir. Ayurvedik bir üründür.

ÜRÜN İÇERİĞİ Nagkesar (Mesua ferrea) 250 mg, Rakt niryas (Daemenorops draco) 100 mg, Raswanti (Berberis aristata) 100 mg. Bhawana Dravya : Lajwanti (Mimosa pudica), Trifla (Embllica officinalis), Terminalia chebula, Terminalia Bellerica, Ritha (Sapindus trifoliatus) ve Nimboli (Azadirchta indica) özleri işleme tabi tutulmuştur. **KULLANIM**

ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** 60 tablet blister/köpüklü ambalaj

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
			-Mesua ferrea -Daemenorops draco -Berberis aristata -Mimosa pudica -Embllica officinalis -Sapindus trifoliatus -Azadirchta indica

Belirtilen Endikasyonlar: Hemoroidler, anorektal bölgede kaşınma, iltihap, ağrı, kanama ve kronik kabızlıkta. Kilo fazlalığı, yaşlanma, ağır yük kaldırma, kan dolaşımını etkileyen hastalıklarda kullanılır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtım Hataları: Ayurvedik ürün. Satış ruhsatı yoktur.

Örnek 21: Strex-5M¹⁶³

Şekil 22: Strex-5M

ÜRÜN TANIMI:

Doktorlar arasında ve halk arasında bile mental stres ve yüksek tansiyon en fazla konuşulan tıbbi problemlerdir. Çok fazla mücadeleci yaşam şekli, sindirim sistemi, endokrin sistem ve sinir sisteminde değişik başka fizyolojik bozukluklara, yüksek tansiyon, yorgunluk, stres koşullarının oluşmasına yol açacak şekilde beyin hücrelerine ekstra yük yükler.

Genel stres kaynaklı problemler hafıza kaybı, saç dökülmesi, iş verimliliği kaybı, adet öncesi gerilim, menopoz stresi ve zayıf cinsel performanstır. Strex-5M, beyin aktivitelerine yardımcı bitkiler içerdiğinden, bu durumlarda besin desteği olarak kullanılır. Bilinen hiçbir yan etkisi yoktur. Ayurvedik bir üründür.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Tulsi	(Ocimum sanctum)	200 mg
Manduk parni	(Centella asiatica)	100 mg
Shankpushpi	(Convolvulus pluricaulis)	100 mg
Ashwagandha	(Withania somnifera)	100 mg

Bhawana Dravya : Shankpushpi, Manduk parni, Ashwagandha, Tulsi ve Jatamansi (Nardostadus jatamansi) özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** Plastik şişede 90 tablet

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
-Ocimum sanctum -Centella asiatica			-Convolvulus pluricaulis -Withania somnifera

Belirtilen Endikasyonlar: Mental stres, yüksek tansiyon, sindirim sistemi, endokrin sistem ve sinir sisteminde fizyolojik bozuklukları tedavi edici, hafıza kaybı saç dökülmesi, konsantrasyon bozukluğu, menopoz stresi ve zayıf cinsel performansta kullanılmaya iddiası. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz.

Tanıtm Hataları: Hiçbir ayurvedik ürünün pazarlama ruhsatı yoktur. İnternet sitesinden satışı yapılmaktadır.

Örnek 22: Tien Hsien Liquid¹⁶⁴

Şekil 23: Tien Hsien Liquid

ÜRÜN TANIMI:

Tien Hsien Sıvısı; kanserin iyileştirilmesideki tedavi yöntemlerinden biri olup ,bağışıklık sisteminin geliştirilmesine ve yapının düzenlenmesine;vücut hücrelerinin onarılmasına ve temel fonksiyonların onarılmasına ,yenilenmesine yardımcı olarak olanak sağlamayı vurgulamaktadır. Kanseri hücreleri bloke eder, dağılmasını önler. Tümör oluşumunu ve metastazı engellediği klinik çalışmalarla ispatlanmıştır. Bu ürün dünyadaki bilinen 350 adet değişik anti-kanser bitkisinden elde edilmiştir.

Tien Hsien Sıvısının ameliyat öncesi belirli bir dönemde alınması tümörün boyutunu küçültmeye yardımcı olabilir ve bu taktirde küçülen tümörün alınması kolaylaşacaktır.Tien Hsien Sıvısının ameliyat sonrası alımı ise hastanın kısa sürede iyileşmesini sağlamaya destek verecek ve metastas'ı ve tekrarlamasını önlemeye yardım edecektir. Tien Hsien Sıvısının kullanılması batının tedavi yöntemlerindeki;ameliyat öncesi sıklıkla uygulanan ,kemoterapi ve radyoterapideki yan etkileri önemli şekilde azaltmaya yardım edecektir; Örneğin:kusma,ağız ülseri,mide bulantısı,beyaz hücre sayısının azalması gibi. Aynı zamanda Kemoterapi ve radyoterapinin daha etkili olmasına yardımcıdır.

Bu ürün bir besin desteğidir.

ÜRÜN İÇERİĞİ;

Tien Hsien Sıvısının Bileşiklerinin etkisi ve onların özellikleri.

Aşağıda Tien Hsien Sıvısında yer alan ingredientlerin ve onların vücutta sırasıyla etkileri verilmiştir. Bunlar : Rhizoma Atractylodis Macrocephalae - Rhizoma Atractylodis 'in sap ve köklerinden rafine edilerek elde edilmiştir ve aroma olarak kullanılır, mideyi kuvvetlendirir ve idrar yapıcı etkisi vardır.

Radix Glycyrrhizae – Meyan kökünün sapının,kökünün ve kökün yüzeyinin rafinasyonu ile elde edilir ve bağışıklığı güçlendirir, endişeyi alır,öksürüğü rahatlatır ve balgamı yok eder.

Radix Ginseng – Tıbbi ginseng kökünün rafinasyonundan elde edilir ve midenin kuvvetlenmesini sağlar,mideyi destek olur ve besler.

Radix Trichosanthis – Tang wu gua 'nın rafinasyonundan elde edilir.Tümör oluşumunu engeller ve bakterilere karşı etkilidir.

Radix Clematidis – Radix clematidis'in kökünün rafinasyonundan elde edilmiştir ve acıları azaltır ve sindirim organlarında anti kanser (kanseri oluşumunu engelleyici)etkisi vardır

Standart Doz:

Orta ve erken seviyedeki kanser hastaları için uygun standart doz, iyileşmeyi sağlayan dozdur. Standart doz uygulamasında kanser hastaları Tien Hsien Sıvısından günde 40cc (günde 4 kez), 10cc belirtilen şu saatlerde alınır: 9:00,15:00,21:00, ve 3:00. Sabah saat 3'de kalkması hastaların zor olması halinde hastalar sabah 9:00'de ve gece 21:00'de 20cc almalıdır.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Glycyrrhiza glabra -Panax ginseng			-Atractylodis macrocephalae -Trichosanthes dioica -Clematis sp.

Belirtilen Endikasyonlar: Kanserin iyileştirilmesi, bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi, tümör oluşumu ve metastaz engellemesi. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: 28 günlük dozu 1840 YTL'dir.

Örnek 23: Uyku Hapı (Valerian Root - Kedi Otu)¹⁶⁵

Şekil 24: Valerian Root – Kedi Otu

Amerikadan lthal
Valerian Root Tam 120 Kapsül !!!
Uykusuzluğunuza Son !

Pekçok Avrupa ülkesinde kedi otu kökü tıp otoriteleri tarafından uykuya yardımcı olarak resmi kabul gören bir bitkidir. Araştırmalar, bu bitkinin sinir sistemindeki aktivitesi ile uykuya yardımcı olduğunu, uyku kalitesini arttırdığını, bağımlılık, halsizlik, baş ağrısı yapmadığını göstermektedir. **Kediotu kökü**; öncelikle **uyuyamama** ve **uykuyu sürdürme sorunu** olanlar tarafından kullanılabilir (*Yatma zamanından 1 saat önce 2 kapsül*). Genelde, **sinir sisteminden kaynaklanan** tüm rahatsızlıklara, **spazmlar** ve **ağrılara** karşı da kullanılabilir. Örnek verilecek olursa, **baş ağrısı**, **migren**, **mide bulantısı**, sinirsel **kalp çarpıntıları**, sinirsel **mide şişkinlikleri**, **histeri**, **huzursuzluk**, **sinirlilik**, **endişe** (*anxiety*), **korku**, **karamsarlık**, **dişilik organı** ağrıları, **menopoz** rahatsızlıkları ve çalışma ortamındaki veya özel yaşamdaki **stres** hallerine karşı başarıyla kullanılabilir. Günümüzün hızlı ve uğraşı gerektiren yaşam biçiminin oluşturduğu tüm rahatsızlıklardan, bireylerin sinir sistemlerinin **güçlendirilmesi** ve **dengeye** kavuşturulması ile üstesinden gelinebilir. Yukarıda sayılan hastalıklara, **mide** ve **karın ağrıları**, **safra kesesi rahatsızlıkları**, **kalp bölgesindeki ağrılar** ve **sürekli kabızlık** halleri de dahildir. Günümüzde, hayatta kalma savaşı veren veya özel hayatında stresle mücadele eden herkesin **Kediotu kökü** kullanması, kişinin bu savaş ve mücadeleden başarıyla çıkmasına çok yardım edecektir. En güvenilir yanı ise, **alışkanlık** veya **bağımlılık** yapacak herhangi bir madde taşımasıdır. **Kediotu kökü**; modern hayatın bir etkisi olarak ön plana çıkan **korku**, **gerginlik**, ve **sinirlilik** hallerinde, bu durumlardan rahatlıkla kurtulabilmek için, büyük bir başarıyla ve gönül rahatlığıyla kullanılacak çok değerli bir bitkidir. Etkinliği ve güvenilirliği **bilimsel** olarak da **kanıtlanmıştır**. Etkisinin belirtileri, dalgınlık ve yorgunluğun aksine, rahatlatıcı bir **canlılık** olarak görülür. Geçmiş zamanlarda, yaraları iyileştirmek için kullanıldığı bilinmektedir. Amerikan yerlileri savaşçıların yaraları üzerine, bitkinin taze yapraklarını ezerek hazırladıkları preparatları kullanırlardı. **Kediotu** nun kurutulmuş köklerinin öğütülmesi sonucunda elde edilen tozun da mikrop öldürücü etkisi vardır. **Nevrastenî** (*zihinsel ve bedensel yorgunluk*) ve **histeri** (*bencillik, karpis, alınganlık...*) durumlarında ise, **kediotu kökü** kullanılması neticesinde başarılı sonuçlar alındığı görülmüştür. Kediotu yüksek kan basıncını (*hipertansiyon*) **düşürücü** bir etki de gösterebilmektedir. **İçindekiler**: Kedi otu kökü, kedi otu kökü ekstraktı, bitkisel kapsül. 1 kapsülde Valerian Root (from 750mg of 4:1 extract) 3,000 mg **Kullanım Şekli**: Yetişkinler için günde 1 kez 2 kapsül aç veya tok karnına yatmadan yarım saat önce.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer	Negatif Listede Yer	Zehirli Listede Yer	Listede Yer
Alan Bitkiler	Alan Bitkiler	Alan Bitkiler	Almayan Bitkiler
Valeriana officinalis			

Belirtilen Endikasyonlar: Uykusuzluk, uykuyu sürdürmemeye, spazm, baş ağrısı, migren, mide bulantısı, kalp çarpıntısı, mide şişkinlikleri, histeri, huzursuzluk, sinirlilik, endişe, korku, karamsarlık, dişilik organı ağrıları, safra kesesi ağrıları, menopoz, kalp bölgesindeki ağrılar, sürekli kabızlık, gerginlik, sinirlilik. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 24: Virility Pills (Penis Büyütücü) VP-RX 60 Tablet¹⁶⁶

Şekil 25: Virility Pills

Ürün Bilgileri :VP-RX, sadece doğal bitkisel özlerden hazırlanmış enerji artırıcı doğal bir üründür. VP-RX özellikle penis kan akımını artırarak; cinsel organın kalıcı olarak büyümesini ve daha yüksek performansı sağlar. VP-RX'in içeriği 100% doğal bitkisel özlerden oluşmaktadır. İçerisinde; ayrı tabletler olarak da üretilen Ginseng, Ginkgo Biloba, Saw Palmetto gibi çeşitli tedavilerde sıklıkla kullanılan bitkilerin tohum veya çiçek özleri bulunmaktadır.

VP-RX'in en önemli özelliği, iki aylık düzenli kullanım sonucunda cinsel organ büyüklüğünü boy ve genişlik orantılı olarak büyütmesidir. Düzenli kullanım sonucunda; 2.5 - 5 cm boy ve 1-3 cm genişlik sağlaması beklenebilir. İçerisinde bulunan bitkisel özler; özellikle penis içerisinde kan dolaşımını hızlandırmakta, ve penis içerisindeki dolaşan kan miktarını arttırmaktadır (Özellikle Yohimbe adı verilen bitki özünün kan dolaşımında önemli bir etkisi var.). Böylelikle, VP-RX sürekli kullanımda büyümeyi ve istekliliği arttırmaktadır.

VP-RX tamamı ile doğal bir üründür ve ABD'de doktorlar tarafından da onaylanmış bir üründür. Tok karnına günde iki tablet olarak kullanılmalıdır.

İstedğim sonuca ne kadar sürede ulaşabilirim?

1.Hafta - 4.Hafta : Bu süre içerisinde gözle görülür en önemli değişiklik, penisinizin genişlemesi ve daha uzun süren ereksiyon hali olacaktır.

4.Hafta - 8.Hafta : Artık penisinizin belirgin biçimde uzamaya başladığına tanık olacaksınız. Ereksiyon durumunda olmadığınız hallerde bile penisinizin daha kalın ve daha uzun bir şekilde aşağıya sarkması sizi gururlandıracaktır. Aynaya baktığınızda şaşıracaksınız.

8.Hafta ve sonrası : Artık penisiniz daha önce aklınıza dahi gelmeyecek şekilde uzamış ve genişlemiştir. Ereksiyon halinde deyim yerindeyse kaya gibi sert ve uzun bir penise sahipsiniz artık.

Supplement Facts

Serving Size: 2 Capsules		
Servings Per Container: 30		
	Amt Per Serv.	%DV*
Vitamin E (as d-Alpha Tocopheryl Succinate)	20IU	67
Vitamin B3 (as Niacin)	75 mg	375
Hawthorn (Crataegus pinnatifida) (fruit)	250 mg	*
Horny Goat (Epimedium sagittatum) (whole plant)	250 mg	*
Damiana (Turnera diffusa) (leaf)	200 mg	*
Muira Puama (Ptychopetalum olacoides) (root)	200 mg	*
Ginkgo (Ginkgo biloba) (leaf)	120 mg	*
Chinese Ginseng (Panax ginseng) (root)	120 mg	*
Tribulus (Tribulus terrestris) (fruit)	120 mg	*
Catuaba (Erythroxylum catuaba) (bark)	84.5 mg	*
Saw Palmetto (Serenoa repens) (fruit)	84.5 mg	*
Inosine	50 mg	*
Oat Straw (Avena sativa) (stalks)	32 mg	*
Cayenne (Capsicum species) (fruit)	20 mg	*

*Daily value not established

Other ingredients: Rice Flour, Gelatin, Magnesium Stearate, Silicon Dioxide, Maltodextrin, Soy Protein Concentrate, Water.

Directions: As a dietary supplement, adults take two capsules with water, or as directed by a physician.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Crataegus pinnatifida -Epimedium sagitatum -Ginkgo biloba -Panax ginseng -Tribulus terrestris -Avena sativa -Capsicum sp. -Turnera diffusa var. aphrodis</i>	<i>-Ptychopetalum olacoides -Erythroxylum catuaba</i>		

Belirtilen Endikasyonlar: Cinsel iktidarsızlık problemlerinde. Gıda destekleri afrodisyak iddiası taşıyamaz.

Tanıım Hataları: İçinde yohimbin olduğunu iddia etmektedir. Selektif bir α -2 antagonisti olan Yohimbin'in organik erektil disfonksiyonda %42, psikolojik erektil disfonksiyonda %62 etkili olduğu saptanmıştır. 0.6 saatlik yarılanma ömrü ile Yohimbin etkisini santral olarak seksüel uyarılmayı artırarak ve norepinefrin ile artmış penis düz kasının kontraksiyonunu antagonize ederek gösterir, dikkatli yapılmış kontrollü çalışmalar sonucunda selektif α -2 antagonistlerden biri olan Yohimbin kullanımı yasaklanmıştır ve Yohimbin'in organik erektil disfonksiyonda yararlı olmadığı bildirilmiştir¹⁷⁴.

Örnek 25: Vitex Bitkisel Karışım Tablet¹⁶⁷

Şekil 26: Vitex Bitkisel Karışım Tablet

Böbrek ve safra kesesi sorunlarınıza bitkisel destek. KIRK KİLİT OTU (*Equisetum Arvense*). **Kullanımı:** Günde 6 tablet kullanılır. (2 saat aralıklarla 1'er tablet) **İçindekiler ve kaynaklara göre faydaları:**

Kırk Kilit Otu (*Equisetum Arvense*): İdrar söktürücü, böbrek taşlarını ve kumlarını dökücü, romatizma hastalığını giderici.

Hayıt (*Vitex agnus-castus*): Mide spazmı, güneş yanığı ağrıları, uykusuzluk.

Reyhan Otu (*Ocimum basilicum*): Mide krampları, mide bulantısı, gastrit, öksürük, kabızlık, migren, sinirlilik, ağız yaraları, öksürük.

Bamya Çiçeği (*Hibiscus esculantus*): Göğüs yumuşatıcı ve kabızlık gidericidir.

Nane (*Mentha piperita*): Gaz giderici, çocukların karın ağrıları, lohusanların sancılarını hafifletmek için, tansiyon düşürücü, karın ağrıları ve kalın bağırsak iltihabı, mide ekşimesi, nefes darlığı, soğuk algınlığı, baş dönmesi, kalp hastalıklarında uyarıcı, kan temizleyici ve idrar söktürücü, karaciğer rahatsızlıklarında, baş ağrısı, romatizmal ağrılar, astım bronşit, öksürük, safra taşı, sistit, erkekte psikolojik iktidarsızlık.

Kebabiye (*Piper Cubeba*): Bel soğukluğuna, ağız kokularını giderici, ses kısıklığını açıcı, iştah açıcı, idrar yolları antiseptiği.

Karahindiba (*Taraxacum officinalis*): Basur ve ishal tedavisinde, ağız yaralarında, kronik hepatit, karaciğer büyümesi, sarılık, dalak, pankreas hastalıkları, şeker hastalığı.

Çitlembik (*Celtis australis*): İshale, ayak terine, mide ağrısına, öksürüğe, yaraları iyileştirici.

Kırmızı Kantaron (*Hypericum perforatum*): Şeker hastalığı, sıtma, gaz söktürücü, mide ülseri, gastrit, astım, bronşit, damar sertliği, hafif depresyon, melankoli, uykusuzluk, adet dönemi sıkıntıları.

İğde Çiçeği (*Elaeagnus angustifolia*): Kabız, kuvvet verici ve antiseptiktir. C vitamini deposudur. Gripe karşı etkilidir.

Avokado Yaprağı (*Persea gratissima*): Tansiyon düşürücü,

Safran (*Crocus sativus*): Kalp çarpıntısı giderici ve ferahlık verici, adet söktürücü, iştah açıcı, spazm çözücü, balgam söktürücü, dinçlik verici, cinsel istekleri arttırıcı, dişetlerini kuvvetlendirici.

Tamamen doğal bitkilerden elde edilmiştir. Bilinen hiçbir yan tesiri yoktur.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Equisetum arvense -Vitex agnus-castus -Elaeagnus angustifolia -Ocimum basilicum -Hibiscus esculantus -Mentha piperita -Piper cubeba -Taraxacum officinalis -Hypericum perforatum -Persea gratissima -Crocus sativus</i>			<i>Celtis australis</i>

Belirtilen Endikasyonlar: İdrar söktürücü, böbrek taşı ve kum düşürücü, romatizma hastalığı giderici, mide spazmı, güneş yanığı ağrıları, uykusuzluk, mide krampları, mide bulantısı, gastrit, öksürük, kabızlık, migren, sinirlilik, ağız yaraları giderici, göğüs yumuşatıcı, kabızlık giderici, gaz giderici, karın ağrısı giderici, loğusa sancılarını hafifletici, tansiyon düşürücü, nefes darlığı, soğuk algınlığı, baş dönmesi, kalp hastalıklarında uyarıcı, kan temizleyici, karaciğer rahatsızlıkları, astım, bronşit, safra taşı, sistit, erkekte psikolojik iktidarsızlık, basur ve ishal tedavisinde, kronik hepatit, karaciğer büyümesi, sarılık, dalak-pankreas hastalıkları, şeker hastalığı, ayak teri giderici, sıtma, hafif depresyon, melankoli, uykusuzluk, adet dönemi sancuları, kalp çarpıntısı giderici, diş etlerini kuvvetlendirici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olduğu iddiasını taşıyamaz

Tanıtm Hataları: *Hypericum perforatum* bitkisinin gerçek adı Kırmızı Kantaron değil Sarı Kantarondur. Yanlış yazılmıştır.

Örnek 26: Vitesse¹⁶⁸

Şekil 27: Vitesse

Vitesse; yapısında bir çok birbiriyle uyumlu bitki özleri içeren ve özellikle erkeklerde gözlemlenen enerji eksikliğinde mükemmel sonuçlar veren doğal bir üründür. Yan etkisi olmadığı gibi tam tersine kolesterol seviyesini düşürücü merkezi sinir sistemini uyarıcı ve yorgunluğu giderici özellikleri de bulunmaktadır. Ancak Vitesse ürününe sahip olduğu haklı ünü veren cinsel gücü kuvvetlendirici etkisindedir. Vitesse 'in içindeki maddelerden Epimedium, Çok güçlü cinsel ve uyarıcı bir bitkidir. Birincil kullanım şekli erkekler için afrodisyak olarak kullanımıdır.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
Epimedium sp.			

Belirtilen Endikasyonlar: Cinsel uyarıcı, kolestol seviyesini düşürücü, merkezi sinir sistemini uyarıcı ve yorgunluk giderici. Hiçbir gıda desteği afrodisyak olarak pazarlanamaz.

Örnek 27: Comemerry¹⁶⁹

Şekil 28: Comemerry

Garcinia Atroviridis'in meyvalarındaki Hidroksisitrik asit(HCA) yağ sentezinden sorumlu ATP Sitrat Liyaz enziminin inhibitörüdür(baskılayıcısıdır). Bu özelliği sebebiyle dünya genelinde kilo vermek isteyenler ve vücut geliştiriciler arasında geniş bir kullanımı vardır. Garcinia'nın kilo vermeye yardımcı olmasının yağ depolamayı güçleştirici etkisindedir, serotonin salgısını arttırarak iştah kesici bir etki göstermesiyle de açıklanabileceğini gösteren araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmalarda ve geleneksel kullanımda Garcinia'nın herhangi bir yan etkisine rastlanmamıştır

Garcinia Atroviridis'in anavatanı Malay yarımadasıdır(Malezya); ama benzer biyoaktif maddelere sahip diğer Garcinia türlerine Güney Asya'nın büyük bir bölümünde rastlamak mümkündür. 7-10 cm çapında sarı-turuncu renkte meyvaları olan bir ağaçtır.Garcinia ekstresi yüksek oranda hidroksisitrik asit (HCA) içerir.Hidroksisitrik asidin yağ depolanmasını durdurucu etkisi vardır;

HCA, Garcinia 'dan elde edilen doğal bir bileşiktir.Bir seferde çok fazla karbonhidrat tüketmek ATP-Sitrat liyaz olarak adlandırılan ve vücut yağının oluşmasına yardımcı olan bir enzimin salgılanmasına sebep olur. HCA yağ depolanmasını zorlaştırarak geçici olarak bu enzimi engeller. HCA'nın vücut karbonhidrat metabolizmasını etkilediğini,karbonhidratlardan yağ üretimini baskı altına aldığını veya engellediğini,vücutta depolanmış yağların yakılmasına yardım ettiğini (yağların yakılacakları veya enerjiye dönüştürülecekleri yer olan mitokondri hücresine transfer ederek) doğal olarak iştahı kestiğini,yağ yakılmasını artırması ve glikojenlerin depolanmasının bir sonucu olarak da vücudun enerji seviyesini artırdığını göstermektedir.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
			<i>Garcinia atroviridis</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Yağ yakıcı, kilo vermeye yardımcı, zayıflatıcı, vücut enerji seviyesini artırıcı. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 28 : Spilanthos¹⁷⁰

Şekil 29: Spilanthos

ÜRÜN TANIMI:

Bu ürün, taze Spilanthos oleracea (Paracress) özü içeren bir solüsyondur. Mantar ve deri enfeksiyonları için önerilebilen bir besin desteğidir.

ÜRÜN İÇERİĞİ: Taze Spilanthos oleracea (Paracress) özü.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 çay bardağı suya 20 damla (dahilen kullanım). Günde 2-5 defa bol miktarda hassas olan bölgeye uygulanır (haricen kullanım).

AMBALAJ: Cam şişede 50ml.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
			<i>Spilanthos oleracea</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Mantar ve deri enfeksiyonu giderici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 29: Cardiol-H¹⁷¹

Şekil 30: Cardiol-H

ÜRÜN TANIMI:

Yüksek kan basıncı, kardiyovasküler sistemin en yaygın hastalığıdır. Serum kolesterolü, stres, kan ve atardamarlarla ilgili hastalıklar ana sebepleridir. Yüksek kan basıncı problemi, yaşa ve cinsiyete bakmaksızın herhangi bir kişide ortaya çıkabilir ve çoğunlukla hiper-tansiyon, anksiyete (endişe, kuruntu) ve uykusuzluk ile ilişkilidir. CARDIOL-H, hiper-tansiyonun optimum kontrolü ve komplikasyonlarını/güçlüklerini engellemeye destek olması için formüle edilmiştir ve kan basıncını normal seviyelere getirmeye yardım eder. Ayurvedik bir besin desteğidir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Sarp Gandha	(Rauwolfia serpentina)	250 mg
Jatamansi	(Nardostachys jatamansi)	150 mg
Gokshuradi guggulu	(A.F.I)	100 mg
Bhawana Dravya : Sarp Gandha ve Jatamansi özleri işleme tabi		

tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİGünde 2 defa 1 kapsül**AMBALAJ:**30 kapsül blister/köpüklü ambalaj

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
		<i>Rauwolfia serpentina</i>	<i>-Nardostachys jatamansi -Gokshuradi guggulu</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Kan basıncı düşürücü, kolesterol düşürücü, kalp ve damar hastalıklarına iyi gelici, endişe ve uykusuzluk giderici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Hiçbir ayurvedik ürünün pazarlama ruhsatı yoktur. İnternet sitesinden satışı yapılmaktadır.

Örnek 30: Diabac¹⁷²

Şekil 31: Diabac

ÜRÜN TANIMI:

Şeker hastalığı ya da diyabet, insülin hormonunun eksikliğinin ya da vücut hücrelerinin mevcut insülini kullanmadaki yetersizliğinin sebep olduğu metabolik bir hastalıktır. Şeker hastalığı yönetiminde, komplikasyonların engellenmesi ve sağlığın temin edilmesi çok fazla gereklidir. DIABAC, kalıcı optimum şeker kontrolünü sağlamaya destek olması için formüle edilmiştir. Susuzluk, sık sık işeme vb. semptomları dindirmeye yardımcı olmanın yanı sıra, Diabac, insülin salgılaması için, pankreasın beta hücrelerini yenilemeye yardımcı olur. Komplikasyonları önlemeye, hayati organları korumaya yardım eder ve rahatlık/iyi olma hissi vermeye destek olur. Ayurvedik bir besin desteğidir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Gurmar	(Gymnema sylvestre)	100 mg
Bilvapatra	(Aegle marmelos)	100 mg
Shilajeet	(Asphaltum)	100 mg
Jamun Mingi	(Eugenia jambolana)	100 mg
Nyagrodha	(Ficus bengalensis)	100 mg

Bhawana Dravya : Karela (Momordica charantia), Bhumi amla (Phyllanthus niruri), Neem swaras (Azadirachta indica), Trifla ve Vijaysar (Pterocarpus marsupium).

KULLANIM ÖNERİSİ:Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:**60 tablet blister/köpüklü ambalaj.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Momordica charantia -Gymnema sylvestre			-Aegle marmelos -Eugenia jambolana -Ficus bengalensis -Phyllanthus niruri -Azadirachta indica -Pterocarpus marsupium -Asphaltum (Mineral kaynağı)

Belirtilen Endikasyonlar: Şeker hastalığı tedavisinde. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Türkiye'de ayurvedik ürünlerin pazarlama ruhsatı yoktur.

Örnek 31: Holikan Antihiperlipid Beslenme Takviyesi¹⁷³

Şekil 32: Holikan Antihiperlipid Beslenme Takviyesi

1 kapsül-HOLİKAN 2.5 mg resveratrol içerir, (1 şişe kırmızı şarapta bulunan miktar 2 mg'dır).

Değerlendirme:

Belirtilen Endikasyonlar: Kolesterol düşürücü. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Antihiperlipid ifadesi yanlıştır.

Örnek 32: Jointcare¹⁷⁴

Şekil 33: Jointcare

ÜRÜN TANIMI:

Vücuttaki hareket, kemik eklemleri, bağlar, tendonlar ve sinoviyal sıvıların fonksiyonel bileşimidir. Metabolik, psikolojik ve fonksiyonel nedenlere bağlı, vücudun bu kısımlarındaki herhangi aksaklık, eklemlerin inflamatuvar koşulları öncülük edebilir. Artrit, hareketli kemik eklemlerinin ve kaslarının bir hastalığıdır. Ellerden başlayarak, aşamalı olarak, iltihap, ağrı, sertlik (tutukluk), kıkırdakta hasar, hareketsizlik, vb ile sonuçlanarak tüm eklemlere etki eder. Romatizma ile ilgili artritın ağır bir çeşidi olan “Ankylosing Spondylitis”, vücudun alt kısmını ve bazen mertek düğüm noktasını etkiler ve genelde yaşlı insanlarda görülür. “Boyunla ilgili spondilit”, genç insanlarda daha yaygındır.

JOINTCARE, eklemlerin artrit ve inflamatuvar koşullarında uzun kalıcı bir rahatlama sağlamaya destek olması için özellikle formüle edilmiştir. RA faktörlerini, ESR'yi azaltmaya, hastalığın seyrini iyileştirerek kıkırdak tahribatını en aza indirmeye yardımcı olur. Ayurvedik bir besin desteğidir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Shallaki	(Boswellia serrata)	300 mg
Rasna	(Pluchea lanceolata)	200 mg

Bhawana Dravya: Trikatu (Piper longum, piper nigrum ve Zingiber officinale) ve Ashwagandha (Withania somnifera) özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** 60 tablet blister/köpüklü ambalaj

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Piper longum -Piper nigrum -Boswellia serrata -Zingiber officinale			-Pluchea lanceolata -Withania somnifera

Belirtilen Endikasyonlar: Bağ, tendon, sinoviyal sıvılar ve kemik eklemleriyle ilgili kıkırdak hasarı, sertlik, iltihap, hareketsizlik, ağrı giderici, baş-boyun kireçlenmesini önleyici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: “Ankylosing Spondylitis” hastalığı yanlış yazılmıştır doğrusu “ankilozan spondilit” olmalıdır. Reklam ve etiketleme yönetmeliğine göre gıda destekleri sağlık iddiasında bulunamazlar. Türkiye’de hiçbir ayurvedik ürünün gıda ruhsatı yoktur.

Örnek 33: Livplus¹⁷⁵

Şekil 33: Livplus

ÜRÜN TANIMI:

Karaciğer, vücudun en büyük organıdır. Vücutta karargah konumundadır ve sindirim, kan bileşimi, toksin kontrolü, enfeksiyonlara karşı vücut direncinin artışı gibi bir çok fonksiyonla irtibatlıdır. Virüslerden başka, alkol, gutta ve ilaçlarda karaciğerin fonksiyonunu etkiler. Karaciğerin bozukluğu, iştah kaybına, hazımsızlığa, iltihaba ve sonunda değişik karaciğer bozukluklarına karşı duyarlı hale getirir. Livplus, karaciğer hücrelerinin yenilenmesini destekleyen ve değişik karaciğer bozukluklarını düzeltmek için metabolik aktiviteleri en uygun seviyeye getirmeye çalışan, bilinen hiçbir yan etkisi olmayan bir besin desteğidir. Ayurvedik bir üründür.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Bhringraja	(Eclipta alba)	100 mg
Bhumiamla	(Phyllanthus niruri)	100 mg
Kasni	(Cichorium intybus)	75 mg
Katuka	(Picrorhiza kurroa)	75 mg
Punarnava	(Boerhaavia diffusa)	50 mg
Daruharidra	(Berberis aristata)	50 mg
Kalmegha	(Andrographis paniculata)	50 mg

Bhawana Dravya : Trikatu (Piper longum, Piper nigrum, Zingiber officinale), Punarnava (Boerhaavia diffusa) ve Kasni (Cichorium intybus)özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** Plastik şişede 90 tablet

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Piper longum, -Piper nigrum, -Zingiber officinale, -Cichorium intybus			-Eclipta alba, - Phyllanthus niruri -Picrorhiza kurroa -Boerhaavia diffusa -Berberis aristata -Andrographis paniculata

Belirtilen Endikasyonlar: Karaciğer hücre yenilenmesini destekleyen, karaciğer bozukluklarını düzenleyen, iştah kaybı, hazımsızlık, virüslerden başka alkol, gut ve ilaçlara bağlı karaciğer toksisitesine engel olur. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Türkiye'de hiçbir ayurvedik ürünün gıda ruhsatı yoktur.

Örnek 34: Mensocare¹⁷⁶

Şekil 35: Mensocare

ÜRÜN TANIMI:

Kadın fizyolojisinde, üreme döngüsü önemli bir rol oynar. Üreme döngüsü, hormonların ve başka faktörlerin etkisi altında bulunan üreme organlarının aktivitelerini kapsar. Egzersiz yapmama, stres, kronik hastalık, yetersiz beslenme, hareketsiz yaşam şekli, bünye tahribi, iltihap gibi benzer bazı nedenlerden dolayı kadınların %50'sinden fazlası anormal belirtiler gösterir.

Bunlar kendini genellikle davranış değişikliği, kaygı, depresyon, tembellik, yorgunluk, uykusuzluk, karın altında ağrı, alt arka tarafta ağrı, uyluklarda ağrı, düzensiz ve çok az adet görülmesi şeklinde kendini gösterir. Bu belirtiler adetten önce görülür ve toplu olarak adet öncesi sendromu olarak adlandırılır ve rahim bozukluklarından dolayı adetten sonra da devam eder. Adet öncesi tansiyon, kadınlar arasında ve bir döngüden diğerine geçerken değişiklik gösterir. Bazı durumlarda ağır belirtiler normal hayat aktivitelerini bozar.

Mensocare, adet öncesi ve sırasında birçok belirtiyi ortadan kaldırmaya yardımcı, bitkisel içerikleri olan araştırmaya dayalı destekleyici bir üründür. Sıklıkları ve problemlerin şiddetlerini yavaş yavaş azaltır ve rahim fonksiyonlarını düzenlemeye yardımcı olur. Bilinen hiçbir yan etkisi yoktur. Ayurvedik bir üründür. Bu ürün bir besin desteğidir.

Örnek 34: Mensocare (devamı)

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Ashoka	(Saraca indica)	100 mg
Lodhra	(Symplocos racemosa)	100 mg
Satavar	(Asparagus racemosus)	100 mg
Safed Chandan	(Santalum album)	50 mg
Nagkesar	(Mesua Ferra)	50 mg
Vasa	(Athatoda vasica)	50 mg
Shilajeet- Shudh	(Asphaltum)	30 mg
Vang Bhasma	(Calcined pewter-calc)	4,5 mg
Swarna Makshik Bhasma	(Calcined copper pyrite)	4,5 mg
Yasad Bhasma	(Calcined zinc)	4,5 mg
Prawal pisti	(Micronised coral)	4,5 mg
Abhrak Bhasma	(Calcined mica)	2,0 mg

Bhawana Dravya : Ashoka (Saraca indica), Lodhra (Symplocos racemosa), Amla (Emblica officinalis) ve Harad (Terminalia chebula) özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** Plastik şişede 90 tablet

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>Terminalia chebula</i>			- <i>Saraca indica</i> - <i>Symplocos racemosa</i> - <i>Asparagus racemosus</i> - <i>Santalum album</i> - <i>Mesua ferra</i> - <i>Atharva vasica</i> - <i>Emblia officinalis</i> <hr/> - <i>Asphaltum</i> (Mineral kaynağı)

Belirtilen Endikasyonlar: Adet öncesi ve sırasında oluşan gerginlikleri giderici, depresyon, tembellik, yorgunluk, uykusuzluk, karın altında ağrı, uyluklarda ağrı, hipertansiyon sorunlarını giderici ve adet düzenleyici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Türkiye'de hiçbir ayurvedik ürünün gıda ruhsatı yoktur. Kurşun, kalay, bakır gibi ağır metaller içermektedir.

Örnek 35: Power Love ¹⁷⁷

Şekil 36: Power Love

KULLANIMI:1 kapsül alındıktan 24 saat sonra etki başlar 7 güne kadar devam eder. Kan dolaşımını hızlandırmada, sinir uçlarını uyarmada, güç ve dayanıklılığı arttırmada, stresi azaltmada, ereksiyon ve performans süresini uzatmada doğal desteğinzdir.

Değerlendirme:

Belirtilen Endikasyonlar: Kan dolaşımını hızlandırıcı, sinir uçlarını uyarıcı, güç ve dayanıklılığı artırıcı, stres azaltıcı, ereksiyon ve performans süresini uzatıcı. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz. Afrodizyak olarak pazarlanamazlar.

Tanıtm Hataları: İçerik belirtilmemiş.

Örnek 36: Respicare ¹⁷⁸

Şekil 37: Respicare

ÜRÜN TANIMI: Havada asılı tanecikli maddeler, gaz halinde toksinler ve allerjenler, yetişkinlerde ve çocuklarda kronik engelleyici akciğer hastalığına sebep olan çevresel kirliliğin ana sebepleridir. Hava kirliliği, genellikle, sık görülen enfeksiyonlar ve komplikasyonlarla sonuçlanan burunla ilgili, boğaz ve bronşlarla ilgili havayollarına zarar verir. Yüksek derecede toksik gaz molekülleri, sık görülen ya da geçmeyen soğuk algınlığına, burun akıntısına, burunla ilgili tıkanıklığa, boğaz kızgınlığına, hırıltıya ve soluk alıp vermede zorluğa öncülük edebilir. RESPICARE, bu risklerle baş edebilmeye, çabuk iyileşmeyi sağlamaya ve yinelenmeyi engellemeye destek olması için formüle edilmiştir. Respicare ayurvedik bir besin desteğidir. **Bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.**

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Pushkarmool	(Inula racemosa)	75 mg
Vanshlochana	(Bambusa arundinacea)	50 mg
Pippali	(Piper longum)	50 mg
Karkat shringi	(Pistacia integerrima)	50 mg
Maricha	(Piper nigrum)	40 mg
Tulsi	(Ocimum sanctum)	25 mg
Mulethi	(Glycyrrhiza glabra)	25 mg
Shunthi	(Zingiber officinale)	20 mg
Gul banafsa	(Viola odorata)	15 mg
Talispatra	(Abies webbiana)	15 mg
Vrihadela	(Amomum subulatum)	10 mg
Crystal sugar		125 mg

KULLANIM ÖNERİSİ:Günde 2 defa 1 tablet **AMBALAJ:** 60 tablet blister/köpüklü ambalaj

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Ocimum sanctum -Abies webbiana --Piper longum -Piper nigrum -Glycyrrhiza glabra -Zingiber officinale - Viola odorata</i>			<i>-Amomum subulatum -Bambusa arundinacea -Inula racemosa -Pistacia integerrima</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Allerjenlere bağlı olarak gelişen akciğer hastalıklarını önleyici, ses kısıklığı ve hırıltıyı azaltıcı, soluk alıp vermede rahatlatıcı, burun akıntısı, soğuk algınlığını iyileştirici. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Türkiye'de hiçbir ayurvedik ürünün gıda ruhsatı yoktur.

Örnek 37: LİDA Yunan Yosun Hapı 179

Şekil 38: Lida Yosun Hapı

TELEFONLA SİPARİŞ VERMEK İÇİN

0(536) 399 91 00 (7/24 hizmete açık hat)

0(212) 625 70 09 (9:00 ile 18:00 arası açık hat)

!!!ŞOK"KAMPANYA ŞİPARİŞ HATTIMIZDAN BİLGİ ALABİLİRSİNİZ,,,,

Genel bilgi: Çin Halk Cumhuriyeti nin güney kesiminde bulunan Yunnan eyaletinde yüzyıllardır yetişen ve adını bu eyaletten almış 3 hücreli bir yosun türevi ihtiva eden, bu güçlü yosun türevi ve içerisindeki ek bitki ekstraları ile etkili, hızlı ve zahmetsiz bir şekilde form sağlayabilen mucize bir üründür. Uzak doğuda yüzyıllardır özellikle yemeklerde çeşni olarak kullanılan ayrıca form ve zindelik amaçlı olarak da değişik biçimlerde işlenen Yunnan Yosunu, inanılmaz kuvvetli bir etkiye sahiptir. Lida , şu an uzakdoğu ve Amerika da zayıflama preparatları arasında en çok satan ürünlerden biridir.Lida, başta Yunnan Yosunu olmak üzere aşağıdaki diğer bitkilerin de ekstralarını içeren doğal bir besin takviyesidir. İştah kesici ve tok tutan, hareketsizlik ve aşırı gıda tüketimi sonucu vücutta biriken yağ stoklanmasının yakılmasını sağlayan oldukça güvenli bir üründür. İçeriğinde kesinlikle kimyasal herhangi bir bileşim bulunmamaktadır.

İçeriği:

1.Yunnan (yosun türevi), 2.Tatlı patates lifi, 3.Yabani enginar, 4.Yaban kerevizi
5.Alfaalfa (3 hücreli yonca), 6.Ferusalem (yer elması), 7.Cyomopalis (hindistanda yetişen bir bitki ekstresi, 8.marimu kumbuat (mandalina lifi)

Kullanımı: Hergün kahvaltıdan 30 dakika önce1 kapsül alınır, ilk 2 kutu hergün, 3.kutu gün aşırı (1 er gün arayla), 4.kutu ihtiyaç anında kullanılır.

Lida yosun kapsülünün en can alıcı özelliği, 45 günlük bir zaman diliminde kullanan kişinin 6 - 12 kilo arası zayıflamasını sağlamasıdır. Zayıflatıcı etkisi metabolizma hareketlerinin hızına göre bu 2 değer arasında değişebilmektedir. Bunun haricinde Lida, içerisinde Yabani Enginar ve Yabani Kereviz ekstraları de içerdiği için Karaciğer Yağlanması ve enzim düzensizlikleri için de etkili olabilmektedir. Ürünün etkili olabilmesi için tavsiye edilen dönemde sürekli ve düzenli olarak kullanılması gereklidir.

Kullanım Şekli: Lida nın her kutusu 30 adet kapsül içermektedir ve 1 aylık kürdür. Hergün sabah kahvaltısından 30 dakika önce 2 bardak ılık su yardımı ile 1 adet kapsül alınır. 30 dakika sonrasında kahvaltı edilmesi şarttır. Kahvaltı edilmemesi durumunda Lida, yorgunluk ve halsizlik etkileri yaratabilir. Her gün Lida kapsülünden 1 adet tüketip, düzenli olarak kahvaltı ederseniz, ürün sizi gün içerisinde tok tutacaktır. Lida kullanan kişilere kesinlikle gün içinde 2,5 - 3 litre su tüketmeleri tavsiye edilmektedir. Lida, Bitkisel Besin Takviyesidir. İlaç Değildir.

ÇOK ÖNEMLİ AÇIKLAMA:

Ürünümüzün benzer ambalaj ve isimlerde sahteleri satılmaktadır. Orjinal Lidayı sahtesinden ayırt edebilmemiz için; Türkçe Kullanım Kılavuzu, Kopyalanmasını Engelleyici Özel Aslan Hologramı

Lida zayıflama ürünü hakkında çok sayıda ziyaretçimiz görüş ve öneri talep etmektedir. İnsan sağlığının ticari kaygılardan öncelikli olduğunu düşünerek Lida hakkında yerli ve yabancı literatürde araştırma yaptık.

Lida hakkında Türkiyede kullanıcı deneyimleri dışında herhangi bir laboratuvar verisi ya da bilimsel değerlendirme bulunmuyor. Avrupa ülkelerinde ve Amerikada ise kullanımının hayli yaygın olmasına karşın aynı şekilde Lida hakkında bir laboratuvar çalışması yapılmamış. Ürünün Avrupa ve Amerikada yasaklandığı şeklinde bilgiler gerçeği yansıtmıyor çünkü ürün bir çok saygın internet sayfasında pazarlanıyor.

İnternette yaptığımız araştırmada bilimsel sayabileceğimiz bir kaç makale bulabildik bioinfobank isimli sayfada bulduğumuz bu makaleler Lida kullanan kişilerin idrar vb tahlil bulgularını içeren sonuçlar ve bunun hakkında yapılan yorumlardı. Lida kullanan kişilerin tahlil sonuçlarında **sibutramine** ve **aristolochic aside** rastlanmıştı. **Sibutramine** (tıpta obezite tedavisinde kullanılıyor) doyumluk hissi oluşturuyor. Metabolizmayı da hafif hızlandırma özelliği var. Yan etkileri ise, ağız kuruluğu, hafif baş ağrısı ve kabızlık. Hafif çarpıntı ve kan basıncında hafif bir artış yapabilir. Bu etken maddeye bağımlılık söz konusu değil. **aristolochic aside** : Ease, Cardioflex, Dan Xie Gan Wan gibi ürünlerde de kullanılıyor. Böbrek fonksiyonlarını etkileyebiliyor.

Tahlil sonuçlarında rastlanılan bu etken maddeler kimsiyal içeriğe sahipler. Ama bu lidanın bitkisel içerikli bir ürün olmadığı anlamına gelmiyor. Bir çok ilacın hammaddesi bitkiler ve bitkilerde de kimyasal içerik mevcut.

Lida kullanıcılarının deneyimlerine göre en sık karşılaşılan yan etkiler
1- Dudak kuruması 2- İlk günlerde biraz mide bulantısı Yukarıdaki belirtilerin bir ya da birkaçı Lida kullanan kişilerde görülebilmektedir. Kimi kişilerde yan etkiler bir kaç gün devam edip sona ermekte.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
- <i>Medicago sativa</i> - <i>Helianthus tuberosus</i> - <i>Cynara cardunculus</i> - <i>Cyanopsis tetragonoloba</i>			-Yunan - <i>Ipomea batatas</i> - <i>Marimu kumbuat</i> - <i>Smyrnum olusatrum</i>

Belirtilen Endikasyonlar: İştah kesici, tok tutucu, hareketsizlik ve aşırı gıda tüketimi sonucu vücutta yağ birikimiyle oluşan şişmanlık durumunu yağları yakarak eritmesi. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Bitkilerin isimleri yanlış yazılmıştır. "Ferusalem" yer elmasının doğrusu "Jerusalem artichoke"dur. *Cyamopolis* yanlıştır. Doğrusu *Cyanopsis tetragonoloba*'dır.

Örnek 38: Tian Xian Kapsül ¹⁸⁰

Şekil 39: Tian Xian Kapsül

ÜRÜN TANIMI: Bu ürün, başlıca Karaciğer, safra kesesi ve pankreas üzerinde etkili olan bitkileri içeren anti-kanser Çin ilaçlarından oluşmuştur. Karaciğer, safra kesesi ve pankreas kanserlerinin tedavisinde destekleyici olarak kullanılır.

İçeriğindeki bitkiler ,patolojik faktörleri elemine ederek vücut direncini arttırmaya yardım eder. Radix Ginseng, Umbellate Pore vücudun bağışıklık sistemini güçlendirmeye destek olur. Diğer bitkiler Karaciğer, safra kesesi ve pankreastaki kanserli hücreleri doğrudan öldürmek veya baskı altında tutarak tümörlerin süratle giderilmesini sağlamaya yardım eder.

Bu ürün başlıca hepatik kanser, safra kanalı kanseri, safra kesesi, pankreas kanserleri, akut ve kronik sarılık, siroz ve cholecystitis vs. tedavilerinde kullanılan bir besin desteğidir.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Radix Ginseng 150 mg
Rhizoma Zeodoariae 150 mg
Rhizoma Spargani 150 mg
Rhizoma Corydalis 150 mg
Radix Curcumae 50 mg
Radix Bupleuri 100 mg
Herba Artemisiae Scopariae 100 mg

KULLANIM ÖNERİSİ:

Ağızdan günde 3 kez ,yemeklerden sonra bir defada 3-6 hap ,ılık kaynatılmış su ile alınması önerilir. Sabah 9:00, öğleden sonra 15:00, gece 21:00'de olmak üzere kullanılır.

AMBALAJ: Özel kutusunda 180 kapsül (20 günlük kullanım).

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
-Panax ginseng -Curcuma longa -Curcuma zedoaria			-Spargani -Corydalis sp. -Bupleurum sp. -Artemisiae scopariae

Belirtilen Endikasyonlar: Karaciğer, safra kesesi ve pankreas üzerinde etkili olan anti kanser ilacı, hepatik kanser, safra kanalı kanseri, safra kesesi, pankreas kanserleri, akut ve kronik sarılık, siroz ve cholecystitis vs. tedavilerinde. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Örnek 39: Y-Virilin Kapsül ¹⁸¹

Şekil 40: Y-Virilin Kapsül

ÜRÜN TANIMI:

Y-Virilin, Ayurvedik bir ürün olup spermleri çoğaltmaya ve oligospermiyi tedavi etmeye yardım eder. Ve benzersiz özelliği ile, erkekte 'Y' kromozomlarının sayısını arttırmada ve erkek çocuk doğumu sonucunu sağlamada destek verir. Azospermde ve oligospermde etkili sonuç alınır. Hiç canlı sperm bulunmayan hastalarda canlı sperm oluşumuna imkan veren bir besin desteğidir.

Y-Virilin, aynı zamanda afrodisyak etkisi olan bir besin desteğidir. Y-Virilin, %100 bitkisel ve güvenilirdir, toksik değildir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Ashwagandha	(Withania somnifera)	79.90 mg
Palas	(Butee frondosa)	39.85 mg
Jatamansi	(Nardostachys jatamensi)	79.30 mg
Bel	(Aegle marmelos)	39.65 mg
Shatawan	(Asparagus racemosus)(kuşkonmaz)	79.30 mg
Babhool	(Acacia Arabica)	79.30 mg
Pimpli	(Piper longum)	39.65 mg
Kanda	(Allium cepa)	39.65 mg
Jeevanti	(Dandrobium macraei)	59.45 mg
Kashar	(Crocus sativus)(çiğdem)	0.79 mg
Shankhajire	(Excipient O.S.)	

KULLANIM ÖNERİSİ:Günde 2 kere 1'er kapsül sütte birlikte. **AMBALAJ:** Plastik şişede 60 kapsül. (* Hamilelik esnasında doktorunuza danışınız.)

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Acacia arabica -Piper longum -Allium cepa -Crocus sativus			-Withania somnifera -Butea frondosa -Nardostachys jatamensi -Aegle marmelos -Leptadenia reticulata -Asparagus racemosus

Belirtilen Endikasyonlar: Spermleri çoğaltma ve oligospermiyi tedavisi. Erkekte 'Y' kromozomlarının sayısını arttırmada ve erkek çocuk doğumu sonucunu sağlamada. Azospermde tedavisinde. Sperm bulunmayan hastalarda canlı sperm oluşturmada endikedir. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Türkiye'de hiçbir ayurvedik ürünün gıda ruhsatı yoktur. "Crocus sativus" Çiğdem değil Safrandır. "Allium cepa" yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Allium cepa"dır. "Butee frondosa" yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Butea frondosa"dır. "Aegle marmelos" yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Aegle marmelos"tur. "Jeevanti"nin Latincesi "Dandrobium macraei" olarak yazılmıştır. Ama yanlıştır. Doğrusu "Leptadenia reticulata"dır.

Örnek 40: S-Multi ¹⁸²

Şekil 41: S-Multi

İçinde Bulunan Bitkiler:Koçboynuzu,Buy,Soya,Lahana,Keten Tohumu,Kereviz Tohumu,Şerbetçi Otu,Avakado Yapağı,Çakşir Otu,Sakkaroz(Bağlayıcı %1)

İçerisinde bulunan yüksek değerli Tıbbi ve Aromatik Bitkiler sayesinde her türlü hastalık nedenini ortadan kaldırma niteliğine sahip beslenme destek ürünüdür.**S-Multi**,vücudun bağışıklık sistemini güçlendirmede çok etkili bir üründür.Unutulmamalıdır ki;**GÜÇLÜ BİR İMMÜN SİSTEMİN YENEMEYECEĞİ HASTALIK YOKTUR!**

Kullanım Önerisi:

Koruyucu Olarak : 2 x 2 adet tok veya aç.

Risk Azaltıcı ve Ortadan Kaldırıcı Nitelikte : 3x3 adet aç veya tok (en az 18-20 gün)

Kapari Tableti ile birlikte kullanılması çok daha etkili olacaktır.

Uyarı: Pıhtılaşmayı önleyici ilaçlarla birlikte **kullanılmamalıdır!** Çok ender olsa da, bazı kişilerde hafif baş ağrısına yol açabilir. Bilinen başkaca bir yan etkisi yoktur.

TEDAVİYİ DESTEKLEYİCİ NİTELİKTE KULLANILABİLECEĞİ HASTALIKLAR

Tüm Kanser Türlerinde Tıbbi Tedaviyi Desteklemek Amacıyla

3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Prostat Büyümesi: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Gastrit: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Ülser: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Polip: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Kalp Damar Rahatsızlıkları: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 4 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

M.S: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 6 ay Kapari Tablet ve Yeşil Çay Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Hemoroit: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 4 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.Bakteriyel olan Hemoroit rahatsızlıklarında Zencefil Tablet ve Yeşil Çay Tablet ile birlikte kullanılabilir.

FMF: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Reflü: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Anemi: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Astım: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Migren: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

Kolit: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2 ay Kapari Tablet ve Yeşil Çay Tablet ile birlikte(3x2 tok) Kombine olarak kullanılabilir.

S-MULTI KARIŞIK BİTKİSEL TABLET HAKKINDA SORULAN SORULAR

Neden Kapari Tablet ile Birlikte Kombine Kullanılması Sorular Gerekli?

Her hastalığın bir sebebi ve sonucu(semptomu) vardır.Örneğin Hepatit hastalığının sebebi genel olarak Hepatit(B,C...vs.) virüsüdür,semptomu ise kanda HbSAg miktarının artması,ALT AST gibi karaciğer enzimlerinin yükselmesi gibi olgular sayılabilir.Bu nedenle bir hastalığın sebebinin ortadan kalkması hasta kişinin kendini tamamiyle iyi hissedeceği anlamına gelmez.S-Multi vücudun hastalık sebepleriyle savaşmasında tıbbi tedaviyi desteklemek amacıyla kullanılır. Ancak bu kesin bir tedavi için yeterli değildir.Kapari tablet ile birlikte kullanılmasının da ana nedeni budur.Kapari kan ve dokulardaki fiziksel ve kimyasal tahribatları gidermeye yardımcı olacağı için S-Multi ile kullanılması gerekir. **Bu Kadar Fazla Hastalığın Tedavisini desteklemek Amacıyla Kullanılmasının sebebi Nedir?** Çünkü adı geçen rahatsızlıkların hepsinde "immün sistem aktivitesi" doğrudan yada dolaylı olarak rol oynamaktadır.S-Multi'nin adı geçen hastalıkların tedavisini desteklediği birçok hasta üzerinde denenmiş ve olumlu neticeleri gözlemlenmiştir. **T.K.B'nın 12/04/2005 Tarih ve G06-0824-00003-6 sayılı izni ile Türk Gıda Kodeksine uygun olarak üretilmiştir. Beslenme Destek Ürünüdür. İlaç Değildir.**

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Trigonella foenum-graceum -Linum usitatissimum -Apium graveolens -Brassica oleracea -Humulus lupulus -Persea gratissima -Ferula elaeochytris</i>			<i>-Soja hispida</i> <hr/> <i>-Koçboynuzu (Hayvansal)</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Prostat büyümesi, gastrit, ülser, kalp-damar hastalıkları, multiple sklerozis, hemoroid, FMF, reflü, anemi, astım, migren, kolit. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: 4 ayrı hastanın laboratuvar sonuçları kullanım öncesi ve sonrası olacak şekilde tanıtılmaktadır. Tanıtımda bitkilerin Latince isimleri verilmemiştir.

Örnek 41: S-V Tablet ¹⁸³

Şekil 42: S-V Tablet

İçeriğindeki Bitkiler:Koç Boynuzu, Buy, Soya, Keten Tohumu, Kimyon, Maydanoz, Isırgan, Sakkaroz(%1 Bağlayıcı) **Anti S-V Karşık Bitkisel Tablet;** İçerisinde bulunan yüksek değerli Tıbbi ve Aromatik Bitkiler sayesinde **VİRAL ENFEKSİYONLARIN**(Hepatit, Herpes, HIV,...v.b.) Tıbbi tedavisini desteklemek amacıyla kullanılan çok etkili bir üründür.

Kullanım Önerisi: Koruyucu Olarak : 2 x 2 adet tok veya aç. Tıbbi tedaviyi destekleyici nitelikte : 3x3 adet aç veya tok (en az 18-20 gün) Kapari Tableti ile birlikte kullanılması çok daha etkili olacaktır. **Uyarı:** Pıhtılaşmayı önleyici ilaçlarla birlikte **kullanılmamalıdır!** Çok ender olsa da, bazı kişilerde hafif baş ağrısına yol açabilir. Bilinen başkaca bir yan etkisi yoktur.

TEDAVİYİ DESTEKLEYİCİ NİTELİKTE KULLANILABİLECEĞİ DURUMLAR

HEPATİT: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Enginar Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

SEDEF: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 6 ay Kapari ve ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

ROMATİZMAL RAHATSIZLIKLAR: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

ROMATOİD ARTİRİT: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 6 ay Kapari ve ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

AĞIZDA OLUŞAN AFTLAR: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

KOLESTEROL: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Enginar Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

DİYABET: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Zencefil Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

TANSİYON: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Nar Çiçeği Tablet Çay ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

MİGREN: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Zencefil Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

GUT: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Zencefil Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

KARACİĞER YAĞLANMASI: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 2-4 ay Kapari ve Enginar Tablet ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

BÖBREK-SAFRA TAŞI: 3x4 veya 3x3 aç karna ara verilmeden 6 ay Kapari ve ile birlikte Kombine olarak kullanılabilir.

T.K.B'nın 12/04/2005 Tarih ve G06-0824-00004-6 sayılı izni ile Türk Gıda Kodeksine uygun olarak üretilmiştir.Beslenme Destek Ürünüdür. İlaç Değildir.

REFERANSLAR

- 1 McGuffin, M., Hobbs, C., Upton, R., Goldberg, A., *American Herbal Products Association - Botanical Safety Handbook*, CRC Press, 1997.
- 2 Wohlmut, H., *Pharmacognosy and Herbal Pharmacology – Course Notes*, Nature Care College, 1997.
- 3 Grieve, M., *A Modern Herbal*, Tiger, Great Britain, 1994.
- 4 Mills, S., *The Complete Guide to Modern Herbalism*, Thorsons, Great Britain, 1994.
- 5 Duke J, *American Agricultural Research Service - Phytochemical & Ethnobotanical Database*, <http://www.ars-grin.gov/duke/index.html>
- 6 Reader's Digest, *Magic and Medicine of Plants*, Reader's Digest, Surry Hills, 1994.
- 7 Hendl, S.S., *The Doctor's Vitamin & Mineral Encyclopedia*, Leopard, London, 1995.
- 8 Hall, D., *The Herb Tea Book*, Keats Publishing Inc., Connecticut, 1981.
- 9 Brockhampton Press, *Guide to Herbal Remedies*, Brockhampton Press, London, 1996.
- 10 Lust, J., *The Herb Book*, Bantam Books, USA, 1974.
- 11 Reilly P, *Clinical Application – Medicago sativa extracts*, J Naturopathic Medicine, 1(1).
- 12 Zhao WS, et al, *Immunopotentiating effects of polysaccharides isolated from Medicago sativa L.* (Abstract), Chung Kuo Yao Li Hsueh Pao 1993 May; 14(3):273-6.
13. De Leo V, et al, *Treatment of neurovegetative menopausal symptoms with a phytotherapeutic agent* (Abstract), Minerva Ginecol, 1998 May; 50(5): 207-211.
14. Gray AM, Flatt PR, *Pancreatic and extra-pancreatic effects of the traditional anti-diabetic plant Medicago sativa (lucerne)* (Abstract), Br J Nutr 1997 Aug;78(2):325-334.

Değerlendirme:

<i>Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Negatif Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler</i>	<i>Listede Yer Almayan Bitkiler</i>
<i>-Trigonella foenum-graceum -Linum usitatissimum -Petroselinum sp. -Cuminum cyminum -Urtica sp.</i>			<i>-Soja hispida</i> <hr/> <i>-Koçboynuzu (Hayvansal)</i>

Belirtilen Endikasyonlar: Hepatit, sedef, romatizmal hastalıklar, romatoid artrit, ağızda oluşan aft, kolesterol, diyabet, hipertansiyon, migren, gut, karaciğer yağlanması, böbrek ve safra taşı. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Belirtilen endikasyonları desteklemek amacıyla 14 ayrı literatür verilmiştir. Bitkilerin Latince isimleri verilmemiştir.

Örnek 42: Allbress Tablet ¹⁸⁴

Şekil 43: Allbress Tablet

Formülü Oluşturan Bitkiler: Wild Yam(Diascora Villosa) Wild Yam kadınlık hormonlarının üretimi stimüle etme ve dengeleme, doğum sonrası ağrıları, dismenorea (ağrılı, düzensiz adet dönemi), adet krampları, PMS semptomlarında da kullanılır.

Blissed Thistle(Şevket Otu) Sağlıklı yapıya dönüşü sağlayan ve güç veren bir bitki olarak tanınan Şevket Otu, kadınlık hormonlarının dengelenmesi, ağrılı adet dönemleri, adet dönemine bağlı baş ağrıları ve diğer ağrılarda kullanılır.

Dandelion(Karahindiba) Kan dolaşımını artırarak kuvvet vericidir.

Mothers Wort(Hayıt) Kadınlarda hormonal sebepli adet kanaması sıklığı veya miktar olarak fazlalığı durumlarında tedavi edici etkisi vardır.

Kawa Kawa(Kava Kava) Sinir ve gerginlik durumlarında sakinleştirici etkisi vardır.

Donq Quai(Melek Otu) Tüm iç organları ve kasları güçlendirici etkisi yüksek olan melekotu, gelişimi, kadınlık hormonlarının dengesinin korunması, adet dönemi bozuklukları, adet dönemi bozuklukları ve ağrılarında kullanılır.

Chase Tree Berry(Beşparmak Otu) İçerisinde bulunan tannik asidin kan dolaşımını artırıcı etkisinden faydalanılır. Formülde kullanılan bitkiler tıpta yüzyıllardır hiçbir yan etkisi olmadan kullanılmıştır. İçerisinde sentetik katkı maddeleri, renklendiriciler ya da yapay koruyucu maddeler içermez ve binlerce kullanıcı kadın bir yan etkisini ifade etmemiştir.

Değerlendirme:

Pozitif Listede Yer Alan Bitkiler	Negatif Listede Yer Alan Bitkiler	Zehirli Listede Yer Alan Bitkiler	Listede Yer Almayan Bitkiler
-Cnicus benedictus -Taraxacum officinale -Vitex agnus-castus - Leonurus cardiaca -Angelica sinensis	-Dioscorea villosa -Piper methysticum		

Belirtilen Endikasyonlar: Göğüs büyütücü, Kadınlık hormonları üretimini uyarmak, dengelemek, doğum sonrası ağrılarını azaltmak, adet ağrılarını azaltmak, adet kramplarını azaltmak, PMS semptomlarında kullanılır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: Mothers wort Türkçe "Hayıt" olarak verilmiştir. Bu bitki Latince "Leonurus cardiaca"dır ve "Aslan kuyruğu" olarak bilinir. "Dioscorea villosa" yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Dioscorea villosa"dır.

Örnek 43: Carctol Tablet ¹⁸⁵

Şekil 44: Carctol Tablet

CARCTOL Temini;

Bitkilerden başka bir şey içermeyen **CARCTOL**, etkisini 2 ay süreyle kullandıktan sonra göstermektedir. Bu nedenle yeni başlayacaklara, iki aylık sipariş etmeleri önerilir. Bir kutuda 120 kapsül bulunmaktadır (*Aktif kanserle mücadele edenler için doz, günde 2x4 kapsüldür. Bu dozda aylık tüketim 2 kutudur iki aylık tüketim se 4 kutudur*)

Carctol, 1 kutu: 120 kapsül 105 Usd.

Carctol, 2 kutu: 240 kapsül 190 Usd.

Carctol, Dr.. Nandlal Tiwari Pharmaceuticals, Chandaron Road, Degana 341 503 Rajasthan-Hindistan adresinde üretilmektedir.
Başta İngiltere olmak üzere Amerika ve başka ülkelerde de satılmaktadır.

Bu sitede tanıtılan diğer ürünlerin büyük bölümü Hindistanda, diğer birkaçı da Ayurveda formüllerine göre, Amerika ve İngilterede, üretilmektedir
Tümüne internette ulaşabilirsiniz. Bir skıntı ile karşılaşırsanız, aşağıdaki bilgilerden bana ulaşabilirsiniz. Benimle mutabakat sağladıktan sonra, istediğiniz ürünün YTL karşılığını(1 Usd=1.40 YTL) aşağıda gördüğünüz hesaba transfer edip, teslim edileceği adresi irtibat telefonu ile birlikte bildirmeniz yeterli olacak ve siparişiniz kargo firmasına, 2 gün içinde verdiğiniz adrese teslim edilecektir.

Garanti Bankası Çankaya Şubesi-Ankara. Şube kodu: 181,

Hesap No: 669 52 85

e- posta: bilgi@kanser-tedavisi.com

Tel : 0312 327 13 94

Mobil : 0535 550 3426 (lütfen sadece 11.00 ve 20.00 saatleri arasında arayın)

Değerlendirme:

Belirtilen Endikasyonlar: Kanser tedavisinde kullanılır. Etiket yönetmeliğine göre, gıda desteğinin tanıtımında endikasyon yazılamaz.

Tanıtm Hataları: İçerik belirtilmemiştir.

4.3. T. C. Tarım Bakanlığı Gıda İzleme ve Denetim Programları

Tarım Bakanlığının Gıda İzleme ve Denetim Programları

Tarım Bakanlığı internet sitesinde Gıda İzleme ve Denetim Programları ile ilgili tablolar vermiştir. Tarım Bakanlığının Tablo 8'de görüldüğü üzere peynir, kırmızı toz ve pul biber, kuru kayısı, tavuk eti, fındık, yerfıstığı, antepfıstığı, ceviz ve kuru incirde aflatoksin, kuru üzümde okratoksin aranması, pestisit kalıntı analizi, iyotlu tuz denetimi, çiğ sütlerde canlı bakteri ve somatik hücre tahlili, gıdalarda radyasyon kalıntısı izleme gibi görevleri bulunmaktadır¹⁸⁶.

Tablo 6: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Gıda İzleme ve Denetim Programları
2006¹⁸⁶

No	İzleme ve Denetim Programının Adı	Aranan Kriter	Toplam Numune Sayısı	Olumlu Numune Sayısı	Olumsuz Numune Sayısı
1	Peynir Denetim Programı (Mikrobiyolojik)	Salmonella spp.	765	761	4
		Staphylococcus aureus	764	731	33
		Escherichia coli	768	648	120
		Listeria monocytogenes	720	718	2
2	Kırmızı Toz ve Pul Biber Denetim Programı (Mikrobiyolojik)	Salmonella spp	461	460	1
		Bacillus cereus	477	472	5
		Clostridium perfringens	446	425	21
3	Kırmızı Toz ve Pul Biber Denetim Programı (Toksikolojik)	Toplam aflatoksin	521	377	144
		Aflatoksin B1	518	327	191
4	Kırmızı Toz ve Pul Biberde Sudan Boyası Denetim Programı	Sudan Boyası	871	840	31
5	Kuru Kayısıda SO ₂ Denetim Programı	SO ₂	334	237	97
6	Tavuk Eti Denetim Programı (Mikrobiyolojik)	Aerobik mezofilik bakteri	280	266	14
		Escherichia coli	280	243	37
		Staphylococcus aureus	280	274	6
		Salmonella spp.	280	274	6
7	Aflatoksin Denetim Programı (Fındık, Yerfıstığı, Antepfıstığı, Ceviz ve Kuru İncir)	Aflatoksin B1 ve Toplam aflatoksin	1223	1180	43
8	Kuru Üzüm Denetim Programı (Okrotoksin)	Okrotoksin A	333	325	8
9	Pestisit Kalıntı Denetim ve İzleme Programı (bezelye, biber, buğday, çilek, domates, ekmek, elma, erik, greyfurt, havuç, hıyar, kabak, karnabahar, soğan taze, fasulye, kavun, kayısı, kiraz, limon, mandalina, marul, muz, patates, patlıcan, pirinç, portakal, portakal suyu, üzüm, bebek maması)	Pestisit Kalıntısı	9665	9555	110
10	Fındıkta Pestisit Kalıntı Denetim Programı	Pestisit Kalıntısı	80	80	-
11	İyotlu Tuz Denetim Programı	İyot (TGK)	5401	5359	42
12	Çiğ Sütlerde Toplam Canlı Bakteri ve Somatik Hücre Sayısı Denetim Planı-Süt-1	Toplam Canlı Bakteri Sayısı ve Somatik Hücre Sayısı	56	15	41
13	Gıda ve Bazı Tarım Ürünlerinde Radyasyon İzleme	Radyasyon düzeyleri	122	122	-

Tarım Bakanlığı 2002-2007 yılları arasında genel gıda denetimi sonuçlarını, internet sitesinde ayrıntılı olarak yayınlamıştır. Bu denetimlerde 2006 yılına kadar baharatlarda bir denetim gözükmemektedir. 2006 ve 2007 yıllarında toplam 1234 baharat denetimi yapıldığını, bunlardan 100 tanesinin savcılığa sevk edildiğini görmekteyiz. Tablo 7-8'da tasnif dışı denetimler de gözükmemektedir. Bunların içinde gıda destekleri olup olmadığı konusunda bir bilgi yoktur¹⁸⁶.

Tablo 7: Genel Gıda Denetim Sonuçları¹⁸⁶

YIL	GIDA ÜRETİM YERİ			GIDA SATIŞ YERİ			TOPLU TÜKETİM YERİ			TOPLAM		
	Denetim Sayısı	İdari Para Cezası	Savcılık	Denetim Sayısı	İdari Para Cezası	Savcılık	Denetim Sayısı	İdari Para Cezası	Savcılık.	Denetim Sayısı	İdari Para Cezası	Savcılık
2002	39646	1544	551							39646	1544	551
2003	40558	1192	503							40558	1192	503
2004	48257	1259	524	105561	116	8	37011	15	4	190829	1390	536
2005	72487	3630	251	173729	1062	63	80246	202	74	326462	4894	388
2006	66597	3593	347	148536	1699	137	63650	469	99	278783	5761	583
2007 (2 aylık)	15028	601	57	27702	215	8	12446	45	7	55176	861	72

NOT: Gıda Satış Yeri ve Toplu Tüketim Yeri Denetim sonuçları 2004 yılının ikinci altı aylık dönem için geçerlidir.
(05.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5179 sayılı Kanun gereği)

Tablo 8: Gıda Üretim Yerleri Sektör Bazında Denetim Sonuçları¹⁸⁶

YILLAR	SÜT ve SÜT ÜRÜNLERİ			ET ve ET ÜRÜNLERİ			UN ve UNLU MAMULLER			EKMEK			ŞEKERLİ MAMULLER			MEYVE-SEBZE İŞLEME		
	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık
2002	4088	154	198	1940	68	37	6613	303	71	16057	640	79	1978	100	24	1348	33	5
2003	3715	138	167	2205	35	34	7131	260	55	14578	500	96	1864	46	15	1215	11	13
2004	4812	155	186	3378	110	55	9122	289	61	15001	398	114	2378	73	8	1112	15	2
2005	6277	373	87	4728	195	16	15785	968	29	23316	1399	27	2738	114	5	1507	39	3
2006	6028	283	64	4107	241	38	18814	1325	66	18579	909	32	2553	100	11	1987	62	5
2007	908	38	14	1031	40	3	4101	144	10	4156	178	13	532	37	1	303	3	0
YILLAR	YAŞ MEYVE SEBZE			ALKOLLÜ İÇECEKLER			ALKOLSÜZ İÇECEKLER			SU ÜRÜNLERİ			BİTKİSEL YAĞ ve MARGARİN			BAL		
	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık
2002	254	0	2	73	9	5	264	16	3	383	1	1	752	12	7	0	0	0
2003	408	3	8	80	6	1	303	20	3	1024	2	3	995	22	5	0	0	0
2004	729	2	5	125	14	3	272	19	2	1104	11	9	708	12	1	0	0	0
2005	839	8	2	487	53	1	407	9	3	1013	3	0	1173	87	2	563	36	4
2006	870	14	7	463	49	2	430	13	0	990	0	0	892	70	0	831	135	6
2007	424	0	3	80	6	0	53	3	1	197	0	0	260	3	0	100	12	0
YILLAR	KURU MEYVE			BAHARAT			TASNİF DIŞI			AMBALAJ			GENEL TOPLAM					
	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık	Denetim	İPC	Savcılık			
2002	0	0	0	0	0	0	5414	196	119	482	12	0	39646	1544	551			
2003	630	2	6	0	0	0	5933	130	97	477	17	0	40558	1192	503			
2004	2004	18	42	0	0	0	6995	121	37	517	22	3	48257	1259	524			
2005	1191	19	1	0	0	0	11947	320	71	516	7	0	72487	3630	251			
2006	2391	64	10	1062	38	94	5963	272	12	637	18	0	66597	3593	347			
2007	463	16	1	172	5	6	973	39	2	706	28	1	15028	601	57			

TARTIŞMA VE SONUÇ

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmamızda, yaklaşık 500 internet sayfasında yapılan araştırmalar sonucu belirgin hata örnekleri içeren 43 adet ürüne ait internet sayfası ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu ürünlerden, 15 adedi Tarım Bakanlığı ruhsatlı (Tablo 9), 28 örneğin ise yurtdışından yolcu beraberinde getirmesi gibi değişik yollarla ülkemize sokulduğu anlaşılmış (Tablo 10) ve bunların internette pazarlandığı görülmüştür. Ayrıntılı inceleme yapılan 43 örnekteki toplam 206 bitkiden 112 tanesi pozitif listede, 84 tanesi listede yer almamakta, 9 tanesi negatif listededir ve 1 tanesi de zehirli bitki listesindedir. Ayrıca bir ürün 3 adet ağır metal içermektedir (Mensocare). Yine bu örneklerden 12 tanesi afrodisyak etkili (Tablo 11) ve 12 tanesi de Ayurvedik ürün (Tablo 12) olarak internette satışa sunulmuştur.

Piyanın hareketliliği, bu konudaki denetimlerin yetersiz olduğunu açıkça göstermektedir. İnternet sayfaları Sanayi Bakanlığı denetimindedir. İnternet sayfası sahipleri veya servis sağlayıcılar satılan ürünlerin sağlığa zararlı veya kalitesiz olduğundan sorumlu değildir. Ve bu kişilerin üzerinde yasal bir yaptırım bulunmamaktadır. Tarım ve Sağlık Bakanlıkları üçüncü bir bakanlık (Sanayi) üzerinden bu tip ürünlerin denetimini yapmak zorunda kalmaktadır. Serbest piyasa koşullarında satış yapmak isteyen firmalar için internet serbest bir alan oluşturmuştur. İnternet ortamında bilimsel olarak halkı yanlış yönlendiren reklam ve tanıtımlar yapılmaktadır. Bulgular ve ekler bölümündeki örneklere bakacak olursak gıda desteklerinin özellikle sağlık beyanına ihtiyacı olduğu belirgindir. Eğer Gıda destekleri sağlık beyanında bulunmak isterlerse, Sağlık Bakanlığı'ndan ara ürün ruhsatıyla piyasada ecza depoları ve eczaneler vasıtasıyla hekim reçetesiyle satılması gerekir. Bu hem yasal hem etik açıdan daha doğrudur.

Tablo 9: İnternette Pazarlanan Tarım Bakanlığından Ruhsatlı Gıda Desteklerine Ait Örnekler

Ürünler	
Maca	Carctol Tablet
Noni N-Right Tablet	Valerian Root-Kedi Otu
Alcachofa (Enginar Ekstresi)	Vitex Bitkisel Karışım Tablet
Bükaş Anasonlu Karışık Bitkisel Çay	Holikan Antihiperlipid Beslenme Takviyesi
Purple Corn	Lida Yosun Hapı
Multimix	S-Multi
Lingzhi Extract	S-V Tablet
Twinlab Daily One Caps	

Tablo 10: İnternette Pazarlanan Tarım Bakanlığından Ruhsatı Olmayan Gıda Desteklerine Ait Örnekler

Ürünler	
Men's Virility Power	Cha de Bugre
Acibak	Bluecap
Catuaba Bark	Hairbac
Herbocare	Hoodia Gordoni
Lovemax	Rectocare
Strex 5-M	Tien Hsien Liquid
Virility Pills	Vitesse
Sphilantes	Cardiol-H
Diabac	Jointcare
Livplus	Mensocare
Power Love	Respicare
Tian Xian	Y Virilin
Allbres	Yohimbe-Max
Comemerry	Tigra

Tablo 11: İnternette Pazarlanan Afrodizyak Etkisi Olduğu İddia Edilen Gıda Desteklerine Ait Örnekler

Ürünler	
Men's Virility PowerTigra	Power Love
Maca	Noni N-Right Tablet
Yohimbe-Max	Tigra
Catuaba Bark	Lovemax
Strex 5-M	Virility Pills
Vitex Bitkisel Karışım Tablet	Vitesse

Tablo 12: İnternette Pazarlanan Ayurvedik Özelliği Olan Gıda Desteklerine Ait Örnekler

Ürünler	
Acibak	Y-Virilin Kapsül
Hairbac	Herbocare
Lovemax	Rectocare
Strex 5-M	Diabac
Livplus	Jointcare
Respicare	Mensocare

Gıda destekleri ile ilgili ulusal ve uluslararası düzenleme ve uygulamalar ekler ve genel bilgiler kısmında sunulmuştur. Bu konuda ülkelerin bakış açılarında bazı farklılıklar tespit edilmiştir. ABD'de 1994 yılında yürürlüğe giren Gıda Destekleri Sağlık ve Eğitimi Yasası "Ağızdan alınmak üzere gıdalara katılan vitamin, mineral, bitkisel drog, amino asit, enzimler, organ dokuları, salgı bezleri ve metabolitlerini" gıda desteği olarak tarif etmektedir. Ve bu ürünleri "gıda" şemsiyesi altında özel bir kategoride değerlendirmekte ve ilaç olarak kabul etmemektedir. Kanada'da, Sağlık Bakanlığı Doğal Sağlık Ürünleri Danışma Komitesi (EAC), Doğal Sağlık Ürünleri Kuruluşuna (NHPD) bilgi vermektedir. Doğal Sağlık Ürünleri kuruluşu bir ürünün gıda veya ilaç olduğuna karar verir ve vatandaşlarının güvenli, etkin ve kaliteli doğal sağlık ürünlerine kolayca

ulaşabilmelerini sağlar. AB Ülkelerinden farklı bir tavır sergileyen İngiltere, İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu (MHRA) vasıtasıyla ülkedeki ilaçlar hakkında karar verici danışman bir kurum olarak görev yapmaktadır. MHRA, tıbbi ürünler, yiyecek katkı maddeleri ve kozmetik ürünler arasında yer alan birçok ürünün statüsünü belirler ve Kanada örneğinde olduğu gibi bir ürünün gıda veya ilaç olduğuna karar verir. Avrupa'da 28 Ocak 2002'de, Avrupa Gıda Güvenliği Kurulunun (EFSA) kuruluşunun yasal düzenlenmesi kabul edilmiştir. Bu kurul, ülkelere gıda güvenliği konusunda tavsiye kararları yayınlamaktadır. Gıda desteklerinin, belirli sağlıklı gıdaların ve bitkisel ilaçların AB'de satış izni ülkeden ülkeye değişmektedir. Bazıları bu değişime olumlu bakarken diğerleri daha temkinli yaklaşmaktadır. Ülkeler arasındaki bu farklılıklar tüketicilerin kafalarını karıştırmaktadır. Sonuç olarak bu ürünlerin ülkelerarası satışını zorlaştırmaktadır. Ülkelerarası uyumu sağlamak için AB, bazı yasal kararlarla bu tip ürünleri; 1- Diyet Olan Gıdalar, 2- Gıda Destekleri, 3- Besleyici ve İşlevsel Olan Gıdalar (Fonksiyonel iddia taşıyanlar), 4- Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünler, 5- Vitamin Mineral ve Bazı Belirlenmiş Temel Besin Öğelerinin Eklenmesi ile Oluşan Gıdalar olarak sınıflandırmıştır.

Ülkemizde Nütrasötikler ve Gıda Destekleri iki Bakanlığın (Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı) müdahale alanına girmektedir. Sağlık Bakanlığı, hem ithal edilen, hem de üretilen gıda destekleri için; "Tıbbi ve Farmasötik Ürün Ruhsatlandırma Yönetmeliği"ne göre "Ara Ürün İzin Belgesi Düzenleme Kılavuzu" yayınlamıştır. Kılavuza göre, Sağlık Bakanlığı bu ürünleri; "Tedaviye Yardımcı ve Sağlığı Koruyucu Doğal (Bitkisel, Hayvansal, Mineral vs.) ve diğer farmasötik ürünler" şeklinde tanımlamaktadır. Tarım Bakanlığı ise 5179 Sayılı Kanunla Türk Gıda Kodeksi'ne; 1- Fonksiyonel / Özel beyanlı gıdalar, 2- Genetik modifiye gıdalar, 3-Özel beslenme amaçlı gıdalar, 4-Özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar, 5-Takviye edici gıdalar (Nütrasötikler), 6-Enteral

beslenme ürünleri ve 7-Bebek mamaları tanımlarını getirmiştir. Ve bu düzenleme ile fonksiyonel gıdaların ve nüttrasötiklerin ilk defa tanımları yapılmış ve Gıda Kodeksine girmişlerdir.

AB uyum yasalarından olmak üzere Sağlık Bakanlığı, Beşeri ve Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği'ni 19.01.2005 tarih ve 25705 sayılı resmi gazetede yayınlatarak, beşeri tıbbi ürünlerin istenen etkinlik ve güvenilirliğe, gereken kaliteye sahip olmalarını sağlamak üzere, ruhsatlandırma işlemlerinde uygulanacak usul ve esaslar ile beşeri tıbbi ürünlere ilişkin uygulamayı amaçlamıştır. Bu yönetmelikte: Beşeri tıbbi ürünün/ürün Tanımı: Hastalığı tedavi etmek ve/veya önlemek, bir teşhis yapmak veya bir fizyolojik fonksiyonu düzeltmek, düzenlemek veya değiştirmek amacıyla, insana uygulanan doğal ve/veya sentetik kaynaklı etkin madde veya maddeler kombinasyonunu şeklinde tarif edilmiştir.

Madde ve madde kombinasyonlarının tarifi: Kaynağı insan (insan kanı ve insan kanından elde edilen ürünler), hayvan (mikroorganizmalar, bütün hayvanlar, organ parçaları, hayvan salgıları, toksinler, özler, kan ürünleri), bitki (bitkiler, bitkilerin bölümleri, bitki salgıları, bitki özleri), kimyasal (elementler, doğal olarak oluşan kimyasal materyaller, kimyasal değişiklik veya sentez yoluyla elde edilen kimyasal ürünler) olabilen her türlü madde olarak yapılmıştır.

“Fonksiyonel gıda” terimi ise, vücudun temel besin öğelerinin gereksinimini karşılamanın ötesinde insan fizyolojisi ve metabolik fonksiyonları üzerinde ilave faydalar sağlayan, böylelikle hastalıklardan korunmada ve daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalar veya gıda bileşikleridir. Bütünüyle tüketilen gıda fonksiyonel gıdadır, ekstre edilmiş bir bileşik Nüttrasötiktir. Bu tariflerin birbirlerine benzerlikleri dikkat çekicidir.

Sağlık Bakanlığı Ara ürün komisyonu “Bugüne kadar imaline, ithaline ve satışına Sağlık Bakanlığı veya Tarım Bakanlığı’nca izin verilen ürünlerden etkinlik, kalite ve güvenilirlik” ile ilgili bilgi ve belgeleri ithalatçı ve üretici firmalardan istemiştir. Elinde belgesi olan firmalar Sağlık Bakanlığı’na istenilen belgeleri ulaştırmış, etiket beyanlarında içerdikleri aktif bileşiklerin miktar tayini ve laboratuvar analiz sonuçları olmayanlar ise ek süre talep etmişlerdir. Diğer yandan, gıdaların üretimi, tüketimi ve denetlenmesine dair kanun hükmündeki kararnamenin değiştirilerek kabulü hakkındaki Kanun, 27.05.2004 tarihinde 5179 sayılı kanun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiş ve bu konuda şartları daha kolay olan ikinci bir ithalat ve üretim yolu oluşturulmuştur.

Sağlık Bakanlığı, Beşeri Tıbbi Ürün ve Ara Ürün izinlerini verirken aynı bileşiği içeren bir ürün gıda olarak, Gıda desteği, nütrosötik, Takviye edici gıda veya Fonksiyonel/Özel beyanlı gıda statüsünde piyasaya verebilir. 5179 sayılı kanunda bu bahsedilenlerin tanımı vardır. Bir ürünün 3 ayrı kategoride değerlendirilmesi bu konuya, Tarım Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının farklı bakış açıları ile bakmasına bağlanabilir. Bu durumu aşağıdaki paragraftaki örnek ürünlerle şöyle açıklayabiliriz:

Sağlık Bakanlığında ruhsatlı beşeri bir ilaç olan *Ginkgo biloba* taşıyan Tebokan Forte® 40 mg., Bilokan forte® 9,6 mg. Sağlık Bakanlığında ara ürün olarak ruhsat almış olan Cellasene® kapsül, Mone® tablet 40 mg. Tarım Bakanlığı’ndan gıda desteği olarak ruhsat alan *Ginkgo biloba* tablet 50 mg., *Ginkgo biloba Extract* 120 mg. Aynı bitkinin ekstresini içeren üç ayrı kategori ve farklı doze edilmiş formlarda özellikle demans, kognitif (algılama) bozuklukların tedavisinde kullanılan bu ürünler de doz genellikle eksiktir.

Tarım Bakanlığından ruhsat almış hiçbir gıda maddesinin hastalıkları önleme, iyileştirme ve tedavi özelliklerinin olduğunu bildirmesi veya ima etmesi yasak olmasına rağmen internet üzerinden pazarlanan gıda destekleri için bu uygulamalar devam etmekte ve bu konudaki denetimsizlik ise hekim ve eczacıları düşündürmektedir. Ayrıca, henüz gıda kodeksinde ve Sağlık Bakanlığı mevzuatında yeri olmayan Ayurvedik ürünlerin internet sitelerinden pazarlandığını da görmek denetimsizliğin boyutlarını gösterebilmek açısından önemlidir.

Tezin bir kısmını da oluşturan uluslararası düzenlemeler ve uygulamalara bakıldığında bu konuda bir düzenleme isteğinin olduğu açıktır. Ülkemiz 2002 yılında Sağlık Bakanlığı bünyesinde yedi seçkin üyeden oluşan Ara ürün danışma komisyonu kurup çalışmalarına başladıktan sonra gıda destekleri konusunda bir düzenlemeye gitmiş, oluşan yeni düzenleme sonucu özellikle aktif bileşik, kalite ve zararsızlık konularına getirdikleri düzenlemeler gıda desteği pazarlayan firmalara, halk sağlığı açısından ruhsat alma işlemlerinde zorluklar getirmiştir. 27.05.2004 tarihli 5179 sayılı kanunun 27. Maddesine göre, takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Tarım Bakanlığı tarafından belirlenmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren firmalar bu tip ürünlerin ruhsatını, Sağlık Bakanlığından veya Tarım Bakanlığından almaktadırlar. Tarım Bakanlığı bu tarz ürünlerin ithaline ülke çapında 20 ayrı merkezden ve üretim onayına da her ilde izin vermektedir. şartların, Tarım Bakanlığı tarafında daha müsait olduğunu gören firmalar, üretim ve ithalatlarını bu yöne kaydılmaktadırlar.

Neler Yapılmalı?

1.Tıp Fakültelerinde, vitamin ve mineral desteklerinin eğitimi verilirken, bitkisel kökenli ilaçların ve nütrosötiklerin eğitimi verilmemektedir. Bu eğitimin, yalnızca Eczacılık Fakültelerinde verilmesi sebebiyle bu konuları öğrenebilmek için hekimler, Eczacılık Fakültelerinin Fitoterapi Yüksek lisans programlarına katılmaktadır. Bu sebeple bu eğitimin Tıp Fakültelerinde de verilmesi gerekmektedir.

2. İnternette satışı yapılan gıda desteklerinin denetimi Sağlık ve Tarım Bakanlığına verilmeli ve bu denetimler sıklaştırılmalıdır.

3. Gıda Desteklerinin ruhsat alma, üretim ve ithalat gibi tüm işlemleri için Tarım ve Sağlık Bakanlığı dışında Farmakognost, Toksikolog ve Hekimlerden oluşan bir kurumun oluşturulması düşünülebilir.

4. Görsel ve yazılı basın kullanılarak gıda destekleri ile ilgili konuda işin ehli olan akademisyenlerin, insanları bilgilendirmesi ve yanlış örnekleri göstermeleri gerekmektedir.

6. ÖZET

Bu tezde;

1. Gıda desteği olarak üretilen veya ithal edilen ürünlerin, internette belirtilmiş olan etiket bilgilerinin Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği'ne uygun olup olmadıkları,
2. Ürünlerin bitki sayıları ile internet sayfalarında bu ürünlerin hastalıklarla ilgili endikasyonların belirtip belirtmediklerini ve bunları tanıtım aracı olarak kullanıp kullanmadıkları incelenmiştir.
3. Ayrıca, gıda olarak tüketilmesi olumlu (Pozitif^(*)) veya olumsuz (Negatif^(*)) olarak belirtilmiş bitkilerin, Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü internet sayfasında da bildirilen listeye uyup uymadıkları araştırılmıştır.
4. Üretim ve ithalat aşamasındaki izin aşamaları hakkında bilgi verilmiştir.
5. Bu konuda diğer dünya devletlerinin izin aşamaları ile konuya bakış açılarından bahsedilmiştir.

Çalışmamızda, yaklaşık 500 internet sayfasında yapılan araştırmalar sonucu belirgin hata örnekleri içeren 43 adet ürüne ait internet sayfası ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu ürünlerden, 15 adedi Tarım Bakanlığı ruhsatlı, 28 örneğin ise yurtdışından yolcu beraberinde getirmesi gibi değişik yollarla ülkemize sokulduğu anlaşılmış ve bunların internette pazarlandığı görülmüştür. Ayrıntılı inceleme yapılan 43 örnekteki toplam 206 bitkiden 112 tanesi pozitif listede, 84 tanesi listede yer almamakta, 9 tanesi negatif listededir ve 1 tanesi de zehirli bitki listesindedir. Ayrıca bir ürün 3 adet ağır metal içermektedir. Yine bu örneklerden 12 tanesi afrodisyak etkili ve 12 tanesi de Ayurvedik ürün olarak internette satışa sunulmuştur.

Gıda destekleri ile ilgili ulusal ve uluslararası düzenleme ve uygulamalarda ülkelerarası farklılıklar tespit edilmiştir. ABD, bu ürünleri "gıda" şemsiyesi altında özel bir kategoride değerlendirmekte ve ilaç

olarak kabul etmemektedir. Kanada, Doğal Sağlık Ürünleri Kuruluşu (NHPD) bir ürünün gıda veya ilaç olduğuna karar vermekte ve vatandaşlarının güvenli, etkin ve kaliteli doğal sağlık ürünlerine kolayca ulaşabilmelerini sağlamaktadır. İngiltere, İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu (MHRA) vasıtasıyla tıbbi ürünler, yiyecek katkı maddeleri ve kozmetik ürünler arasında yer alan birçok ürünün statüsünü belirlemekte ve bir ürünün gıda veya ilaç olduğuna karar vermektedir. Avrupa'da Avrupa Gıda Güvenliği Kurulu (EFSA) ülkelere gıda güvenliği konusunda tavsiye kararları yayınlamaktadır. Gıda desteklerinin, belirli sağlıklı gıdaların ve bitkisel ilaçların AB'de satış izni ülkeden ülkeye değişmektedir.

Ülkemizde Nütrasötikler ve Gıda Destekleri iki Bakanlığın (Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı) müdahale alanına girmektedir. Bu iki Bakanlığın konuya bakış açıları farklıdır. Bu tip ürünlere Tarım Bakanlığından ruhsat alınması Sağlık Bakanlığına göre çok daha kolay olmaktadır.

7. SUMMARY

In this thesis,

1. Is the labeling information on the internet of the products produced and imported as dietary supplement suitable to the general labeling rules of foodstuffs.
2. How many plants have these products included? And it is investigated whether the indications knowledge of these products on internet pages were given and whether they used as advertising media or not has been studied.
3. Additionally, How many plants consumed as food in these products is the positive or negative plant list on internet pages of Food Control General Management recorded?
4. Information about the permission stages during the production and importation was given.
5. Hereupon, it is mentioned about the permission stages of the other countries and looking angle to the subject.

In this study, approximate 500 web pages on internet were visited by us. It was performed the detailed study on 43 products. According to results of the investigations, 15 of these products were licensed through ministry of agriculture and we have presumed that 28 of them have been brought from abroad by the passengers and these products have been come out through internet. 43 samples contained over 206 plants 112 of the plants were on the positive list, 84 of them were not on the list, 9 plants were on the negative list and one plant was toxic. Additionally, one product contained 3 heavy metals. also, 12 products samples possessed aphrodisiac properties and 12 of them were on sale on internet as ayurvedic product.

We established the differences between countries in rules and applies of dietary supplements. Dietary supplements are regulated in a

different way in every country. In USA, these products have not been accepted as medicine and are regulated under food law. Canada National Health Product Directorate (NHPD) is considered as food and NHPD's goal to provide Canadians with timely access to safe, effective and high quality natural health products. Medicine and Health Regulation Agency (MHRA) in England decides whether products are medicines or not. In Europe, European Food Safety Agency (EFSA) publishes to countries recommendation decree about food safety. Permission procedures of dietary supplements and herbal medicinal products are changeable from country to country in EU.

In our country, two ministers are interested in nutraceuticals and dietary supplements. These are ministry of health and ministry of agriculture. To get a permission a certificate from Ministry of Agriculture for these products is easier than Ministry of Healthy.

KAYNAKLAR

8. KAYNAKLAR

1. Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği (Tebliğ No: 2002/58), Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'ndan: Resmi Gazete : 25.08.2002 tarih, 24857 sayılı resmi gazete.
2. Bitki Listesi, T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, 2007 [10.07.2007 okundu]. URL: [http://www.kkgm.gov.tr/birim/gidakont/bitki_listesi_\(09.07.2007\).zip](http://www.kkgm.gov.tr/birim/gidakont/bitki_listesi_(09.07.2007).zip)
3. Özçelik B. Fonksiyonel Gıdalar ve Sağlık: Yeni Ürün Tasarımları. [on line], 2007 [cited 2007 August 26], Available from: URL: http://www.food.itu.edu.tr/Fonksiyonel_gida_BO.pdf.
4. Ashwell M, Concepts of Functional Foods [on line], 2007 [cited 2007 August 26], Available from: URL: <http://europe.ilsa.org/file/ILSIFuncFoods.pdf>
5. Fonksiyonel Gıdalar [on line]. [cited 2007 July 23], Available from: <http://www.food-info.net/tr/ff/intro.htm>
6. Zilberter T, Functional Foods [on line], 2007 [cited 2007 August 23], Available from: URL: <http://dietandbody.com/article1183.html>
7. Sanders ME. Overview of functional foods: emphasis on probiotic bacteria, *Int Dairy J* 1998; 8: 341-347.
8. Berner LA, O'Donnell JA. Functional foods and health claims legislation: applications to dairy products, *Int Dairy J* 1998; 8: 355-362.
9. Haschke F, Firmansyah A, Meng M, Steenhout P, Carriè A-L. Functional food for infants and children. *Monatsschr Kinderheilkd* 2001; 149 (Suppl): S66-S70.
10. Hasler CM. Functional foods: benefits, concerns and challenges – a position paper from the American Council on Science and Health. *J Nutr* 2002; 132: 3772- 3781
11. Charalampopoulos D, Wang R, Pandiella SS, Webb C. Application of cereals and cereal components in functional foods: a review. *Int J Food Microbiol* 2002; 79: 131-141.

12. Love J, Schafer E, Nelson D. What you need to know about new food words– phytochemicals, functional foods, and nüttraceuticals [on line], 2007 [cited 2007 August 24], Available from: URL: <http://www.extension.iastate.edu/Publications/PM1846.pdf>
13. Paas E, Pierce G. An introduction to functional foods, nüttraceuticals and natural health products. [on line], 2007 [cited 2007 August 24], Available from: URL: <http://www.sbrca.ca/ncarm/PDF/>
14. Zeisel SH. Regulation of "Nüttraceuticals" *Science* 1999; 285: 1853–1855.
15. Shahidi, F. Plant Phytoceuticals. Seperation Science Short Course Series: Nüttraceuticals and Functional Foods, Texas: A&M University; 1999.
16. Gibson GR, Williams CM. Functional foods: Concept to product. CRC Press/Woodhead Publishers; 2000.
17. Goldberg I. Functional Foods: Designer Foods, Pharmafoods, Nüttraceuticals. Chapman & Hall, Inc.; 1994.
18. Henry CJK, Heppell NJ. Nutritional aspects of food processing and ingredients. Aspen Publishers; 1998.
19. Hasler CM. Functional foods: benefits, concerns and challenges – a position paper from the American Council on Science and Health. *J Nutr* 2002; 132: 3772- 3781.
20. Farr DR. Functional foods. *Cancer Lett* 1997; 114: 59-63.
21. Kwak NS, Jukes DJ. Fuctional foods. Part 1: The development of a regulatory concept. *Food Cont* 2001; 12: 99-10
22. Coşkun T. Fonksiyonel gıdaların sağlığımız üzerine etkileri, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2005; 48: 69-84
23. Hardy G, Hardy I, Ball PA. Nüttraceuticals – A pharmaceutical viewpoint: part II. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2003; 6: 661-671.
24. Jones PJ. Clinical nutrition: 7. Functional foods-more than just nutrition. *CMAJ* 2002; 166: 1555-1563.
25. Dillard CJ, German JB. Phytochemicals: Nüttraceuticals and human health. *J Sci Food Agric* 2000; 80: 1744-1756.

26. Reid G. The role of cranberry and probiotics in intestinal and urogenital tract health. *Crit Rev Food Sci Nutr* 2002; 42 (Suppl): 293-300
27. Korver O. Healthy developments in the food industry. *Cancer Lett* 1997; 114: 19-23
28. Questions and answers about functional foods [on line], 2007 [cited 2007 July 27], Available from: URL: <http://www.ific.org/publications/qa/funcfdsqa.cfm>
29. Heller IR, Siverglade B. Functional foods. Health boon or quackery? *Bundesgesundheitsbl-Gesundheitsforsch Gesundheitsschutz* 2001; 44: 214-218.
30. Hasler CM, Blumberg JM. Symposium on Phytochemicals: Biochemistry and Physiology. *J. Nutr.* 1999 129: 756-757.
31. Dillard CJ, German JB. Phytochemicals:nutraceuticals and human health. *J Sci Food Agric* 2000; 80: 1744-1756.
32. Liu RH. Health benefits of fruit and vegetables are from additive and synergistic combinations of phytochemicals. *Am J Clin Nutr* 2003; 78(Suppl): 517-520.
33. Prior RL. Fruits and vegetables in the prevention of cellular oxidative damage. *Am J Clin Nutr* 2003;78(Suppl): 570-578.
34. Nishino H, Murakoshi M, Li T, Takemura M, Kuchide M, Kanazawa M., et al. Carotenoids in cancer chemoprevention. *Cancer Metastasis Rev* 2002; 21: 257-264.
35. Muller N, Alteheld B, Stehle P. Tomato products and lycopene supplements:Mandatory components innutritional treatment of cancer patients? *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2003; 6: 657-660.
36. Chen L, Stacewicz-Sapuntzakis M, Duncan C, Sharifi R, Ghosh L, Breemen RV., et al. Oxidative DNA damage in prostate cancer patients Consuming Tomato Sauce-Based Entrees as a Whole-Food Intervention. *J Natl Cancer Inst* 2001; 93: 1872-1879.
37. Barratt-Fornell A, Drewnowski A. The taste of health:nature's bitter gifts. *Nutr Today* 2002; 37: 144-150.
38. Giovannucci E, Rimm EB, Liu Y, Stampfer MJ, Willett WCA. Prospective study of tomato products, lycopene, and prostate cancer risk. *J Natl Cancer Inst* 2002; 94: 391-398.

39. Riboli E, Norat T. Epidemiologic evidence of the protective effect of fruit and vegetables on cancer risk. *Am J Clin Nutr* 2003; 78(Suppl): 559-569.
40. Block G, Patterson B, Subar A. Fruit, vegetables, and cancer prevention: A review of the epidemiological evidence. *Nutr Cancer* 1992; 18: 1-29.
41. Ross JA, Kasum CM. Dietary flavonoids: bioavailability, metabolic effects, and safety. *Annu Rev Nutr* 2002; 22:19-34.
42. Bouic PJ. The role of phytosterols and phytosterolins in immune modulation: A review of the past 10 years. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2001; 4: 471-475
43. Schafer E, Nelson D. What you need to know about the health benefits of functional foods [on line], 2007 [cited 2007 July 27], Available from: URL: <http://www.extension.iastate.edu/Publications/PM1798.pd>
44. Takezaki T, Gao CM, Ding JH, Liu TK, Li MS, Tajima K. Comparative study of lifestyles of residents in high and low risk areas for gastric cancer in Jiangsu Province, China, with special reference to Allium vegetables. *J Epidemiol* 1999; 9: 297-305.
45. Canizares P, Gracia I, Gomez LA, Argile MDC, Boixeda D, Garcia A, et al. Allylthiosulfinates, the bacteriostatic compounds of garlic against *Helicobacter pylori*. *Biotechnol Prog* 2004; 20:397-401.
46. Durak I, Kavutcu M, Aytac B, Avcı A, Devrim E, Özbek H, et al. Effects of garlic extract consumption on blood lipid and oxidant/antioxidant parameters in humans with high blood cholesterol. *J Nutr Biochem* 2004; 15: 373-377.
47. Cohen S. Flaxseed can guard against colon cancer and much more. [yayımda]. 2004 [12.11.2006 okundu]. URL: http://www.naplesnews.com/news/2004/apr/07/ndn_ask_the_pharmacist__flaxseed_can_guard_against/
48. Reilly C. Selenium: A new entrant into the functional food arena. *Trends Food Sci Technol* 1998; 9: 114-118.
49. Neve J. Selenium as 'nütrectical': How to conciliate physiological and supra-nutritional effects for an essential trace element. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2002; 5: 659-663

50. Keevil JG, Osman HE, Reed JD, Folts JD. Grape juice, but not orange juice or grapefruit juice, inhibits human platelet aggregation. *J Nutr* 2000; 130: 53-56.
51. Constant J. Alcohol, ischemic heart disease, and the French paradox. *Coron Artery Dis* 1997; 8: 645-649.
52. Meister KA, Whelan EM, Kava R. The health effects of moderate alcohol intake in humans: an epidemiologic review. *Crit Rev Clin Lab Sci* 2000; 37: 261-96.
53. Başer H, Kırimer N, editors. *Fonksiyonel Gıdalar ve Nütrasötikler, 14. Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı*; 2002 May 31-44; Eskişehir, Türkiye. [on line], 2004 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://documents.anadolu.edu.tr/bihat/e-kitap/khcbaserpdf.pdf>
54. Yang CS, Landau JM. Effects of tea consumption on nutrition and health. *J Nutr* 2000; 130: 2409-2412.
55. Ioannides C, Yoxall V. Antimutagenic activity of tea: Role of polyphenols. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2003; 6: 649-656. 596-602.
56. Bruinsma K, Taren DL. Chocolate: food or drug? *J Am Diet Assoc* 1999; 99: 1249-1256.
57. Wan Y, Vinson JA, Etherton TD, Proch J, Lazarus SA, Kris-Etherton PM. Effects of cocoa powder and dark chocolate on LDL oxidative susceptibility and prostaglandin concentrations in humans. *Am J Clin Nutr* 2001; 74: 596-602.
58. Beecher GR. Overview of dietary flavonoids: nomenclature, occurrence and intake. *J Nutr* 2003; 133: 3248-3254.
59. Knekt P, Jarvinen R, Seppanen R, Heliövaara M, Teppo L, Pukkala E. et al. Dietary flavonoids and the risk of lung cancer and other malignant neoplasms. *Am J Epidemiol* 1997; 146: 223-230.
60. Le Marchand L, Murphy SP, Hankin JH, Wilkens LR, Kolonel LN. Intake of flavanoids and lung cancer. *J Natl Cancer Ins* 2000; 92: 154– 160.
61. Kardinaal AF, Waalkens-Berendsen DH, Arts CJ. Pseudo-estrogens in the diet: Health benefits and safety concerns. *Trends Food Sci Technol* 1997; 8: 327-333.

62. Hertog MG, Feskens EJ, Hollman PC, Katan MB, Kromhout D. Dietary antioxidant flavonoids and risk of coronary heart disease: the Zutphen Elderly Study. *Lancet* 1993; 342: 1007-1011
63. Knekt P, Jarvinen R, Reunanen A, Maatela J. Flavonoid intake and coronary mortality in Finland: A cohort study. *Br Med J* 1996; 312: 478-481.
64. Ososki AL, Kennelly EJ. Phytoestrogens: A review of the present state of research. *Phytother Res* 2003; 17:845-869.
65. Klein BP. Soy and human health. [on line], 2007 [cited 2007 July 29], Available from: URL: <http://www.stratsoy.uiuc.edu/expert/askhealth.html>
66. Meister K. Facts About "Functional Foods" [yayında]. 2002 [23.05.2006 okundu]. URL: http://www.acsh.org/docLib/20040402_Functional_Foods2002.pdf
67. Setchell KD, Lydeking-Olsen E. Dietary phytoestrogens and their effect on bone: evidence from *in vitro* and *in vivo*, human observational, and dietary intervention studies. *Am J Clin Nutr* 2003; 78(Suppl): 593-609.
68. Lee HP, Gourley L, Duffy SW, Esteve J, Lee J, Day NE. Dietary effects on breast-cancer risk in Singapore. *Lancet* 1991; 337: 1197-1200.
69. Wu AH, Ziegler RG, Nomura AM, West DW, Kolonel LN, Horn-Ross PL, et al. Soy intake and risk of breast cancer in Asians and Asian Americans. *Am J Clin Nutr* 1998; 68(Suppl): 1437-1443.
70. Reed J. Cranberry flavonoids, atherosclerosis and cardiovascular health. *Crit Rev Food Sci Nutr* 2002;42(Suppl): 301-316.
71. Walker HA, Dean TS, Sanders TA, Jackson G, Ritter JM, Chowienczyk PJ. The phytoestrogen genistein produces acute nitric oxide-dependent dilation of human forearm vasculature with similar potency to 17 β -estradiol. *Circulation* 2001; 103: 258-262.
72. Rickard SE, Yuan YV, Chen J, Thompson LU. Dose effects of flaxseed and its lignan on N-methyl-N-nitrosourea-induced mammary tumorigenesis in rats. *Nutr Cancer* 1999; 35: 50-57.
73. Ostlund RE. Phytosterols in human nutrition. *Ann Rev Nutr* 2002; 22: 533-549.

74. Brown AJ. Atherosclerosis: Cell biology and lipoproteins: cholesterol absorption inhibitors: gateway therapy for hypercholesterolaemia. *Curr Opin Lipidol* 2002; 13: 701-703.
75. Trautwein EA, Duchateau GS, Lin Y, Mel'nikov SM, Molhuizen HO, Ntanios FY. Proposed mechanisms of cholesterol-lowering action of plant sterols. *Eur J Lipid Sci Technol* 2003; 105:171-185.
76. Din JN, Newby DE, Flapan AD. Omega-3 fatty acids and cardiovascular disease—fishing for a natural treatment. *Br Med J* 2004; 328: 30-35.
77. Mozaffarieh M, Sacu S, Wedrich A. The role of the carotenoids, lutein and zeaxanthin, in protecting against age-related macular degeneration: A review based on controversial evidence. *Nutr J* 2003; 2: 20-28.
78. Krauss RM, Eckel RH, Howard B, Appel LJ, Daniels SR, Deckelbaum RJ, et al. AHA Dietary Guidelines: revision 2000: A statement for healthcare professionals from the Nutrition Committee of the American Heart Association. *Circulation* 2000; 102: 2284-2299
79. Lee KW, Lip GY. The role of omega-3 fatty acids in the secondary prevention of cardiovascular disease. *QJM* 2003; 96: 465-480.
80. Bucher HC, Hengstler P, Schindler C, Meier G. N-3 polyunsaturated fatty acids in coronary heart disease: a meta-analysis of randomized controlled trials. *Am J Med* 2002; 112: 298-304
81. Kehn P, Fernandes G. The importance of omega-3 fatty acids in the attenuation of immune-mediated diseases. *J Clin Immunol* 2001; 21: 99-101.
82. Rennie KL, Hughes J, Lang R, Jebb SA. Nutritional management of rheumatoid arthritis: A review of the evidence. *J Hum Nutr Diet* 2003; 16: 97-109.
83. Holub BJ. Clinical nutrition: 4. Omega-3 fatty acids in cardiovascular care. *CMAJ* 2002; 166: 608-615.
84. Wylie-Rosett J, Mossavar-Rahmani Y, Gans K. Recent dietary guidelines to prevent and treat cardiovascular disease, diabetes, and obesity. *Heart Dis* 2002; 4:220-230.

85. Friedland RP. Fish consumption and the risk of Alzheimer disease: is it time to make dietary recommendations? Arch Neurol 2003; 60: 923-924.
86. Morris MC, Evans DA, Bienias JL, Tangney CC, Bennett DA, Wilson RS, et al. Consumption of fish and n-3 fatty acids and risk of incident Alzheimer disease. Arch Neurol 2003; 60: 940-946.
87. Freeman MP. Omega-3 fatty acids in psychiatry: A review. Ann Clin Psychiatry 2000; 12: 159-165.
88. Akisu M, Baka M, Coker I, Kultursay N, Huseyinov A. Effect of dietary n-3 fatty acids on hypoxia-induced necrotizing enterocolitis in young mice. n-3 fatty acids alter platelet-activating factor and leukotriene B4 production in the intestine. Biol Neonate 1998; 74: 31-38.
89. Rainer L, Heiss CJ. Conjugated linoleic acid: health implications and effects on body composition. J Am Diet Assoc 2004; 104: 963-968.
90. Belury MA. Inhibition of carcinogenesis by conjugated linoleic acid: potential mechanisms of action. J Nutr 2002; 132: 2995-2998.
91. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 09.06.1998 tarih, 23367 sayılı gazete
92. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelikte değişiklik yapılması hakkında Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 30.06.2000 tarih, 24094 sayılı gazete
93. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelikte değişiklik yapılması hakkında Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 19.03.2002 tarih, 24700 sayılı gazete.
94. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelikte değişiklik yapılması hakkında Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 15.11.2002. tarih, 24937 sayılı gazete.
95. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelikte değişiklik yapılması hakkında Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 28.12.2002. tarih, 24977 sayılı gazete.
96. Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine dair Yönetmelikte değişiklik yapılması hakkında Yönetmelik, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 10.10.2003. tarih, 25255 sayılı gazete.

97. Isolauri E, Ribeiro Hda C, Gibson G, Saavedra J, Salminen S, Vanderhoof J, et al. Functional foods and probiotics: Working Group Report of the First World Congress of Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2002; 35 (Suppl): 106-109.
98. Guarner F, Malagelada JR. Gut flora in health and disease. *Lancet* 2003; 361: 512-519.
99. Fanaro S, Chierici R, Guerrini P, Vigi V. Intestinal microflora in early infancy: composition and development. *Acta Paediatr Suppl* 2003; 91: 48-55.
100. Charalampopoulos D, Wang R, Pandiella SS, Webb C. Application of cereals and cereal components in functional foods: A review. *Int J Food Microbiol* 2002; 79: 131-141
101. Bengmark S. Pre-, pro- and synbiotics. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2001; 4: 571-579.
102. Van Loo JA. Prebiotics promote good health: the basis, the potential, and the emerging evidence. *J Clin Gastroenterol* 2004; 38(Suppl): 70-75.
103. Lidestri M, Agosti M, Marini A, Boehm G. Oligosaccharides might stimulate calcium absorption in formula-fed preterm infants. *Acta Paediatr Suppl* 2003; 91: 91-92.
104. Haschke F, Firmansyah A, Meng M, Steenhout P, Carriè A-L. *Monatsschr Kinderheilkd* 2001; 149 (Suppl): 66 -70.
105. Morohashi T, Sano T, Ohta A, Yamada S. True calcium absorption in the intestine is enhanced by fructooligosaccharide feeding in rats. *J Nutr* 1998; 128:1815-1818.
106. Marini A, Negretti F, Boehm G, Li Destri M, Clerici-Bagozzi D, Mosca F. et al. Pro- and prebiotics administration in preterm infants: colonization and influence on faecal flora. *Acta Paediatr Suppl* 2003; 91: 80-81.
107. Moro GE, Mosca F, Miniello V, Fanaro S, Jelinek J, Stahl B, et al. Effects of a new mixture of prebiotics on faecal flora and stools in term infants. *Acta Paediatr Suppl* 2003; 91: 77-79.
108. Coppa GV, Bruni S, Morelli L, Soldi S, Gabrielli O. The first prebiotics in humans: human milk oligosaccharides. *J Clin Gastroenterol* 2004; 38(Suppl): 80-83.

109. Young RJ, Huffman S. Probiotic use in children. J Pediatr Health Care 2003; 17: 277-283
110. Elmer GW. Probiotics: "living drugs". Am J Health Syst Pharm 2001; 58: 1101-1109.
111. Markowitz JE, Bengmark S. Probiotics in health and disease in the pediatric patient. Pediatr Clin North Am 2002; 49: 127-141.
112. Amital H, Gilburd B, Shoenfeld Y. Intelligent nutrition: Health-promoting mechanisms of probiotics. Isr Med Assoc J 2003; 5: 812-813.
113. Reid G, Jass J, Sebulsky MT, McCormick JK. Potential uses of probiotics in clinical practice. Clin Microbiol Rev 2003; 16: 658-672.
114. Van Niel CW, Feudtner C, Garrison MM, Christakis DA. Lactobacillus therapy for acute infectious diarrhea in children: A meta-analysis. Pediatrics 2002; 109: 678-684.
115. Ouwehand A, Vesterlund S. Health aspects of probiotics. Drugs 2003; 6: 573-580
116. Otlés S, Cagindi O, Akcicek E. Probiotics and health. Asian Pac J Cancer Prev 2003; 4: 369-372
117. Rafter J. Probiotics and colon cancer. Best Pract Res Clin Gastroenterol 2003; 17: 849-859.
118. Naruszewicz M, Johansson ML, Zapolska-Downar D, Bukowska H. Effect of *Lactobacillus plantarum* 299v on cardiovascular disease risk factors in smokers. Am J Clin Nutr 2002; 76: 1249-1255.
119. Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliği, Sağlık Bakanlığı, Resmi Gazete, 12.08.2005 tarih ve 25904 sayılı Resmi Gazete
120. Wiseman M. Bioactive food components in global public health [yayında]. 2005 [24.06.2006 okundu] Anon. (2000) What are Dietary Supplements? Office of Dietary Supplements, <http://ods.od.nih.gov/news/conferences/bfc2005/Bioactive%20Food%20Components%20in%20Global%20Public%20Health%20M-Wiseman.pdf>

121. Hughes, K. Ingredients fit for functional foods. Prepared Foods, [on line], 2001 [cited 25.08.2007], Available from: URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m3289/is_7_170?pnun=6&opg=77107376
122. Overview of Dietary Supplements. Center for Food Safety and Applied Nutrition, 2001 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://www.cfscan.fda.gov/~dms/supplnt.html>
123. Israelsen LD, Blumenthal M. FDA issues final rules for structure/function claims for dietary supplements under DSHEA. Herbal Gram 2000; 48: 32-38.
124. Betz JM. Government Perspective on Nutraceuticals/Functional Foods, Separation Science Short Course Series: Nutraceuticals and Functional Foods, Texas: A&M University; 1999.
125. Dillard CJ, German JB. Phytochemicals: NutraceuTicals and human health. J Sci Food Agric 2000; 80: 1744-1756.
126. Soller RW. Regulation in the herb market. The myth of the "unregulated industry". 2000 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://olericulture.org/001/638/001638504.html>
127. Dietary Supplement Current Good Manufacturing Practices (CGMPs) and Interim Final Rule (IFR) Facts. 2007 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://www.cfsan.fda.gov/~dms/dscgmps6.html>
128. FDA Issues Dietary Supplements Final Rule. 2007 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://www.fda.gov/bbs/topics/NEWS/2007/NEW01657.html>
129. Medicines and Healthcare products Regulatory Agency, A Guide to What is A Medicinal Product? 2007 [cited 2007 August 25], Available from: URL: <http://www.mhra.gov.uk/home/groups/comms-ic/documents/publication/con007544.pdf>
130. 53 Adet Tavsiye Kararı, Kanada Doğal Sağlık Ürünleri Danışma Komitesi. 2007 [cited 2007 August 25], Available from: URL: http://www.hc-sc.gc.ca/dhp-mps/alt_formats/hpfbdgpsa/pdf/prodnatur/53_recommen_d_nhp-cps_e.pdf

131. EU Regulation of Food Supplements, Certain Dietetic Foods, and Herbal Medicines [yayında]. 8.11.2004 [16.07.2006 okundu]. U. S. Commercial Service
URL: <http://strategis.ic.gc.ca/epic/site/imr-ri.nsf/en/gr120202e.html>
132. 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahsarlar Kanunu, T.B.M.M., 14.05.1928 tarihli Resmi Gazete
133. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu 3/k maddesine göre, T.B.M.M., 07.05.1987 tarihli Resmi Gazete
134. 181 sayılı Sağlık Bakanlığı'nın teşkilat ve görevleri hakkındaki kanun hükmündeki kararnamenin 43. maddesine dayanılarak, T. C. Hükümeti, 13.12.1983 tarihli Resmi Gazete
135. 5179 sayılı Gıdaların üretimi, tüketimi ve denetlenmesine dair kanun hükmünde kararnamenin değiştirilerek kabulü hakkında kanun, T.B.M.M., 27.05.2004 tarihli 25483 sayılı Resmi Gazete
136. Tıbbi ve Farmasötik Ürün Ruhsatlandırma Yönetmeliği, T.C Sağlık Bakanlığı, 02.03.1995 tarih, 22218 sayılı resmi gazete.
137. Tıbbi ve Farmasötik Ürün Ruhsatlandırma Yönetmeliğinin 39. maddesinde değişiklik yapan yönetmelik, T.C Sağlık Bakanlığı, Resmi Gazete, 25.11.1999 tarih ve 23887 sayılı resmi gazete.
138. Beşeri Tıbbi Ürünler Bilimsel Danışmanlık Kurulu ve Komisyonların Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik, T.C. Sağlık Bakanlığı, Resmi Gazete, 09.10.2003 tarih, 25254 sayılı gazete. Madde 7.
139. Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği, T. C. Sağlık Bakanlığı, 19.01.2005 tarihli 25705 sayılı Resmi Gazete
140. Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Tebliğ No: (2006/4) EK II-A,B,C
141. Ruhsatlandırma için tespit edilen fiyatlar ve ruhsat almış ara ürünlerin listesi, İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü (İEGM), 2007 [11.08.2007 okundu]. URL:
<http://www.iegm.gov.tr/haberlerduyurular/Documents/2007%20YIL%20%20F%C4%B0YAT%20TAR%C4%B0FES%C4%B0.doc>
142. 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Resmi Gazete, 27.05.2004. tarih, 25483 sayılı gazete

143. Mens Virility Power, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.dogaeczane.com/urun.asp?k=1&m=3>
144. B kaş Anasonlu Karışık Bitkisel ay, 2007 [18.07.2007 okundu].
URL: <http://www.bukas.com.tr/Product.asp?C=4&P=30>
145. Noni N-Right Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.hepsiburada.com/productDetails.aspx?CategoryId=334031&productId=sgnrnoni>
146. Alcachofa (Enginar Ekstresi), 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.eczanegamze.com/tr/urun.php?AnalDi=24&AltDi=135&temelID=0&page=&id=1795>
147. Maca, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.weblebi.com/UrunDetaylari.aspx?Id=CWdIb0Egkt00KCYvOO4teg>
148. Purple Corn, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.hepsiburada.com/productdetails.aspx?categoryid=334031&productid=sgnrmaizmorado>
149. Yohimbe-Max, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/YOHIMBE_-MAX-YUKSEK-LIBIDO-VE-PERFORMANS_W0QQidZZ5627564
150. Cha de Bugre, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/CHA-DE-BUGRE-SELULITE-SON-3-TAKSIT_W0QQidZZ5658715
151. Multimix, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/KANSER-ONLEYICI-BITKISEL-HAP-ILE-KANSERE-SON_W0QQidZZ5322696
152. Lingzhi Extract, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/LINGZHI-OLUMSUZLUK-MANTARI_W0QQidZZ5578889
153. Tigra, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL: <http://www.tigra-men.co.uk/>
154. Acibak, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=19
155. Twinlab Daily One Caps, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.ucuzu.com/tamamlayici-besin-tibbi-c1044/twinlab-daily-one-caps-p16109339.html>

156. Blue Cap, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.mekafarma.com/index.php?pg=urundetay&id=353&PHPESSID=24c29954403e90fd4a4d40384b96068b>
157. Catuaba Bark, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/Catuaba-Bark-Brezilya-dan-Size-Enerji-Getirdi_W0QQidZZ5794868
158. Hairbac, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=26
159. Herbocare Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=24
160. Hoodia Gordonii, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/USA-DAN-HOODIA-GORDONII-Istah-Kecisi-Zayiflama_W0QQidZZ5841261
161. Lovemax, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=32
162. Rectocare, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=28
163. Strex-5M, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=16
164. Tien Hsien Liquid, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=987
165. Uyku Hapı (Valerian Root - Kedi Otu), 2007 [18.07.2007 okundu]. URL: http://urun.gittigidiyor.com/Uyku-Hapi-Valerian-Root-Kedi-Otu_W0QQidZZ5761918
166. Virility Pills (Penis Büyütücü) VP-RX 60 Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL: http://urun.gittigidiyor.com/VIRILITY-PILLS-BITKISEL-BUYUTUCU_W0QQidZZ5723048
167. Vitex Bitkisel Karışım Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.vitex.com.tr/urunler/bobrek-bitkisel-cozum.html>
168. Vitesse, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.hipernex.com/Pro.aspx?CID=3632&IID=82373>
169. Comemerry, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://www.worldmedica.com/Finish27Garcinia.htm>

170. Spilantes, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=176
171. Cardiol-H, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=31
172. Diabac, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=30
173. Holikan Antihiperlipid Beslenme Takviyesi, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL: http://urun.gittigidiyor.com/HOLIKAN-quot-Kalp-Beyin-Damarlar-Kanser-Yaslanma-quot_W0QQidZZ5712775
174. Jointcare, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=29
175. Livplus, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=23
176. Mensocare, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=25
177. Power Love, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://urun.gittigidiyor.com/POWER-LOVE-extra-2-kapsul_W0QQidZZ5571171
178. Respicare, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=27
179. LİDA Yunan Yosun Hapı, 2007 [12.05.2007 okundu]. URL:
http://www._binbirmedical.com/default.asp?git=9&urun=287894
180. Tian Xian Kapsül, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=992
181. Y-Virilin Kapsül, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.vitaminix.biz/urun_detay.asp?id=995
182. S-Multi, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.anti.com.tr/urun_s-multi.htm
183. S-V Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
http://www.anti.com.tr/urun_s-multi.htm
184. Allbress Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL:
<http://eczanegamze.com/tr/urun.php?id=157>

185. Carctol Tablet, 2007 [18.07.2007 okundu]. URL
http://www.kanser-tedavisi.com/sayfa_6.html
186. Gıda izleme ve denetim programları [yayında], T. C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, 2006 [05.06.2007 okundu]. URL:
http://www.kkgm.gov.tr/birim/gidakont/denetim_izleme.html
187. Gıda ve Gıda Ambalaj Maddelerinin İthalatından Kontrol Belgesi Düzenleme Rehberi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, 2006 [10.06.2007 okundu]. URL:
<http://www.kkgm.gov.tr/birim/gidakont/kontrol-Belgesi/liste2.html>
188. Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Tebliğ No: (2006/4), EK II-A, B, C.

EKLER

9. EKLER

EK 1: Bitki Listesi²

SIRA NO	LATİNCE İSİM	İNGİLİZCE İSMİ / KULLANILAN KISMI	TÜRKÇE İSMİ	KULLANILAN KISMI	POZİTİF/ NEGATİF
1	Abies sp.	Fir, shoots	Gök nar, Köknar	Sürgünler	P
2	Acacia arabica, A.senegal	Acacia	Arap zamkı	Zamkı	P
3	Acer saccharum	Sugar Maple		Gövdeden Elde Edilen Usare	P
4	Achillea biebersteinii Afan. (Syn. A. micrantha)		Pire otu, Sarı civanperçemi	Toprak üstü	P
5	Achillea millefolium	Yarrow, flowers	Civanperçemi çiçeği	Çiçek	P
6	Achillea millefolium	Yarrow, herb	Civanperçemi	Toprak üstü	P
7	Acorus calamus	Sweet Sedge, Sweet Flag, rhizome	Eğirkökü	Rizom	N
8	Actinidia chinensis	Kiwi, fruit	Kivi	Meyve	P
9	Adonsonia digitata	Baobab		Meyve	P
10	Aesculus hippocastanum	Horse-Chestnut, bark	At Kestanesi	Gövde Kabuğu	P
11	Aesculus hippocastanum	Horse-Chestnut, flowers	At Kestanesi	Çiçek	P
12	Aesculus hippocastanum	Horse-Chestnut, leaves	At Kestanesi	Yaprak	P
13	Aesculus hippocastanum	Horse-Chestnut, seeds	At Kestanesi	Tohum	P
14	Aframomum meleguetta	Guinea Pepper grains of paradise	Cennet Biberi (Cennet tohumu)	Tohum	N
15	Agastache anisata(Agastache foeniculum)	Anise hyssop	-		N
16	Agrimonia eupatoria	Agrimony, herb	Koyunotu, Fitkotu	Toprak üstü	P
17	Agropyron repens	Couch-Grass, Rhizome	Ayrıkotu	Rizom	P
18	Ajuga chamaepitys(L.) Schreber (Teucrium chamaepitys L.)	Ground Pine, Bugle	Bodurot ,Mayasilotu	Toprak üstü	P
19	Albizia lebeck	Siris			N

20	<i>Alchemilla alpina</i>	Alpine ladies mantle, herb	Aslan Pençesi	Toprak üstü	P
21	<i>Alchemilla vulgaris/A.arvensis</i>	Ladies mantle, herb	Aslanayağı, Fındıkotu	Toprak üstü	P
22	<i>Alisma plantago -aquatica</i>	<i>Alisma</i> , (Ze-Xie)	Susinirliotu	Rizom	N
23	<i>Alkanna tinctoria</i>	Alkanet, root	Havaciva	Kök	N
24	<i>Allium cepa</i>	Onion, bulb	Soğan	Soğanı	P
25	<i>Allium cepa</i>	Onion, seed	Soğan	Tohum	N
26	<i>Allium porrum</i>	Leek	Pırasa	Tümü	P
27	<i>Allium sativum</i>	Garlic, bulb	Sarımsak	Soğanı	P
28	<i>Allium ursinum</i>	Bear's Garlic, herb	Ayı Sarımsağı	Soğanı	P
29	<i>Aloe barbadensis,A.africana,A.vera, A.ferox</i>	Aloe vera jel	Aloe vera jel	Jel	P!!
30	<i>Alpinia galanga</i>	Greater Galangal, rhizome		Rizom	P
31	<i>Alpinia officinarum</i>	Lesser Galangal, rhizome	Havlıcan	Rizom	P
32	<i>Althea officinalis</i>	Marshmallow, leaves,root,flowers	Hatmi	Yaprak,Kök, Çiçek	P
33	<i>Althea rosea</i>	Holyhock, flowers	Gülhatmi	Çiçek	P
34	<i>Amaranthus hypochondriacus</i>	Amaranth		Toprak üstü	N
35	<i>Ammi visnaga</i>	Khella/Tooth Pick	Hıltan Tohumu/Diş Otu/ Kürdan Otu	Toprak üstü	N
36	<i>Anacyclus pyrethrum (Anthemis pyrethrum)</i>		Ud-ul kahr (üdülkahri)	Kök	N
37	<i>Ananas comosus</i>	Pineapple, fruit	Ananas	Meyve	P
38	<i>Andropogon citratus</i>	Lemongrass	Limon otu	Yaprak	P
39	<i>Anethum graveolens</i>	Dill, herb	Dereotu	Toprak üstü	P
40	<i>Anethum graveolens</i>	Dill, seeds	Dereotu	Tohum	P
41	<i>Angelica sinensis</i>	Dong Quai	Dong Quai	Kök	P
42	<i>Angelica sylvestris</i>	Wild Angelica	Melekotu		N

43	<i>Antennaria dioica</i>	Cat's foot, flowers			N
44	<i>Anthemis chiae</i>				N
45	<i>Anthemis nobilis</i>	Roman Camomile, German Camomile flowers	Rumi Papatya	Çiçek	P
46	<i>Anthemis tinctoria</i> L. var. <i>tinctoria</i>		Sarı papatya		N
47	<i>Anthriscus cerefolium</i>	Chervil, herb		Toprak üstü	P
48	<i>Apfanzomanon flos aquae</i>	Alge Klamath		Kendisi	P
49	<i>Apium graveolens</i>	Celery, leaves, root, seeds	Kereviz	Yaprak, Kök, Tohum	P
50	<i>Arctium majus</i>	Burdock, root	Dulavratotu	Kökü	P
51	<i>Arctium minus</i>			Toprak Üstü	P
52	<i>Arctium tomentosum</i>			Toprak Üstü	P
53	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Uva Ursi, Bearberry	Ayı üzümü		P
54	<i>Arenga pinnata</i>		Palmiye	Palmiye şurubu	P
55	<i>Armoracia rustica</i>		Kaşık otu		N
56	<i>Arnica montana</i>	Arnica	Arnika		N
57	<i>Aronia melanocarpa</i>	Aronia	Aroniya	Meyve ve meyveden elde edilen konsantre ve ekstresi	P
59	<i>Artemisia absinthium</i>	Common Wormwood, herb	Pelinotu	Toprak üstü	P
60	<i>Artemisia dracunculus</i>	Tarragon, leaves	Tarhun	Yaprak	P
61	<i>Artemisia pontica</i>			Toprak Üstü	P
62	<i>Artemisia vulgaris</i>	Mugwort, herb	Ayvadana	Toprak üstü	P
63	<i>Arthemisia genipi</i>	Genepy, herb	Genepi	Toprak üstü	P
64	<i>Ascophyllum nodosum</i>	Acti Oxy		Bitkinin Tamamı	P
65	<i>Aspalathus</i> sp	Roobios, leaves	Roybos	Yaprak	P
66	<i>Aspalathus</i> sp	Roobios, herb	Roybos	Toprak üstü	P
67	<i>Asparagus officinalis</i>	Garden Asparagus, rhizome	Kuşkonmaz	Rizom	N

68	<i>Asparagus officinalis</i>	Garden Asparagus, shoots	Kuşkonmaz	Taze sürgünler	P
69	<i>Asperula odorata</i> (Syn: <i>Galium odoratum</i>)	Sweet woodruff, herb	Kokulu Yapışkanotu	Toprak üstü	N
70	<i>Aspholedus albus</i>		Çiriş otu		N
71	<i>Astragalus membranaceus, A.mongolicus</i>	Huang-Qi, Astragali, root	Çin Geveni	Kök	P
72	<i>Astragalus sp.</i>	Tragacanth, gum	Kitre	Zamkı	P
73	<i>Avena sativa</i>	Oats, grain,herb	Yulaf	Meyve	P
74	<i>Avena sativa</i>	Oats, straw, herb	Yulaf	Toprak üstü	P
75	<i>Backhousia citriodora</i>	Lemon Myrtle,leaf		Yaprak	P
76	<i>Ballota nigra</i>	Black horhound	Köpekotu , Kara yer pırasası	Toprak üstü	P
77	<i>Barosma betulina</i>	Buchu, leaves	Buhu	Yaprak	P
78	<i>Berberis aquifolium</i>		Kadın tuzluğu,karamuk	Meyve,kök ve kabuk	P
80	<i>Berberis vulgaris</i>		Kadın tuzluğu,karamuk	Meyve,kök ve kabuk	P
81	<i>Betonica officinalis</i>	Wood Betony, herb	Kestere	Toprak üstü	P
82	<i>Betula sp.</i>	Birch, leaves	Huş ağacı	Yaprak	P
83	<i>Borago officinalis</i>	Borage, herb	Hodan	Toprak üstü	N
84	<i>Borago officinalis</i>		Hodan	Tohumlarından elde edilen Borage oil	P
85	<i>Borassus aethiopium</i>		Palmiye	Palmiye şurubu	P
86	<i>Borassus flabellifer</i>		Palmiye	Palmiye şurubu	P
87	<i>Boswellia serrata</i>	Olibanum	Akgünlük	Ekstresi	P
88	<i>Boswellia carteri</i>	Frankincense,olibanum, resin	Akgünlük	Reçine	P
89	<i>Brassica nigra, Brassica juncea, Sinapis alba</i>	Mustard,seeds	Beyaz Hardal	Tohum	P
90	<i>Brassica oleracea alt tür ve varyeteleri</i>	Savoy cabbage	Savoy Lahanası	Tohum,yaprak	P
92	<i>Brassica rapa subsp rapa</i>	Wild Turnip,seed	Şalgam tohumu	Tohum	P
93	<i>Calendula officinalis</i>	Marigold, flowers	Nergis/Aynısafa	Çiçek	P
94	<i>Calluna vulgaris</i>	Heather, flowers,herb	Funda/Piren/Süpürge Otu	Çiçek,Toprak Üstü	P

95	<i>Camellia sinensis</i>	Tea plant,leaves	Çay/Yeşil Çay	Yaprak	P
96	<i>Canella winterana</i>	Canella, Canella alba	Kanella	Kabuk	p
97	<i>Cannabis sativa</i> var. <i>indica</i>	Hemp, seeds	Kenevir, Kendir	Tohum	P
98	<i>Capsella bursa pastoris</i>	Shepherd's purse, herb	Çoban Çantası	Toprak üstü	P
99	<i>Capsicum annuum</i>	Paprika, fruit	Kırmızı Biber	Meyve	P
100	<i>Capsicum frutescens</i>	Cayenne Pepper, fruit	Paprika	Meyve	P
101	<i>Carica papaya</i>	Papaya, fruit,leaves	Papaya	Meyve,Yaprak	P
102	<i>Carthamnus tinctorius</i>	Safflower, flowers	Aspir, Yalancı safran	Çiçek	P
103	<i>Carum carvi</i>	Caraway, fruit	Frenk Kimyonu	Meyve	P
104	<i>Caryota urens</i>		Palmiye	Palmiye şurubu	P
105	<i>Cassia acutifolia</i>	Senna leaf	Sinameki Yapağı	Yaprak	P
106	<i>Cassia angustifolia</i>	Senna pod,fruit	Sinameki	Meyve	P
107	<i>Cassia fistula</i>	Purging Cassia tree, fruit	Hıyarşember	Meyve	P
108	<i>Centaurea cyanus</i>	Cornflower, flowers	Peygamber Çiçeği	Çiçek	P
109	<i>Centaurea minus</i> (<i>Erythraea centaurium</i>)	Centaury,herb	Küçük kantaron otu, kırmızı kantaron	Toprak üstü	P
110	<i>Centella asiatica</i>	Gotu Kola, Centella	Sentella	Toprak üstü	P
111	<i>Ceratonia siliqua</i>	Carob, fruit	Keçiboynuzu	Meyve	P
112	<i>Ceterach officinarum</i> (Syn. <i>Asplenium ceterach</i>)	Common,spleenwort, Miltwaste	Altınotu	Yaprak	P
113	<i>Cetraria islandica</i>	Iceland moss, herb	Izanda Yosunu	Tallus	P
114	<i>Chlorella</i> (sp)		Klorella	Kendisi	P
115	<i>Chlorella vulgaris</i>	Chlorella		Kendisi	P
116	<i>Chondrus crispus</i>	Carrageen, herb	Karagen	Tallus	P
117	<i>Cicer arietinum</i>	Chick pea, seeds	Nohut	Tohum	P
118	<i>Cichorium intybus</i>	Chicory, root	Hindiba	Kökü	P

119	<i>Cichorium intybus, C.endivia</i>	Chicory, herb	Hindiba	Toprak üstü	P
120	<i>Cimicifuga racemosa (L) Nutt</i>	Black Cohosh	Simisifuga	Kök	P
121	<i>Cinchona succirubra</i>	Peruvian bark, bark	Kına Kına	Kabuk	P
122	<i>Cinnamomum cassia</i>	Chinese Cinnamon,bark	Çin Tarçını	Kabuk	P
123	<i>Cinnamomum sp.</i>	Cinnamon, bark,flowers	Tarçın	Kabuk, Çiçek	P
124	<i>Cinnamomum zeylanicum</i>	Cinnamon, bark	Tarçın	Kabuk	P
125	<i>Citrus aurantium var. amara</i>	Bitter Orange, flowers,leaves,peel	Turunç	Su ekstreleri	P
126	<i>Citrus aurantium var. dulcis</i>	Orange peel,flower	Portakal Meyve Kabuğu,Portakal Çiçeği	Su ekstreleri	P
127	<i>Citrus limon</i>	Lemon, peel	Limon kabuğu	Meyve Kabukları	P
128	<i>Citrus nobilis var. deliciosa</i>	Mandarin Orange, peel	Mandalina	Meyve Kabukları	P
129	<i>Citrus reticulata</i>	Mandarin, peel	Mandalina	Meyve kabuğu	P
130	<i>Citrus sinensis</i>	Sweet Orange, flowers,leaves,peel	Portakal	Çiçek,Yaprak, Meyve Kabukları	P
131	<i>Cnicus benedictus(Syn. Carduus benedictus)</i>	Holy Thistle, Blessed Thistle, herb	Mübarekdikenî, Şevketibostan	Toprak üstü	P
132	<i>Cochleria armoracia</i>	Horse radish	Bayır turpu	Kök	P
133	<i>Cocos nucifera</i>	Coconut, flakes	Hindistan Cevizi	Rende	P
134	<i>Cola vera</i>	Cola Nut, seeds	Kola Bitkisi	Tohumu	P
135	<i>Commiphora molmol (C.myrrha)</i>	Myrrh, resin	Mirha	Reçine	P
136	<i>Coriandrum sativum</i>	Coriander, leaves,fruit	Kişniş	Yaprak,Meyve	P
137	<i>Corylus avellana</i>	Hazel, seeds	Fındık	Tohum	P
138	<i>Cotinus coggygia(Rhus cotinus)</i>	Smoketree, smoke bush, leaves	Duman ağacı	Yaprak	P
139	<i>Crataegus sp.</i>	Hawthorn, flowers,fruit,leaves	Alıç	Çiçek,Meyve, Yaprak	P
140	<i>Crocus sativus</i>	Saffron, stigma	Safran	Stigma	P
141	<i>Cucumis melo</i>	Melon, fruit	Kavun	Meyve	P
142	<i>Cucurbita sp.</i>	Pumpkin, seeds	Bal Kabağı, Sakız Kabağı, Kestane Kabağı	Tohum	P

143	<i>Cuminum cyminum</i>	Cumin, fruit	Karaman Kimyonu	Meyve	P
144	<i>Cupressus sempervirens</i>	Cypress	Servi Kozalağı	Kozalak meyvesi	P
145	<i>Curcuma longa</i> (<i>C. domestica</i>)	Turmeric, rhizome	Zerdeçöp	Rizom	P
146	<i>Curcuma zedoaria</i>	Zedoary/White turmeric, rhizome	Zalumba Kökü/Cedvar	Rizom	P
477	<i>Cuscuta chinensis</i>		Çin saçı,Çin küsküt otu,Çin Bostan Bozan Otu	Tohum	P
147	<i>Cyanopsis tetragonoloba</i>	Guar, gum	Guar zamkı	Zamk	P
148	<i>Cyclamen sp.</i>	Cyclamen,Tuber	Topalak,Siklamen	Yumru	N
149	<i>Cyclopia genistoides</i>	Honey Bush, Herb	Roybos	Toprak üstü	P
150	<i>Cyclopia intermedia</i>	Honey Bush	Roybos	Toprak üstü	P
151	<i>Cydonia vulgaris</i>	Quince, fruit,seed,leaves	Ayva	Meyve,Tohum,Yaprak	P
152	<i>Cymbopogon citratus</i>	Lemon Grass,herb	Limon Otu	Toprak Üstü	P
153	<i>Cynara cardunculus</i>	Globe Artichoke, leaves	Yabani Enginar	Yaprak	P
154	<i>Cynara scolymus</i>	Artichoke,leaves	Enginar	Yaprak	P
155	<i>Cynodon dactylon</i>	Couch grass, Rhizome	Büyük Ayrık Otu	Rizom	N
156	<i>Cyperus rotundus</i>	Nutsedge (nut grass), Tuber	Kara topalak/Topalak	Yumru	N
157	<i>Daucus carota</i>	Carrot,seeds,root	Havuç	Tohum,Kök	P
158	<i>Delphinium ajacis</i>		Bahçe hezaren		N
159	<i>Delphinium consolida</i>	Larkspur	Hezaren		N
160	<i>Delphinium staphisagria</i>		Bit otu		N
161	<i>Dimorphandra mollis</i>	(fruit)		Meyve	P
162	<i>Dioscorea villosa</i>	Wild Yam Root		Kök	N
163	<i>Dipteryx odorata</i>	Tonka Bean, seeds	Tonka Tohumu	Tohum	N
164	<i>Dracocephalum moldavica</i>	Moldavian Balm,leaves		Yaprak	P
165	<i>Echinacea sp.</i>	Echinacea, herb	Ekinazeya	Toprak Üstü	P
166	<i>Echinacea sp.</i>	Echinacea ,root	Ekinazeya	Kök	P

167	Echinophora sp.	(herb)	Çörtükotu-çördük	Toprak üstü	P
168	Elaeagnus angustifolia	Russian olive/ Flos Elaeagni	İğde Çiçeği	Çiçek	P
169	Elettaria cardamomum	Cardamom, fruit	Kakule	Meyve	P
170	Eleutherococcus senticosus	Siberian ginseng, root	Sibirya Ginsengi	Kök	P
171	Epilobium sp.	Willow herb, herb	Yakiotu	Toprak üstü	P
172	Epimedium sp	Horny Goat Weed			P
173	Equisetum arvense	Horsetail, herb	Kırk Kilit Otu/At Kuyruğu	Toprak üstü	P
174	Eryngium campestre/E.maritimum	Eryngo, Sea holly, herb, root	Boğadikeni	Toprak üstü, kök	P
175	Erythroxyton sp.	Coca leaves			N
176	Eucalyptus sp.	Eucalyptus, leaves	Ökalyptus	Yaprak	P
177	Eugenia caryophyllata(sn.Syzygium aromaticum)	Clove, buds	Karanfil	Çiçek Tomurcuğu	P
178	Euphrasia officinalis	Eyebright, herb	Gözotu/Öfraziya	Toprak üstü	P
179	Eurycoma longifolia		Tongkat ali	Kök, tüm diğer kısımlar ve ürünleri	N
180	Fagopyrum esculentum	Buckwheat, herb	Karabuğday	Toprak üstü	P
181	Fagopyrum esculentum	Buckwheat, seeds	Karabuğday	Tohum	P
182	Fagus orientalis	Beech, bark	Kayın ağacı	kabuk	P
183	Ferula elaeochytris	(root)	Çakşırotu kökü	Kök	P
184	Ficus carica	Fig tree, fruit	İncir	Meyve	P
185	Flipendula ulmaria	Meadowsweet, flowers, herb	Keçisakalı	Çiçek, Toprak Üstü	P
186	Foeniculum dulce	Florence Fennel, fructus	Tatlı Rezene	Meyve	P
187	Foeniculum vulgare	Fennel, fructus	Rezene	Meyve	P
188	Fragaria vesca	Strawberry, fruit, leaves	Çilek	Meyve, Yaprak	P
189	Fraxinus ornus	Manna Ash,	Dişbudak	Kurutulmuş usare (Kudret helvası)	P
190	Fucus vesiculosus	Bladderwrack, Bladder Fucus, Kelpware	Fucus, Kabarcıklı Alg	Tallyus	P
191	Fumaria officinalis	Fumitory, herb	Şahtere	Toprak Üstü	P
192	Galega officinalis	Goat's Rue	Keçisedefotu	Tüm Kısımları	P

193	Galium aparine	Cleavers, herb	Yoğurtotu	Toprak Üstü	P
194	Galium verum	Yellow Bedstraw, herb	Sarı Yoğurtotu	Toprak Üstü	P
478	Ganoderma lucidum	Youngji Mushroom	Ganoderma Mantarı	Bitkinin Tamamı	P
195	Garcinia cambogia	Garsiniya		Meyve,kabuk,yaprak ve ekstresi	P
196	Genista tinctoria	Dyer's Broom	Boyacı Katır Tırnağı		N
197	Gentiana lutea	Yellow Gentian, root	Centiyana Kökü	Kök	P
198	Geum urbanum	Bennet, herb,root	Su Karanfili	Toprak Üstü, Kök	P
199	Ginkgo biloba	Ginkgo, leaves	Ginkgo/Mabet Ağacı Yaprığı	Yaprak	P
200	Glycyrrhiza glabra	Licorice, root	Meyan Kökü	Kök	P
201	Glycyrrhiza glabra	Licorice juice	Meyan Balı	Ekstrakt	P
202	Glycyrrhiza uralensis	Licorice, root	Meyan Kökü	Kök	P
203	Grifola frandosa	Maitake mushroom	Mayteke mantarı	Kendisi	P
204	Guaiacum officinale	Guaiac, wood	Guayak	Odun	P
205	Guaiacum officinale	Guaiac, resin	Guayak	Reçine	N
206	Gundelia tournefortii	Gum	Kenger Sakızı	Zamkı	P
207	Gymnema silvestre	Gymnema, leaves		Yaprak	P
208	Gynostemma penthyllum				N
209	Haematococcus pluvialis	Astaxanthin		Kendisi ve ekstresi	P
210	Hamamelis virginiana	Witch Hazel, bark	Hamamelis	Kabuk	P
211	Hamamelis virginiana	Witch Hazel, leaves	Hamamelis	Yaprak	P
212	Harpagophytum procumbens	Devil's Claw		Kök ve Yumru	P
213	Helianthemum vulgare H.nummularium	Rock-Rose	Altınotu		N
214	Helianthus annuus	Sunflower, flowers,seed	Ayçiçeği	Çiçek,Tohum	P
215	Helianthus tuberosus	Jerusalem artichoke, tubers	Yer Elması	Yumru	P
216	Helichrysum sp.	Sandy Everlasting, flowers	Altınotu, Ölmez Çiçek, Kudama	Çiçek	P
217	Herniaria glabra	Rupturewort, Hairy Burstwort, herb	Kaşıkotu	Toprak Üstü	P

218	<i>Herniaria hirsuta</i>	Rupturewort, Hairy Burstwort, herb	Tüylü Kaşıkotu	Toprak Üstü	P
219	<i>Hibiscus abelmoschus</i>	Musk okra, flower	Amberçiçeği	Çiçek	P
220	<i>Hibiscus esculentus</i>	Okra, flower	Bamya Çiçeği	Çiçek	P
221	<i>Hibiscus rosa/sinensis</i>	China rose, flower	Çingülü	Çiçek	P
222	<i>Hibiscus sabdariffa</i>	Hibiscus, Red Sorrel, flowers	Sudan Bamyası/Karabamya Çiçeği/Bamya Çiçeği	Çiçek	P
223	<i>Hibiscus sabdariffa</i>	Hibiscus, Red Sorrel, seeds	Sudan Bamyası/Karabamya Çiçeği/Bamya Çiçeği	Tohum	P
224	<i>Hippophae rhamnoides</i>	Sea Buckthorn, fruit	Kır İğdesi	Meyve	P
225	<i>Hoodia gordonii</i>				N
226	<i>Hordeum vulgare</i>	Barley, seeds	Arpa	Meyve	P
227	<i>Humulus lupulus</i>	Hops, flowers, gland	Şerbetçiotu	Çiçek Durumu, Salgı Tüyü	P
228	<i>Hypericum perforatum</i>	St. John's Wort, herb	Binbirdelik Otu/Sarı Kantaron	Toprak Üstü	P
229	<i>Hyssopus officinalis</i>	Hyssop, herb	Zufaotu	Toprak Üstü	P
230	<i>Illicium latifoliae</i>			Yaprak	N
231	<i>Ilex aquifolium</i>	Holly, leaves	Çoban Püskülü	Yaprak	P
232	<i>Ilex paraguariensis</i>	Mate, leaves	Mate yaprağı	Yaprak	P
233	<i>Illicium verum</i>	Star Anise, fruit	Yıldız anasonu	Meyve	P
234	<i>Inula helenium</i>	Elecampane, rhizome	Andızotu	Rizom	P
235	<i>Inula helenium</i>	Elecampane, Alant, Elfwort, Elfdock, Scabwort, Wild Sunflower	Andız kökü /Andız otu kökü	Kök	N
236	<i>Iris sp.</i>	Orris, Flag, Rhizome	Süsen/İris	Rizom	P
237	<i>Jasminum officinale</i>	Jasmine, flowers	Yasemin	Çiçek	P
238	<i>Juglans regia</i>	Walnut, leaf	Ceviz	Yaprak	P
239	<i>Juglans regia</i>	Walnut, seeds	Ceviz	Tohum	P
240	<i>Juglans regia</i>	Walnut, hull	Ceviz	Meyve Kabukları	N
241	<i>Juniperus communis</i>	Juniper, fruit	Ardıç/Adi Ardıç	Meyve	P

242	Juniperus communis	Juniper, shoots	Ardıç/Adi Ardıç	Sürgün	P
243	Juniperus communis	Juniper, wood	Ardıç/Adi Ardıç	Odun	P
244	Juniperus oxycedrus	Prickly Cedar, fruit	Katran ardıcı	Meyve	P
245	Krameria triandra	Rhatany, root	Ratanya Kökü	Kök	P
246	Lactuca virosa	Wild lettuce, herb		Toprak üstü	N
247	Laminaria(sp)	Laminariya	Kelp	Bütün bitki, Tallus	P
248	Lamium album	Dead Nettle, White Nettle flowers	Ballıbaba	Çiçek	P
249	Lamium album	Dead Nettle, White Nettle herb	Ballıbaba	Toprak Üstü	P
250	Laurus nobilis	Bay, Laurel, leaves, fruit	Defne, Tehnel	Yaprak	P
251	Laurus nobilis	Bay, Laurel, fruit	Defne, Tehnel	Meyve	P
252	Lavandula angustifolia Miller	Lavender, flowers	Lavanta	Çiçek	P
253	Lavandula cariensis, L. stoechas		Karabaş Otu	Çiçek Durumu	P
480	Lentinula edodes	Shiitake Mushroom	Shiitake Mantarı	Bütün veya parçalanmış halde, ekstre hariç	P
254	Leonurus cardiaca	Motherwort	Aslankuyruğu	Toprak Üstü	P
255	Lepidium meyenii	Maca	Lepidyum	Kök	P
256	Lepidium peruvianum	Lepidyum		Kök	P
257	Levisticum officinale	Lovage, fruit, herb	Levistikum	Meyve, Toprak Üstü	P
258	Levisticum officinale	Lovage, root	Levistikum	Kök	P
259	Linaria vulgaris	Toad Flax, herb	Nevruzotu	Toprak Üstü	P
260	Linum usitatissimum	Linseed, Flax, seed	Keten	Tohum	P
261	Lippia citriodora	Lemon Verbena, leaves	Limonotu	Yaprak	P
262	Liquidambar orientalis	Styrax, resin	Günlük/ Sığla Ağacı	Reçine	P
263	Lithothamnion corallioides			Tamamı	P
264	Lupinus sp.	Lupin, seeds	Termiye, Acı Bakla	Tohum	P
265	Lycopodium clavatum	Club Moss, herb	Kibritotu	Toprak Üstü	P

266	<i>Magnifera indica</i>	Mango, fruit	Mango	Meyve,Çiçek	P
267	<i>Malpighia punisifolia</i>		Aserol	Meyve	P
268	<i>Malva sp.</i>	Mallow, leaves	Ebegümeci	Yaprak	P
269	<i>Manihot esculenta</i>	Cassava		Nişastası	P
270	<i>Marrubium vulgare</i>	Horehound, herb	Marrubium	Toprak Üstü	P
271	<i>Marsdenia erecta (Cionura erecta)</i>	Condor Vine, bark	Bodurotu	Kabuk	N
272	<i>Matricaria recutita (M. chamomilla)</i>	Camomile, flowers,herb	Mayıs Papatyası	Çiçek,Toprak Üstü	P
273	<i>Medicago sativa</i>	Alfaalfa, herb	Yonca, alfaalfa	ToprakÜstü	P
274	<i>Melaleuca alternifolia</i>	Tea Tree, leaves	Melaloyka	Yaprak	P
275	<i>Melilotus officinalis</i>	Melilot, Sweet Clover, herb	Kokulu Yonca	Toprak Üstü	P
276	<i>Melissa officinalis</i>	Lemon Balm, leaves	Melisa, Oğulotu	Yaprak	P
277	<i>Mentha aquatica</i>	Watermint, herb	Su Nanesi	Toprak Üstü	P
278	<i>Mentha longifolia, M.rotundifolia</i>	Mint , herb	Tüylü nane, nane	Toprak Üstü	P
279	<i>Mentha piperita</i>	Peppermint, leaves	Tıbbi Nane	Yaprak	P
280	<i>Mentha pulegium</i>	Pennyroyal, herb	Yarpuz, Filisgin	Toprak Üstü	P
281	<i>Mentha spicata var. crispata</i>	Curled Mint, leaves	Kıvrık Nane	Yaprak	P
282	<i>Mesona sp.</i>	Jelly-Gras			N
283	<i>Momordica charantia</i>	Balsam apple,fruit	Kudret Narı	Meyve	P
284	<i>Momordica grosvenorii</i>	Balsam apple,bitter melon		Meyve ve ekstreleri	P
285	<i>Monarda didyma</i>	Bergamot, flowers	Monarda	Çiçek	P
286	<i>Monascus purpureus</i>		Kırmızı piriç mayası	Kendisi	P
287	<i>Morinda citrifolia</i>	Noni, fruit,leaves	Noni	Meyve,Yaprak	P
288	<i>Morus alba</i>	Mulberry,leaves	Dut	Yaprak	P
289	<i>Morus nigra</i>	Mulberry,leaves,fruits	Karadut	Yaprak,Meyve	P

290	Moschus moschiferus	Mousc	Misk		N
291	Mucuna pruriens	Velvet bean, Mucuna		Tohum	N
292	Musa paradisiaca	Banana, fruit	Muz	Meyve	P
293	Myristica fragrans	Mace, Aril, Nutmeg	Besbase, Masis	Arillus	P
294	Myrtus communis	Myrtle, fruit, leaves	Mersin/Murt	Meyve, Yaprak	P
295	Nasturtium officinale	Watercress, herb	Suteresi	Toprak Üstü	P
296	Nelumbo nucifera	Sacred Lotus, leaves, seed		Yaprak, Tohum	P
297	Nepeta cataria	Catnip, herb	Kedi Nanesi, Nezleotu	Toprak Üstü	P
298	Nigella sativa	Black cumin, seed	Çörekotu	Tohum	P
299	Ocimum basilicum (O.sanctum, O.suave)	Basil, herb	Fesleğen, Reyhan otu	Toprak Üstü	P
300	Oenothera biensis	Evening Primrose Oil	Primroz yağı	Sabit Yağ	P
301	Olea europea	Olive, leaf	Zeytin yaprağı	Yaprak	P
302	Ononis spinosa L.	Spiny Rest Harrow, herb	Kayışkiran	Toprak Üstü	P
303	Ononis spinosa L.	Spiny Rest Harrow, root	Kayışkiran	Kök	P
304	Opuntia ficus indica		Dikenli incir, Kaynana dili	Gövde ekstresi , usare	P
305	Origanum heracleoticum	Oregano, herb	İstanbul Kekiği	Toprak Üstü	P
306	Origanum majorana	Marjoram, herb	Mercanköşk	Toprak Üstü	P
307	Origanum onites (=O.smyrnaeum)	Oregano, herb	İzmir Kekiği	Toprak Üstü	P
308	Origanum vulgare	Oregano, herb	Güveyotu, Keklikotu	Toprak Üstü	P
309	Ortosiphon (sp)		Java Çayı	Yaprak	P
310	Oryza sativa	Brown rice	Çeltik, esmer pirinç	Tane, tane kabuğu ve nişastası	P
311	Paeonia sp.	Peony, flowers	Şakayık	Çiçek	P
312	Panax ginseng	Ginseng, root	Ginseng	Kök	P
313	Panax quinquefolius	American Ginseng, root	Amerikan Ginsengi	Kök	P

314	<i>Panicum miliaceum</i>	Millet, seeds	Darı	Tohum	P
315	<i>Papaver rhoeas</i>	Red Poppy, flowers	Gelincik	Çiçek	P
316	<i>Papaver somniferum</i>	Poppy	Haşhaş	Tohum Kısımları	P
317	<i>Passiflora incarnata</i> = <i>P. edulis</i>	Passion Flower, herb	Çarkıfelek, <i>Passiflora</i>	Toprak Üstü	P
318	<i>Pastinaca sativa</i>	Parsnip, root	Pastinaka	Kök	N
319	<i>Paulinia cupana</i>	Guarana, seeds	Guarana	Tohum	P
320	<i>Pausinystalia yohimbe</i>	Yohimbe	Yohimbe	Kabuk	N
321	<i>Peganum harmala</i>	Peganum, seed	Üzerlik	Tohum	P
322	<i>Persea gratissima</i>	Avocado,leaves	Avokado yaprağı	Yaprak	P
323	<i>Persica vulgaris</i> = <i>Prunus persica</i>	Peach, fruit	Şeftali	Meyve	P
324	<i>Petroselinum sp.</i>	Parsley, leaves,root,seed	Maydanoz	Yaprak,Kök, Tohum	P
325	<i>Peumus boldus</i>	Boldo, leaves	Boldo	Yaprak	P
326	<i>Pfaffia paniculata</i>	Suma root		Kök,ekstresi	P
327	<i>Phaseolus vulgaris</i>	French Bean, pods,seed	Fasulye	Meyve Kabuğu,Tohum	P
328	<i>Phoenix dactylifera</i>	Date palm, fruit	Hurma	Meyve	P
329	<i>Phyllanthus emblica</i>	Black Catnip, herb	Fillantus	Toprak Üstü	N
330	<i>Pimenta officinalis</i>	Allspice, fruit	Yenibahar	Meyve	P
331	<i>Pimpinella anisum</i>	Aniseed,fruit	Anason	Meyve	P
332	<i>Pimpinella major</i> , <i>P. saxifraga</i>	Pimpinella,Pimpernell, root	Taş Anasonu	Kök	P
333	<i>Pinus maritima</i> (<i>pycnogenol</i>) <i>Pinus pinaster</i> (syn)			Yaprak,Kabuk	P
334	<i>Pinus nigra</i> reçinesi	Black pine resin	Karaçam reçinesi	Sakız üretiminde reçinesi	P
335	<i>Pinus sp.</i>	Colophonium, colophony	Çam Reçinesi, kolofan	Oleorezin	N
336	<i>Piper cubeba</i>	Cubeb,fruit	Kebabiye, Kübabe	Meyve	P
337	<i>Piper longum</i>	Long pepper,fruit	Darıföfül	Meyve	P
338	<i>Piper methysticum</i>	Kava Kava, rhizome	Kava Kava	Rizom	N

339	<i>Piper nigrum</i>	Pepper, fruit	Karabiber	Meyve	P
340	<i>Pistacia lentiscus</i>	Mastix	Sakız/Mesteki/Damla Sakızı	Oleoresin	P
341	<i>Pistacia terebinthus</i>	Terebinth Tree, fruits	Menengiç/Çitlenbik	Meyve	P
342	<i>Pistacia vera</i>	Pistachio, fruit	Antep Fıstığı	Meyve	P
343	<i>Plantago lanceolata</i>	Plantain,leaves,herb	Sinirliot/Damarotu	Yaprak,Toprak Üstü	P
344	<i>Plantago major, P.media</i>	Plantain, herb	Sinirliot/Damarotu	Toprak Üstü	P
345	<i>Plantago ovata</i> (Syn. <i>P.ispagula</i>)	Blond Psyllum, husk	Karnıyarık otu	Tohum kabuğu	P
346	<i>Plantago psyllium</i> (Syn. <i>P.afra</i>) <i>P. indica</i>	Fleawort, seeds	Karnıyarık otu	Tohum	P
347	<i>Pogostemon patchouly</i>	Patchouli, leaves	Tefarik	Yaprak	P
348	<i>Polygala senega</i>	Senega, root	Senega	Kök	P
349	<i>Polygonum aviculare</i>	Knotweed, herb	Kadımalak ,Kuşekmeği	Toprak Üstü	P
350	<i>Polypodium vulgare</i>	Polypodium	Besbaye,Benekli Eğreltiotu	Kök	N
351	<i>Populus sp.</i>	Poplar, leaf buds	Kavak	Yaprak Tomurcuğu	P
352	<i>Potentilla tormentilla</i> (= <i>P.erecta</i>)	Tormentil, rhizome	Beşparmakotu	Rizom	P
353	<i>Primula elatior, P. veris</i>	Cowslip, Oxslip, Primrose,Primula,flowers	Çuhaçiçeği	Çiçek	P
354	<i>Primula elatior, P. veris</i>	Cowslip, Oxslip,Primrose, Primula root	Çuhaçiçeği	Kök	P
355	<i>Prunus africanum- Pygeum africana</i> (syn)	Pygeum		Kabuk ekstresi	P
356	<i>Prunus amygdalus var. dulcus</i>	Sweet Almond,seed	Tatlı Badem	Tohum	P
357	<i>Prunus amygdalus var.amara</i>	Bitter Almond,seed	Acı Badem	Tohum	P
358	<i>Prunus armeniaca</i>	Apricot, fruit	Kayısı	Meyve	P
359	<i>Prunus avium</i>	Cherry,fruit	Kiraz	Meyve	P
360	<i>Prunus avium</i>	Cherry, stalks	Kiraz Meyve Sapı	Meyve Sapı	P
361	<i>Prunus cerasus</i>	Morello Cherry, fruit	Vişne	Meyve	P
362	<i>Prunus cerasus</i>	Morella Cherry, stalks	Vişne Meyve Sapı	Meyve Sapı	P

363	<i>Prunus domestica</i>	Plum, fruit	Erik	Meyve	P
364	<i>Prunus spinosa</i>	Sloe, fruit	Çakal Eriği	Meyve	P
365	<i>Psidium guajava</i>	Guava, fruit	Guava	Meyve	P
366	<i>Pterocarpus santalinus</i>	Red Sandalwood	Kırmızı Sandalağacı	Odun	P
367	<i>Ptychopetalum olacoides</i>	Muira-puama, wood	Muira-Puma	Odun	N
368	<i>Pulmonaria officinalis</i>	Lungwort, leaves, herb	Çiğer Otu	Toprak Üstü, Yaprak	P
370	<i>Punica granatum</i>	Pomegranate peel	Nar Meyve Kabuğu	Pericarpium-Meyve Kabuğu	P
371	<i>Punica granatum</i>	Pomegranate Bark	Nar Ağacı Kabuğu	Ağaç Kabuğu	N
372	<i>Punica granatum</i>	Pomegranate, flowers	Nar çiçeği	Çiçek	P
373	<i>Pyrus aucuparia, (Sorbus aucuparia)</i>	Rowan, fruit	Üvez	Meyve	P
374	<i>Pyrus communis</i>	Pear, fruit	Armut	Meyve	P
375	<i>Pyrus malus</i>	Apple, fruit	Elma	Meyve	P
376	<i>Quassia amara</i>	Quassia, wood	Acıyonga	Odun	N
377	<i>Quercus inthaburensis (Syn.Q.macrolepis)</i>	Oak, seed	Palamut meşesi	Tohum	P
378	<i>Quillaja saponaria</i>	Quillaja tree, bark	Panama Ağacı	Gövde Kabuğu	N
379	<i>Raphanus raphanistum</i>	Wild Radish, herb and root	Yabani Turp	Toprak Üstü kısmı ve Kökü	P
380	<i>Raphanus sativus</i>	Radish, root, seed	Turp	Kök, Tohum	P
381	<i>Rhamnus catharticus</i>	Buckthorn berry	Akdiken/Cehri	Meyve	P
382	<i>Rhamnus frangula (Frangula alnus)</i>	Buckthorn bark	Barut Ağacı Kabuğu	Gövde Kabukları	P
383	<i>Rhamnus purshiana</i>	Cascara Sagrada	Barut Ağacı Kabuğu, Kaskara Sagrada		N
384	<i>Rheum officinale</i>		Ravent	Kök ve rizomları ve bunlardan elde edilen ekstre	N
385	<i>Rheum palmatum</i>	Rhubarb Root	Ravent Kökü	Kök	N
386	<i>Rhodiola rosea</i>	Rhodiola, root	Rodiola	Kök	P
387	<i>Rhus aromatica</i>	Fragrant Sumac, root bark	Kokulu Sumak	Kök Kabuğu	P
388	<i>Ribes nigrum</i>	Blackcurrant, fruit, leaves	Frenküzümü	Meyve, Yaprak	P

389	Ribes nigrum	Black currant seed oil	Frenk Üzümü	Tohum ve tohumdan elde edilen yağ	P
390	Robinia pseudoacacia	Locust tree, flowers	Akasya	Çiçek	P
391	Rosa canina	Rose Hip,fruits	Kuşburnu	Meyve	P
392	Rosa sp.	Rose, petals	Gül	Petal	P
393	Rosmarinus officinalis	Rosemary, leaves	Biberiye, Kuşdili	Yaprak	P
394	Rubus deliciosus	Boysenberry	Boysen böğürtleni	Meyvesi	P
395	Rubus fruticosus	Blackberry, fruit, leaves	Böğürtlen	Meyve , Yaprak	P
396	Rubus idaeus	Raspberry, fruit,leaves	Ahududu	Meyve,Yaprak	P
397	Rumex acetosa, Rumex acetosella	Sorrel, herb	Kuzukulağı	Toprak Üstü	P
398	Ruscus aculeatus	Butcher's Broom, herb,rhizom	Tavşan Memesi	Toprak Üstü,Rizom	P
399	Salix sp.	Willow bark,bark	Söğüt Kabuğu	Kabuk	P
400	Salvadora persica		Misvak	Ekstresi	P
401	Salvia officinalis	Sage	Adaçayı	Yaprak,ekstresi	P
402	Salvia sclarea	Clary Sage, flowers,leaves	Misk Adaçayı	Çiçek,Yaprak	P
403	Salvia triloba, S. grandiflora	Trilobed Sage, leaves	Adaçayı	Yaprak	P
404	Sambucus ebulus	Dwarf Elder, fruit,flower	Cüce Mürver	Meyve,Çiçek	P
405	Sambucus nigra	Elder, flowers,fruit	Mürver	Çiçek,Meyve	P
406	Satureja biflora	Lemon Savory,herb		Toprak üstü	P
407	Satureja cuneifolia	Savory, herb	Dağ kekiği	Toprak üstü	P
408	Satureja hortensis	Summer Savory, herb	Sater	Toprak Üstü	P
409	Satureja montana	Winter Savory, herb	geyikotu	Toprak ütü	P
410	Schisandra chinensis	Lemonade Tree, fruit	Şizandra	Meyve	P
411	Serenoa repens	Saw Palmetto/Dwarf palm-berries, fruits	Cüce Palmiye	Meyve	P
412	Sideritis sp.	Siteritis,flowering stem	Dağ Çayı/Yayla Çayı	Çiçek Durumu	P
413	Silybum marianum	Milk Thistle, Fruit	Meryem Ana Dikeni, Devedikeni	Meyve,Tohum,Yaprak	P
414	Smilax sp.	Sarsaparilla, root	Saparna	Kök	N

415	<i>Solidago ceredensis</i>	Goldenrod	Altınbaşak		N
416	<i>Solidago officinalis</i>	Goldenrod	Altınbaşak		N
417	<i>Solidago serotina</i>		Altınbaşak		N
418	<i>Solidago virgaurea</i>	Goldenrod,European	Altınbaşak		N
419	<i>Sonchus oleraceus</i>		Eşekgevreği, Eşekmarulu, Sütotu	Yaprak	P
420	<i>Sorbus domestica</i>	Sorb Apple	Üvez Yapağı	Yaprak	P
421	<i>Spinacia oleracea</i>	Spinach, leaves	Ispanak	Yaprak	P
422	<i>Spirulina</i>	<i>Spirulina</i>	Mavi-yeşil Alg	Tallus	P
423	<i>Stevia rebaudiana</i>	Stevia, leaves	Stevya	Yaprak ve yaprak ekstresi	P
424	<i>Sweetia chirata</i>	Chiretta, herb	Sivertiya	Toprak Üstü	P
425	<i>Symphytum officinale</i>	Comfrey black	Karakafes otu		N
426	<i>Tagetes erecta</i>			Çiçek	P
427	<i>Tamarindus indica</i>	Tamarind, fruit pulp	Demirhindi	Pulpa	P
428	<i>Tamarindus indica</i>		Demirhindi	Meyve ve pulpası	P
429	<i>Tanacetum cinerariifolium</i> (<i>Pyrethrum cinerariifolium</i> , <i>Chrysanthemum cinerariifolium</i>)	Pyrethrum,flowers	Pire otu	Çiçek	N
430	<i>Tanacetum parthenium</i>	Partenelle/Feverfew		Toprak Üstü(Herba)	P
431	<i>Taraxacum officinale</i>	Dandelion, herb-root	Karahindiba	Toprak Üstü-Kök	P
432	<i>Tecoma sp.</i>	Lapacho, bark			N
433	<i>Terminalia sp.</i>	Fructus myrobalani (black and yellow),fruit	Halle (Kara-Sarı)	Meyve	P
434	<i>Teucrium chamaedrys</i>	Germander, herb	Kısamahmut	Toprak Üstü	N
435	<i>Teucrium polium</i>	Poley,herb	Acı yavşan, Peryavşan, Paryavşan	Toprak Üstü	P
436	<i>Thea sinensis</i>	Oolong tea	Oolong çayı	Yaprak	P
437	<i>Theobroma cacao</i>	Cacao, husk	Kakao	Tohum Kabağı	P
438	<i>Thuja articulata</i>	Sandaraca,Thyine Wood, oleoresin	Sandalos Sakızı	Oleoresin	P
439	<i>Thymus serpyllum</i>	Creeping Thyme, herb	Yabani kekik	Toprak Üstü	P

440	Thymus sp.	Thyme, herb	Kekik	Toprak Üstü	P
441	Tilia sp.	Lime, flowers,leaves	İhlamur	Çiçek,Yaprak	P
442	Tribulus terrestris	(fruit)	Çoban Çökerten,demir diken	Meyve	P
443	Trifolium pratense	Red Clover -Flower hads	Kırmızı Yonca	Çiçek Durumu	P
444	Trigonella coarulea	Sweet Trefoil, Blue fFugreak, herb		Toprak Üstü	P
445	Trigonella foenum-graceum	Fenugreek, seeds	Çemen/Buyotu/Boyotu	Tohum	P
446	Triticum sativum	Wheat, bran,seed	Buğday	Kepek,Tohum	P
447	Tropaeolum majus	Nasturtium, herb	Tropealum	Toprak Üstü	N
448	Turnera diffusa var. aphrodis	Damiana, leaves	Turnera	Yaprak	P
479	Ulmus rubra(syn. U.fulva)		Karaağaç Kabuğu	Kabuk	P
449	Uncaria tomentosa	Cat's claw	Kedi Pençesi	Kabuk ve kabuk ekstresi	P
450	Urtica sp.	Nettle, herb,leaves,seed	Isırgan	Toprak Üstü,Yaprak, Tohum	P
451	Urtica sp.	Nettle,root	Isırgan	Kök	P
452	Vaccinium macrocarpon	Cranberry		Meyvesi ve Yaprakları	P
453	Vaccinium myrtillus	Bilberry, fruit	Yaban Mersini/Çoban Üzümü	Meyve	P
454	Vaccinium myrtillus	Bilberry, leaves	Yaban Mersini/Çoban Üzümü	Yaprak	P
455	Vaccinium vitis-idaea	Cranberry, fruit	Kırmızı Ayı Üzümü	Meyve	P
456	Vaccinium vitis-idaea	Cranberry, leaves	Kırmızı Ayı Üzümü	Yaprak	P
457	Valeriana officinalis	Valerian, root	Valerian/Kediotu	Kök	P
458	Vanilla fragrans	Vanilla,fruits	Vanilya	Meyve	P
459	Verbascum sp.	Mullein, flowers	Sığırkuyruğu	Çiçek	P
460	Verbascum sp.	Mullein, leaves	Sığırkuyruğu	Yaprak	P
461	Verbena officinalis	Verbena herb	Mine Çiçeği/Güvercin otu	Toprak Üstü	P
462	Veronica beccabunga	Brooklime, herb	Atteresi, Yavşan otu	Toprak Üstü	P
463	Veronica officinalis	Common Speedwell, herb	Çibanotu	Toprak Üstü	P
464	Viburnum opulus	Water Elder ,fruit	Gilaburu	Meyve	P

465	Viburnum prunifolium	Black-Haw, Cramp Bark	Viburnum	Kabuk ve Kök	P
466	Viola odorata	Sweet Violet, flowers	Kokulu Menekşe	Çiçek	P
467	Viola tricolor	Wild pansy, hard sease, herb	Hercai menekşe	Toprak Üstü	P
468	Viscum album	Mistletoe, herb	Burç,Ökseotu	Toprak Üstü	N
469	Vitex agnus-castus	Chaste tree, Fructus	Hayıt	Meyve(tohum)	P
470	Vitis vinifera	Grape, leaves,fruit,seeds	Üzüm	Yaprak,Meyve, Tohum	P
471	Xanthoparmelia scabrosa				N
472	Zea mays	Corn silk	Mısır	Mısır Püskülü	P
473	Zea mays	Maize, seeds	Mısır	Tohum	P
474	Zingiber officinale	Ginger, rhizome	Zencefil	Rizom	P
475	Ziziphora sp.		Mor kız çayı(Dağ reyhanı) Mor reyhan,Nane ruhu	Toprak Üstü	P
476	Zizyphus jujuba	Jujube	Hünnap	Meyve	P
477	Amanita caesarea	Ceasar's mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
478	Boletus edulis	Porcini (Bolet) mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
479	Boletus pinnicola	Porcini (Bolet) mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
480	Cantharellus cibarius	Girole (Chanterelle) mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
481	Craterellus comucopioides	Black trumpet mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
482	Hydnum repandum	Hedgehog mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
483	Lactarius deliciosus	Lactare mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
484	Morchella conica	Morel mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
485	Mitrophora semilibera	Rogers mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
486	Morchella elata	Morel mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
487	Morchella esculenta	Morille mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde	P

				Kendisi(Ekstreleri Hariç)	
488	Ramaria flava	Coral mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
489	Terfeiza boudieri	Turuffle mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P
490	Tricholoma matsutake	Matsutake mushrooms		Bütün veya parçalanmış halde Kendisi(Ekstreleri Hariç)	P

Narkotik veya uyuşturucu bakımından yasaklı bitkiler ve Afrodizyak bitkiler listede bulunmasa bile negatif olarak değerlendirilecektir.

sp: Tüm Türleri

Syn: Sinonim

P!! : Özel Şartlar

Kullanılan kısımları değişenler

Listeye yeni eklenenler

Aşağıda yazılı belgelerle başvuruların doğrudan Genel Müdürlüğümüze yapılması gerekmektedir.

1. Bitkinin Latince ve İngilizce adı varsa Türkçe adı
2. Bitkinin Kullanılan Kısmı (tüm kısımları veya kök, gövde, yaprak, çiçek vb.)
3. Ürünün ne olduğu (çay, gıda takviyesi, macun vb.)
4. Üründe Bitkinin Kullanım Şekli (doğrudan, ekstre vb)
5. Bitkinin veya Ürünün Hangi Ülkeden Getirileceği
6. Bitkinin Üretildiği ve/veya Yükleneceği Ülkenin Resmi Otoritesinden Gıda Amaçlı Olarak Tüketime Sunulduğunu Beyan Eden Yazı yada Sağlık Sertifikası
7. Bitkinin Gıda Amaçlı Kullanıldığına Dair Bilimsel Literatür Bilgisi
8. Gerekğinde Ürünün AB Ülkelerinde Satıldığını Gösteren Serbest Satış Sertifikası
9. Ürün Örneği

Not: Başvurular 2 nüsha halinde yapılacaktır.

Güncelleme Tarihi : 09.07.2007

EK 2: Tian Xian Kapsül, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü

 vitaminix.biz
"Doğadan Gelen Sağlık"

BITKİSEL GIDA TAKVİYESİDİR.

Anasayfa Haberler Sertifikalar Kampanyalar Sponsorluklar İletişim Üyelik

ara • VITAMİNİX'e hoşgeldiniz! • Üye Girişi • Site Haritası • Faydalı Linkler • Sıkça Sorulan Sorular

ÜRÜN **Yelpazesi**

- BITKİSEL ÜRÜNLER
- BITKİSEL ÇAY & KAHVE
- DİYET ÜRÜNLERİ
- SPOR ÜRÜNLERİ
- ANTİOKSİDANLAR
- MULTİ VİTAMİNLER
- VİTAMİNLER
- MİNERALLER
- ÖZEL BESİN DESTEKLERİ
- KOZMETİKLER

ANKET

web sitemizi nasıl buldunuz

mükemmel

iyi

orta

kötü

ÜRÜN **Yelpazesi**

ÜRÜN ADI Çin No:1 Tian Xian Kapsül#1 Original

ÜRÜN KODU TX 4001

FİYATI 660 YTL

STOK DURUMU Var

Adet :

ÜRÜN BİLGİSİ;

ÜRÜN TANIMI:
Bu ürün başlıca;mide,yemek borusu,ince ve kalın bağırsakları vs. etkileyen sindirim yolundaki tümörlere uygulanan anti-kanser özelliklerdeki Çin ilaçlarından oluşmuştur.

Hastalara karşı vücut direncini güçlendirmeye yardım eder.Radix Ginseng ve Radix Astragali Seu Hedysari vücudun bağışıklık sistemini destekler.Ürünün terkindeki diğer maddeler ise tümör ü süratle ortadan kaldırmak için sindirim yolundaki kanser hücrelerini öldürmeye destek verir veya baskı altında tutarak büyümesini durdurmaya yardım eder.

Bu ürün,dil,yemek borusu,pilor,mide,barsak gibi sindirim sistemindeki kanserlerin tedavisinde kullanılan bir besin desteğidir.

KULLANIM ÖNERİSİ:
Ağızdan günde 3 kez ,yemeklerden sonra bir defada 3-6 hap ,ılık kaynatılmış su ile alınması önerilir. Sabah 9:00, öğleden sonra 15:00, gece 21:00'de olmak üzere kullanılır.

AMBALAJ: Özel kutusunda 180 kapsül (20 günlük kullanım).

EK 3: Cardiol-H Kapsül, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü

vitaminix.biz
"Doğadan Gelen Sağlık"

BİTKİSEL GIDA TAKVİYESİDİR

Anasayfa Haberler Sertifikalar Kampanyalar Sponsorluklar İletişim Üyelik

ara • VİTAMİNİX'e hoşgeldiniz! • Üye Girişi • Site Haritası • Faydalı Linkler • Sıkça Sorulan Sorular

SEPETİM >> BİTKİSEL ÜRÜNLER Ürün Grupları

ÜRÜN Velpazesi

- BİTKİSEL ÜRÜNLER
- BİTKİSEL ÇAY & KAHVE
- DİYET ÜRÜNLERİ
- SPOR ÜRÜNLERİ
- ANTİOKSİDANLAR
- MULTİ VİTAMİNLER
- VİTAMİNLER
- MİNERALLER
- ÖZEL BESİN DESTEKLERİ
- KOZMETİKLER

ANKET
web sitemizi nasıl buldunuz

mükemmel
 iyi
 orta
 kötü

gönder

BACFO

Bu Ürünü Tavsiye Et!
Fiyatı düşünce haber ver

Ürün Adı	Cardiol-H
Ürün Kodu	A 1013
Fiyatı	75 YTL
Stok Durumu	Stoklara Sınırlıdır!

Adet: [Sepete ekle](#)

ÜRÜN BİLGİSİ;

ÜRÜN TANIMI:
Yüksek kan basıncı, kardiyovasküler sistemin en yaygın hastalığıdır. Serum kolesterolü, stres, kan ve atardamarlarla ilgili hastalıklar ana sebepleridir. Yüksek kan basıncı problemi, yaşa ve cinsiyete bakmaksızın herhangi bir kişide ortaya çıkabilir ve çoğunlukla hiper-tansiyon, anksiyete (endişe, kuruntu) ve uykusuzluk ile ilişkilidir. CARDIOL-H, hiper-tansiyonun optimum kontrolü ve komplikasyonlarını/güçlüklerini engellemeye destek olması için formüle edilmiştir ve kan basıncını normal seviyelere getirmeye yardım eder. Ayurvedik bir besin desteğidir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Sarpgandha	(Rauwolfia serpentina)	250 mg
Jatamansi	(Nardostachys jatamansi)	150 mg
Gokshuradi guggulu	(A.F.I)	100 mg

Bhawana Dravya : Sarpgandha ve Jatamansi özleri işleme tabi tutulmuştur.

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 defa 1 kapsül.

AMBALAJ: 30 kapsül blister/köpükü ambalaj.

EK 4-A: Tien Hsien Liquid Original, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-1

vitaminix.biz
 "Doğadan Gelen Sağlık"

BİTKİSEL GIDA TAKVİYESİDİR.

Anasayfa
Haberler
Sertifikalar
Kampanyalar
Sponsorluklar
İletişim
Üyelik

• VİTAMİNİX'e hoşgeldiniz!
• Üye Girişi
• Site Haritası
• Faydalı Linkler
• Sıkça Sorulan Sorular

SEPETİM

ÜRÜN Velpazesi

- BİTKİSEL ÜRÜNLER
- BİTKİSEL ÇAY & KAHVE
- DİYET ÜRÜNLERİ
- SPOR ÜRÜNLERİ
- ANTIÖKSİDANLAR
- MULTİ VİTAMİNLER
- VİTAMİNLER
- MİNERALLER
- ÖZEL BESİN DESTEKLERİ
- KOZMETİKLER

>> BİTKİSEL ÜRÜNLER

Ürün Grupları: ▼

Bu Ürünü Tavsiye Et !

Fiyatı düşünce haber ver

Ürün Adı	Tien Hsien Liquid Original
Ürün Kodu	TS 5001
Fiyatı	1840 YTL
Stok Durumu	Var

Adet:

ÜRÜN BİLGİSİ;

ÜRÜN TANIMI:
Tien Hsien Sıvısı; kanserin iyileştirilmesindeki tedavi yöntemlerinden biri olup ,bağışıklık sisteminin geliştirilmesine ve yapının düzenlenmesine;vücut hücrelerinin onarılmasına ve temel fonksiyonların onarılmasına , yenilenmesine yardımcı olarak olarak sağlamlığı vurgulamaktadır. Kanserli hücreleri bloke eder, dağılmasını önler. Tümör oluşumunu ve metastazı engellediği klinik çalışmalarla ispatlanmıştır. Bu ürün dünyadaki bilinen 350 adet değişik anti-kanser bitkisinin elde edilmiştir.

Tien Hsien Sıvının ameliyat öncesi belirli bir dönemde alınması tümörün boyutunu küçültmeye yardımcı olabilir ve bu takdirde küçülen tümörün alınması kolaylaşacaktır. Tien Hsien Sıvısının ameliyat sonrası alımı ise hastanın kısa sürede iyileşmesini sağlamaya destek verecek ve metastazı ve tekrarlanmasını önlemeye yardımcı olacaktır.

Tien Hsien Sıvının kullanılması batının tedavi yöntemlerindeki;ameliyat öncesi sıklıkla uygulanan ,kemoterapi ve radyoterapideki yan etkileri önemli şekilde azaltmaya yardımcı olacaktır. Örneğin;kusma,ağız ülseri,mide bulantısı,beyaz hücre sayısının azalması gibi.Aynı zamanda Kemoterapi ve radyoterapinin daha etkili olmasına yardımcıdır. Bu ürün bir besin desteğidir.

ÜRÜN İÇERİĞİ;

Tien Hsien Sıvısının Bileşenlerinin etkisi ve onların özellikleri.

Aşağıda Tien Hsien Sıvısında yer alan ingredientlerin ve onların vücutta sırasıyla etkileri verilmiştir. Bunlar :

Rhizoma Atractylodis Macrocephalae - Rhizoma Atractylodis 'in sap ve köklerinden rafine edilerek elde edilmiştir ve aroma olarak kullanılır, mideyi kuvvetlendirir ve idrar yapıcı etkisi vardır.

Radix Glycyrrhizae – Meyan kökünün sapının,kökünün ve kökün yüzeyinin rafinasyonu ile elde edilir ve bağışıklığı güçlendirir, endişeyi alır,öksürüğü rahatlatır ve balgamı yok eder.

Radix Ginseng – Tıbbi ginseng kökünün rafinasyonundan elde edilir ve midenin kuvvetlenmesini sağlar,mideyi destek olur ve besler.

Radix Trichosanthis – Tang wu gua 'nin rafinasyonundan elde edilir.Tümör oluşumunu engeller ve bakterilere karşı etkilidir.

Radix Clematidis –Radix clematidis'in kökünün rafinasyonundan elde edilmiştir ve acıları azaltır ve sindirim organlarında anti kanser (kansere oluşumunu engelleyici)etkisi vardır

Ana ürün Hammadesinin etkileri;

Tien Hsien Sıvısındaki ilaç hammaddeleri çabuk etki gösterir.

İlaç hammaddeleri konusu üzerinde duruyoruz,ana Çin ilaçlarının hammaddesinin deki ilaç hammaddelerinin genel etkilerini size açıklayacağım.

İlaç hammaddeleri 300 cins gibi çok çeşit içermekte,bunlardan 40 ana cinsin (sıklıkla kullanılanlarının) rafinasyonundan elde edilir.

Tien Hsien Sıvısının hammaddeleri içinde; Radix Glycyrrhizae, Radix Ginseng and Rhizoma Atractylodis Macrocephalae daha sıklıkla kullanılan ilaç hammaddesidir.

Ana ürün hammaddeleri ;

Rehmannia - Kırmızı rehmannia'nın köküdür. Kanı oluşumunu artırır.Vücudu güçlendirir,ısıyı düşürür,yatıştırır.

Caulis Akebiae – Pirinç kağıdının lendrilled vine şarabından.Ülserden kurtarır, idrar yapıcı,cerahat oluşumunu engeller,ruhsal yapıyı düzenlemek.

Aprical kernel – Havucun içi. Öksürüğü durdurur. Nemi uzaklaştırır.

Hyssopl – Hyssop'in kökü. Kanın temizlenmesini sağlar,ruhsal yapıyı düzene sokar, idrar söktürücüdür.

Anise – Anise'nin meyvesi. Güzel kokuludur ve mideyi güçlendirir,lezzet verir,Balgamı çözer,hastalık yapıcı soğuk havanın etkisini yok eder.

EK 4-B: Tien Hsien Liquid Original, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-2

Prunella - Nepenthes mirabilis'in erciği. Ülseri yok eder.İdrar yapıcı.

Plantago seed – Plantago'nun kökü,yaprığı ve gövdesi.Ateş düşürücü,öksürüğü durdurur,ishali durdurur.Ülseri yok eder.İdrar söktürücüdür..

Coptisrot – Coptisroot'un gövdesi ve köküdür.Tadı acıdır.Mideyi güçlendirir, barsakları düzenler.

Pinellia tuberifera - Wu bing shao'gövdesi ve köküdür. Kusmayı yatıştır.Balgamı yok eder.

Tarragon – Nehir kenarında yetişen moxa'nın gövdesi. Ülseri yok eder.ateşi düşürür,ıdrar söktürücü,Parazitleri yok eder.

Radix Platycodi - Radix platycodi'nin kökü. Balgamı ve cerahati yok eder.

Cortex Phellodendri - Huang Nie'nin kabuğu.Tadı acıdır.Mideyi güçlendirir.Ülseri yok eder,barsakları düzenler.

Puerariaiae - Kunzu vine'nin kökü,Ateş düşürücü,Öksürüğü durdurur.Terlemeyi sağlar.

Mountain Gardenia Florida - Gardenia Florida'nın meyvesi,ıdrar söktürücü,kanmayı durdurur,yatıştırıcı.

Mulberry root bark – Mulberry ağacının gövdesi,yaprakları,kabuğu.Ülseri yok eder,ıdrar söktürücü,Öksürük kesici ve güçlendirici.

Radix Sophorae Flavescentis - Radix Sophorae Flavescentis'in kökü. Mideyi güçlendirici,ıdrar söktürücü,acıları yatıştırıcı,ateş düşürücü,parazitleri yok edici.

Alismatis – Su alismatis'in gövde ve kökü,İdrar söktürücü,Nemi uzaklaştırıcı.Susuzluğu düzenler.

Xanthoxylum piperitum - Xanthoxylum piperitum'un meyvesi.Kokuludur ve mideyi güçlendirici,ülseri yok eder,ıdrar söktürücü,parasitleri yok eder.

Paeonia - Paeonia'nın kökü.Acıları yatıştırıcı,kanı temizleyici,Hazmettirici, ligament(bağ)yatıştırıcı.

Biao Men Dong - She Xu ağacının kökü. Balgam söktürücü,öksürük durdurucu,besleyici ve güçlendirici,ateş düşürücü.

Zencefi – Zencefilin gövde ve kökü.Kokuludur.sıcak içilir ve mide güçlendirici, baharatır,tatlandırıcı olarak konur.

Cuidium officuale - Cuidium officuale'nin kökü ve gövdesi.Kanı temizler,kanı besler,acıları yatıştır,güçlendirir.

Rhubarb horse-tail - Rhubarb horse-tail'in kökü ve gövdesi.Müsil yapıcı,Barsakları yumuşatıcı,midenin güçlenmesi,ülserin yok edilmesi.

Dandelion – Dandelion'in kökü,gövdesi ve yaprağı.Midenin güçlenmesi,ıdrar sökücü,kanın temizlenmesi, süt oluşumunu teşvik edici.

Fructus Schisandrae - Korean Fructus Schisandrae'in meyvesi Besleyici ve güçlendirici. Öksürük kesici,ishal durdurucu,Hazım yapıcı.

Chiretta – Chiretta'nın kökü.Acıları yok edici,kanı temizleyici,güçlendirici,yatıştırıcı

Fructus Zizphi Jujubae - Date palm'in meyvesi.Güçlendirici,Fazla İdrardan kurtarmak.

Cinnamo – Cassia'nın kökünün ve gövdesinin dış kısmı.Tadı acı ve mide güçlendirici,baharatır lezzet verici olarak kullanılır.

Caix seed – Coix 'in tohumu.Ülseri yok eder,ıdrar yapıcı,güçlendirici,dışarı çıkmayı sağlar,sığilleri yok eder.

Radix Ledebouriae - Radix Ledebouriae'nin gövde ve kökü.Terlemeyi sağlar, ateş düşürür,acıları azaltır.

Cortex Magnoliae Officinalis - Cortex Magnoliae Officinalis'in kabuğu.Yatıştırıcı, balgam söktürücü,ıdrar söktürücü.

Cortex Moutan Radicis - Peony'nin kabuğu. Ülseri yok edici,ateş düşürücü,acıları yatıştırıcı,kanı temizleyici.

Shrubby – Shrubby'in gövdesi.Terlemeyi sağlayıcı,ateş düşürücü,öksürük kesici.

Tuckahoe – Çamin gövdesi(özü).İdrar söktürücü,yatıştırıcı.

Bupleurum - Three Islands bupleurum'un kökü.Ateş düşürücü,Toksik maddeleri yok edici, acıları yatıştırıcı,yatıştırıcı.

Vulgaris – Moxa'nın yaprakları.Ateş düşürücü,ıdrar söktürücü,ruhsal yapıcı düzenleyici,balgam söktürücü,Kanamayı durdurucu,güçlendirici.

GenTien – GenTien'in gövde ve kökü.Tadı acı,mideyi güçlendirici

KULLANIM ÖNERİSİ:

Standart Doz:

Orta ve erken seviyedeki kanser hastaları için uygun standart doz, iyileşmeyi sağlayan dozdur. Standart doz uygulamasında kanser hastaları Tien Hsien Sıvısından günde 40cc (günde 4 kez), 10cc belirtilen şu saatlerde alınır: 9:00, 15:00, 21:00, ve 3:00. Sabah saat 5'de kalkması hastaların zor olması halinde hastalar sabah 9:00'de ve gece 21:00'de 20cc almaldır.

Artan Doz:

Artan doz özellikle terminal (son)seviyesindeki kanser hastalarına özel bir tedavi ile uygulanır. Artan dozda hastalara günde 60cc verilir (günde 6 kez) 10cc belirtilen şu saatlerde alınır: 6:00, 9:00, 12:00, 15:00, 18:00, ve 21:00. Eğer hastalar başka ilaç kullanıyorsa ve destekleyiciler alıyorsa,bu hastalar 20cc yi şu saatlerde alabilir: 9:00, 15:00 ve 21:00.

Not:

Araştırmaların kanser hücrelerinin en aktif olduğu ve hızla ürettiği saatler,sabah ve akşam saat : 10 ila 11 arasındır.Eğer hastalar Tien Hsien Sıvısını saat 9:00 ve gece 21:00 de alabilirlerse tıbbi tedavide kanser hücrelerinin büyümesinin kontrolü bu süreçte daha fazla etkili olacaktır.

AMBALAJ: Özel kutusunda 112 adet 10 ml.lik tüplerde (28 günlük kullanım).

(* Hamilelik esnasında doktorunuza danışınız.)

EK 5: Y Virilin, www.vitaminixbiz.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü

vitaminix.biz
"Doğadan Gelen Sağlık"

BİTKİSEL GIDA TAKVİYESİDİR

Anasayfa Haberler Sertifikalar Kampanyalar Sponsorluklar İletişim Üyelik

ara • VİTAMİNİX'e hoşgeldiniz! • Üye Girişi • Site Haritası • Faydalı Linkler • Sıkça Sorulan Sorular

SEPETİM >> BESİN DESTEKLERİ Ürün Grupları

ÜRÜN Velpazesi

- BİTKİSEL ÜRÜNLER
- BİTKİSEL ÇAY & KAHVE
- DİYET ÜRÜNLERİ
- SPOR ÜRÜNLERİ
- ANTİOKSİDANLAR
- MULTİ VİTAMİNLER
- VİTAMİNLER
- MİNERALLER
- ÖZEL BESİN DESTEKLERİ
- KOZMETİKLER

ANKET
web sitemizi nasıl buldunuz
 mükemmel
 iyi
 orta
 kötü
gönder

HABERDAR ET
Ekle
Vitaminix.biz'deki tüm kampanya ve yeniliklerinden haberdar olmak isterseniz

Y VIRILIN

Bu Ürünü Tavsiye Et!
Fiyatı düşünce haber ver!

Ürün Adı	Y-Virilin
Ürün Kodu	CT 7001
Fiyatı	500 YTL
Stok Durumu	Var

Adet: 1 [Sepete ekle](#)

► ÜRÜN BİLGİSİ;

ÜRÜN TANIMI:
Y-Virilin, Ayurvedik bir ürün olup spermli çoğaltmaya ve oligospermiyi tedavi etmeye yardım eder. Ve benzersiz özelliği ile, erkekte Y kromozomlarının sayısını arttırmada ve erkek çocuk doğumu sonucunu sağlamada destek verir.

Azospermde ve oligospermde etkili sonuç alınır. Hiç canlı sperm bulunmayan hastalarda canlı sperm oluşumuna imkan veren bir besin desteğidir.

Y-Virilin, aynı zamanda afrodisyak etkisi olan bir besin desteğidir. Y-Virilin, %100 bitkisel ve güvenlidir, toksik değildir ve bilinen hiçbir yan etkisi yoktur.

ÜRÜN İÇERİĞİ:

Ashwagandha(Withania somnifera)	79.90 mg
Palas (Butee frondosa)	39.85 mg
Jatamansi (Nardostachys jatamensi)	79.30 mg
Bel (Aegle marmelos)	39.65 mg
Shatawan (Asparagus racemosus)(kuşkonmaz)	79.30 mg
Babhool (Acacia Arabica)	79.30 mg
Pimpli (Piper longum)	39.65 mg
Kanda (Ajlum cepa)	39.65 mg
Jeevanti (Dandrobium macrael)	59.45 mg
Kashar (Crocus sativus)(göğdem)	0.79 mg
Shankhajire (Excipient O.S.)	

KULLANIM ÖNERİSİ: Günde 2 kere 1'er kapsül sütte birlikte.

AMBALAJ: Plastik şişede 60 kapsül.

(* Hamilelik esnasında doktorunuza danışınız.)

EK 6-A: Allbress, www.eczanegamze.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-1

her 500 YTL ve üzeri alışverişlerde
çeyrek ALTIN hediye...

eczanegamze.com
fırsatlar sunar

Hoşgeldiniz...
[Üye Girişi]
[Üye Olmak İstiyorum]

Ana Sayfa
Kurumsal
Müşteri Hizmetleri

Göğüs Bakımı > Göğüs Sıkılaştırıcılar > Tabletler
Sepetiniz Boş.

RPG Pazarlama

Allbress Göğüs Büyütücü Tableti 180 Tablet

Fiyatı : 295,00 YTL + %18 KDV

Kampanya : 139,83 YTL + %18 KDV

KDV Dahil : **165,00 YTL**

Havale ile : 156,75 YTL

%40.50 indirim!

10 Üzerinden Puan Verin

13 Kişi

10

Oyla

Bayan için güzel bir hediye!

Sepete Ekle

Hemen Al

Ödeme Seçenekleri

Bu ürün için kargo gönderim bedelleri aşağıda hesaplanmıştır.
Kargo fiyatlarına KDV dahildir.

Türkiye için, kargo gönderim bedelleri	aras (Ücretsiz)	MNG (Ücretsiz)	PTT (Ücretsiz)	UPS (Ücretsiz)	Yurt İçi (Ücretsiz)
Kıbrıs için, kargo gönderim bedelleri	UPS 19.00 YTL	Yurt İçi 19.00 YTL			

Açıklama Arkadaşına Öner Yorum Yaz Yorum Oku

%100 Doğal (Bitkisel) Yan Etkisiz Formül.

Göğüslerde Kütesel Büyüme Sağlar Menopoz ve Adet Dönemi Semptomlarında Etkilidir. Sarkmayı Ortadan Kaldırır Sıklık Kazandırır. Hormon İçermez.

SADECE ECZANELERDE SATILMAKTADIR.

Allbress nedir?

Kadınlar en çok göğüsleriyle ilgilendir. Büyük göğüs, küçük göğüs fark etmez göğüs her zaman sorundur. Büyük göğüslerin en büyük sorunu sarkık ve deforme olmasıdır. Küçük göğüslü kadınlar ise gıydıklarını kendilerine yakıştırmaz, ayna karşısına geçtiklerinde kendilerini beğenmezler. Göğüslerini küçük bulan kadınlar, göğüsleri dik ve dolgun gösteren kıyafetler kullanırlar yada cesareti ve parası olanlar silikon operasyonu geçirecek kalıcı bir çözüme ulaşırlar. Küçük göğüslere tamamen bitkisel bir çözüm var. Göğüsleri kısa sürede 1-2 beden büyütecek, büyük göğüsleri ise dikleştirip sıkılaştırarak forma sokacak, tamamen doğal ALLBRES tabletleri tüm eczanelerde. Amerika'dan ithal edilen ALLBRES'in formülünde sadece bitkilerden yararlanılmış, İçerisinde sentetik katkı maddeleri, renklendiriciler ya da yapay koruyucu maddeler yoktur. Formülde bulunan bitkiler tıpta yüzyıllardır hiçbir yan etkisi olmadan kullanılmaktadır. Bitkiler, doğum kontrol hapları benzeri ilaçların yaptığı gibi doğal olmayan bir yolla östrojen seviyesini arttırmadığı için, sentetik hormon değiştiricilerinde görülebilecek diğer yan etkilere yol açmaz. Kullanan binlerce kadın bir yan etkisini bildirmemiştir. Kadınlarda libidoyu artırması ise formülün başka bir özelliğidir. Amerika'da uzun süreden beri kullanılan, onbinlerce kadının küçük göğüslerine çözüm olan bu ürün, ALLBRES adıyla artık Türkiye'de.

Allbress etkisini nasıl gösteriyor?

Göğüs gelişimi, ergenlik çağında hipofiz bezlerinin ürettiği kimyasal sinyallerin ortaya çıkmasıyla başlar. Bilimsel araştırmaların sonuçlarına göre esas göğüs dokusu gelişimi, vücut hormonlarının dengeli olarak hazır bulunduğu anda gerçekleşir. Bu hormonların dengeli olmaması, başka komplikasyonlarla birlikte, yetersiz göğüs gelişimine neden olur. Ergenlikten bir süre sonra, göğüs dokusu gelişimi son bulur. Bu bitkisel formüldeki doğal kombinasyon yeni ve sağlıklı göğüs dokusu oluşumunu sağlar.

Formülü Oluşturan Bitkiler: Wild Yam(Dioscorea Villosa) Wild Yam kadınlık hormonlarının üretimi stimüle etme ve dengeleme, doğum sonrası ağrıları, dismenorea (ağrılı, düzensiz adet dönemi), adet krampları, PMS semptomlarında da kullanılır.

ALLBRESTEN ÖNCE ALLBRESTEN SONRA

eczanegamze'den
Hediye Yağmuru

Bu ürünü alırsanız, mağazamızın size sunacağı **hediyeler** seçenekleri.

Garanti Bankası

Tüm Ürünlerde
Peşin Fiyatına TAKSİT
Ayrıca toplam 12 taksit imkanı

YapıKredi

Peşin Fiyatına **taksit**
toplam 12 taksit imkanı

Peşin Fiyatına **TAM** toplam taksit imkanı

HAVALE

Havaleli **%5** Siparişlerinde **indirim**

KARGO

100 YTL'den Sonra **KARGO BEDAVA**

1 adet Formlar Oje

1 adet **Lütfen Dikkat**
Hediyenizi sepetinizde seçebileceksiniz.

eczanegamze.com'da **Ödeme Olanakları**

Kredi Kartı ile **ÖDEME**

Havale ile **ÖDEME**

UPS ile **Kapıda ÖDEME**

POSTA ÇEKİ **ÖDEME**

Sayfamızda Dermokozmetik ürünler satılmaktadır, İlaç satışı yapılmamaktadır.

KAMPANYA Duyuruları:

İmedeen Time Perfection 1+1 hediye

Priorin Tablet Şampuan Hediye

Priorin Tablet Bir Kürlük 180 Tablet Bepanthol Losyon Hediye

EK 6-B: Allbress, www.eczanegamze.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü-2

Blissed Thistle(Şevket Otu) Sağlıklı yapıya dönüşü sağlayan ve güç veren bir bitki olarak tanınan Şevket Otu, kadınlık hormonlarının dengelenmesi, ağırlı adet dönemleri, adet dönemine bağlı baş ağrıları ve diğer ağrılarda kullanılır.

Dandelion(Karahindiba) Kan dolaşımını artırarak kuvvet vericidir.

Mothers Wort(Hayıt) Kadınlarda hormonal sebepli adet kanaması sıklığı veya miktar olarak fazlalığı durumlarında tedavi edici etkisi vardır.

Kawa Kawa(Kava Kava) Sinir ve gerginlik durumlarında sakinleştirici etkisi vardır.

Donq Quai(Melek Otu) Tüm iç organları ve kasları güçlendirici etkisi yüksek olan melekotu, gelişimi, kadınlık hormonlarının dengesinin korunması, adet dönemi bozuklukları, adet dönemi bozuklukları ve ağrılarında kullanılır.

Chase Tree Berry(Besparmak Otu) İçerisinde bulunan tannik asidin kan dolaşımını artırıcı etkisinden faydalanılır. Formüle kullanılan bitkiler tıpta yüzyıllardır hiçbir yan etkisi olmadan kullanılmıştır. İçerisinde sentetik katkı maddeleri, renklendiriciler ya da yapay koruyucu maddeler içermez ve binlerce kullanıcı kadın bir yan etkisini ifade etmemiştir.

Sorular ve Cevaplar : Formül güvenli mi?

Formüle kullanılan bitkiler tıpta yüzyıllardır hiçbir yan etkisi olmadan kullanılmıştır. İçerisinde sentetik katkı maddeleri, renklendiriciler ya da yapay koruyucu maddeler içermez ve binlerce kullanıcı kadın bir yan etkisini ifade etmemiştir.

Formül östrojen içeriyor mu? Formüle bulunan bitkiler östrojen veya diğer hormonları içermez.

Ne kadar büyüme beklemeliyim? Göğüs sıkışmasıyla birlikte ortalama gelişimi 1 bedendir.

Formülü başka ilaçlarla kullanabilir miyim? Doğum kontrol hapı kullanan bayanlar dahil olmak üzere hiçbir kullanıcıdan başka bir ilaçla etkileşim raporu alınmamıştır.

Aşırı göğüs büyümesine yol açar mı? Açmaz. Göğüsler daha sık, dolgun ve vücut ölçülerine göre orantılı şekilde büyüyor. İstedığınız ölçüye ulaşınca bırakabiliyorsunuz. Büyük göğüslü kadınlar kullandığında sarkmalardan kurtuluyor.

Göğüs gelişimini ne zaman hissedeceğim? Bu bitkisel formülü kullanan yüzlerce kadının sonuç alma süreleri birbirinden farklılıklar gösteriyor. Herkesin vücutu, metabolizması ve de hormon dengesi farklı olduğu için bu anlaşılır bir durum. Üçüncü ayın sonunda tatmin edici boyuta ulaşıyor. Her 3-4 ayda bir 2 haftalık kür ölçünüzü korumaya yetiyor.İstedığınız bedene ulaşınca kullanmayı bırakabilirsiniz.

Başka yararları da var mı? Menopoz dönemlerinde mükemmel bir hormon dengeleyicisidir.PMS(adetdönemi öncesi Semptomları) , kramplar, kasılmalar, şişmeler konusundaolumlu etkileri görülmüştür. Libidoyu artırır.

Nasıl kullanmalıyım? Günde iki kez 3 tablet bol suyla alınır.

Allbressin yan etkisi var mı? Allbress tamamen bitkisel doğal bir ürün olması sebebi ile hiçbir yan etkisi yoktur. Bu sebeple güvenle kullanılabilir.

Allbress kilo aldırır mı? Allbress vücutta kilo tutulmasına sebep olacak bir reaksiyona yol açmamaktadır. Vücutta östrojen hormonunun tekrar salgılanmasını düzenleyen Allbress kilo almanıza sebep olmaz. Allbress kullanırken fazla kalori almamanız ürünün çalışmasına artı etkisi olacağından tavsiye edilir.

İki kutu Allbress bitirdim, henüz bir gelişme göremedim? Allbress üç kutuluk bir kür ile yani üçüncü aydan itibaren gözle görülür gelişmeler görülmektedir. İki kutuluk sürede sadece vücudun hormon algılama sistemi düzenlenmekte ve bu esnada sıkışma ve dolgunluk hissi görülmektedir. Üçüncü kutu bitiminde sonuçlar alınmaya başlanmaktadır

Eczacının tavsiyesi en az 4 kürdür.

Bazı kullanan hastaların kullanımından önceki ve sonraki fotoğrafları ürün resim bölümündedir.

**Strivectin
Kırıksıklık ve
Çatlak Giderici
Krem Eski
Fiyattan satışa
devam**

EK 7: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı iyileştirdiği iddia edilen çay hakkında haber, www.gnnvitamin.com/asp/page.asp?p=84 sitesinden.

"SAĞLIK OLSUN"

BİZE ULAŞIN
HABERLER
ARAŞTIRMALAR
ÜRÜNLERİMİZ
NEDEN GNN ?

GNN CLUB ÜYELİK
ÜYE GİRİŞİ
KAYIT OL

PRO. ÜYE GİRİŞİ
PRO. KAYIT OL

<Ana Sayfa>

Kızıl derili çayı ile

Kızıl derili çayı ile ayağa kalktı

Erdoğan, hafta içinde ağır bir grip geçirdi. Ancak, iş programını aksatmadı. Bunun sırrı, vazgeçemediği bitki çaylarında. "Kızıl derili çayı" olarak bilinen "ekinezya" favorisi... Rezene, böğürtlen, yaseminli yeşil çay ise diğer gözdeleleri...

Başbakan'ı 24 saatte ayağa kaldıran reçete

Yeşil çay kansere karşı koruyor. Papatya çayı teskin edici, böğürtlen çayı ise vücut direncini artırıcı özelliğe sahip.

Başbakan, Recep Tayyip Erdoğan da şifalı bitki çaylarını tercih edenlerden... Amerika'dan Avustralya'ya uzanan yorucu gezi programına ve geçirdiği gribal enfeksiyona rağmen yurtiçi programlarına devam edebilen Başbakan Tayyip Erdoğan'ı ayakta tutan reçetede ağırlıklı olarak bitki çayları yer alıyor. Erdoğan için uzmanlarca özel hazırlanan ilaç ve doğal ürün destekli reçete aslında yoğun programı olan herkes için de bir rehber niteliğinde.

Öncelikle doğal bitki çaylarından vazgeçmiyor. Düzenli olarak, rahatlatıcı özelliği olan yaseminli yeşil çay, direnci artıran böğürtlen ve Kızıl derili çayı olarak bilinen "ekinezya" ile hazmı kolaylaştıran rezene çayı içiyor. Ancak yaseminli yeşil çayı, uyku yapması nedeniyle günde iki fincandan fazla içmiyor.

Sağlıklı kalmak için arı sütü-bal-polen karışımı bir içecek kullanıyor. Bu karışımın sırrının arkasında da eşi Emine Erdoğan var.

EK 8: Cha de Bugre, www.gittigidiyor.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü

Ürün Açıklaması

Powernutra Cha de Bugre

Brezilya Diyeti Artık Stoklarımızda

Yıllardır 'en seksi şarkıcı' seçilen Jennifer Lopez'in güzelliğini borçlu olduğu Brezilya diyeti sıkı vücutları garanti ediyor

Brezilya Karnavalı'nda dans eden güzel kızlar gibi bir vücudunuz olsun ister misiniz? Ya da ünlü şarkıcı Jennifer Lopez'inki gibi sıkı kalçalara, dümdüz bir göbeğe... Bu sorulara cevabınız "evet" ise Brezilya diyeti tam size göre.

Brezilya Ormanların dan Gelen Mucizevi Cha de Bugre Bitkisi selülitlerinizde

Gözle görülür bir şekilde Azaltır Ayrıca Metabolizmanızı hızlandırarak

yağ yaktırır

Bbc Televizyonunda Tanıtımı yapılan tek marka **POWERNUTRA** Dır Abd Ve İngilterede En çok aranan markalardan biri **POWERNUTRA** dır

Orginal ve Güvenlik bantlı Sekilde Gelmektedir
Amerikan Fda Onaylıdır

Kullanım şekli : günde 2 adet tok karına

İçeriği : 800 mg'lık 90 kapsül

Son Kullanma Tarihi : 11/2009

Ephedra İçermez Tamamen Doğal Ve Güvenlidir

EK 9: Virility Pills VP-RX (Penis Büyütücü Tablet), www.gittigidiyor.com internet sitesinden alınan satış sayfası görüntüsü

Ürün Açıklaması

Erkeklerin en önemli cinsel sorunu:

Küçük Boyutlu Penis ve Ereksiyon Problemi
Doktorlarımız, Penis sağlığının erkeklerin özsaygılarını, özgüvenlerini ve yaşamdan aldıkları hazı doğrudan etkilediği konusunda hemfikir. Binlerce erkek Albon Medical'e güvendi ve şu sonuçları elde etti:

Daha uzun ve kalın bir penis.
Daha güçlü ereksiyon.
Daha kontrollü bir boşalma.
Daha büyük cinsel haz.
Daha güçlü orgazm.

Vp-Rx onları memnun etti, mutlaka sizde memnun kalacaksınız.
Araştırdık, test ettik ve erkeklerin en önemli sorunlarına göre olan tamamen doğal ve güvenli bu formülü geliştirdik..

Penisin Anatomisi

Penis üç ayrı kanaldan oluşur. Her iki yandaki kanallara Corpora Caverosa denir. Bunlar bir erkeğin ereksiyonu arkasındaki güçtür. Bu kanallar kan ile dolduğunda gençler ve penisin sertleşmesini sağlar.

Corpora Caverosa 'nın kapasitesi artan yaş ile birlikte gerileyebilir.

Diğer iki kanalın arasında bulunan üçüncü kanalın adı ise Corpus Spongiosum'dur. Bu kanal ise spermın boşaltılmasını sağlar.

Yakın zamanda Corpora Caverosa 'nın uyarıcı ve güçlendirici etkileri olan bitkilerle oldukça güçlü bir biçimde olumlu bir tepki verdiği ortaya çıktı.

Corpa kanalları doğru bitki karşını doğru miktarda aldığı sürece daha büyük bir kapasiteye ve daha etkili bir işlevle ulaşabilir.

Vp-Rx Tam olarak nedir ve nasıl etki eder?

Vp-Rx Çin, Avrupa ve Güney Amerika'dan toplanmış, ve bilimsel olarak test edilmiş, cinsel aktiviteyi uyarıcı, daha kalıcı bir ereksiyon sağlayan ve cinsel birleşmeden alınan zevki yükselten, yoğun afrodisyak içeren bitki özüleri içerir.

Vp-Rx genel kan basıncında bir değişiklikte yol açmadan penis hücrelerine ve kanallarına giden kan dolaşımına dorudan etki eder ve güçlendirir. Vp-Rx sinir sistemini rahatlatır ve cinsel birleşme öncesi oluşabilecek stres ve gerginliği yenmenize yardımcı olur.

Şifalı Bitkiler İşe Varyyor

Doğal tedavi yöntemlerinin ardında yüzyılların birikimi ve deneyimi var. Kimyasal ilaçlar gibi yan etkileri yoktur, ve onlar gibi kısa bir deneme süresinin sonucunda piyasaya sürülmemiştir.

Şifalı Bitkiler Etkilidir!
Şifalı Bitkiler Sağlıktır!

Tıp çevreleri artık aktif olarak doğal tedavi yöntemleri ve şifalı bitkileri kullanmaya başlamıştır. Bunlar en son bilimsel yöntemlerle birleştiğinde insan sağlığına inanılmaz fayda sağlıyorlar.

Doktorlar genelde şifalı bitkilere ve doğal ilaçlara karşı daima mesafeli durmuş ve yüzyıllara dayalı bu bilgilerin sağlığa olumlu katkılarına kuşkuyla bakmışlardır.

Neden?

Birincisi, doktorların eğitiminde daha önce kadar şifalı bitkilerle tedavi yöntemleri yoktu. Tıp fakültesinde bunun eğitimini alamamış doktorlar bugün artık vakitlerini ayırıp bunu öğrenmeye istekli değiller. Bunun yerine doğal tedavi yöntemlerini, bugünkü modern tıbbın temelini oluşturmasına rağmen, tümden reddetmeyi yeğliyorlar.

İkincisi, doktorların ve hastaların ilaç endüstrisine karşı olan yoğun ilgileri. Doktorlar neredeyse tüm hastalarına ilaç yazmakta, ve aslında çoğu hasta bu ilaçları ismi ile istemekte. Hastalar tedavi olmak istiyorlar, ve belli bir ilacın ismini internet, radyo veya televizyonda gördükleri için, o ilacı daha faydalı olacağını düşünerek doktordan özellikle o ilacın kendilerine yazılmasını istiyorlar. Doktorlar ise ilaç şirketlerinin yolladığı pazarlama elemanlarının kendilerine tattığı ilaçları vermeye eğilimlidir. Bu senaryoda şifalı bitkilerin ve doğal ilaçların maalesef yarı yok,

% 100 NATURAL

Ama bu durum değişiyor, ve 21. yüzyıl tıbbını temelinden değiştirene kadar da sürecek.

Bugün şifalı bitkiler ve doğal ilaçlar bilimin büyüteci altına alınmış durumda. Bunların etkileri değişik yöntemlerle ölçülmekte ve test edilmektedir.

Günümüz doktorları doğal tedavi yöntemlerini ciddiye almakta, şifalı bitkileri klinik ortamda incelemekte ve tedavi için daha sık kullanmaktadır. Diğer yandan şifalı bitkilerin cinsellik üzerine etkisi bugün artık tartışma götürmeyen bir gerçektir.

Vp-Rx Penis Büyütme Hapları Sonuçları

GMP (Üstün Üretim Şartları) sertifikasına sahip tesislerimizde üretilen Vp-Rx mükemmel karışımı ve dozağı ile maksimum sonuç alınması garanti eder

Vp-Rx kullanıcıları şu sonuçları elde ettiklerini rapor etmişlerdir ...

Daha büyük ve daha hacimli bir penis.

Cinsel aktivite üzerinde daha büyük bir kontrol.

Daha büyük ve daha şiddetli orgazmlar.

Erken boşalma sorununun ortadan kalkması.

Aşağıdaki tabloda Vp-Rx kullanan dört erkeğin 9 hafta içinde aldıkları sonucu görebilirsiniz :

Yorum:

Deneye katılan erkeklerin penislerinde bir zamanın yansıması penis çapları ve hacimlerinde de bir gelişme kaydedilmiştir.

Vp-Rx kullanarak ne gibi sonuçları elde edeceksiniz ? Aşağıda kullanım süresine göre elde edebileceğiniz sonuçları görüyorsunuz:

1.Hafta - 4.Hafta

Bu süre boyunca en çok dikkatinizi çeken değişim penisinizin büyüyen çapı olacaktır. Ayrıca daha uzun süren ereksiyonlar yaşayacaksınız.

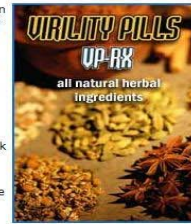
4.Hafta - 8.Hafta

Şimdi penisinizin belirgin bir biçimde uzadığını farkedebilirsiniz. Bazı kullanıcılar aynaya baktıklarında hayretler içinde kaldıklarını bildirmişlerdir.

9.Hafta ve ötesi

Artık ereksiyon halinde penisinizin daha uzun, daha sert ve daha hacimli olduğunu göreceksiniz. Hapları istediğiniz uzunluğa ve hacme ulaşmaya kadar kullanabilirsiniz.

Erkekler ayrıca sevgilerinin de Vp-Rx 'in yarattığı bu değişikliği farkettilerini, ve bundan çok hoşlandıklarını bildirmişlerdir.

EK 10: İngiltere’de Gıda Desteği İçeren Ürünlerle İlgili Mevzuatlar

İngiltere’de Gıda Desteği İçeren Besinler

1990 tarihli Gıda Güvenliği Yasasındaki gıda tanımı 172/2002 sayılı Avrupa Topluluğu (AT) Yönetmeliğinin 2. Maddesinde yer alan tanımdır: “Gıda, işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş, mantıken insanlar tarafından tüketilmesi beklenen ve o niyetle hazırlanmış herhangi bir madde veya ürün. Gıdalar, 65/65/EEC sayılı Konsey Direktifinde (artık 2001/83/EC sayılı Direktif) kastedilen tıbbi ürünleri içermeyecektir”¹²⁹.

“**Gıdalar**” beslenmenin bir parçası olan herhangi bir yiyeceği, içeceği veya yiyecek katkısını kapsamaktadır. Tıbbi ürün olmayan yenilen herhangi bir ürün gıda kategorisine girer. Buna, besin değeri olmayan maddeler de dahildir. Sıradan bir tüketicinin, örneğin tadı, kokusu veya besin değeri nedeniyle yenilebilen, içilebilen veya çiğnenebilen bir şey olarak gördüğü herhangi bir ürünün bir veya birkaç bileşiği genel olarak tıbbi ve tıbbi bir amaca yönelik olarak kabul edilmedikçe, MHRA tarafından tıbbi ürün olarak kabul edilmesi pek ihtimal dahilinde değildir. MHRA, böyle bir ürünün ilaç olmadığına karar verirse, o ürün gıda yasasına tabidir. **Bir ürün hem gıda hem de tıbbi ürün sınıflandırılmasına ilişkin şartlara tam olarak uyuyorsa, o zaman tıbbi ürün olarak değerlendirilecektir**¹²⁹.

Gıda yasasında, hastalıkları önleme ve tedavi etmeye ilişkin iddialarla ilgili yasaklama vardır. Bir ürünün ilaç olmadığına dair MHRA kararı, o ürünün gıda yasası çerçevesinde yasal olarak satılabileceğini tasdik etmek anlamına gelmez. Bir ürünü gıda olarak piyasaya sürmek isteyen kişiler ve imalatçılar, yerel onay kurumundan (Trading Standards of their Local Authority), ürünün, Gıda Katkıları Direktifi (2002/46/EC sayılı Direktif) de dahil olmak üzere ilgili tüm gıda mevzuatına uyduğuna ilişkin

bir onay alması gerekir. Söz konusu Direktif İngiltere’de 2003 tarihli Gıda Katkıları Yönetmeliği’yle uygulanmıştır. İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda’da ayrı olarak eşdeğer yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu yönetmelikler ve direktif 1 Ağustos 2005 tarihinden itibaren geçerli kabul edilmiştir ¹²⁹.

Gıda desteği, 2001/83/EC sayılı Direktif içinde şu şekilde tanımlanmıştır: “Doz olarak piyasaya sürülen, tek başına veya birleşim halinde konsantre şekilde gıda katkıları veya besleyici veya fizyolojik etkiye sahip başka maddeler ve normal diyete katkı sağlamak amacıyla sahip gıda maddeleri” ¹²⁹.

2002/46/EC sayılı Direktifin 5(1) (a) numaralı maddesinde söz edilen “üst güvenlik seviyesi”, gıda katkılarında maksimum düzeydeki vitaminler ve mineralleri yerleştirirken göz önüne alınabilir. Ancak, “üst güvenlik seviyesi” kavramı, bir ürünün gıda katkısı mı yoksa tıbbi bir ürün mü olduğu sorusuyla ilgili değildir. Yine de, “üst güvenlik seviyesinden” az veya fazla miktarlarda verilen bir ürün 2001/83/EC sayılı Direktifin 1(2) numaralı maddesindeki tanımına uyuyorsa, tıbbi ürün olarak sınıflandırılabilir (HLH Warenvertriebs, 2005 (C-211/03), Madde 8) ¹²⁹.

Atletlere ve spor yapan kişilere besin desteği (spor için katkı maddeleri) sağlamaya yönelik ürünlerin, normalde MHRA tarafından tıbbi ürün tanımına uymadığı kabul edilir. Ancak bazı ürünler, önemli ölçüde fizyolojik fonksiyonu değişime uğrattıkları ve/veya bunu yapabilecek bileşimler içerdikleri iddialarıyla piyasaya sürülürler. Bu ürünlerin tıbbi ürün tanımına uymaları muhtemeldir ve dolayısıyla MHRA’nın alanına girerler. Sporculara yönelik ürünlerle ilgili daha fazla bilgi Ek-2’de yer almaktadır ¹²⁹.

Kilo kaybetmek isteyenlere yönelik ürünler (zayıflatıcı ürünler/diyet ürünleri) şu şartlar altında tıbbi ürün tanımına uyabilir: a) Tıbbi iddiaları varsa, b) Farmakolojik, immünolojik ve metabolik davranışla fizyolojik fonksiyonları değiştirirlerse veya böyle bir etki yaratmak amacıyla pazarlanır ve bu amaçla kullanılırlarsa. Ancak, tıbbi tedavi iddialarına sahip, yenilebilen ve vücutta yağ emilimini önleyen veya şişkinlik yaparak etki sağlayan bazı ürünler **Tıbbi ürün** olarak sınıflandırılabilir¹²⁹.

Bitkisel Tıbbi Ürünler ve Bitkisel Tedaviler

Atalardan gelen sözlü ve yazılı bilgilere dayalı olarak bitkilerin değişik hastalıkları gidermek amacı ile kullanılmasına Geleneksel Tıp, bu tıbbın ilacına da Geleneksel Bitkisel İlaçlar adı verilir.

Geleneksel Bitkisel İlaçlar Direktifi (2004/24/EC sayılı Direktif), 30 Nisan 2004 tarihinde yayımlanmıştır ve bitkisel ilaçların büyük bir kısmı 30 Ekim 2005 tarihinde yürürlüğe giren İlaç Yönetmeliği'ne tabidirler. 30 Nisan 2004 tarihinde ve öncesinde yasal olarak İngiltere'de piyasada satılan geleneksel bitkisel ilaçların, 30 Nisan 2011 tarihine kadar eksiklerini tamamlamaları gerekmektedir. Bu konuyla ilgili detay bilgiye, Kurumun internet adresinden ulaşılabilir: www.mhra.gov.uk¹²⁹.

Bitkisel ilaçlar tıbbi ürünlerdir ve İlaç Yasasının 132. bölümünde tanımlanmışlardır. İlaç Yasasının 12. bölümünde belirtilen muafiyetlerden herhangi biri gibi bir muafiyet uygulanmadığı takdirde bu ürünlere ruhsat alınması gerekir. Bölüm 12(2)'nin ele aldığı ruhsattan muaf olma durumu, artık yalnızca, 30 Nisan 2004 tarihinde yasal olarak piyasada satılan ürünler için geçerlidir. Bitkisel tıbbi ürünlerle ilgili daha fazla bilgi Ek-5'te yer almaktadır¹²⁹.

İngiltere’de Bitkisel Bileşik İçeren Tıbbi Ürünler

MHRA, İngiltere’de ilaç mevzuatının düzenlenmesi ve uygulanmasından sorumludur. Bir tıbbi üründe bitkisel bileşikler bulunuyorsa yine de tıbbi ürün tanımına uyabilir ancak bazı durumlarda ürün ilaç mevzuatının gerektirdiği ruhsattan muaf olabilir ¹²⁹.

MHRA açısından ilk sorulacak soru ürünün tıbbi ürün olup olmadığıdır. Eğer ürün tıbbi ürün değilse, o zaman MHRA ürünle ilgili düzenlemeye karışmaz. Bazı bitkilerin iyi bilinen farmakolojik etkileri vardır ve genellikle yalnızca belli bir tıbbi amaca yönelik ürünlerde bulunurlar. Bu tür ürünler için pazarlama ruhsatı almak gerekir veya bu ürünler geleneksel bitkisel ilaç olarak tescil edilmelidir ¹²⁹.

AB Mevzuatına göre;

2002/83/EC sayılı Direktif’in 1.2. Maddesinde **Tıbbi ürün** tanımı şöyledir:

“İnsanlarda hastalıkları tedavi etmeye veya önlemeye yönelik özelliklere sahip olarak sunulan herhangi bir madde veya maddeler bileşimi;

Farmakolojik, immünolojik veya metabolik bir hareket uygulayarak fizyolojik fonksiyonların değiştirilmesi veya korunması amacıyla veya tıbbi bir teşhis koymaya yönelik olarak insanlarda kullanılacak veya onlara verilebilecek herhangi bir madde veya maddeler karışımı” ¹²⁹.

Bir ürün yukarıda verilen iki kriterden birine uyuyorsa, tıbbi ürün olarak sınıflandırılabilir. Daha açık bir ifadeyle, MHRA, bir ilacı sınıflandırırken ürünün nasıl tanıtıldığına ve fonksiyonuna, yani, insan fizyolojisi üzerindeki etkilerine bakar ¹²⁹.

Birçok bitki ilaçlarda kullanılır ve bazıları “fizyolojik fonksiyonları değiştirebilir veya koruyabilir” veya bu gibi özelliklere sahip olarak tanıtılır. Aktif bitkisel bileşiklere veya aktif olarak tanıtılan bitkisel bileşiklere sahip tıbbi ürünler İlaç Yasasının 12(1). Bölümü çerçevesinde satılmıyorsa veya aynı yasanın 12(2) bölümündeki muafiyetten yararlanmıyorsa İngiltere’de yalnızca pazarlama ruhsatıyla veya tescil sertifikasıyla satılabilir ¹²⁹.

İngiltere’de Ruhsattan Muaf Bitkisel Ürünlerin Satışının Kontrolü

Yasanın 52., 53. ve 56. Bölümlerindeki bitkisel ilaçları kapsayan tıbbi ürünlerin satışına ilişkin ilave kontroller yer almaktadır. 52. ve 53. Bölümlerde bitkisel ürünlerin perakende satışına ilişkin şartlar, 56. Bölümde 12. Bölümde yer alan muafiyetlere dahil olan bitkisel ilaçlar için bu şartlardan muaf olma durumunu ele almaktadır. 56. Bölüm 1977 tarihli İlaç Belgesiyle (Bitkisel İlaçların Perakende Satışı, S.I. 1977/2130) sınırlandırılmıştır. Belge karmaşıktır ancak temelde Belge Programı (Schedule to the Order)’nın 1. Bölümünde listesi verilen maddeleri içeren ürünler 56. Bölümdeki muafiyetlerin dışında kalır ve eczane dışında satılamaz. Belgenin 2. Bölümünde listesi verilen maddeleri içeren ürünler için de özel bir durum söz konusudur ¹²⁹.

İngiltere Geleneksel Bitkisel İlaç Direktifi

Bir ürün, tıbbi olduğuna dair iddialar varsa tıbbi olarak sınıflandırılabilir ¹²⁹.

Sonuç olarak, bir ürün, bitkisel tıbbi ürün (herbal medicinal product) ise pazarlama ruhsatı veya tescil sertifikası olmalı, eğer ürün Yasaya göre aynı zamanda bitkisel bir ilaç değilse ve 12(1). Bölümüne göre satılmıyorsa veya 30 Nisan 2004 tarihinde yasal olarak piyasada yer almıyorsa, ürün, yasanın 12. Bölümünde belirtilen şartların yerine

getirilmesi kaydıyla 30 Nisan 2011 tarihine kadar ruhsatsız olarak imal edilebilir ve satılabilir ¹²⁹.

İngiltere bitkisel ilacı şöyle tanımlamaktadır:

“Bir bitkinin kurutma, sıkma veya benzeri işlemlere tabi tutulması ile üretilen bir maddeden veya iki bileşiği bu şekilde üretilen iki veya fazla maddeli bir karışımından veya bu şekilde üretilen bir veya daha fazla maddeyle su veya etkinlik göstermeyen başka bir maddeden üretilen bir karışımdan oluşan bir tıbbi ürün” ¹²⁹.

Direktifin 11 ve 12 no’lu maddeleri, bitkisel ilaçların yüz yüze görüşme sonrasında satılmasıyla ilgili hususları içeriyor.

Tıbbi kullanımları oldukları ve aynı zamanda gıda veya kozmetik malzemesi olarak kullanıldıkları bilinen birçok bitki vardır. MHRA, bilgileri çeşitli kaynaklardan ancak çoğunlukla saygın ders kitaplarından ve yayımlanmış verilerden elde eder. MHRA, zaman zaman tıbbi kullanımından başka kullanımları da olan bir bitkinin statüsünü ele almak zorundadır ve böyle durumlarda baskın fonksiyonun ne olduğunu belirlemek için bir değerlendirme yapacak ve bitkinin belli bir üründe yer almasının nedenine özellikle dikkat edecektir ¹²⁹.

Bir bitkiyle ilgili bilgiler onun yalnızca asıl yetiştiği ülkenin insanları tarafından gıda olarak kullanıldığını ortaya koyuyorsa baskın fonksiyon olarak düşünülmesi pek mümkün değildir ¹²⁹.

MHRA, belli bir bitkinin kullanım şekillerini ve özelliklerini ele aldığı anda bitkinin bilinen/anlatılan kullanımları, bunların bitkinin tamamı ile mi yoksa bir bölümü ile mi ilgili olduğu ve bu bilginin söz konusu ürünle nasıl bağlantısı olduğunu düşünür. MHRA, ürünün statüsüyle ilgili karara varırken her bileşiğin miktarını da değerlendirir ¹²⁹.

MHRA'nın ürünleri nasıl değerlendirdiği konusu rehberde ele alınmaktadır ¹²⁹.

Bitkisel Tıbbi Ürün Şirketlerinin, ürünlerin sınıfına ilişkin karar vermelerini kolaylaştırmak için MHRA, bitkisel ürün içeriklerinin bir listesini oluşturmuştur. Listede bazı bitkilerin botanik isimleriyle bilinen isimleri ve daha başka isimleri de yer almaktadır. Liste için MHRA'nın internet sayfasına bakılabilir ¹²⁹.

Listede şu bilgiler yer almaktadır ¹²⁹:

Ürünün;

- Botanik ismi,
- Bilinen ismi,
- Kaydedilmiş herhangi bir tıbbi kullanımı,
- Gıda olarak kaydedilmiş herhangi bir kullanımı,
- Aromaterapide kaydedilmiş kullanımı,
- Kozmetik ürünlerde kaydedilmiş kullanımı,
- Genel yorumlar,
- Bitkinin tıbbi olarak kullanılan bölümü/bölgeleri,

Liste tam değildir ve her zaman aşağıdaki hususları dikkate almak gerekir:

- Liste yalnızca bilgi vermek amacıyla oluşturulmuştur. İlaç mevzuatına göre ürünlerin statüsü rehberde detaylı şekilde belirtilen faktörler dikkate alınarak tek tek belirlenir.
- Tıbbi kullanımı bulunmadığına karar verilen bir bileşik içeren herhangi bir ürün, tanıtımı nedeniyle tıbbi olarak sınıflandırılabilir.
- Listenin yasal herhangi bir bağlayıcılığı yoktur.
- Bir ürün tıbbi ürün değilse uygun kurumdan görüş alınmalıdır.
- Bir bitkisel bileşiğin gıda olarak kullanımı kaydedilmiş veya bildirilmiş olabilir ancak bitkinin veya ürünün insan kullanımı için

sakıncalı olmadığını tespit etmek gerekir: Gıda Güvenlik Yasası (1990)

- Gıda Güvenlik Yasasına göre 15 Mayıs 1997 tarihinden önce AB’de belli bir tüketim geçmişi bulunmayan bitkisel bileşikler “Yeni Gıda Düzenlemesine” tabi olabilir¹²⁹.

Tekrardan kılavuza dönecek olursak Madde 17 ile devam etmektedir.

Tıbbi ürün nedir?

2001/83/EC sayılı Direktifin 1. Maddesi “**Tıbbi ürünü**” şu şekilde tanımlamaktadır:

- (a) “İnsanlarda hastalıkları tedavi etmeye veya önlemeye yönelik özelliklere sahip olarak sunulan herhangi bir madde veya maddeler karışımı” (Birinci bölüm)
- (b) “Farmakolojik, immünolojik veya metabolik bir hareket uygulayarak fizyolojik fonksiyonların değiştirilmesi veya korunması amacıyla veya tıbbi bir teşhis koymaya yönelik olarak insanlarda kullanılacak veya onlara verilebilecek herhangi bir madde ya da maddeler bileşimi” (İkinci bölüm)

(a) ve (b) paragrafları tanımın bir parçası değildir. Burada bunlara yer verilmesinin nedeni yalnızca daha sonra kolayca bir referans/gönderme sağlamaları içindir¹²⁹.

Tıbbi ürünler, tanımın her iki bölümüne de uyabilir ama Avrupa Adalet Divanı (ECJ) bir ürünün tıbbi ürün olarak sınıflandırılabilmesi için iki bölümden birine uymasının yeterli olduğunu onaylamıştır (Upjohn 1989 C-112/89): “65/65 sayılı Direktif (artık 2001/83

sayılı Direktif) “Tıbbi ürün” teriminin iki tanımını sunmaktadır: Bir tanesi sunumla ilgilidir, diğeri fonksiyonla. Bir ürün bu tanımlardan birine uyarsa Tıbbi üründür”¹²⁹.

MHRA'nın Politikası ve Uygulaması

Tıbbi ürünlerle ilgili AT yasaları tam olarak uyumlu hale getirilmemiştir. Bu nedenle, İngiltere’de ilaç olarak sınıflandırılan bir ürün, bir başka üye ülkede, gıda maddesi olarak sınıflandırılabilir. Ancak, her üye ülke, ürünlerin statüleriyle ilgili karara vardığında ECJ’nin kararlarına uymak zorundadır¹²⁹.

MHRA, İngiltere Lisans Kurumu olarak bir ürünün tıbbi ürün veya gıda olup olmadığına karar verebilir. Kurumun bu yetkisi yargıya açıktır¹²⁹.

MHRA, çoğu zaman, ürünün tıbbi ürün olup olmadığını belirlemek için ilk baştaki başvuru veya şikayetin yeterli bilgi içermediğini tespit etmektedir. MHRA, bu gibi durumlarda konuya etki edecek bilgiyi göz önünde bulunduracaktır. Bunun anlamı şudur: MHRA, ürünün kim tarafından piyasaya sürüldüğüne bağlı olarak imalatçıdan, ürünü ithal edenden veya ürünün dağıtımını yapandan ürünün yapısı, tanıtımı ve amacına ilişkin detaylı bilgi isteyecektir. İnternet de dahil olmak üzere ürünü tanıtmak için kullanılan malzeme de dikkate alınacaktır. MHRA, bir ürünün statüsüne ilişkin karar verirken ürünle ilgili herhangi bir iddianın doğruluğunu veya geçerli olup olmadığını araştırmaz¹²⁹.

MHRA, her vakayı ayrı ayrı ele alır ve aşağıdaki hususlar ışığında bir ürünün tıbbi ürün olup olmadığına karar verir:

- 17. Madde de ifade edilen tanımlar,
- ECJ’nin ve ülke mahkemelerinin benzer kararları,

- Elde edilen bütün kanıtların değerlendirilmesi¹³⁰

Tanımın (a) alt paragrafı, ürünün tanıtımıyla ilgilidir. MHRA, bir ürünün “Hastalıkları tedavi etmeye veya önlemeye yönelik özelliklere sahip olarak sunulduğunu” belirlerken, ürün için yapılan iddiaları (açık veya kapalı biçimde) ve tanıtımıyla ilgili özellikleri bir bütün olarak ele alır. ECJ, bir ürünün tanıtımı sonucunda tüketicilerin oluşabileceği kanısına varmış, bu konuya oldukça önem vermiştir: “Orta düzeyde bilgilendirilmiş herhangi bir tüketici, söz konusu ürünün AT tanımının ilk bölümünde anlatıldığı gibi bir etkisinin bulunduğu kanısına vardığında, bu ürünün bir hastalığı önlemek veya tedavi etmek amacıyla sunulduğu sonucuna ulaşabilir. Tüketicide oluşan bu kanı, kesin olması kaydıyla, ürünün tanıtımına ilişkin dolaylı bilgiler sonucunda bile ortaya çıkmış olabilir¹²⁹”.

Bir hastalığı tedavi ettiği veya önlediği iddia edilen bir ürün, tıbbi ürünle ilgili tanımın ilk bölümüyle ilgilidir. Belli bir hastalığı veya beden veya beyinle ilgili ters bir duruma ilişkin semptomları geçirdiğine veya iyileştirdiğine yönelik iddialar tıbbi iddialar olarak kabul edilecektir. Bu bağlamda stres, anksiyete ve gerginlik tansiyonu beyinle ilgili ters durumlar olabilir ve bunların yok edildiğine ilişkin iddialar hastalığı tedavi etmeye veya önlemeye yönelik iddialar olarak kabul edilecektir. Yine bu konuyla ilgili olarak, özellikle de gıda ve tıbbi ürün arasındaki sınır çizgisinde yer alan ürünler bakımından, “korumak” veya “iyileştirme” türünde iddialar, tüketiciler tarafından “önlemek” olarak algılanabilir. Örneğin bir ürün, belli bir hastalığa veya ters bir duruma karşı “koruyor” diye tanıtılabilir ve bu öyle bir şekilde yapılır ki; tüketiciler ürünün hastalığı veya söz konusu durumu “önleyebildiğine” inanabilirler¹²⁹.

MHRA, sağlığı veya sağlıklı yaşam biçimini “korumaya” veya “korumaya yardımcı olmaya” veya “destek olmaya” ilişkin iddiaları kendi içinde tıbbi kabul etmez. MHRA, sağlıklı vücut fonksiyonları veya organlarına ilişkin yapılan iddiaları da ürünün hastalığı önleyeceğine veya

tedavi edeceğine ilişkin iddialar olarak kabul etmez. MHRA genel olarak, “sağlığı korumaya” ilişkin iddiaları, ancak belli bir vücut fonksiyonunu veya organı normal sağlıklı konumuna getirmeye veya buna yardımcı olmaya ilişkin bir durum söz konusuysa tıbbi olarak kabul eder¹²⁹.

Bir ürünün, tanımın birinci kriterine göre ilaç olup olmadığına karar vermede etken olan hususlar şöyledir;

- İlgili yayınlarda veya telefon aracılığıyla verilen sağlık bilgi hizmeti de dahil olmak üzere ürün için açık veya dolaylı olarak yapılan tüm iddialar. “Açık” iddialarda ürün adı yer alabilir. MHRA, her ürünü ayrı olarak ele alır ve bazı iddiaların ürünü hastalığı önleyen veya tedavi edici olarak tanıttığına karar verebilir. Bu iddialarla ilgili yalnızca liste oluşturulabilir (Tablo 3). MHRA, daha önce konuyla ilgili olarak, burada yer alanlar gibi sözcükler içeren iddiaların - örneğin bir hastalık veya belli bir ters durumla ilgili olarak kullanıldıklarında- ürünleri hastalık tedavi eden veya önleyen ürünler, yani ilaç olarak izin almalarının gerektiğine karar vermiştir.
- İddiaların yapıldığı şartlar ve ürünün tam olarak tanıtımı,
- Halkın veya ürünün geliştirildiği kişilerin ilacı nasıl gördükleri,
- Grafikler de dahil olmak üzere ürünün paketi, paketin içinde yer alanlar ve ürünün etiketlenmesi,
- Başarı belgeleri ve ürünü piyasaya süren kişinin yayınladığı literatürde dahil olmak üzere ürünün tanıtılmasına ilişkin literatürler,
- Televizyon kanalları, diğer medya kuruluşları ve internette yer alanlar da dahil olmak üzere ürünle ilgili reklamlar,
- Ürünün şekli (tablet, kapsül vs.) ve nasıl kullanılacağı,
- Pazarlamaya yönelik hedef. Örneğin, belli hastalıklara veya ters durumlara özellikle eğilimi olan kişiler¹²⁹.

MHRA, yalnızca tanımın birinci bölümüne (tanıtım) uyduğu için bir ürünün ilaç olduğuna karar verebilir. Bu, ECJ'nın, tüketicileri iddia edilen tıbbi sonuçları yaratmayan ürünlerden korumaya verdiği önemi göstermektedir: "Bu şekilde direktif, tüketicileri hem bunun gibi zararlı veya toksik tıbbi ürünlerden hem de gerçek ilaçlar yerine kullanılan birçok üründen korumayı amaçlamaktadır"¹²⁹.

Tanımın (b) paragrafı, ürünün fonksiyonu ve planlanan kullanımıyla, yani ürünün tıbbi bir amaç için "kullanılıp kullanılmayacağı" ile ilgilidir.

"Ulusal yetkililer, bir ürünün, 2001/83 sayılı direktife göre "fonksiyonu bakımından" tıbbi ürün olup olmadığına karar vermek için ürünün bütün özelliklerini, bilhassa bileşimini, farmakolojik özelliklerini, nasıl kullanıldığını, dağıtım alanını, tüketicilerin ürüne yatkınlığını ve ürünün kullanımın yaratabileceği riskleri dikkate alarak her ürünü ayrı ayrı değerlendirmelidirler.

Üye ülkelerin, bir ürünün fizyolojik fonksiyonları iyileştirmek veya değiştirmek amacıyla, 2001/83/EC sayılı Direktifin 1(2). Maddesinin ikinci paragrafında belirtilen hedeflere yönelik olarak kullanılıp kullanılmayacağına karar vermek için temel alacakları kriter, ürünün farmakolojik özellikleridir"¹²⁹.

Bir ürünün içeriği besleyici olabilir, içeriğinde İngiltere'de ilaç olarak kullanılan etkili bir madde varsa MHRA, tanımın bu kriterine uyduğu için ürünün tıbbi bir ürün olduğuna karar verebilir. Etkili tıbbi maddenin önerilen doz seviyesinin vücudun mevcut fonksiyonuna önemli bir etki sağlayacak kadar olup olmadığı konusunda şüphe veya tartışma olduğu durumda da MHRA kendi danışmanlarının görüşünü alacaktır¹²⁹.

Birçok bitkinin ilaç olarak kullanımı halk arasında yerleşmiştir veya öyle kabul edilmektedir. Örneğin, bronkodilatör (*Ephedra* sp.), solunum uyarıcı (*Lobelia* sp.), sedatif (*Valeriana* sp.), soğuk algınlığı ve nezleye karşı koruyucu (*Echinaceae* sp.), antidepresan (*Hypericum perforatum*), iştah kapatıcı (*Hoodia gordonii*), diüretik (*Peumus boldus*), veya cinsel uyarıcı (*Pausinystalia yohimbe*). MHRA, içeriğinde bunlar gibi maddeleri vücudun mevcut fonksiyonuna önemli ölçüde etki edecek miktarda bulunduran ürünleri, “insanlarda fizyolojik fonksiyonların değiştirilmesi amacıyla kullanılabilirler” prensibiyle tıbbi bitkisel ürün olarak kabul edecektir¹²⁹.

Bir ürün, tıbbi bitkisel ürün olarak tanıtılmamasına veya öyle olduğu iddia edilmemesine rağmen: Farmakolojik, immünolojik veya metabolik bir hareket uygulayarak fizyolojik fonksiyonların değiştirilmesi veya korunması amacıyla veya tıbbi bir teşhis koymaya yönelik olarak insanlarda kullanılabilir olduğunu gösteren iddialar veya özellikler taşıyan maddeler içeriyorsa MHRA, söz konusu bu ürünün tıbbi bitkisel ürün olduğuna karar verebilir¹²⁹.

Bir ürün, bazı durumlarda, fizyolojik fonksiyonlara etkisi olduğu belirlenmemiş olsa bile, tanımın ikinci bölümüne göre ilaç olarak sınıflandırılabilir. ECJ, Upjohn davasında (1989) şöyle bir karar vermiştir¹²⁰. Hükümde “amacıyla” tabirinin kullanılması şu anlama gelmektedir: Bir tıbbi ürünün tanımı, yalnızca fizyolojik fonksiyonlara gerçek etkisi olan ürünleri değil, aynı zamanda açıklanan etkiye sahip olmayan ürünleri de kapsayabilir. Böylece yetkililere, tüketicileri korumak amacıyla bu gibi ürünlerin pazarlanmasını önleme fırsatı verir¹²⁹.

Bir ürünün ilaç olup olmadığına karar vermede etkili olan faktörler şunlardır;

- Ürünün içindeki madde veya maddelerin farmakolojik, immünolojik veya metabolik özellikleri ve bunların fizyolojik fonksiyonlara olan etki veya etkileri,
- Ürünün içeriği,
- Ürünün kullanım şekli,
- Geçerlilik belgeleri ve ürünü piyasaya süren kişi adına üçüncü bir şahıs tarafından yayınlanan literatür de dahil olmak üzere ürünün tanıtılmasına ilişkin tüm literatürler,
- Ürünün tüketicilere aşinalığı ve İngiltere'deki dağıtım alanı,
- Ürünün şekli (tablet, kapsül vs...) ve nasıl kullanılacağı,
- İngiltere'de piyasada yer alan ve ürüne benzer nitelikte olan ruhsatlı, kayıtlı veya muaf ilaçların niteliği,
- Açık veya dolaylı bütün sağlık iddiaları. Bu iddialar, “[Belli bir] hastalığı tedavi etmeye veya iyileştirmeye yönelik” olmayabilir ama yine de sıradan bir tüketiciye ürünün “farmakolojik, immünolojik veya metabolik bir etki uygulayarak fizyolojik fonksiyonların değiştirilmesi veya korunması amacıyla” kullanılabileceğini ima edebilir,
- Ürünün kullanımının getireceği riskler¹²⁹.

MHRA, pazarlama ruhsatı olmayan, homeopatik ürün olarak tescil sertifikası bulunmayan veya geleneksel bitkisel ilaç olarak tescil edilmemiş ve bunlardan muaf olmayan bir ürünün bitkisel tıbbi ürün olduğu görüşünü taşıdığı durumlarda: Sebepleriyle birlikte geçici kararına ilişkin bir bildirimde bulunacaktır. Bildirimde, şirket geçici kararı kabul etmiyorsa, bununla ilgili olarak Bağımsız İnceleme Komisyonuna resmi olarak başvuruda bulunabileceği ifade edilir. Şirketin, geçici kararın verilmesinden sonraki 4 hafta içinde yazılı veya sözlü başvuru yapması istenir. Yazılı başvuru durumunda, şirketin yasal kararın verildiği tarihten itibaren en geç 6 hafta içinde başvuruyu komisyona ulaştırması gerekir. Komisyona sözlü başvuru yapılması durumunda ise, MHRA, şirkete de sorarak bir görüşme

tarihi belirler. Bu tarih genellikle, geçici kararın verildiği tarihin en çok on bir hafta sonrasdır. Her iki durumda da, şirketin hazırlık yapabilmesi amacıyla biraz ilave süre verilebilir¹²⁹.

Geçerli süre içinde, sözlü veya yazılı başvuru yapılacağına dair bir bildirimde bulunulmazsa veya şirket başvuru yapacağını bildirir fakat bunu gerçekleştirmez ise, MHRA (Lisans veren yetkili kurum olarak hareket ederek), ürünü yeniden ele alacak, nihai bir karara varacak ve sebepleriyle birlikte bu kararını şirkete bildirecektir. Ürün, tıbbi ürün olarak sınıflandırılırsa, şirkete bu tür ürünlerin pazarlanmasına ilişkin yasal hükümler ve bu hükümlere uymak için ne yapılması gerektiğini bildirilecektir. Şirketin, nihai karara uyduğuna ilişkin olarak iki hafta içinde MHRA'ya bildirimde bulunması istenecektir. MHRA'nın aynı zamanda, Yönetmeliğe göre bir uyarı yapma yetkisi de vardır. Ürün için pazarlama ruhsatı verilmemişse, geleneksel bitkisel ilaç olarak tescil edilmemişse veya homeopatik tıbbi ürün olarak tescil sertifikası almamışsa veya bunlar yapıncaya kadar MHRA, bu uyarıyla resmi olarak, şirketin ürünün pazarlamasını durdurmasını veya piyasaya sürmemesini isteyebilir. Bunun ihlal edilmesi Yönetmeliğe göre suçtur¹²⁹.

Bağımsız İnceleme Komisyonu, ürünün 2001/83/EC sayılı Direktifin 1. Maddesi çerçevesinde tıbbi bitkisel bir ürün olup olmadığına ilişkin olarak Lisans Kurumu'na görüş bildirmekle yükümlüdür. Şirketin sözlü veya yazılı başvurularını ve Lisans Kurumu'nun başvurularını ele alır. Uygun yasal hükümleri ve eski görüşleri dikkate alacak ve elindeki kanıtları göz önünde bulunduracaktır. MHRA ve söz konusu şirketten daha fazla kanıt talep edebilir ve uzman tanıkları dinleyebilir. Ürünün tıbbi ürün olup olmadığına dair Lisans Kurumu'na görüşünü bildirecek ve sebeplerini de iletacaktır¹²⁹.

Bütün nihai kararların detaylarına ilişkin bilgilerin yayınlanması normal bir uygulamadır. İlgili şirket, MHRA'nın yayımlanmasını önerdiği hususlar üstünde yorum yapma hakkına sahiptir. Nihai kararlara ilişkin ayrıntılara MHRA'nın internet sitesinde (www.mhra.gov.uk) "Final Determinations" başlığı altında ulaşılabilir¹²⁹.

Bir ürün ve onun kullanımıyla ilgili olarak internette yer alan bilgilerin tümü, 1994 tarihli İlaç Yasası (SI 1994/1932)'na göre "reklam" tanımı içinde yer almaktadır. Ruhsatsız ürünlerin, tıbbi ürün tanımı çerçevesinde internette yer almaması için şirketlerin neler yapması gerektiğine ilişkin bilgiler www.mhra.gov.uk sitesinde "Borderline products" sayfasında bulunabilir¹²⁹.

Pazarlama ruhsatlarına ilişkin bilgilere internet üzerinden ulaşmak için: "Notice to Applicants" (Başvuru Sahiplerine Bildirim) AB'de Tıbbi Ürünleri Düzenleyen Kurallar için:
<http://ec.europa.eu/enterprise/pharmaceuticals/eudralex/homev2.htm>
adresine ulaşılabilir¹²⁹.

Geleneksel Bitkisel Tıbbi Ürünlerin tescil işlemleri için www.mhra.gov.uk internet sayfasında "Traditional Herbal Medicines Registration Scheme" başlığı altındaki bilgilerden yararlanılabilir¹²⁹.

MHRA, Bir Ürünün Tıbbi Olup Olmadığı Konusunda Şüphe Duyduğunda Ne Yapmaktadır?

Her ürün tek tek değerlendirilerek sınıflandırma yapılır. Rehberdeki ve internet sitesindeki tüm literatürü tarayıp yine de şüpheleriniz varsa, "Advice Request" formunu doldurun. Form için internet adresi: www.mhra.gov.uk (Borderline/How the MHRA determines whether a product is medicinal)¹²⁹.

MHRA, ilgili firmalara kılavuz olması amacıyla gıda desteklerinin üzerinde yazacak ifadelerle ilgili bilgileri bir araya toplamıştır. Bir ürünün tıbbi bitkisel ürün veya gıda olduğuna karar verebilmek için bu kılavuzdan faydalanılabilir¹²⁹.

Sözcükler ve ifadeler Ek 1 no'lu Liste

Aşağıda belirtilen sözcükler ve ifadeler MHRA'nın bir ürünle ilgili olarak kullanıldıklarında ürünün tıbbi ürün olduğuna ilişkin kararını kolaylaştırmıştır. Ancak bu sözcük ve ifadelerin kullanılması MHRA'nın söz konusu ürünün ilaç olduğu yönünde karar almasını gerektirmez. Bu kelimelerin ve ifadelerin gerçek anlamlarını buldukları konumda değerlendirmek gerekir¹²⁹. Bu tam bir liste değildir (Tablo 13). Bir ürünle ilgili bütün sözcükler ve ifadeler karar verme aşamasında MHRA tarafından değerlendirilecektir.

Tablo 13: MHRA'nın Ürünleri Tıbbi Bitkisel Ürün veya Gıda Desteği Olarak Ayrılabilmesi İçin Kullanılmasını Önerdiği İfadeler¹²⁹

KELİMELER ve İFADELER	ÜRÜNLE İLGİLİ NELERİ İMA EDEBİLİR
"Alleviates" Yatıştırır, hafifletir, dindirir, azaltır, bastırır, teskin eder	Sorunu iyileştirerek, azaltarak veya düzelterek hastalığı tedavi ettiği anlamına gelebilir.
"At the first sign of a spot..." Şikayet ilk ortaya çıktığında,	"Şikayeti" veya sorunu geçirdiği ve tedavi ettiği iddiasını taşıyabilir.
"Avoids" Önler	Belli bir hastalığı veya hastalıkları önlediği iddiasını taşıyabilir.
"Boosts the immune system" Bağışıklık sistemini güçlendirir	Söz konusu iddia, ürünün fizyolojik fonksiyonları değiştirmek ve metabolizma üzerinde önemli bir etki yapmak amacıyla kullanılabilir anlamına gelebilir.
"Burns fat" Yağları yakar	Ürünün metabolizma üzerinde önemli bir etki yaratmak ve fizyolojik fonksiyonları değiştirmek amacıyla kullanılabileceği iddiasıdır.
"Calm/calms/calming" Sakinleştirir, sakinleştirici	Sedatif olma iddiası olabilir.
"Can benefit those who suffer from..." ...dan şikayetçi olanlara faydalı olabilir	Özel hasta gruplarında veya özel hastalık veya özel bir sorun riski taşıyanlarda hastalığı tedavi ettiği veya önlediği iddiasıdır.
"Can lower cholesterol" Kolesterolü düşürebilir	Yüksek kolesterol seviyesi bir sorun olabilir ve bunu düşürmeye yönelik bir iddia, ürünün bu sorunu giderebileceği ve metabolizma üzerinde önemli bir etki yaratmak amacıyla kullanılabileceği anlamına gelir.
"Clears" Giderir, ortadan kaldırır	Hastalığı veya sorunu etkin biçimde tedavi ettiği veya ortadan kaldırdığı anlamı taşıyabilir.
"Clinical Trials Evidence" Klinik deneylere dayanır	Hastalık veya sorunla ilgili olarak (tıbbi) etkinliği olduğu anlamına gelebilir.

Tablo 13'ün devamı.

“Clinically proven” Klinik deneylerle kanıtlanmıştır	Ürünün hastalık veya sorunla ilgili etkinlik testinden geçtiği anlamına gelebilir
“Combats” Savaşır, mücadeleye eder	Hastalığı veya sorunu doğrudan tedavi etmek veya önlemek için çalıştığı iddiasıdır
“Controls” Kontrol altına alır	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği ve ileride gelişecek sorunları önlediği iddiasıdır.
“Counteracts” Etkisiz hale getirir, karşı koyar	Hastalığı veya hastalığın semptomlarını tedavi ettiği iddiasıdır
“Cure/cures” Tedavi eder	Hastalığı tedavi (etkin şekilde) ettiği iddiasıdır
“Eliminates” Ortadan kaldırır, yok eder	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği iddiasıdır
“Fights” Uğraşır, savaşır, mücadeleye eder, savunur	Hastalığı veya sorunu doğrudan tedavi etmek veya önlemek için çalıştığı iddiasıdır
“Heals” İyileştirir	Hastalığı veya sorunu iyileştirdiği ve sağlığa kavuşturduğu iddiasıdır.
“Helps body adjust after crossing time zones” Kıtalararası seyahat sonrası beden biyolojik saatini ayarlar	Ürün kullanıldığında biyoritmi ve uyku düzenini değiştirerek metabolizma üstünde önemli bir etki (sedatif) yarattığı iddiasıdır (Özellikle “jet lag” diye bilinen durumla ilgili olarak)
“Help maintain a normal mood balance” Normal ruh halini korumaya yardımcı olur, ruh dengesini sağlar	Ürünün ruh halini değiştirmek amacıyla kullanılabileceği, yani sedatif veya antidepresan olduğu iddiasıdır.
“Help maintain normal water balance” Vücudun su dengesini sağlamaya yardımcıdır.	Ürünün vücutta sıvı retansiyonunu azaltmak veya önlemek amacıyla, yani bir diüretik ilaçmış gibi kullanılabileceği anlamına gelebilir.
“Help / help with”yardımcıdır/ yardımcı olur	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği, rahatlık sağladığı veya semptomları yok ettiği anlamına gelebilir.
“Increases metabolic rate” Metabolizmayı hızlandırır	Metabolizma üzerine belirgin bir etki yaptığı anlamı taşır.
“Is said to help with...” ... yardımcı olabilir	Hastalık veya sorunla ilgili etkili olabileceği iddiası taşır.
“Medical research...” Tıbbi araştırma...	İlaç gibi etkili olduğu anlamına gelebilir.
“Prevents/preventing” Önler/Önleyen	Hastalığın veya sorunun ilerlemesini durduğu ve hastalığı veya sorunu önlediği anlamına gelebilir.
“Protects against...” ...karşı korur	Belli bir hastalığı veya sorunu önlediği iddiasıdır.
“Remedies...” İlaç, deva, çare	Ürünün hastalığı veya sorunu tedavi etmek amacıyla kullanılabileceği iddiasıdır.
“Removes” Yok eder	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği (iyileştirdiği veya yok ettiği) anlamına gelebilir.
“Repairs” İyileştirir, onarır	Zarar görmüş dokuları veya fonksiyonları bozulmuş organları tedavi (iyileştirir, onarır) etme iddiasıdır.
“Restores” Onarır, eski haline getirir	Fizyolojik fonksiyonları eski haline getirir anlamı taşır.
“Stimulates the nervous system” Sinir sistemini uyarır	Ürünün fizyolojik fonksiyonları değiştirmek ve belirgin metabolik etki yaratmak amacıyla kullanılabileceği anlamına gelebilir.
“Stops” Durdurur”	Hastalığın veya sorunun gelişimini durdurur veya önler anlamı taşır.
“Stops craving for...” ...bağımlılığını durdurur	Fizyolojik fonksiyonları değiştirerek bağımlılığı (hastalık) tedavi etme iddiasıdır.
“Strengthens the immune system” Bağışıklık sistemini güçlendirir	Ürünün fizyolojik fonksiyonları değiştirmek ve belirgin metabolik etki yaratmak amacıyla kullanılabileceği anlamına gelebilir

Tablo 13'ün devamı.

“Strips off sun-damaged precancerous cells” Güneş ışığıyla hasara uğramış prekanseröz hücreleri soyar	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği veya önlediği anlamı taşır.
“Traditionally used for...” Geleneksel olarak ... için kullanılır.	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği veya önlediği anlamı taşır
“Treats/clears infestations” Parazitleri tedavi eder”	İnsanlarla ilgili olarak bit, parazitleri tedavi ettiği veya durdurduğu anlamına gelir.
“Treats/Treatment/Treating” Tedavi eder / tedavi edici	Hastalığı veya sorunu tedavi ettiği iddiasıdır.

EK 11: Kanada'da Gıda Desteği İçeren Ürünlerle İlgili Mevzuatlar

1. Kanada Sağlık Bakanlığı Doğal Sağlık Ürünleri Danışma Komitesi (EAC, Expert Advisory Committee – Uzman Danışma Komitesi), doğal sağlık ürünlerinin bir tanımını yaparak Gıda ve İlaç Yasası'nı değiştirdiler. Bu yasaya göre¹³⁰;

- a. Doğal Sağlık Ürünleri tanımı, EAC'nin yardımıyla Doğal Sağlık Ürünleri Danışma Komitesi (NPHD) tarafından geliştirilmiştir.
- b. Tanım, NHPD tarafından gerçekleştirilen görüşmelerde belirtilen önerileri ve fikirleri ele alır.
- c. Yönetmeliğe göre, Doğal Sağlık Ürünleri içerisine geleneksel ilaçlar, homeopatik ilaçlar, vitamin ve mineraller, bitkisel ilaçlar, probiyotikler, amino asitler, bitki ekstraları ve esansiyel yağ asitleri girmektedir. Reçeteli ilaçlar, deri yoluyla alınan ilaçlar ve Tütün Yasası ile düzenlenmiş olan veya Kullanımı Kontrol Altında olan İlaçlar ve Maddeler Yasası gibi düzenlemelere tabi maddeler NHPD dışında kalır¹³⁰.

2. Kanada Sağlık Bakanlığı NPHD'si yasal amaçlarla drogların durumunu inceler.

- a. NHPD, EAC ile beraber droglarla ilgili olarak nasıl düzenleme yapılabileceğini inceler.

b. NHPD, Şubat 2002’de ham bitkilerle ilgili bir toplantı düzenlemiştir. NHPD, ürünlerin satılma şekillerine bakmaksızın sağlık veya güvenlik sebepleri dolayısıyla doğal sağlık ürünü kabul edilen bitki listesi önermektedir.

c.NHPD, söz konusu liste elde edildiği anda bu konuyla ilgili olarak ikinci bir toplantı yapılmasını düşünmektedir.

d.Bu liste EAC’nin katkısıyla hazırlanmıştır¹³⁰.

Ekspertiz ve Yapıyla İlgili Düzenlemeler

3. Hükümet, NHP’lar için, doğrudan Sağlık Müsteşar Yardımcısına bağlı olan yeni bir oluşumun yaratılmasını ele almaktadır.

a. NHP Başkanlığı, NHP’ler için yeni bir oluşum olarak kurulmuştur ve doğrudan Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısına bağlıdır.

b. Sağlık Bakanlığı, 1 Temmuz 2000’de yeni bir düzenleme yapmış, Sağlık Ürünleri ve Gıda Bölümünü oluşturmuştur. O dönemde, Doğal Sağlık Ürünleri Başkanlığı, Doğal Sağlık Ürünleri Müdürlüğü olmuştur.

c. Özel olarak doğal sağlık ürünleri için oluşturulan NHPD, düzenlemelerle ilgili yeni otorite olmuştur.

d. NHPD, doğrudan Bakanlığın Sağlık Ürünleri ve Gıda bölümüne bağlıdır¹³⁰.

4. Bu yeni oluşum, bundan sonraki altı ay içerisinde kurulmalı ve NHP’ler konusunda uzman olan ve deneyime sahip kişiler sürekli görevlendirilmelidirler.

- a. NHPD'nin, bitkisel ilaçlar, homeopatik ilaçlar gibi değişik doğal sağlık ürünleri alanlarında bilgi ve deneyime sahip çekirdek bir uzman kadrosu vardır.
- b. NHPD; Genel Müdürlük, Ürün Gözden Geçirme ve Değerlendirme Bölümü, Doğal Sağlık Ürünleri Politikası Geliştirme ve Düzenleme İşleri Bölümü, Tanıtım-İşbirliği ve Gelişme Bölümü ile Ürün Araştırma ve Bilimsel Araştırma Bölüm'lerinden oluşmaktadır¹³².

5. Personel seçimi, Hükümet ve NHP ile ilgili ticari firmaların görüşüne uygun olmalıdır.

- a. NHPD, Kamu Servis Komisyonu kuralları çerçevesinde personel alımı yapmaktadır. Önemli görevler için ilgili firmaların personel seçim sürecine katkıda bulunmaları istenmektedir.
- b. Genel Müdürlük pozisyonu için seçme komitesi kamu çalışanları ile ilgili ticari firmalardan oluşur. Genel Müdürlük makamı herkese açıktır.
- c. Genel Müdürlük seçimiyle ilgili bilgiler, Kanada Sağlık Bakanlığı internet sayfasında mevcuttur.
- d. NHPD, uygun bilgi ve beceriye sahip kişilerin seçilmesini sağlar. Seçilecek kişiler arasında Naturopatik doktorlar, homeopatlar, herbalistler, geleneksel ilaçlarla ilgili tecrübesi olanlar ve bu ürünler konusunda uzman olanlardan oluşur¹³⁰.

6. Gerekli olduğu hallerde, NHP'yi oluşturan değişik b6l6mlerle ilgili olarak tavsiyelerde bulunacak çalışma grupları oluşturulmalıdır.

- a. NHPD, d6zenlemelere ilişkin çerçeveyi açık ve şeffaf bir şekilde oluşturmuştur. Çalışma gruplarından g6r6ř talep edilmiş ve edilmeye devam etmektedir.
- b. EAC, d6zenlemeye ilişkin çerçeveyi geliştirmek ve işlevsel hale getirmekle ilgili 6nemli konularda uzman/bilimsel g6r6ř vermek amacıyla oluşturulmuştur. EAC, aynı zamanda belli konularla ilgili olarak da çalışma gruplarından yararlanmaktadır.
- c. NHPD, End6stri işbirliği Komitesi ve GMP alışma Grupları da dahil olmak 6zere başka konuları da ele alan bir dizi çalışma grubu ve komite oluşturmuştur.
- d. Çalışma grup 6yeleri arasında genel olarak end6stri temsilcileri, konuyla ilgili birlikler, meslek odaları, akademik ve t6keticiler yer alır¹³¹.

7. Kontrolle ilgili b6t6n personelin NHP'lerle ilgili 6zel bir eğitim alması gerekir.

- a. NHPD, 2003 sonbaharında end6stri ve kontrollerle ilgili personel için ortak eğitim toplantıları d6zenlemeyi d6ř6nmektedir.
- b. Bu aynı zamanda, kontrolle ilgili personelin ve end6stri temsilcilerinin y6netmeliklerini aynı şekilde yorumlamalarına imkan saęlamaktadır¹³¹.

8. Gıda ve İlaç Yasasını değiştirmeye ilişkin sürecin, düzenlemeye ve idareye ilişkin değişikliklerin uygulanması hiçbir şekilde geciktirilmemelidir.

- a. Gıda ve İlaç Yasası; ilaçlar, tıbbi cihazlar ile gıda ve doğal sağlık ürünleri gibi sağlık ürünleri için geçerlidir.
- b. Doğal Sağlık Ürünleri Yönetmeliği, Gıda ve İlaç Yasasına tabidir. Bu yönetmelik Kanada Resmi Gazetesi'nde Haziran 2003'te Bölüm 2'de yayımlanmıştır.
- c. NHPD, Gıda ve İlaç Yasası ile NHP düzenlemesine ilişkin çerçeve arasında tutarlılık olmasına gayret etmektedir¹³¹.

9. Yeni bir NHP düzenleme çerçevesi oluşturmak için gerekli olan genel ve özel görevler konusunda, Kanada Sağlık Bakanlığına yardımcı olmak için acilen EAC oluşturulması gerekir.

- a. Bu öneri çerçevesinde, Doğal Sağlık Ürünleri Başkanlığı (Office of Natural Health Products, ONHP), geçici olarak 17 kişiden oluşturulan bir gruptur. Bunların 14'ü, yeni ONHP ve NHP düzenleme çerçevesinin oluşturulmasını kolaylaştırmak için devlet dışındaki ticari firmalardan seçilmiştir. Sağlık Komitesi'nin yaptığı 53 önerinin uygulanmasında Kanada Sağlık Bakanlığına yardımcı olmak için geniş bir siyaset oluşturur.
- b. İlk olarak Haziran 1999'da bir araya gelmişlerdir ve son raporlarını 31 Mart 2000 tarihinde Sağlık Bakanı'na sunmuşlardır.
- c. Geçiş grubunun dört üyesi, geçiş için Danışma grubunda çalışmaya devam etmiştir.

- d. EAC'de oluşturulmuş ve 25 Mayıs 2000'de ilk toplantısını yapmıştır. EAC, NHP düzenleme çerçevesi oluşturulmasında NHPD'ye yardımcı olmaktadır. Teknik ve bilimsel konularla ilgili olarak NHPD'yle düzenli olarak toplanmaya devam etmektedir¹³⁰.

Bu konuyla ve EAC'nin başka faaliyetleri ile bilgiler http://www.hc-sc.gc.ca/hpfb-dgpsa/nhpd-dpsn/eac_e.html. internet sayfasında mevcuttur¹³⁰.

10. EAC, araştırma ve laboratuvar kapasitesini kullanarak yeni bir NHP bölümü oluşturulmasını gözden geçirir ve sonuçlarını Sağlık Bakanlığına bildirir.

- a. NHPD, araştırma programını geliştirirken, bu konuda dünyada çalışan bilimsel araştırma raporlarını destekler. Bu konuda finansman desteği veren kurum ve kuruluşlarla ortak projeler yürütür.
- b. NHPD, önümüzdeki yıl, kurum içinde ve dışında çalışan bilim adamları arasında ortaklığı desteklemeye çalışacaktır. Böylece, gelecekte yapılabilecek NHP araştırmalarının kapsamlı, sürdürülebilir ve uzun vadeli hedefler içermesi sağlanacaktır¹³⁰.

11. EAC üyelerinin seçimi, NHP üreticileri ve Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmalıdır.

- a. EAC üyeleri, NHP üreticileri ile Sağlık Bakanlığının eşit şekilde temsil edildiği bir komite tarafından seçilmiştir¹³⁰.

12. Ürünlerin güvenliğini değerlendirme konusunda temel sorumluluk düzenlemeyle ilgili yeni oluşumdur.

- a. NHPD'nin görevi, bütün Kanadalıların, güvenli, etkin ve kaliteli doğal sağlık ürünlerine kolayca ulaşabilmelerini sağlamak ve aynı zamanda da seçme özgürlüğü ve kültürel çeşitliliğe saygı göstermektir.
- b. NHP yönetmeliği, 1 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girdiğinde NHPD tarafından uygulanacaktır. Bu şekilde, NHPD, doğal sağlık ürünlerinin satışa sunulmadan önce güvenli olduklarını değerlendirmeden sorumlu olacaktır.
- c. NHPD, 2002 sonbaharında bütün ülkede Kanıt Standartları ile ilgili bir dizi görüşme gerçekleştirmiştir. Kanıt Standartlarının anlamı şudur: Bir ürünle ilgili olarak ruhsat almak için başvuran kişinin, ürün satışa çıkmadan önce, ürünün güvenli ve etkin olduğu konusunda Sağlık Bakanlığına kanıt sunması gerekir¹³⁰.

13. Genel güvenilirlik protokolleri, Uzman Danışma Komitesi yorumlarına bağlı olarak geliştirilmelidir¹³⁰.

14. Gerekli olduğu hallerde, düzenlemeyle ilgili oluşum belli ürünlerin güvenliği değerlendirmek için çalışma grupları oluşturur.

- a. NHPD, gerekli olduğu zaman belli ürünlerin güvenliği, etkinliği ve kalitesiyle ilgili görüş almak için, EAC'yle çalışmanın dışında çalışma gruplarından yararlanmayı düşünmektedir.

b. Yeni NHP yönetmeliği, 2003 Haziran ayında yayınlanmıştır

ve 1 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girecektir.

- c. NHPD, özel doğal sağlık ürünleri bileşikleri için monograflar geliştirilmesinde EAC, EAC içindeki çalışma grupları ve endüstri temsilcilerinden oluşan çalışma grupları ile çalışır¹³⁰.

Kalite/GMP Uygulamaları

15. Sağlık Bakanlığı, NHP endüstrisi ile birlikte doğal sağlık ürünlerinin farklı yapılarını ortaya koyan uygun GMP rehberleri oluşturur¹³⁰.

16. Doğal sağlık ürünleri için GMP standartları, bitkisel ürünler için özel kalite kontrol ve testlerini kapsar.

- a. Doğal sağlık ürünleri (bitkisel ürünler de dahil) için GMP'ler şunları içerir:

- .Beyannameler (ürünler)
- .Önceden bildirim
- .Donanım
- .Personel
- .Hijyen programı
- .Üretim akış şeması, işlemler
- .Kalitenin sağlanması
- .Stabilite testleri
- .Kayıtlar
- .Steril ürünler
- .Lot ve batch numuneleri
- .Geri bildirim raporları

- b. GMP'ler, tüm doğal sağlık ürünlerinin üretimi sırasında kullanılmalıdır.

- c. Doğal sağlık ürünlerinin, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen özelliklere uymasını sağlamak üreticinin sorumluluğundadır¹³⁰.

17. Doğal sağlık ürünleri üretenler, paketleyenler, ithal edenler ve dağıtımını yapanlar, Kanada içinde veya dışında olsun, geçerli ruhsatlara sahip olarak işlem yapmalıdırlar.

a. Yalnızca doğal sağlık ürünlerini ithal edenler, üretenler, paketleyenler ve etiketleme yapanlar ruhsat almalıdır.

b. NHPD, bütün ürünleri GMP standartlarına uygunluğunu denedikten sonra Kanada'da satışına izin verecektir.

c. Doğal sağlık ürünlerinin kalitesini ve güvenilirliğini garanti altına almak için Kanada GMP'sine uygun olmaları istenecektir.

d. Uygulanabilir uluslararası anlaşmalar da dikkate alınacaktır¹³⁰.

18. Ürünler hakkında bilgisi olan uzmanlar düzenli olarak inceleme yapacaktır.

a. NHPD, doğal sağlık ürünleri için bir inceleme stratejisi geliştirmektedir. Stratejinin amacı, ürünler için uygun bir görüş oluşturmak ve uygulamada tutarlılık sağlamaktır.

b. NHPD, incelemeyi yapacak kişiler ve endüstri için bir eğitim paketi geliştirecektir. NHPD, geçiş dönemi sırasında inceleme yapacak uzmanlar ve endüstri için GMP eğitim toplantıları yapacaktır¹³⁰.

Etkinlik

19. Doğal sağlık ürünlerinin bileşiklerinin, riski azalttığı ve tedavi ettiğine ilişkin beyanlar da dahil olmak üzere sağlık iddiaları;

a.Yönetmelikler, doğal sağlık ürünlerini, aşağıdaki amaçlar için üretilen, satılan veya sunulan ürünler olarak tanımlamaktadır:

i.Teşhis, tedavi, yatıştırma veya hastalığı veya anormal fiziksel durumu ve bunların neticesinde insanlarda oluşan semptomları önlemek;

ii.İnsanlarda fonksiyonları düzeltmek, tedavi etmek;
veya,

iii. İnsan sağlığını koruyacak şekilde,

b. Doğal sağlık ürünleri, Sağlık Komitesi'nin izin verdiği şekilde, yapı-fonksiyon, risk azaltma ve tedavi etme beyanlarında bulunabilir. Bunun yanında, NHPD, tüketiciler, pratisyenler ve endüstriyle yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkan dördüncü bir tip ise, "gıda desteği"ne yöneliktir. Bu kategorideki iddialar belli bir bileşiğin normal fizyolojideki fonksiyonu ile ilgilidir (Örneğin: Kalsiyum kemikleri güçlendirir). Belli bir temel bileşik ile temel bir besin kaynağı olduğunu iddia edebilir. (Örneğin: Folik asit kaynağıdır)¹³⁰.

20. Sağlık beyanı geçerli bir kanıta dayanmalıdır. Bu nedenle değerlendirilmesi gerekir.

a. Lisans başvurusunda bulunan firmalar, bir ürünü Kanada'da piyasasına sunmadan önce, güvenlik ve sağlık ile ilgili kanıtlarını Kanada Sağlık Bakanlığına sunmak mecburiyetindedir. NHPD, 2002 yılında ülke çapında kanıtların standart hale getirilmesiyle ilgili toplantılar yaparak bu konuya bir standart getirmiştir.

- b. Toplantılarda yapılan yorumlar yine gözden geçirilmekte ve değerlendirilmektedir.
- c. Kanıtların standartlaşmasına ilişkin rehber, yeni yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2004 tarihinde basılmıştır.
- d. Satıştan önce, iddiayı destekleyecek uygun kanıt olduğunu tespit etmek amacıyla bütün doğal sağlık ürünleri ile ilgili değerlendirme yapılacaktır¹³⁰.

21. Kanıtlar, çift-kör klinik çalışmalarla sınırlı kalmamalı, kabul edilen geleneksel kullanımı, profesyonel uzlaşısı ve başka tip klinik çalışmalara veya başka klinik veya bilimsel kanıtları da içermelidir.

- a. NHPD, kanıtların standartlaştırılmasına ilişkin rehberi geliştirmektedir. Rehber, geleneksel referanslar, saygın kurumların elde ettiği sonuçlar, basılmış gözlemler, uzman komite raporları ve klinik deneyler gibi kanıtların doğal sağlık ürünleri ile ilgili iddialarını değerlendirirken ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır¹³⁰.

22. İstenilen kanıt yapılan sağlık iddiasına göre değişir.

- a. İstenilen bilgilerin bilimselliği, sağlık iddiasının şekline ve ürünle bağlantılı olan sağlık riskine göre değişir.
- b. NHPD, geleneksel ürünlerin uzun süredir güvenilir bir şekilde kullanılmasını istemekte ve bu durumun da iki geleneksel referansla desteklenmesini talep etmektedir¹³⁰.

23. Ürünün etiketi, iddiayı desteklemek için kullanılan kanıtı açıkça ortaya koyar.

- a. NHPD daha önce, etiketin iddiayı desteklemeye yönelik kanıtı ortaya koymasını önermiştir. NHPD, kanıtların standartlaştırılmasına ilişkin incelemelerden sonra talepleri gözden geçirmiştir. Buna göre, yalnızca geleneksel referansların desteklediği bir ürünün etiketinde “geleneksel olarak kullanılmaktadır” ifadesi bulunabilir¹³⁰.

Ürüne İzin Verme

24. Yeni ürün izin verme kuralları, belli bir ürünle ilgili güvenlik aralığını vurgulayan risk analizini temel almıştır.

- a. NHPD'nin görevi, piyasaya çıkmadan önce doğal sağlık ürünlerini güvenlik, etkinlik ve kalite bakımından değerlendirmektir.
- b. Bütün doğal sağlık ürünleri için, piyasaya çıkmadan önce NHPD'nin görüşü alınmalıdır.
- c. NHPD, düşük risk taşıdığı düşünülen veya önceden hakkında bilgi bulunan (Örneğin, geleneksel kullanım, klinik çalışmalar, başka destekleyici kanıtlar veya düzenleme yapan kurumlar yoluyla) doğal sağlık ürünleri bileşikleri için monograflar geliştirmektedir.
- d. Doğal sağlık ürünlerinin sağlık risklerini ve kullanım geçmişini dikkate alan iki tür ürün ruhsatlandırması vardır:
 - 1) “Monograflar Özeti”nde yer alan bir monografi, güvenliği ve iddiayı destekleyen tek bilgi kaynağı olarak sunan başvurular,

2)“Monograflar Özeti”nde yer almayan başka bir monografi, ürünün güvenliğini ve iddiaları desteklemek amacıyla kanıt olarak sunan başvurular¹³⁰.

25. Kanada Sağlık Bakanlığı,Uzman Danışma Komitesi'yle birlikte, belli bir ürün için ne tür bir düzenlemenin uygun olduğuna karar vermek amacıyla doğal sağlık ürünleri grubu içinde kategoriler oluşturur.

a.Ürünlerin ruhsatlandırılması risk yönetimi temeline bağlıdır. Ürün ruhsatlandırmanın gözden geçirilmesi 24. Maddede belirtilen şekilde yapılır.

b.NHPD 2002 yılında, kanıtların standartlaştırılmasıyla ilgili bazı toplantılar yapmıştır. Buna göre, Kanada'da piyasaya çıkmadan önce bir doğal sağlık ürününün güvenliği ve etkinliğini desteklemek için, NHPD'ye katkı sağlayacak bir sponsor bulunması gereklidir.

c.Her NHP kendi içinde değerlendirilir. Örneğin, belli iddiaların geleneksel referanslarla desteklenmesi gerekirken, bazı başka iddiaların klinik çalışmalarla elde edilen bilgilerle desteklenmesi gerekir¹³⁰.

26. Uygun olduğu takdirde monograflara dayalı bir ürün ruhsatlandırma sistemi kullanılmalıdır. Bu tür bir sistemde, piyasaya sunmadan önce onay alınması işlemi yer almalı ve düzenlemeyi yapacak kuruma başvuruyu gözden geçirmesi için kısa bir süre verilmelidir (Örneğin: 30 gün).

a. NHPD, düşük risk taşıdığı düşünülen veya önceden hakkında bilgi bulunan doğal sağlık ürünleri bileşikleri için “Monograflar Özeti” oluşturmaktadır. Bu belge düzenli olarak yenilecektir.

- b. Eğer bu belge ruhsat başvuruları için referans olarak kullanılacaksa, güvenlik veya sağlık iddialarıyla ilgili ilave bilgiye gerek yoktur.
- c. Yönetmeliğe, 60 günlük süre maddesi ilâve edilmiştir. Buna göre NHPD, bu süre içinde ruhsat başvurularını gözden geçirecektir¹³⁰.

27. Sağlık Bakanlığı, EAC ile birlikte, başka ülkelerde önceden yapılan çalışmalara dayanan yeni monograflar oluşturmak için çalışmalar yapar.

- a. NHPD bu monografları, Dünya Sağlık Örgütü, ESCOP ve EAC'nin tavsiyelerine ve görüşlerine göre geliştirmiştir. EAC bu monografların şekline ve içeriğine katkıda bulunmuştur¹³⁰.

28. Monografları olmayan ürünlerin üreticileri, ürün piyasaya çıkmadan önce Sağlık Bakanlığına kanıt sunmak zorundadırlar. Kanıtın, ürünün güvenlik sınırıyla tutarlı olması gerekir¹³⁰.

29. Ürünün pazarlama sonrasında gözlemlenmesi için ürün güvenlik sınırı temel alınmalı ve endüstri için doğal sağlık ürünlerinin yan etki durumunu raporla belirten bir sistem içermelidir.

- a.NHPD, pazarlama sonrası gözlem için bir advers reaksiyon rapor sistemi geliştirmektedir.

- b.Ürün ruhsatı sahipleri, Kanada içinde görülen bir advers reaksiyonu ve Kanada dışında görülen herhangi bir ciddi, beklenilmeyen reaksiyonu 15 gün içerisinde NHPD'ye bildirmek zorundadırlar¹³⁰.

30. Tam güvenli olmayan bazı ürünlerin tüketicilere uygun uyarılarla sunulması ve bu tür başka bazı ürünlerinde yalnızca doktor gözetiminde kullanılması gerekir.

- a. Bir ürünün etiketi risk yönetimi için bir araç olabilir. Birçok durumda, uyarılar, kontrendikasyonlar veya olası advers etkiler gibi bilgilerle potansiyel sağlık riskleri ifade edilebilir.
- b. Bu tip ürünler doktorlar, diş hekimleri ve veteriner hekimler tarafından reçete yazılabilir.
- c. Doğal sağlık ürünleri yönetmeliğine göre “Bir madde veya maddeler bileşimi veya geleneksel bir ilaç, yönetmeliğin C.01. 043 bölümü çerçevesi dışında satıldığı zaman reçetelendirilmesi gereken bir madde ise o zaman reçeteli ilaç olarak satılır¹³⁰ .

Etiketleme

32. Sağlık Bakanlığı, etikette yer alacak bilgilere karar vermek için yeni NHPD ile çalışmaktadır. Etiketle en azından doğal sağlık ürünleri ile ilgili Danışma Panelinin tavsiye ettiği konular yer alacaktır.

- a. Danışma Komitesi; Geçiş Grubu, firma sahipleri, mesleki gruplar ve halk doğal sağlık ürünlerinin etiketlerinde yer alması gereken bilgilerle ilgili görüş bildirmiştir.
- b. NHPD'ye göre, ürün etiketinin, tüketicilere doğal sağlık ürünleri ile ilgili doğru seçim yapma konusunda yardımcı olması gerekir.

- c. Etiketler bireysel ihtiyaçları ve beklentileri karşılayan ürünleri seçmeye yardımcı olmalı ve ürünün faydaları ile sınırlı kaldığı alanları ortaya koymalıdır.
- d. Etiket, ürünün nasıl kullanılacağını ve nasıl muhafaza edileceğini açıkça ortaya koymalı ve advers etkileri veya ürünün kullanımıyla ortaya çıkabilecek başka riskleri bildirmelidir¹³⁰.

33. Doğal sağlık ürünleri etiketleme sistemi, tüketicilerin doğru seçim yapabilmelerini sağlayan uygun bilgiler sunar.

- a. Doğal sağlık ürünleri yönetmeliğine göre etiket bilgilerinde şunlar yer almalıdır:

- . Ürünün markası
- . Ürünün numarası (rn ruhsatıyla verilmektedir)
- . Dozu
- . Doğal sağlık ürünü steril ise, "steril" vurgusu
- . Ağırlık, lm veya sayı bakımından doğal sağlık ürünün net miktarı
- . rn ruhsatına sahip kişinin/firmanın ismi ve adresi
- . İthal edilmiş bir doğal sağlık ürünü söz konusu ise ithal eden kişinin/firmanın ve ürün ruhsatına sahip kişinin/firmanın ismi ve adresi
- . Her tedavi edici bileşiğin bilinen adı ile esas adı. Ürünün esas adının kimyasal bir isim olması durumunda yalnızca bilinen isme yer verilmelidir.
- . Doz başına her tedavi edici bileşiğin miktarını ve varsa

etkinliğini ortaya koyan bir liste

- . Tedavi edici olmayan bütün bileşiklerin listesi (“tedavi edici olmayan bileşikler” ifadesi yer almalıdır)
- . Tavsiye edilen kullanım ve amacı
- . Tavsiye edilen dozu ve eğer varsa, kullanım süresi
- . Doğal sağlık ürünü ile ilgili risk bilgileri. Uyarılar, önlemler, kontrendikasyonlar ve bilinen advers etkiler yer almalıdır
- . Eğer varsa, tavsiye edilen saklama koşulları
- . Lot numarası
- . Son kullanma tarihi
- . Her tedavi edici bileşiğin (Bileşiğin bitki veya bitki materyali olması durumunda) ana kaynağının tanımı. Bitkinin türü ve bitki kısımlarından hangisinin kullanıldığı ifade edilmelidir¹³⁰.

34. Ürünle ilgili açık ve tutarlı bilgi sağlamak için doğal sağlık ürünlerinin etiketlenmesinde standartlaşma olmalıdır.

- a. Doğal sağlık ürünlerinin etiketleme kuralları bütün doğal sağlık ürünleri için geçerlidir, dolayısıyla ürünle ilgili açık ve tutarlı bilgi sağlanmaktadır. Birçok doğal sağlık ürünü genellikle küçük kutularda satıldığı ve etiket yeri kısıtlı olduğu için yönetmelikte küçük etiketler hükmü bulunmaktadır¹³⁰.

Gıda ve İlaç Yasasının 3. Bölümü ve A Listesi

35. Sağlık Bakanlığı, A listesinde yer alan hastalıkları gözden geçirerek yalnızca uygun hastalıkların listede yer almasını ve belli hastalıkların liste dışında kalmasını sağlamaktadır.

- a. Sağlık Bakanlığı, 1999'da Bakanlık bünyesinde bir komite oluşturmuştur. Bu komite, 3. bölümün ve A listesinin mevcut uygulamasının kapsamını ortaya koyan bir rehber kitap hazırlamıştır. Komite, bağımsız bir grup tarafından listenin gözden geçirilmesini tavsiye etmiştir. 14 Şubat 2003'de söz konusu çalışma grubunun oluşturulduğu bildirilmiştir¹³⁰.

36. Sağlık Bakanlığı, tüketici grupları, sağlık çalışanları, doğal gıda ürünleri ve ilaç endüstrilerinden temsilcilerin katılımıyla bir çalışma yapmaktadır. Çalışmanın amacı, Gıda ve İlaç Yasasının 3(1) ve (2) altbölümlerinin veya A listesinde yer alan bütün hastalıkların listeden çıkarılıp çıkarılmayacağına karar vermektir¹³⁰.

Kişisel Kullanım İçin İlaç İthal Edilmesi

37. Yeni düzenleme uygulamaya konduğunda kişisel ilaç ithalatının, uygun olup olmadığı konusu Sağlık Bakanlığı ve EAC tarafından gözden geçirilecektir.

- a. Kanunen yasaklanmadığı sürece şahsi kullanım için, yurtdışından üç ay yetecek miktarda ilaç getirilebilir. Kişisel kullanım için getirilecek ilaçlar direktifine göre ürünler: Tıbbi cihazlar, biyolojik kökenliler, ilaçlar ve doğal sağlık ürünleri gibi birçok kategoriye ayırır¹³⁰.

Maliyet Hesabı

38. Sağlık Bakanlığı, doğal sağlık ürünleri endüstrisinin farklı birimlerindeki maliyet hesabının etkilerini inceleyen bir araştırma yürütmektedir¹³⁰.

39. En uygun ücretin tespit edilebilmesi için doğal sağlık ürünlerinin firma sahiplerinin görüşü alınmalıdır¹³².

40. Eğer gerekirse, mevcut ücretler gözden geçirilmelidir¹³⁰.

Kararla İlgili Üreticilerin Mahkemeye Başvurması

41. Doğal sağlık ürünleri ile ilgili işlemlerin bir parçası olarak Sağlık Bakanlığı uygun ve etkin bir temyiz sistemi geliştirmek için üreticilerle birlikte çalışmaktadır. NHPD, sorunların çözümü için bilimsel görüşlü arabuluculuk yapar¹³⁰.

Tüketicilerin Bilgiye Dayalı Seçim Yapabilmeleri

42. Sağlık Bakanlığı, halk ve hekimlerle doğal sağlık ürünleri ile ilgili olarak daha açık ve şeffaf bir iletişim sağlamaya çalışır. NHPD, elektronik posta kullanarak halkı bilgilendirmek, web sayfasından bilgiler iletmek ve halka çeşitli eğitim toplantılarıyla açık ve şeffaf olarak tüketicileri ve hekimleri gerçek bilgilerle donatmaya çalışmaktadır¹³⁰.

43. NHPD, bu iletişim çabalarına, doğal sağlık ürünlerinin statülerinin değiştirilmesi ve pazardan çekilmesine kadar uzanan geniş aralıkta hizmet veren bir oluşumdur¹³².

44. İstenilen bilginin yapısına göre uygun tüketici, endüstri ve hekim gruplarına düzenli olarak danışmak gerekir. NHPD, topluma, endüstriye ve hekimlere yönelik açık ve şeffaf tutumunu sürdürecektir¹³⁰.

45. Sağlık Bakanlığı da dahil olmak üzere Kanada devletinin tüm enstitüleri, doğal sağlık ürünlerinin araştırmalarını teşvik ederek özellikle sentetik ilaçlarla, bitkisel ilaçlar arasındaki uyumsuzluk çalışmalarına destek olacaklardır. Bununla ilgili 1999 yılından beri çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Kanada Sağlık Araştırma Enstitüsü (Canadian Institutes of Health Research, CIHR) ile NHPD yeni bir ortak çalışma grubu oluştururak

doğal sağlık őrunleri ile ilgilenen araştırmacılar için yeni eğitim programlarına destek vermektedirler¹³⁰.

46. Sağlık Bakanlığı, araştırmalardan elde edilen bilgilerin sağlık çalışanlarına ve halka ulaştırılmasını őrstlenir¹³⁰.

Doğal Sağlık őrunlerini Reçeteye Yazan Hekimler

47. Sağlık Bakanlığı, doğal sağlık őrunlerinin kullanımıyla görülen istenmeyen yan etkiler ve sorunların geri bildirimini toplamada, değerlendirmede ve bu konuda tőr őrle genelinde tek otoritedir¹³⁰.

Yaptırım

48. Doğal sağlık őrunleri ile ilgili yeni dőzenlemelerin dőzenli ve tutarlı bir Şekilde ve eğitimle yapılması gerekir. NHPD, yeni yonetmeliğin anlaşılması için toplumsal eğitim amacıyla hem halkı hem de őreticileri bilgilendiren bir eğitim kampanyası başlatacaktır. GMP kurallarının iyi uygulanabilmesi için endőrstriyi ve bunları kontrol edecek olan personeli eđitecektir¹³⁰.

49. Yaptırım faaliyetleri için yeterli kaynağın sağlanması gerekir¹³⁰.

Bitkilerin Korunması

51. Sağlık Bakanlığı, mevcut biyolojik çeşitlerin korunması ve bunların yok olmasını őrlemek için ilāve stratejiler geliştirmeye alıřır¹³⁰.

Geçiş Dönemi

52. Doğal sağlık őrunleri ile ilgili geçici politika yenisi uygulamaya konuluncaya kadar uygulanmaya devam edecektir¹³⁰.

53. Bakan, yeni dőzenlemenin kısa sőrde uygulamaya koyacak bir geçiş dönemi grubu oluřturacaktır¹³⁰.

EK 12: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü Bitkisel İlaç Komisyonu Ara Ürün Kılavuzu

1- Bugüne kadar imaline, ithaline ve satışına Sağlık Bakanlığı ve/veya Tarım Bakanlığınca izin verilen bir farmasötik form halinde kullanıma hazır hale getirilmiş, hastalıkların önlenmesinde ve tedavisinde özel ve seçici kullanıma yönelik olmayan, vücudun günlük ihtiyacına göre formüle edilmiş, günlük kullanma dozları belirlenmiş Genel Sağlık ve Beslenmeyi Destekleyici Ürünler (vitaminler, mineraller, bitkisel ürünler veya bunların kombinasyonları, nütrasötikler)¹³⁷.

2- 08.04.1994 tarihli Kozmetik Yönetmeliği kapsamında olmayan veya etken madde konsantrasyonu yönetmelikte verilen sınır dışında olan, vücuda sistemik veya topik olarak uygulanmak suretiyle Kozmetik Amaçlı Kullanımı Önerilen Ürünler (Kozmosötikler, Dermakozmetikler) (Yağ banyoları, vajinal hijyen preparatları, şampuanlar ve losyonlar, cilt beyazlatıcı bazı preparatlar, cilt soyucu bazı ürünler, selülit önlenmesine yardımcı ürünler, tırnak preparatları, sabunlar vb.)¹³⁷.

3- Herhangi bir farmasötik şekilde (çay, toz, tablet, kapsül vb.) tüketicinin kullanımına hazır hale getirilmiş bitkisel ürünler¹³⁷.

4- Farmasötik form şeklinde ve dozu belirlenmiş halde piyasaya verilecek olan, yapay tatlandırıcılar¹³⁷.

5- Yukarıdaki grupların dışında kalan topik uygulanan ve tıbbi müstahsar olarak değerlendirilemeyen bazı ürünler “**Ara Ürünler**”. Bu ürünler: Fonksiyonu yerine getirebilmeli, güvenliği sağlanmış olmalı, kalite belgesi olmalı, invazif olmamalı ve haricen kullanılmalıdır (ağız ve diş sağlığı preparatları, ayak ve bacak bakım ürünleri, masaj preparatları, böcek uzaklaştırıcılar, kaydırıcı jeller, yara bantları, soğutucu spreyleyler, ısıtıcı yakılar, siğil preparatları, serum fizyolojik ve deniz suyu gibi ağız-burun yıkama çözeltileri, lens bakım preparatları vb.)¹³⁷.

Bu kılavuz, üretici ve ithalatçı firmalar on dört ana başlıkta yer alan özellikle etkinlik, kalite ve güvenlik ile ilgili uluslararası standartlara uygun üretilmiş ürünlerin halk sağlığı açısından bir tehlike oluşturmaması açısından pazara sunulmasını amaçlamaktadır¹³⁷.

Bu kılavuz, bu gruba giren ürünlerin ambalaj ve etiketlenmesini, Beşeri ve Tıbbi Müstahzarlar Ambalaj ve Etiketler Yönetmeliğine göre düzenlemiştir. (Resmi Gazete: Tarih: 24.04.1991 Sayı:20851)¹²⁶. Tanıtımı, “Beşeri İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarların Tıbbi Tanıtım Yönetmeliğine” göre düzenlenmiştir (Resmi Gazete: Tarih: 07.09.1990 Sayı: 20628 ve Tarih: 17.01.2002 Sayı: 24643)¹³⁹.

Üretimi, “Beşeri Tıbbi Ürünler İmalathaneleri Yönetmeliği”ne göre düzenlenmiştir. (Resmi Gazete: Tarih: 23.10.2003 Sayı: 25268)¹⁴⁰.

Geri çekilmesi ve toplatılması ise “Farmasötik ve Tıbbi Müstahzar, Madde, Malzeme ve Terkipleri” ile “Bitkisel Preparatların geri çekilmesi ve Toplatılması Hakkında Yönetmelik” hükümlerine tabidir. (Resmi Gazete: Tarih: 15.08.1986 Sayı: 19196)¹¹⁹.

Sağlık Bakanlığı aşağıdaki gibi bir başvuru dosyası istemektedir¹³⁷;

1. İDARİ BİLGİLER: Başvuru sahibinin adı, ünvanı, adresi, telefon, faks, e-posta (tüzel kişiler için Ticaret Sicili Gazetesi ile birlikte), yetkili kişinin adı-soyadı, ünvanı, adresi, telefon, faks, e-posta (varsa).

2. İÇİNDEKİLER: Başvuru ekinde verilen bilgi ve dökümanlara ilişkin.

3. ÜRETİM YERİ: Adı, adresi, telefon, faks, e-posta.

4. Ürünün adı, farmasötik formu, uygulama yolu, birim ambalajda bulunan miktar.

5. TERKİBİ etkin ve yardımcı maddelerin isim ve miktarları kullanım amacı verilerek belirtilmelidir.

6. BAŞLANGIÇ MADDELERİNİN KONTROLÜ

6.1. Etkin madde(ler)

6.1.1. Etkin madde(ler) doğal veya sentez sonucu elde edilmişse,

-Uluslararası özelliği olmayan ismi, kimyasal ismi,

-Temin edildiği yerin adı, adresi, telefon, faks, e-posta,

-Farmakopelerde tanımlanmış ise monograf fotokopileri^{*},

-Farmakopelerde tanımlanmamış ise Kozmetik, Tuvalet Malzemesi ve Parfüm Birliği (Cosmetic, Toiletry and Fragrance Association CTFA), Uluslararası Kozmetik İçerikleri Terminolojisi (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients, INCI) veya Uluslararası başvuru kitaplarında yer alan monograf fotokopileri,

-Özellikleri,

-Analiz kontrol yöntemleri ve kabul limitleri¹³⁷,

6.1.2. Etkiden bitkisel drog(lar) veya standart bitkisel ekstre (ler) sorumlu ise,

6.1.2.1. Doğrudan kullanılan bitki veya bitki kısımlarından oluşmuş ise,

^{*}Bu kılavuzdaki Farmakope terimi öncelikle "Avrupa Farmakopesi"ni ifade etmektedir. Avrupa Farmakopesi'nde bulunmayan bilgiler için TF-74 ve diğer Farmakopeler geçerli olacaktır.

a) Bitkilerin

-Latince cins ve tür adları (gerektiğinde alttür, varyete, hibrit oluşumlarında hibriti oluşturan bitki isimleri de verilmelidir)

-Otörü,

-Familyası,

-Türkçe adı (varsa),

-Yabani veya kültür olduğuna ilişkin bilgi,

-İyi Tarım Uygulamaları (Good Agricultural Practice- GAP) ile ilgili kılavuza uyulup uyulmadığı bildirilmelidir¹³⁸.

b) Bitkisel droğun

-Latince adı ve tarifi (Farmakopelerde, Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization, WHO),

-Avrupa Bilimsel Fitoterapi Birliği (European Scientific Cooperative on Phytotherapy, ESCOP) ve Komisyon E monograflarında bulunan kısımların fotokopileri,

-Kurutma yöntemi,

-Stabilizasyon yöntemi (varsa),

-İşleme gireceği ana kadar saklama koşulları ve süresi,

-Özellikleri,

-Makroskopik, mikroskopik, kimyasal ve biyolojik analiz ve kontrol yöntemleri ve kabul limitleri,

-Kül miktar tayini (Total kül ve Hidroklorik asitte çözünmeyen kül),

- Rutubet miktar tayini,
- Yabancı madde aranması,
- Etken madde ve/ veya maddelerin miktar tayini,
- Bitkisel droğa özel diğer analiz ve kontrol yöntemleri,
- Mikrobiyolojik kontaminasyon,
- Pestisit artıkları,
- Fumigant aranması (gerektiğinde),
- Radyoaktif artıklar ve aflatoksin (gerektiğinde),
- Ağır metallerin aranması (Kurşun ve gerektiğinde diğerleri),
- Potansiyel taşıyıcı,
- Yararlanılan kaynakların listesi ve fotokopileri¹³⁷.

6.1.2.2. Standart bitkisel ekstre, uçucu yağ, sabit yağ, reçine vb. gibi özel bir işlem sonucunda elde ediliyorsa,

- Bilimsel adı ve tarifi (Farmakopelerde, WHO, ESCOP ve Komisyon E monograflarında bulunan kısımların fotokopileri),
- Elde edilme yöntemi,
- Özellikleri,
- Özel analiz ve kontrol yöntemleri ve kabul limitleri,
- İşleme gireceği ana kadar saklama koşulları ve süresi,
- Yararlanılan kaynakların listesi ve fotokopileri¹³⁷

6.2. Yardımcı maddeler*

-Kimyasal ismi,

-Temin edildiği yerin adı, adresi, telefon, faks, e-posta,

-Farmakopelerde tanımlanmış ise monograf fotokopileri,

- Özellikleri,

-Farmakopelerde tanımlanmamış ise CTFA, INCI veya uluslararası başvuru kitaplarında yer alan monograf fotokopileri,

-Analiz kontrol yöntemleri ve kabul limitleri¹³⁷

7. ÜRETİM YÖNTEMİ

7.1. Birim formülü

7.2. Üretim formülü (seri ölçüsüne ilişkin detaylarla)

7.3. Üretim işlemi (başlangıç maddelerinden itibaren tüm aşamalar)

7.4. Üretim akış şeması

7.5. Üretim-içi (In-process) kontroller

7.6. Gerekliğinde üretim işlemlerinin validasyonu

7.7. GMP kurallarına uygunluğunu gösteren belge¹³⁷

8. BİTMİŞ ÜRÜN KONTROLLERİ

8.1. Özellikleri

a. Analiz kontrol yöntemleri ve kabul limitleri

*Yardımcı madde(ler) bitkisel kaynaklı ise 6.1.2.1 veya 6.1.2.2 'de istenen hususlar geçerlidir.

- b. Öngörülen raf ömrü süresince belirlenen özelliklere uygunluğunu kanıtlayan stabilite çalışmaları ve analitik test yöntemlerine ilişkin validasyonlar
- c. İç ambalaj özellikleri, etkileşimleri, analiz ve kontrol yöntemleri
- d. Piyasaya verilecek şekilde hazırlanmış orijinal ürün, etiket örnekleri ve kullanım kılavuzu¹³⁷

9. KULLANIM KILAVUZUNDA BULUNMASI GEREKEN BİLGİLER

- 9.1. Ürünün adı
- 9.2. Birim formülü
- 9.3. Tıbbi özellikleri
- 9.4. Önerilen kullanım yeri
- 9.5. Kullanılmaması gereken durumlar
- 9.6. Uyarılar / Önlemler

-Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen uyarılar (gerektiğinde)

-Kullanmadan önce Kullanım Kılavuzu'nu dikkatlice okuyunuz.

-Kullanmakta olduğunuz ilaç var ise, muhakkak doktorunuza ve eczacınıza bildiriniz.

9.7.Yan etkiler/Advers etkiler (İstenmeyen bir etki görüldüğü zaman Sağlık Bakanlığı Türk İlaç Advers Etkilerini İzleme ve Değerlendirme Merkezi (TADMER)' ne bildiriniz.)

9.8. İlaç etkileşimleri ve diğer etkileşimler (varsa)

9.9. Günlük kullanım şekli ve dozu

9.10. Ticari takdim şekli

9.11. İzin sahibi ve adresi

9.12. Üretici isim ve adresi

9.13. Lisans sahibinin ismi (varsa)

9.14. 25°C 'nin altında (özel bir durum belirtilmemişse) ve çocukların ulaşamayacakları yerlerde saklayınız.

Kapağın altındaki muhafaza, yırtık veya kırık ise kullanmayınız (gerektiğinde). Kapak emniyet bandı açılmış ürünleri satın almayınız. İlk kullanımdan önce emniyet bandının açılmamış olmasına dikkat ediniz, açılmış ise almayınız.

Ürünlerin ambalajı üzerinde kolayca okunacak şekilde (çerçeve içinde) ;

BU ÜRÜNÜN TIBBİ YARARI GELENEKSEL KULLANIMA VE LİTERATÜRE DAYANMAKTADIR. TIBBİ MÜSTAHSAR (İLAÇ) OLARAK DEĞERLENDİRİLMEMİŞTİR.

ibaresi bulunacaktır. Ürünler için pazarlama izni alan kişi ve firmalar, ürünlerinin piyasaya verilmesini izleyen beş yıl boyunca ürünlerinin güvenilirliği yönünden izlemek zorundadır. Bu amaçla hazırlanan protokol, Bakanlık onayından geçtikten sonra çalışmalara başlanır ve alınan sonuçlar düzenli aralıklarla her altı ayda bir Sağlık Bakanlığına bildirilecektir. Bu sonuçları bildirmeyen firmaların aynı ürün/leri'nin satış izni yenilenmez¹³⁷.

10. DIŞ AMBALAJ ÜZERİNDE BULUNMASI GEREKLİ BİLGİLER

Dış ambalaj varsa :

İthal ürünlerde aşağıdaki bilgileri ihtiva eden, okunabilir büyüklükte yazılmış Türkçe etiket örneği hazırlanmalı ve dış ambalaj üzerine düşmeyecek ve orijinal bilgileri kapatmayacak şekilde bağlanmalı veya yapıştırılmalıdır.

10.1.Ürünün adı

10.2.Bileşimi

10.3.İhtiva ettiği net miktar

10.4.Önerilen kullanım yeri

10.5.Uyarılar / Önlemler

-Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen uyarılar
(gerektiğinde)

-Kullanmadan önce Kullanım Kılavuzu'nu dikkatlice okuyunuz.

-Kullanmakta olduğunuz ilaç var ise, muhakkak doktorunuza ve eczacınıza bildiriniz.

10.6. İzin tarih ve numarası

10.7. Seri numarası, imal tarihi ve son kullanma tarihi

10.8. İzin sahibi ve adresi

10.9. Üretici isim ve adresi

10.10. Lisans sahibinin ismi (varsa)

10.11. 25°C'nin altında (özel bir durum belirtilmemişse) ve çocukların ulaşamayacakları yerlerde saklayınız¹³⁷.

11. İÇ AMBALAJ ÜZERİNDE BULUNMASI GEREKEN BİLGİLER

İthal ürünlerde aşağıdaki bilgileri ihtiva eden, okunabilir büyüklükte yazılmış Türkçe etiket örneği hazırlanmalı ve iç ambalaj üzerine düşmeyecek ve orijinal bilgileri kapatmayacak şekilde bağlanmalı veya yapıştırılmalıdır.

11.1. Ürünün adı

11.2. Bileşimi (Yardımcı maddeler için kalitatif formül yeterlidir)

11.3. İhtiva ettiği net miktar

11.4. Önerilen kullanım yeri

11.5. Uyarılar / Önlemler

-Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen uyarılar(gerektiğinde)

-Kullanmadan önce Kullanım Kılavuzu'nu dikkatlice okuyunuz.

-Kullanmakta olduğunuz ilaç var ise, muhakkak doktorunuza ve eczacınıza bildiriniz.

11.6. İzin tarih ve numarası

11.7. Seri numarası, imal tarihi ve son kullanma tarihi

11.8. İzin sahibi ve adresi

11.9. Üretici isim ve adresi

11.10.Lisans sahibinin ismi (varsa)

11.11.25°C'nin altında (özel bir durum belirtilmemişse) ve çocukların ulaşamayacakları yerlerde saklayınız. Kapağın altındaki muhafaza yırtık veya kırık ise kullanmayınız (varsa)¹³⁷.

12. ÜRÜNÜN ETKİNLİĞİNİ VE EMNİYETİNİ GÖSTEREN LİTERATÜR BİLGİLERİ

Başvuru ekinde sunulan bilgi ve belgeler ürün hakkında yeterli değil ise, Sağlık Bakanlığı ek bilgi ve çalışma isteyebilir¹³⁷.

13. İTHAL ÜRÜNLER

Aşağıdaki belgelerin de eklenmesi gerekmektedir.

13.1. Yetki belgesi

13.2. GMP sertifikası

13.3. Ürünün ithal edildiği ülkede, ve var ise diğer ülkelerde piyasada bulunduğunu gösteren belgeler

13.4. Orijinal ürün numunesi, Türkçe etiket örnekleri ve kullanım kılavuzu¹³⁸.

14. ÜRÜNÜN TANITIMINDA KULLANILACAK BİLGİLER

- Etik kurallara uygun (gerçeklik ve bilimsel objektiflik çerçevesi içinde),
- Tüketiciyi yanıltmayacak,
- Kullanım kılavuzu kapsamında ve oradaki bilgilerle uyumlu olacak,
- Herhangi bir ürünle karşılaştırma yapılmaksızın hazırlanarak başvuru dosyasına eklenmelidir¹³⁷.

EK 13: Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Gıda Kontrol Hizmetleri Daire Başkanlığı Gıdaların Üretim İzni ve İthalatı konusunda yayınlanan mevzuat

Üretim İzni, Gıda Sicili ve Tescil İşleri

5179 sayılı kanununun 4. Maddesine göre - Gıda maddeleri ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri üreten işyerleri, bu konuda Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte öngörülen asgarî teknik ve hijyenik şartlara uyarak gıda işyeri çalışma izni ve sicil numarasını almak zorundadır. Üretilen gıda maddelerinin, Türk Gıda Kodeksinde tanımı yapılmış olanların ilgili kodekse uygun üretilmesine dair yazılı beyan ile etiket örneğini ibraz etmesi üzerine söz konusu ürünlere, her ürün için izin belgesi ve numarası verilir. Türk Gıda Kodeksinde tanımlanmamış gıdaları üreten işyerleri, üretime geçmeden önce izin almak ve diğer tescil işlemlerini yaptırmak zorundadır. Alınan belgeler, alındığı şartların değişmemesi kaydıyla, miras yoluyla intikalinde geçerliliğini devam ettirir. Üretim izni, gıda sicili ve gıda işyerlerinin taşınması gereken asgarî teknik ve hijyenik şartlara ait kurallar, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir^{91-96,145}.

Gıda sicil başvurusu için gereken şartlar şunlardır⁹¹⁻⁹⁶.

Ek-1 Gıda Sicil Başvurusu: İşyeri ve ürün ile ilgili bilgiler:

- 1.Dilekçe
- 2.İşyeri çalışma izin belgesi
- 3.Kapasite raporu
- 4.Sorumlu yöneticilerin noter onaylı sözleşmesi
- 5.Marka tescil belgesi
- 6.İllerdeki ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi odaları, esnaf ve küçük sanatkar odaları ve/veya diğer meslek kuruluşlarına üyelik belgesi

7. Bakanlık adına açtırılan hesaba ücretin yatırıldığına dair makbuz sureti
8. İşyerinde üretilen veya üretilecek ürünler veya ürün gruplarının adı
9. Aşağıda yer alan ifadenin doğrulanması İşyerimizden imal etmek istediğimiz tüm ürünler için bakanlığınıza başvuruda bulunarak üretim izni alınacaktır. Aksi takdirde Bakanlıkça tarafımıza verilen gıda sicil numarasının iptal edileceğini taahhüt ederiz. İşyeri yöneticisi veya sorumlu kişinin adı soyadı imzası ile işyeri kaşesi gereklidir.

Türk Gıda Kodeksi'nde yer alan ürünler için üretim izin başvurusunda bulunabilmek için EK-2'deki belgelerin hazır olması gerekmektedir.

EK-2

Ürün Kodeksleri (Tebliğleri)Yayınlanan Ürünler İçin Üretim İzin Başvurusu

- 1- Dilekçe
- 2- Sorumlu Yöneticinin noter onaylı sözleşmesi, diploma sureti ve bağlı bulunduğu meslek kuruluşuna kayıtlı olduğuna dair belge (meslek kuruluşu olanlardan)
- 3- Marka tescil belgesi
- 4- Ürünlerle ilgili Bakanlık adına açılan hesaba ücretin yatırıldığına dair makbuzun aslı veya tasdikli fotokopisi
- 5- Üretilecek ürünün yüzde bileşimi
- 6- Türk Gıda Kodeksine uygun etiket örneği
- 7- Türk Gıda Kodeksine uygun üretim yapılacağına ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığından üretim izni alınan ambalaj materyali kullanılacağına dair taahhütname, (ithal ise kontrol belgesi ve gümrük giriş beyannamesi)

Yukarıda tarif edilen ürünün, Türk Gıda Kodeksi, ürün kodeksi ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak kontrolümüz altında tesislerimizde üretilerek piyasaya arz edileceğini taahhüt ederiz.

İşyeri yetkilisi sorumlu yöneticisinin adı ve soyadı, imza, mesleği, İşyeri Kaşesi⁹¹⁻⁹⁶.

Gıda ile Temasta Bulunan Ambalaj Materyali Üretim İzin Başvuruları için de EK-3'teki belgelere ihtiyaç duyulmaktadır.

EK-3

1- Dilekçe

2- Sorumlu Yöneticinin noter onaylı sözleşmesi, diploma sureti ve bağlı bulunduğu meslek kuruluşuna kayıtlı olduğuna dair belge (meslek kuruluşu olanlardan)

3- Marka tescil belgesi

4- Ürünlerle ilgili Bakanlık adına açılan hesaba ücretin yatırıldığına dair makbuzun aslı veya tasdikli fotokopisi

5- Gayri sıhhi müessese ruhsatı

6- Üretim teknolojisi, üretim akış şeması

7- Üretilen maddenin hangi gıda (katı-sıvı gıda) ile temasta kullanılacağına dair bilgi

8- Hammaddenin ticari ve kimyasal adı

9- Katkı maddesi kullanılacak ise kullanım amacı ve % miktarı

10- Boyarmadde uygulaması yapılacaksa kullanılan boyaların ticari ve kimyasal adı ile uluslararası indeks numarası ayrıca, masterback boyada yüzde miktar ve taşıyıcısı

11- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan üretim izni alan firmalardan hammadde alacağına dair taahhütname (ithal ise kontrol belgesi ve gümrük giriş beyannamesi)

12- Migrasyon ve ağır metaller yönünden, Türk Gıda Kodeksinde yer alan limitlere uygun üretim yapacağına dair taahhütname.

Dış ambalaj etiket örneğinde en az aşağıdaki bilgiler bulunacaktır :

Ürünün ticari ve kimyasal adı, üretim tarihi, ambalaj içindeki ürün miktarı, parti ve seri numarası, üretildiği firma adı ve adresi, depolama koşulları, "Tarım ve Köyişleri Bakanlığının tarih ve sayılı izni ile üretilmiştir." İfadesi⁹³⁻⁹⁸.

Ürün Kodeksleri (Tebliğleri) Yayınlanmayan Ürünler için Üretim İzin Başvurusunda da EK-4'deki belgelerin hazırlanması gerekmektedir.

EK-4

1- Dilekçe

2- Sorumlu Yöneticinin noter onaylı sözleşmesi diploma sureti ve bağlı bulunduğu meslek kuruluşuna kayıtlı olduğuna dair belge (meslek kuruluşu olanlardan)

3- Marka tescil belgesi

4- Ürünlerle ilgili Bakanlık adına açılan hesaba ücretin yatırıldığına dair makbuzun aslı veya tasdikli fotokopisi

5- Üretilen ürünün yüzde bileşimi

6- Türk Gıda Kodeksine uygun (16 Kasım 1997 tarihli ve 23172 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan) hammadde, katkı, aroma ve yardımcı maddeler ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan üretim izni almış ambalaj

materyali kullanarak Türk Gıda Kodeksine uygun üretim yapacağına dair taahhüname, (ithal ise kontrol belgesi ve gümrük giriş beyannamesi)

7- Üretim teknolojisi, üretim akış şeması

8- Türk Gıda Kodeksine uygun etiket örneği

9- Etiketle gıda maddesi ile ilgili besin ögesi tablosu (Özel beslenme amaçlı ürünlerde zorunlu, diğerlerinde isteğe bağlı)⁹¹⁻⁹⁶.

İşyeri sorumlusu veya yetkilisi üretim izni almak için başvuruda bulunurken;

Gıda Kodeksinde yer alan ürünler için işyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi, imal edecekleri ürünlerin bileşiminde bulunan maddeler için üretim izin başvurusunu Ek 2'ye göre; Gıda ile temasta kullanılacak madde ve gıda ambalajı için üretim izin başvurusunu ise Ek 3'e göre; gerekli bilgi ve belgelerle birlikte üç nüsha dosya halinde hazırlar ve iki nüshasını (d) bendinde belirtilen ücretin ödendiğine dair makbuz ile birlikte İl Müdürlüğü kanalı ile Bakanlığa teslim eder. Diğer nüsha gerektiğinde yetkililere sunulmak üzere işyerinde muhafaza edilir⁹¹⁻⁹⁶.

Başvuru dosyasının Bakanlıkça incelenmesi sırasında gerektiğinde, Bakanlık gıda kontrolörlerinden oluşturulan bir ekip; ürünü, üretime uygunluk açısından Gıda Kodeksine göre kontrol etmek üzere üretim mahalline gönderilir. Ancak, aynı işyerindeki aynı ürün gruplarında, Bakanlıkça daha önce yapılan kontrol ve denetim, üretim mahallinde yeniden tekrarlanmayabilir. Bakanlıkça yapılan inceleme sonuçlarının uygun olması halinde üretim izin belgesi verilir.

Gıda Kodeksi'nde yer almayan ürünler için işyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi imal edecekleri ürünlerin bileşiminde bulunan maddeler için gerekli bilgi ve belgeleri Ek 4'e göre üç nüsha dosya halinde hazırlar. İki nüshasını (d) bendinde belirtilen ücretin ödendiğine dair

makbuz ile birlikte İl Müdürlüğü kanalıyla Bakanlığa teslim eder. Diğer nüsha gerektiğinde yetkililere sunulmak üzere işyerinde muhafaza edilir. Başvuru dosyası, Bakanlık tarafından incelemeye alınır. İnceleme esnasında, Bakanlık gıda kontrolörlerinden oluşturulan bir ekip ürünü, üretime uygunluk açısından Gıda Kodeksine göre kontrol etmek üzere üretim mahalline gönderilir⁹¹⁻⁹⁶.

İşyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi, ön üretim izni alınan ürünlerin üretimine başladığında konuyu Bakanlığa bildirir. Bakanlıkça yapılan denetimde üründen numune alınır ve laboratuvara sevk edilir. Ürünün muayene ve analizleri sonucunda düzenlenen raporun başvuru belgelerine uygun olması halinde ürün için üretim izin belgesi verilir⁹¹⁻⁹⁶.

İşyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi, ürünlerin bileşimi değiştiğinde tekrar Bakanlığa başvurur. Ancak Gıda Kodeksinde yer alan ve üretim izni alınmış ürünlerdeki bileşim değişikliğinin veya kullanılan katkı maddeleri ile aromaların Gıda Kodeksindeki esas ve sınırlar içinde kalması, aynı ürünün, aynı işyeri tarafından, aynı zamanda birden fazla marka veya ad ile üretilmesine yol açmaması koşuluyla değişik ad veya marka altında piyasaya arz edilmesi yeniden başvuru yapılmasını gerektirmez. Bu hallerde Bakanlığa bilgi verilir⁹¹⁻⁹⁶.

Üretim izin belgesi için başvuracak işyerleri, Kararnamenin 5. Maddesi gereğince yatırılması gereken ücreti, Bakanlıkça duyurulacak yer ve hesaba yatırarak makbuzunu başvuru dosyasına eklerler. Bakanlıkça üretim izin belgesi verilmeyen ürünler piyasaya arz edilmez. İşyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi, ürettikleri ürünlere ilişkin üretim miktarlarını altışar aylık dönemler itibariyle İl Müdürlükleri kanalıyla Bakanlığa gizlilik içinde bildirmek zorundadır⁹¹⁻⁹⁶.

Gıda Bilimi ve teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak Bakanlıkça yapılan düzenlemeler gereği ve/veya işyerinin Bakanlığa ibraz ettiği bileşim formüllerine ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünü imal etmemesi halinde geçerlilik süresine bakılmaksızın daha önce alınan üretim izin belgeleri Bakanlıkça iptal edilir⁹¹⁻⁹⁶.

Bakanlıkça verilen üretim izin belgelerinin geçerlilik süreleri 10 yıl olup, bu sürenin sonunda işyerleri, üretim izin belgelerinin yenilenmesi için Bakanlığa başvurur⁹¹⁻⁹⁶.

Sorumlu Yönetici ve Eleman İstihdamı

Yönetmeliğin 7. Maddesine göre, gıda ve gıda ambalajı üreten işyerlerinde, sorumlu yönetici ve eleman aşağıdaki esaslara göre istihdam edilir.

a) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa göre ticaret siciline kayıtlı gıda maddesi üreten 60 Beygir gücünün üzerinde motor gücü bulunan işyerlerinde, en az 4 yıllık lisans eğitimi almış ziraat, gıda, kimya mühendisleri, kimyagerler, veteriner hekimler, su ürünleri mühendisleri ve biyologlar ile gıda bilimi konusunda en az yüksek lisans yapmış diğer meslek gruplarına mensup kişilerin eğitim dallarına uygun sorumlu yönetici olarak istihdamı zorunludur^{91-93, 95,96}.

Gıda ambalajı üreten işyerlerinde ise sorumlu yönetici olarak ziraat, gıda, kimya mühendisleri, kimyager veya makine, petrol ve endüstri mühendislerinin istihdamı zorunludur. Sorumlu yöneticinin atanması, kayıtlı bulunulan meslek odasından alınacak belge üzerine Noter onaylı sözleşme ile yapılır^{91-93, 95,96}.

Ek Madde 1-9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmeliğin yayın tarihinden önce gıda işletmelerinde sorumlu yönetici olarak çalışan ve halen bu görevi yürütmekte olan aynı yönetmeliğin 7. Maddesinin (a) bendinde belirtilen meslekler dışındaki meslek gruplarına ait kişilerin bu görevlerini devam ettirmeleri Bakanlık iznine tabidir⁹¹.

b) 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu Hükümlerine göre, Esnaf ve Sanatkarlar Siciline kayıtlı işyerleri ile (a) bendi dışında kalan işyerleri, (a) bendine uygun olarak azami 5 işyeri için tek sorumlu yönetici İstihdam edebilecekleri gibi, üretimin nevine göre gıda bilimi konusunda eğitim görmüş tekniker ve teknisyen seviyesindeki elemanlar, her bir işyeri için sorumlu yönetici istihdam edilebilir⁹³.

Gıda üretim zincirinin uygun görülen aşama ve/veya aşamalarında istihdam edilecek olan ve gıda bilimi konusunda eğitim görmemiş usta seviyesindeki elemanların, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı koordinasyonunda Sağlık Bakanlığı; illerdeki ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi odaları ile esnaf ve sanatkarlar odalarının birlikte açacağı kurslardan “ustalık belgesi” almaları zorunludur. Bu Yönetmeliğin yayın tarihinde daha önce Bakanlık ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilmiş ustalık belgeleri geçerlidir. (a) bendi için, işyeri yetkilisi ile sorumlu yöneticisi gıda üretim zincirinden birlikte sorumludur, (b) bendi için işyeri yetkilisi, sorumlu yöneticisi ile ustalar gıda üretim zincirinden birlikte sorumludur. Sadece üretildiği mekanda satılan gıda maddelerini üreten işyerleri ile (a) ve (b) bentleri dışında kalan mevsimlik gıda maddesi üreten işyerlerinde üretim konusunda eğitim görmüş ustalar sorumlu yönetici olarak istihdam edilebilir⁹¹⁻⁹⁶.

Kontrol ve Denetim

a) Tarım Bakanlığı'nın sorumluluğu:

Madde 9: Bu Yönetmeliğin kapsamında yer alan ürünlerin teknik ve hijyenik düzenlemeler yönünden kontrol ve denetimlerinde aşağıdaki esaslara uyulur. Denetim, gıda kontrolörleri tarafından; Gıda üretim zincirinin tüm aşamalarında, işlemeyle ilgili olarak kullanılan alet, ekipman, makine ve taşıma araçları, gıda maddelerinin üretimi ve hazırlanmasında kullanılan hammadde, yardımcı madde ve katkı, aroma ile diğer teknolojik yardımcıları, yarı mamuller, mamuller, gıda maddeleri ile temas eden madde ve malzemeler ile temizleme ve bakım ürünleri, gıda maddelerinin perakende satış noktaları hariç dağıtım safhaları, İşleme ve muhafaza teknikleri, gıda maddelerinin etiketleme, taşıma ve depolanması, konularında yapılır¹⁴⁵.

Denetim, gıda üretim zincirinin tüm aşamalarında veya uygun görülen aşama ve/veya aşamalarında denetim programına uygun olarak yılda en az iki kez; ayrıca gerekli görüldüğü zamanlarda veya şüphe ve şikayet üzerine yapılır. Denetim, önceden uyarı yapılmaksızın gerçekleştirilir¹⁴⁵.

b) Gıda Üreticilerin sorumluluğu:

Madde 9: İşyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisi aşağıdaki hususları yerine getirmekle sorumludur; gıda üretim zincirinin tüm aşamalarında Gıda Kodeksinin 7. Bölümündeki Gıda Hijyenine uygun hijyenik kuralları sağlamak zorundadır. Gıda üretim zincirinde gıda güvenilirliğini sağlamak ve gıda kontrol sistemlerini geliştirmek amacıyla öncelikle yüksek risk grubunda olan et, süt ve su ürünleri üreten işyerleri başta olmak üzere diğer gıda üreten işyerleri, aşağıdaki prensipleri periyodik olarak üretimin her aşamasında yerine getirir: Ürünle ilgili özel bilgi ve deneyime sahip bir kontrol grubu oluşturulmalıdır. Ürünün tam ve

doğru bir tanımı yapılmalıdır. Gıdanın planlanan tüketim şekli ve tüketicileri tanımlanmalıdır. Kontrol grubu tarafından bir akış şeması yapılmalıdır. Akış şemasının tüm basamakları ve süreleri kontrol grubu tarafından işlemlerle karşılaştırılmalı ve gerektiğinde akış şemasına ilaveler yapılmalıdır. Gıda üretiminin tüm basamaklarında; yetiştirme ve hasattan başlayarak işleme, imalat, depolama, dağıtım ve tüketim noktasına ulaşınca kadar olabilecek tehlikeler belirlenmeli ve bu tehlikelere karşı etkili olabilecek tedbirler saptanmalıdır. Muhtemel tehlikeyi engellemek veya en aza indirmek için üretim zincirinde “kritik kontrol noktaları” belirlenmelidir. Kritik kontrol noktalarına ait kritik limitler tespit edilmelidir. Kritik kontrol noktalarının belirlenen program doğrultusunda denetlenmesi için izleme sistemi oluşturulmalıdır. İzleme sisteminde belirli bir kontrol noktasında istenmeyen bir durum gözleendiği zaman etkin düzeltici önlemler alınmalıdır. Kontrol sisteminin etkili bir biçimde çalıştığı, ilave testler ve işlemlerle desteklenmelidir. Tüm bu aşamalarla ilgili kayıtların ve uygulanan işlemlerin yer aldığı bir dokümantasyon sistemi oluşturulmalıdır. Gıda maddelerini denetlemek üzere işyerine gelen gıda kontrolörlerine, denetim esnasında yardımcı olmak zorundadır. İşyerinin kapatılması veya sahip değiştirmesi halinde en geç 30 gün içerisinde bu durumu İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır^{91-96, 145}.

İşyeri yetkilisi ve/veya sorumlu yöneticisinin bu Yönetmeliğin 10. Maddesinin 1. Fıkrasına göre yapılan denetim sonuçlarına karşı itiraz hakkı bulunur^{91-96, 145}.

Kontrol ve Denetim İşlemleri

Madde 10: Kontrol ve denetim işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Gıda kontrolörleri; Gıda üretim zincirinin tüm aşamalarında bu yönetmeliğin amacına uygun olarak kontrol yapar ve bir denetim raporu düzenler, işyerlerince yapılan izleme ve doğrulama kontrollerinin yerine

getirilip getirilmediğini denetler, gıda üretim zincirinin tüm aşamaları veya uygun görülen aşamaları ile ilgili olarak işyerinde tutulan üretim kontrolü ve laboratuvar kayıtlarını inceler, gerektiğinde Bakanlıktaki dosyasında saklanmak üzere bunların birer fotokopisini alır ve bunu denetim defterine işler. Denetim işlemlerini mesleki bir gizlilik içinde yerine getirir^{91-96,145}.

Denetim esnasında herhangi bir engelleme ile karşılaştığında durumu bir tutanak ile tespit eder ve işlem yapılmak üzere tutanağı İl Müdürlüğüne tevdi eder. Denetim esnasında, hammaddeden başlayarak hazırlama, işleme, imalat, paketlenme, depolama, taşıma ve dağıtım aşamalarının herhangi birinde Gıda Kodeksine aykırılık gördükleri zaman durumu bir tutanak ile tespit eder, müsadereyi gerektirecek bir aykırılık var ise, aykırılık oluşturan ürün partisini yediemin sıfatıyla işyeri yetkilisine ve/veya sorumlu yöneticisine aynı tutanakla teslim eder^{91-96,145}.

Denetim, gıda kontrolörünün gerektiğinde işyerinin sorumlu yöneticisi ve/veya çalışanlarıyla görüşmesi, işyerindeki ölçüm araçlarına göre kaydedilen değerleri okuması, ve/veya bu değerleri kendi araçlarıyla doğrulaması ile desteklenir. Denetim esnasında muayene ve analiz amacıyla gıda kontrolörü tarafından gerektiğinde numune alınır ve numune alma tutanağı ile numune alma etiketi hazırlanarak numuneye iliştilir^{91-96,145}.

Denetim esnasında üç takım halinde alınan numunelerden bir takımı işyerinde bırakılır, bir takım şahit numune olarak İl Müdürlüğünde ve ürünün yapısını bozmayacak şekilde tekniğine uygun muhafaza edilir, bir takım numune ise muayene ve analiz yapılmak üzere usulüne uygun olarak en kısa zamanda Bakanlık laboratuvarına resmi yolla ile gönderilir. Gıda maddelerinin laboratuvar da muayene ve analizi sonucunda üç nüsha halinde muayene ve analiz raporu düzenlenir. Muayene ve analiz raporlarının biri laboratuvarda kalır, diğer ikisi değerlendirme yapılmak üzere ilgili İl Müdürlüğüne gönderilir^{91-96,145}.

Gıda kontrolörleri, muayene ve analiz raporu ile denetim raporunu mevcut mevzuat kapsamında taklit, tağşiş ve sağlığa zararlı hususları da içerecek şekilde değerlendirir. Değerlendirme sonuçları, olumlu veya olumsuz bulunduğu her iki durumda da işyerine bildirilir. İşyeri sahibi ve/veya sorumlu yöneticisi denetim sonuçlarının olumlu olması halinde, bu durumun kendilerine bildirilme tarihinden itibaren 15 gün içerisinde şahit numuneyi alabilir veya aldırabilir. İşyeri sahibi ve/veya sorumlu yöneticisinin denetim sonuçlarına, kendilerine tebliğden itibaren azami 15 gün içerisinde itiraz hakkı mevcuttur. Raf ömrü 15 günden az olan ürünlerde işyeri sahibi ve/veya sorumlu yöneticinin ürünün raf ömrü süresince itiraz hakkı mevcuttur^{91-96,145}.

Denetim sonuçlarına itiraz edildiğinde, şahit numunenin Bakanlığın görevlendirdiği diğer yetkili laboratuvar da muayene ve analizi yaptırılır. Bu sonuçlar kesin olup, verilecek karara esas teşkil eder. İtiraz durumunda, şahit numunenin analiz ücreti işyerince ilgili laboratuvara ödenir^{91-96,145}.

Sağlığın Korunması

Madde 11: İnsan sağlığının korunması amacıyla, bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerde aşağıdaki hususlara uyulur. Gıda Kodeksine uyulmaksızın imal edilemez, muameleye tabi tutulamaz, mübadele konusu yapılamaz, insan sağlığına zarar verecek muhteviyatta olamaz, içerisine zararlı bir madde katılamaz, böyle bir maddenin kalıntısı bulundurulamaz ve gıdaya zararlı özelliğe yol açacak herhangi bir işlem uygulanamaz^{91-96,145}.

6968 sayılı Zirai Mücadele ve Karantina Kanunu kapsamında bulunan, yetiştirmeden muhafazaya kadar bitki hastalık ve haşerelerine karşı kullanılan zirai mücadele ilaçlarını, koruma maddelerini, bitki

gelişmesini düzenleyici maddeleri veya bunların artık ve reaktif ürünlerini izin verilen miktarlardan fazla ihtiva eden gıda maddeleri her ne surette olursa olsun mübadele konusu yapılamaz. İzin verilen sınırları aşan miktarda bulunan zirai ilaç, hormon, radyoaktif madde, plastik madde, herhangi bir kimyasal madde kalıntısı veya bu maddelerin değişimi sonucunda oluşan ürünleri dış veya iç kısımlarında taşıyan hayvan menşeli gıda maddeleri mübadele konusu yapılamaz^{91-96,145}.

İthalat Kontrolleri

Bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerin ithalat kontrollerinde;

a) Bu Yönetmeliğin kontrol ve denetim ile ilgili hükümleri uygulanır ve Gıda Kodeksine uygunluk aranır.

b) Gıda Kodeksinde yer almayan ürünlerin ithalatında uluslararası mevzuata uygunluk aranır veya ikili ve/veya çoklu anlaşmalar dikkate alınır.

c) İthal edilen herhangi bir gıda maddesi, Gıda Kodeksine uygun etiketleme ve ambalaj yapılması ve satışa hazır hale getirilmesi şartıyla yurt içinde mübadele edilebilir. Ambalajlama ve etiketleme işlemleri, raf ömrü ile kısıtlı olmak kaydıyla, ithalattan sonraki iki ay ve gerektiğinde Bakanlığın belirleyeceği ek süre içinde tamamlanmadığı takdirde ürünlerin yurt içinde satışına izin verilmez^{91-96,145}.

Gümrüklerde yapılan kontrollerde Gıda Kodeksine veya uluslararası standartlara uygun bulunmayan ürünler mahrecine iade edilir. Bakanlıkça gümrüklerde yapılan kontrollerde mevzuata veya uluslararası gıda standartlarına uymayan gıda maddelerinin serbest bölgeler hariç, yurt içine sokulması, dağıtılması ve satışı yasaktır^{91-96,145}.

Tarım Bakanlığı, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü (KKGM) gıda ve gıda ambalaj maddelerinin ithalatında kontrol belgesi düzenleme rehberi hazırlamış ve internet sayfasında ilan etmiştir. İthalatçı firmalara rehber olması amacıyla düzenlenmiştir. Şekil 45’de kısaca ithalat düzenleme işlemleri belirtilmiştir¹⁸⁷.

1. İthalatçı firma Ek 6-A'da yer alan ürünler için 2003/31 sayılı tebliğe göre doldurduğu kontrol belgesi formu ve diğer gerekli belgeler ile Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğüne veya yetkilendirilmiş Tarım İl Müdürlüklerine başvuruda bulunur. Ek 6-B'de yer alan ürünler için fiili ithalat işlemleri kontrol belgesi aranmaksızın başlatılır.

2. Başvuru sırasında firma sahibine evrak numarası verilir ve firma bu numara ile evraklarının takibini yapabilir

3. Evraklar ilgili mühendise havale edilir.

4. Dosyalar döküman kontrolü şeklinde ilgili mühendis tarafından incelenir.

5. Onay
Herhangi bir eksiklik veya mevzuata uygunsuzluk olmaması durumunda firma sahibince doldurulmuş olan kontrol belgesi formu onaylanarak 1 nüshası firmaya, 1 nüshası il müdürlüğüne gönderilir. Bir nüshası Bakanlıkta arşivlenir.

6. Eksiklik
Firma tarafından doldurulan kontrol belgesinde veya gerekli evraklarda eksiklik olması durumunda firmaya eksiklik yazısı yazılarak belirtilen süre içerisinde eksikliklerini tamamlaması için hak tanınır.

7. İade
Başvuruda bulunduğu ürünle ilgili mevzuata aykırılık tespit edilmesi durumunda başvuru dosyası firma sahibine iade yazısı ile iade edilir.

6a. Eksiklik yazısında belirtilen eksikliklerin firma tarafından verilen süre içerisinde tamamlanması durumunda 5. Maddedeki işlemler yapılır. Tamamlanmaması veya uygun tamamlanmaması durumunda 7. Maddedeki işlemler yapılır.

İade

8. Firma onaylanmış kontrol belgesi ve diğer belgeler ile kontrol belgesi geçerlilik süresince, malı teslim almak için gümrük giriş kapısının bulunduğu il müdürlüğüne, başvuruda bulunur.

Şekil 45: Gıda ve Gıda Ambalaj Maddelerinin İthalatında Kontrol Belgesi Düzenleme İşlemleri

Şekil 45'de belirtilen 4. Maddedeki doküman kontrolü için gerekenler aşağıda belirtilmektedir¹⁸⁷.

1. Tüm belgeler 1 asıl 2 fotokopi olarak düzenlenmelidir.
2. İçeriğinde veya ambalajında hayvansal bileşik bulunan ürünlerde, hayvansal bileşiğin kaynağını gösteren belge verilmelidir.
3. Kontrol Belgesi Formu, İthalatçı Firma tarafından eksiksiz olarak doldurulmalıdır.
4. Kontrol Belgesi düzenleyen firma sahibi kontrol belgesini adı ve soyadını yazarak kaşeleyip imzalamalıdır.
5. Kontrol Belgesi düzenlerken, ürünün Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunu (GTIP) bulmak için Ek-VIA ve –VIB'ye bakınız.
6. Kontrol Belgesi düzenlerken ürünün yer aldığı liste için Ek-VIA ve –VIB'ye bakınız.
7. Kontrol Belgesi formunda “Malın Kullanılacağı Yer” bölümüne “gıda sanayi”, “tüketim”, “iç piyasaya arz” gibi ifadeler yazılmalıdır.
8. Kontrol Belgesine ithalatçı ve ihracatçı firmanın ticari unvanı ve adresi eksiksiz olarak yazılmalıdır.
9. Kontrol Belgesi düzenlerken ürünün mevzuatı Türk Gıda Kodeksinde mevcutsa sadece A şıkkı mevcut değilse hem A, hem de B şıkkı işaretlenmelidir.
10. Kontrol Belgesinde belirtilen malın miktarı proforma faturadaki miktardan daha az veya eşit olmalıdır.
11. Proforma fatura ihracatçı firma tarafından ithalatçı firma adına düzenlenmiş olmalıdır.

12. Bileşik listesi, proforma fatura, spesifikasyon belgesi, ürün etiket taslağı, distribütörlük belgesi, faaliyet belgesi ilgili kişilerce adı soyadı ve imzası bulunacak şekilde düzenlenmelidir.

13. Sertifika, ihracatçı ülke veya ithal edilen ülkenin gıda denetiminden sorumlu Resmi makamlarınca düzenlenerek onaylanmalıdır.

14. Türkçe etiket taslağı düzenlerken Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliğı (2002/58) dikkate alınmalı ve taslak ithalatçı firma tarafından kaşelenip imzalanmalıdır.

15. Faaliyet belgesi firmanın Gıda İthalatı konusunda faal olduğunu göstermelidir.

16. Faaliyet belgesinde firmanın faaliyet konuları açık ve net olarak belirtilmemişse, Ticaret Sicil Gazetesinin aslı veya noter onaylı örneğı verilmelidir.

17. Alkollü içkilerin Türkçe etiket bilgileri orijinal etiketinde yer almalıdır¹⁸⁷.

İthalatın Yapılabileceğı Gümrük Merkezleri

İthal edilecek gıda maddelerinin kontrolü için tespit edilen Gümrük Müdürlükleri: Adana, Ağrı (Gürbulak), Ankara, Antalya, Artvin (Hopa), Balıkesir (Bandırma), Bursa (Bursa ve Gemlik), Çanakkale, Edirne (Kapıkule), Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Hatay (İskenderun), İstanbul (Ambarlı, Atatürk Hava Limanı, Haydarpaşa, Trakya Serbest Bölge, Erenköy, Sabiha Gökçen Havalimanı), İzmir (İzmir gümrük, Tır gümrük, Adnan Menderes Havalimanı, Ege serbest bölge, Aliağa, Dikili), Kayseri, Kocaeli (Derince, Gebze petrokimya ihtisas gümrüğü, Gebze), Konya, Mersin (Mersin Serbest Bölge, Mersin gümrük), Ordu, Rize, Samsun, Tekirdağ (Çorlu Hava Limanı), Trabzon gümrük müdürlükleridir¹⁸⁷.

İthalatın Yapılabileceği Tarım İl Müdürlükleri

Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Mersin, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon Tarım İl Müdürlükleri nütrasötiklerin ithalat izinlerini vermeye yetkilidirler¹⁸⁷.

Tarım Bakanlığının İthalat İşlemleri Sırasında Kullandığı Teknik Terimlerin Açıklamaları

a) Bakanlık: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığını,

b) Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

c) İl Müdürlüğü: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca kontrol belgesi düzenlemeye ve ithalat işlemleri yapmaya yetki verilen il müdürlüğünü,

d) Kontrol belgesi: Yürürlükteki ilgili Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği ekinde örneği verilen belgeyi,

e) Proforma fatura: İhracatçı firma tarafından ithalatçı firma adına düzenlenen, ihraç edilecek malların isim, miktar, tutar gibi faturadaki asgari bilgileri içeren, firmanın ve firma adına imza atan şahsın adı olan imzalı belgeyi,

f) Fatura: Gümrük Müsteşarlığınca yayınlanan Gümrük Yönetmeliğinde tanımlanan belgeyi,

g) Sertifika: Ürünün güvenilirliğini gösteren ve hayvansal ürünlerde, üründe kullanılacak hammaddenin elde edildiği hayvanların bulaşıcı veya salgın hayvan hastalık taşımadığını gösteren ithal edilen ülke ve/veya yükleneceği ülkenin yetkili resmi makamlarınca onaylanmış sertifikayı,

h) Bitki sağlık sertifikası: İşlenmemiş veya bitki özelliğini kaybetmeyecek kadar basit bir işlem geçirmiş, bitkisel kaynaklı gıdalar için düzenlenen, ihracatçı ülke ve/veya ithal edilen ülkenin yetkili resmi makamlarınca onaylanmış sertifikayı,

i) Örnek sertifika: Eşyanın ilgisine teslimi sırasında ibraz edilecek bu maddenin (g) bendinde tanımlanan sertifikadaki bilgileri aynen içeren ihracat öncesi düzenlenmiş örnek niteliğindeki onaylı veya onaysız belgeyi,

j) Spesifikasyon belgesi: İhracatçı veya üretici tarafından düzenlenen ürünün özelliklerini gösteren belgeyi,

k) Bileşik listesi: Üretici veya ihracatçı tarafından düzenlenen gıda maddesinin üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan hammadde, yardımcı madde ve katkı maddelerini gösteren belgeyi,

l) Etiket/etiket taslağı: Gıda maddesini tanıttıcı her türlü yazılı veya basılı bilgi, marka, damga ve işaretleri içeren ve gıda ile birlikte sunulan veya ambalajında basılı bulunan tanıtım bildirimini,

m) Türkçe etiket: Türk Gıda Kodeksinin etiketleme bölümüne uygun olarak düzenlenmiş ve ürünün ambalajının üzerindeki etiketi¹ .

İthalat Aşamasında Uygulanacak Genel Hükümler

Madde 5- Gıda maddeleri ve gıda ile temas eden ambalaj materyallerinin ithalatında uyulması gereken genel hükümler aşağıdaki gibidir.

a) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinde yer alan EK-VI A listesinde yer alan ürünler kontrol belgesine tabidir.

b) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinde yer alan EK-VI B listesinde yer alan ürünlerde kontrol belgesi aranmaz.

c) Kontrol belgesine tabi olsun, olmasın ithal edilmek istenen eşyanın ilgisine teslimi aşamasında mevzuata uygunluğunun Bakanlık veya Bakanlığın yetkili birimlerince tespit edilmesi halinde, bu maddelerin ithalatına izin verilir.

d) İthalatçı firma sunduğu bilgi ve belgelerin doğruluğundan sorumludur.

e) Kontrol belgesinin geçerlilik süresi dolmadan gümrük beyannamesi tescil edilerek ithalat işlemlerine başlanmış, ancak eşyanın ilgisine teslim tarihinde kontrol belgesinin süresi dolmuş olan ürünler için, bu sürenin dolmuş olması dikkate alınmaksızın işlemler tamamlanır.

f) Bu Tebliğ kapsamındaki ithalat kontrollerinde Türk Gıda mevzuatı esas alınarak işlem yapılır.

g) Gümrüklerde yapılan kontrollerde bu maddenin (f) bendine uygun bulunmayan ürünlerin ithaline, dağıtılmasına ve satışına izin verilmez. Ancak; ithali söz konusu olan ürünün mikrobiyolojik ve kimyasal kriterler dışında, gıda güvenliğini etkilemeyecek değerler olan kırık tane, bozuk tane, yabancı tane, diğer tür, yabancı madde gibi fiziksel analiz sonuçlarının ilgili mevzuata uygun olmaması halinde, ithalatçı firmanın talebi ve ilgili Gümrük Müdürlüğü'nün gümrük mevzuatına uygun olarak elleçlemeye izin vermesi durumunda; elleçlemeye tabi tutulan maldan tekrar numune alınarak laboratuvarda muayene ve analizi yaptırılır. Elleçleme işlemi bir kereye mahsus olup, ikinci bir talepte bulunulamaz.”
(Değişiklik 22.03.2006 tarih ve 26116 sayılı Resmi gazete)

h) Bu maddenin (f) ve (g) bentlerinde belirtilen yasaklar, gümrük nezareti altında gümrük depoları ile antrepolara konulan veya

transit nakledilen, Yabancı Devlet Başkanları ile refakatindekiler tarafından buldukları süre içinde kullanılmak üzere veya tüketilmek üzere getirilen, büyükelçilik veya konsolosluklara temsilciliklerine ait, bilimsel amaçlar, sergiler veya benzer maksatlar için getirilen, olağanüstü hallerde hibe olarak gönderilen, gemilerde bulunup açık denizlerde tüketilecek olan gıda maddelerine uygulanmaz.

i) İthal edilen herhangi bir gıda maddesi, Türk Gıda Kodeksine uygun etiketleme yapılması ve satışa hazır hale getirilmesi şartıyla yurtiçinde mübadele edilebilir. Etiketleme ve uygun hale getirme işlemleri ithalattan sonraki 2 ay ve lüzum halinde Bakanlığın belirleyeceği ek süre içinde tamamlanmadığı takdirde yurtiçinde mübadele konusu yapılmaz.

j) Bu madde Yürürlükten Kaldırıldı. **(Değişiklik 22.03.2006 tarih ve 26116 sayılı Resmi gazete)**¹⁸⁷

k) 4. Maddenin (g) bendinde tanımlanan sertifikaların geçerlilik süresi sertifikada belirtilen süre kadardır. Süre belirtilmediği takdirde hayvansal ürünler için sertifikanın düzenlendiği tarihten itibaren 2 ay, diğer ürünlerde ise 12 aydır.

l) İbraz edilen sertifikanın geçerlilik süresi boyunca sertifikada belirtilen ürün için birden fazla kontrol belgesi düzenlenebilir.

m) Hayvansal ürünler ve 4. Maddenin (h) bendinde tanımı yapılan bitkisel ürünlerde bu maddenin (l) bendi uygulanmaz.” **(Değişiklik 22.03.2006 tarih ve 26116 sayılı Resmi gazete)**

n) İthalat aşamasında hayvansal ürünler için 4. Maddenin (g) bendine uygun olarak düzenlenmiş sertifika ibraz edilecektir. Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu ve Yönetmeliği kapsamındaki ürünler karantina yönünden değerlendirilecektir.

o) İthalat aşamasındaki bitkisel ürünler için 4. Maddenin (h) bendine uygun olarak düzenlenmiş bitki sağlık sertifikası ibraz edilecektir. Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanun ve Yönetmeliği kapsamındaki ürünler karantina yönünden değerlendirilecektir.

p) Canlı, taze soğutulmuş ve dondurulmuş su ürünleri ithalatında 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Su Ürünleri yönetmeliği ile ilgili hükümler uygulanacaktır.

r) Hastalık listelerinde bulunan gıda maddelerinin ithalatına izin verilmeyecektir. Ancak yasak listelerinde belirli işlemlere tabi tutularak tüketime sunulması koşulu olan ürünlere, ilgili işleme tabii tutulduğunun belgelenmesi halinde ithalatına izin verilecektir.

o) Kontrol belgesi düzenlenmesi ve ithalat işlemleri sırasında talep edilen belgelerde yer alan bilgiler birbiri ile uyumlu olmalıdır⁹³.

Ürün ithal edilmek istenildiği zaman Bakanlık İl Müdürlüğüne aşağıda belirtilen belgelerle başvurulur; a) Gümrük Giriş Beyannamesi, b) Bileşik Listesi, c) Söz konusu ürünün gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili AB mevzuatına uygun üretildiğine dair üretici firma beyanı, d) Firmanın ithalini talep ettiği ürün ile ilgili resmen faaliyette olduğunu gösterir belge¹⁸⁷.

İthalat Aşamasındaki Kontrol İşlemleri

Madde 7: İthale konu olan ürünün 560 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ve yönetmelikler gereği teknik ve hijyenik olarak uygunluğu ithalat aşamasında yapılacak kontrol ve denetimlerle belirlenir.

A) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinin EK-VI A sayılı listesinde yer alan kontrol belgesine tabi ürünler için ürün ithal edilmek istenildiği zaman İl Müdürlüğüne aşağıda belirtilen belgelerle başvurulur.

Kontrol belgesinin, İl Müdürlüğü nüshası ilgili İl Müdürlüğüne ulaşmadan ithalat işlemi başlatılmaz.

1. Genel Müdürlük veya il müdürlüğü tarafından onaylanmış kontrol belgesi ve ekleri,

2. Gümrük Giriş Beyannamesi

3. Sertifika;

B) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinin EK-VIB sayılı listesinde yer alan kontrol belgesine tabi olmayan ürünler için ürün ithal edilmek istenildiği zaman İl Müdürlüğüne aşağıda belirtilen belgelerle başvurulur.

1. Gümrük Giriş Beyannamesi

2. Bileşik listesi

3. C bendinde belirtilen ürünler hariç sertifika, **(Değişiklik 18.06.2006 tarih ve 26202 sayılı Resmî gazete)**

4. Firma, tebliğin yayın tarihinden sonraki ilk başvuruda ve Bakanlıkça talep edilmesi durumunda ithalini talep ettiği ürün ile ilgili resmen faaliyette olduğunu gösterir belge ibraz edilir.

C) Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinin EK-VI B sayılı Kontrol Belgesine tabi olmayanlar listesinde yer alan, Gümrük Tarife Cetvelinin 39. 40, 44, 45, 48, 69, 70, 72, 73 ve 82 no'lu fasıllarında bulunan, sadece Avrupa Birliği üyesi ülkeler orijinli ürünler için ithalatta kullanılan kontrol belgesi örneği aşağıda gösterilmiştir¹⁸⁷.

İthalatta Kullanılan Kontrol Belgesi Örneği

T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Genel Müdürlüğü KONTROL BELGESİ
G.T.İ.P.: Madde ismi (*): Hangi listede yer aldığı : İthalatçı firmanın ticaret unvanı, adresi ve telefon no: İthalatçı firmanın bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi sicil numarası : İhracatçı firmanın ticaret unvanı ve adresi : Malın kullanılacağı yer: Malın ithal amacı (**): Malın miktarı: Şarj numarası(***): Malın menşe ülkesi: Malın yükleneceği ülke: Malın giriş gümrüğü Malı kullanacak firmanın ticari unvanı, adresi, telefonu:
İthal edilecek maddenin özelliğine göre aşağıdaki ilgili başlığı yuvarlak içine alınız. (Mal B grubunda ise, ayrıca ilgili bölümün altını çiziniz.) A- 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesi Hakkında KHK'nın Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine uygundur. B- Avrupa Topluluğu, Dünya Sağlık Teşkilatı, Dünya Gıda Kodeksi spesifikasyonlarına uygundur. C- 29.5.1973 tarih ve 1734 sayılı Yem Kanunu hükümlerine uygundur. D- 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu hükümlerine uygundur. E- 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu hükümlerine uygundur. F- 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu hükümlerine uygundur. G- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu hükümlerine uygundur. H- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu hükümlerine uygundur.
(*) Proforma faturada tek isim altında birden fazla madde söz konusu olduğunda, bunların orijinal isimleri ayrı ayrı belirtilecektir. (**) Canlı su ürünleri ithalatında belirtilecektir. (***) Zirai veteriner ilaçları ile bu ilaçların imalinde kullanılacak aktif madde, hammadde ve yardımcı maddelerin ithalatında belirtilecektir.
Tarafımızca düzenlenen formdaki bilgilerin doğru ve eksiksiz olduğunu ve ithalatı, Dış Ticarete Standardizasyon (2007/21) sayılı Tebliğ hükümlerine uygun olarak yapacağımızı taahhüt ederiz. Firma kaşesi Yetkilinin Adı ve Soyadı İmza
İlgili Tebliğ hükümlerine göre yapılan inceleme sonucunda, sözkonusu maddenin, gümrük beyannamesinin tescili aşamasında, insan sağlığı ve güvenliği, hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden yapılacak kontrollerde uygun bulunması halinde, ithali uygun görülmüştür. İşbu Kontrol Belgesi, Dış Ticarete Standardizasyon (2007/21) sayılı Tebliğ hükümleri çerçevesinde, ilgili gümrük müdürlüğüne ibraz edilmek üzere düzenlenmiştir. İmza ve mühür Tarih

İthalatçı, standartlara uymayan bir ürün ithal etmişse aşağıda
metin halinde sunulmuş olan taahütnameyi imzalayarak ithalatını
yapabilir¹⁸⁷.

EK-1 TAAHÜTNAME¹⁸⁷

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü /İl Müdürlüğü

Gıda Maddeleri ve Gıda ile Temas Eden Ambalaj Materyallerinin İthalatında Kontrol Belgesi Onaylanması ve İthalat Aşamasındaki Kontrol İşlemleri hakkında Tebliğin 4. Maddesinin (g) bendinde tanımlanan sertifikayı malın ilgisine teslimi sırasında gümrük işlemlerinin gerçekleştirildiği İl Müdürlüğüne ibraz edeceğimi, İbrahim edilecek sertifikada ithal edilecek malın parti ve/veya seri numarası, ile miktarının bulunacağını ve söz konusu belgenin ibraz edilmemesinden veya belgenin orijinali yerine değişik belgelerin ibrazından doğacak her türlü sorumluluğun tarafımıza ait olacağını bu belge ile kabul, beyan ve taahhüt ederiz. / ... / 200

İthalatçı Firma kaşesi, yetkilisinin adı, soyadı, imzası ve adres

EK-2 TAAHHÜTNAME¹⁸⁷

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞINA

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü /İl Müdürlüğü

Gıda Maddeleri ve Gıda ile Temas Eden Ambalaj Materyallerinin İthalatında Kontrol Belgesi Onaylanması ve İthalat Aşamasındaki Kontrol İşlemleri Hakkında Tebliğ uyarınca.....dan/ den ithal edeceğimiz..... ile ilgili olarak Kontrol Belgesi düzenlenmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğüne ibraz ettiğimiz Örnek Sertifikanın yetkili resmi makamlarınca onaylı orijinalini malın ilgisine teslimi sırasında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ilgili İl Müdürlüğüne ibraz edeceğimizi, söz konusu belgenin ibraz edilmemesinden veya belgenin orijinali yerine değişik belgelerin ibrazından doğacak her türlü hukuki sorumluluğun tarafımıza ait olacağını bu belge ile kabul, beyan ve taahhüt ederiz. / / 200

İthalatçı Firma kaşesi, yetkilisinin adı, soyadı, imzası ve adres

Reklam Yayınlama İlkeleri⁹¹⁻⁹⁶

Yönetmeliğin 15. Maddesine göre gıdaların etiketlenmesi ve sunumuna ilişkin tüm reklamlar:

a) Yasal, ahlaki, dürüst ve doğru olmalıdır. Bu reklamlar gıdaya ilişkin düzenlemelere ve Gıda Kodeksine uygun olmalıdır. Aynı zamanda iş hayatında genel kabul gören ilkelerine de uygun olmalıdır. Hiçbir reklam veya talep kamuoyunun reklama olan güvenini sarsacak nitelikte olmamalıdır. Tüketicinin gıda konusundaki duyarlılığını veya bu alandaki muhtemel bilgisizliğini istismar edecek biçimde tasarlanmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

b) Gıdaların ambalajlanması, etiketlenmesi ve işaretlenmesi Gıda Kodeksine uygun olmalı ve içerdikleri istisnaların belirtilmesi zorunludur⁹¹⁻⁹⁶.

c) Etiketleme ve etiketlemede kullanılan yöntemler, gıda maddesinin fiyatı, bileşimi, özellikleri, miktarı, dayanıklılığı, kaynak veya kökeni, üretim tarihi ve yöntemi, koşulları, amaç için uygunluğu, kullanımı, onun kullanımından beklenen sonuçlar, yapılan test ve kontrollerinin önemli özellikleri, resmi onayı, madalya, ödül ve diplomalar hakkında yanıltıcı, gıda maddesinin sahip olmadığı etkileri veya özellikleri atfederek veya tüm benzer karaktere sahip olduğunu ileri sürecektir şekilde olmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

d) Özel beslenme amaçlı gıdalar dahil herhangi bir gıda maddesinin hastalıkları önleme, iyileştirme ve tedavi özellikleri olduğunu bildirmek veya bu özellikleri ima etmek yasaktır⁹¹⁻⁹⁶.

e) Yukarıda (c) ve (d) bendlerinde belirtilen yasaklama ve sınırlamalar; gıda maddesinin şekil, görünüm ve paketlenmiş olarak

sunumuna, kullanılan paketleme materyali ve düzenlemelerine, vitrinde yerleşimine ve reklamlarına da uygulanacaktır⁹¹⁻⁹⁶.

f) Gıdaya ilişkin reklamlar araştırma sonuçlarını veya teknik ve bilimsel yayınlardan yapılan alıntılarını çarpıtmamalıdır. İstatistikler gerçekte olduklarından daha fazla geçerlilik taşıyormuş gibi sunulmamalıdır. Bilimsel terimler yanıltıcı biçimde kullanılmamalıdır. Reklamlarda iddiaları, gerçekte sahip olmadıkları bir bilimsel temele sahipmiş gibi göstermek üzere bilimsel terminoloji ve yersiz bilimsel ifadeler kullanılmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

g) Gıda karşılaştırmalarını içeren reklamlarda, karşılaştırma yanıltıcı olmamalı ve rekabet ilkelerine uyulmalıdır. Karşılaştırma konuları doğrulanabilir gerçeklere dayanmalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

h) Gerçek olmayan ve tanıklığına başvuru yapılan kişinin tecrübesine dayanmayan hiçbir tanıklık veya onay ifadesine yer vermemeli veya atıfta bulunmamalıdır. Gerçekliğini yitiren veya başka nedenlerle uygulanamaz duruma gelen tanıklık veya onay ifadeleri kullanılmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

ı) Doğrudan doğruya veya ima yoluyla hiçbir firmayı, hiçbir endüstriyel veya ticari faaliyeti, mesleği, hiçbir ürünü küçümseyerek veya alay konusu ederek veya benzer şekilde kötülememelidir⁹¹⁻⁹⁶.

j) Reklamlar bir başka firma, şirket veya kurumun adını, patent, marka veya amblem, logo veya diğer özgün kurumsal kimlik unsurlarını haksız biçimde kullanmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

k) Rakip firma, veya firmalar, yanıltıcı olduğu gerekçesiyle, bir gıda reklamının önlenmesini istediği hallerde yargı yollarına başvurabilir⁹¹⁻⁹⁶.

l) Gıda reklamlarında genel ahlaki kurallara aykırı beyanlar, kelimeler, şekil veya görüntüler bulunmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

m) Gıda reklamları başka reklamların genel kompozisyonunu, metnini, sloganını, görüntü düzenini, müzik ve ses efektlerini tüketiciyi yanıltacak veya karışıklığı yol açacak şekilde taklit etmemelidir⁹¹⁻⁹⁶.

n) Gıda satışlarını teşvik için tüketiciyi çekilişlere veya yarışmalara davet eden reklamlar, tüketiciye indirimler veya armağanlar teklif eden reklamlar, pul, kupon ve bunların birkaçının bir arada sunulduğu reklamlar, teşvik kampanyalarında bütün şartları açıkça belirtilmelidir. Böyle reklamlarla yapılan teklifler, ürünü, tüketicinin olduğundan daha çekici görmesine yol açmamalıdır⁹¹⁻⁹⁶.

o) Esaslara ters düşen bir gıda reklamı, reklam verenin veya reklam veren adına hareket eden bir başka kişinin daha sonra tüketiciye doğru bilgi verdiği gerekçesiyle savunulamaz⁹¹⁻⁹⁶.

p) Yanıltıcı reklam teşkil eden haller şunlardır⁹¹⁻⁹⁶;

1) Abartma,

2) Mukayeseli reklamlarda, mukayesesi yapılan malın kime ait olduğunun belirtilmediği haller veya mukayesesi yapılan malın kime ait olduğunun belirtildiği ve en iyi kaydıyla yapılan reklamlar,

3) Hatalı bilimsel araştırma sonuçlarına ve tanık beyanlarına dayandırılan reklamlar,

4) Reklamlarda fiyatın kullanılması sonucunda özel indirim iddiaları, hediyeli satışlar, toptan satış fiyatına satışlar, tahliye dolayısıyla satış iddiaları,

5) Gıdanın belli bir ödül kazandığını belirten reklamlar,
6) Reklamlarda yanlış ünvan veya mesleki adların kullanılması,
r) Yukarıdaki (p) bendinde belirtilen hususlarla birlikte reklamın yanıltıcı olmaması için ayrıca gıda reklamında⁹¹⁻⁹⁶;

- 1) İfadenin vaadi desteklemesi,
- 2) İfade ile reklam arasındaki ilişkinin birbirini desteklemesi,
- 3) Önemli noktalarının açıklanması,
- 4) İfadenin birden fazla anlamının olmaması,
- 5) Belirsiz ifadeler kullanılmaması gerekir.

s) Bakanlığın ilgili Genel Müdürlüğüne bağlı olarak “Gıda Reklamları Denetleme Komisyonu“ kurulur. Bu komisyon ayda bir toplanarak bu yönetmeliğe uygunluğu denetler. Komisyonun çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça belirlenir⁹¹⁻⁹⁶.

t) Bu maddedeki hususlara uyulmaması durumunda Kararnamenin 4128 sayılı Kanunla eklenen 18/Ave 18/B maddelerine göre işlem yapılır^{1,91-96}.

Etiketleme ve İşaretleme Kuralları

Türk Gıda Kodeksi, Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliğini (Tebliğ No: 2002/58), Madde 5’te vermiştir. Etiketleme ile ilgili kurallar aşağıda belirtilmektedir:

a) Satışa sunulan her gıda maddesinin ambalajında etiket bulundurulması zorunludur¹.

b) Gıda maddesinin etiket bilgileri tam, doğru ve anlaşılabilir olarak ifade edilmelidir.¹

c) Etiketleme dili Türkçe olmalıdır. Türkçe'nin yanı sıra uluslararası kabul görmüş diğer resmi diller de kullanılabilir¹.

d) Tüm yazılar, fonla kontrast teşkil edecek şekilde, silinmez karakterde, okunabilir renk ve boyutta olmalı, ambalaja sağlam bir şekilde basılmış, yapıştırılmış veya tutturulmuş olmalıdır. Ayrıca etiket üzerinde bulunması zorunlu bilgiler başka yazılar veya şekillerle örtülmemeli veya kesilmemelidir¹.

e) Gıda maddesinin etiketi, ambalajı ve biçimi sahte, yanıltıcı veya gıdanın karakterine, yapısına, özelliklerine, bileşimine, kalitesine, kaynağına ve üretim yöntemlerine göre hatalı bir izlenim yaratacak; gıdanın sahip olmadığı etki ve özelliklere atıfta bulunacak; özellikleri açısından benzer olan gıdalara üstün olduğunu beyan edecek biçimde olmamalı; tüketiciyi yanıltacak şekil, şekil ve benzerlerini içermemelidir. Bu hususlar gıda maddesinin tanıtımı ve reklamı için de geçerlidir¹.

f) Özel beslenme amaçlı gıdalar dahil herhangi bir gıda maddesinin etiketinde, o gıda maddesinin hastalıkları önleme, iyileştirme ve tedavi etme özelliği olduğunu bildiren veya ima eden ifadeler yer alamaz¹.

g) Beslenme yönünden etiketleme, özel beslenme amaçlı gıdaların ve bileşiminde farklılık yapıldığı beyan edilen gıdaların etiketlenmesinde zorunlu olup, diğer gıda maddelerinde zorunlu değildir¹.

h) Beslenme etiketlemesi yapıldığında verilecek bilgiler grup 1 ve grup 2'de verilen şekli ile beyan edilecektir. Grup 1 – Enerji değeri Protein, karbohidrat ve yağ miktarları, Grup 2 – Enerji değeri Protein, karbohidrat, şeker, yağ, doymuş yağlar, lif ve sodyum miktarı¹,

ı) Beslenme beyanı şeker, doymuş yağ asitleri, lif ve sodyum ile ilgili yapıldığında bilgiler Grup'2 ye göre verilir¹.

i) Beyan edilecek enerji değeri Ek 1'de yer alan çevrim faktörleri kullanılarak hesaplanır¹.

EK 1 Enerji Çevirim Faktörleri

Karbohidrat (şeker alkollerini hariç) 4 kcal/g – 17 Kj/g

Şeker alkollerini 2.4 kcal/g – 10 Kj/g

Protein 4kcal/g – 17 Kj/g

Yağ 9 kcal/g – 37 Kj/g

Etil alkol 7kcal/g – 29 Kj/g

Organik asit 3kcal/g – 13 Kj/g

j) Beslenme etiketlemesi; nişasta, şeker alkollerini, tekli doymamış yağ asitleri, çoklu doymamış yağ asitleri, kolesterol ve Ek 2 de bulunan mineral ve vitaminlerin herhangi birini veya birkaçının miktarını da içerebilir¹.

EK 2 Beslenme Referans Değerleri

Protein (g) 50

Vitamin A (µg) 800

Vitamin D (µg) 5

Vitamin E (mg) 10

Vitamin C (mg) 60

Tiamin (mg) 1,4

Riboflavin (mg) 1,6

Niasin (mg) 18

Vitamin B6 (mg) 2

Folik asit (µg) 200

Vitamin B12 (µg) 1

Biotin (mg) 0,15

Pantotenik asit (mg) 6

Kalsiyum (mg) 800

Fosfor (mg) 800

Magnezyum (mg) 300

Demir (mg) 14

Çinko (mg) 15

İyot (µg) 150

k) Beslenme beyanı yapıldığında, (h) ve (j) bentlerinde belirtilen besin öğelerinden birinin bileşiği olan veya ona ait olan maddelerin etikette belirtilmesi zorunludur. Çoklu doymamış ve/veya tekli doymamış ve/veya kolesterol oranı verilmesi durumunda doymuş yağ asitlerinin miktarı da etiket üzerinde verilmelidir. Bu durumda, (ı) bendi kapsamında doymuş yağ asitlerinin miktarının etiket üzerinde belirtilmesi bir beslenme beyanı olarak kabul edilmez¹.

l) Enerji veya yağ değerlerinden sağlanan en az %25'lik azalmalar etiket üzerinde "azaltılmış" veya eşdeğeri bir kelimeyle ifade edilmelidir¹.

m) Geleneksel hali ile tuz ilave edilerek üretilen ürünlere yemeklik tuz eklenmediği takdirde "Tuz ilave edilmemiştir" ifadesi yer almalıdır¹.

n) Besin öğelerinin miktarları etiket üzerinde EK 3'de verildiği şekilde, her 100 g veya 100 ml için veya tek porsiyonluk ambalajlarda her paket için, bir kullanımlık miktar belirtiliyorsa bu miktar için veya bir pakette kaç porsiyon bulunduğu belirtiliyorsa bir porsiyon için rakamsal olarak belirtilmelidir. Ancak, vitamin ve minerallerin bu çizelgede yer alması için EK 2'de verilen Beslenme Referans Değerlerinin en az %15'ini karşılaması gerekmektedir¹.

EK 3 Enerji ve Besin Öğelerinin Etiketle Bildirilmesi

100 g veya 100 ml'deki veya Bir Porsiyondaki Enerji ve Besin Öğeleri Miktarı:

Enerji Değeri (kcal ve Kj)

Protein (g)

Yağlar (g)

Tekli Doymamış Yağ Asitleri (g)

Çoklu Doymamış Yağ Asitleri (g)

Doymuş Yağ Asitleri (g)
Kolesterol (mg)
Karbohidratlar (g)
Şekerler (g)
Şeker alkoller (g)
Nişasta (g)
Lif (g)
Sodyum (mg)
Vitaminler (mg)
Mineraller (mg)
(1) $1\mu\text{g}$ Vitamin A (Retinol) = $6\mu\text{g}$ β – Karoten

o) Vitamin ve mineraller ile ilgili bilgiler, (n) bendinde belirtilen miktarlar için EK 2'deki günlük alım miktarlarının yüzde değeri olarak verilmelidir. Vitaminlerin ve minerallerin önerilen günlük alım miktarı grafik formunda verilebilir¹.

p) Şekerler ve/veya şeker alkoller ve/veya nişastalar beyan edildiğinde bu beyan, karbohidrat beyanının hemen ardından EK 3'de verildiği şekli ile belirtilmelidir¹.

r)Yağ asidi tipi ve/veya miktarı ve/veya kolesterol oranı beyan edildiğinde bu beyan, toplam yağ beyanının hemen ardından EK 3'de verildiği şekli ile beyan edilmelidir¹.

s)Beyan edilen değerler aşağıdaki bilgiler esas alınarak ortalama değer olarak verilir¹.

- Üreticinin gıda analizi
- Kullanılan bileşiğin gerçek ortalama değerinden veya bilinen değerinden hesaplanması
- Genel olarak kabul edilen verilerden hesaplanması

t) Beslenme etiketlemesi kapsamında yer alan bilgiler tek bir yüzde ve tablo formunda verilmelidir. Eğer etiket yüzeyi müsait değilse,

bilgiler dikey formda da verilebilir. Bu bilgiler kolayca görülebilen bir yerde görünür ve silinmez şekilde basılmalıdır¹.

u) Gıda maddesinin bileşimindeki besin öğeleri ile ilgili beyanlarda EK 4'de verilen koşullar dikkate alınmalıdır. Bu koşullar içilebilir nitelikteki sular ile gıda takviyelerine uygulanmaz¹.

v) Besin öğeleri tablosunda verilen değerlerden en az kaynak değerini karşılayan ürünlerde besin öğelerinin vücuttaki fonksiyonları ile ilgili beslenme beyanları yer alabilir (Tablo 14)¹.

Tablo 14: Besin Ögeleriyle İlgili Beyan Tablosu¹

BİLEŞEN	BEYAN	KOŞUL
Enerji	Düşük Enerjisiz	100 g katı gıdada 40 kcal (170 Kj)'den az olmalıdır. 100 ml sıvı gıdada 20 kcal (80 Kj)'den az olmalıdır. 100 ml sıvı gıdada 4 kcal'den az olmalıdır.
Yağ	Düşük/Az Yağsız	100 g katı gıdada 3 g'dan az olmalıdır. 100 ml sıvı gıdada 1,5 g'dan az olmalıdır. 100 g katı veya 100 ml sıvı gıdada 0,5'g dan az olmalıdır.
Doymuş yağ	Düşük /Az (¹) Doymuş yağ içermeyen	100 g katı gıdada 1,5 g'dan az olmalıdır. 100 ml sıvı gıdada 0,75 g'dan az olmalıdır. Enerjinin %10'undan az olmalıdır. 100 g katı veya 100 ml sıvı gıdada 0,1 g'dan az olmalıdır.
Kolesterol	Düşük (¹) Kolesterolsüz	100 g katı gıdada 0,02 g'dan az olmalıdır. 100 ml sıvı gıdada 0,01 g'dan az olmalıdır. 100 g katı veya 100 ml sıvı gıdada 0,005 g'dan az olmalıdır. Her iki beyan da düşük doymuş yağ koşullarını karşılamalıdır.
Şekerler	Şekersiz	100 g katı veya 100 ml sıvı gıdada 0,5 g'dan az olmalıdır.
Sodyum	Düşük Çok Düşük Sodyumsuz	100 g'da 0,12 g'dan az olmalıdır. 100 g'da 0,04 g'dan az olmalıdır. 100 g'da 0,005 g'dan az olmalıdır.
Lif (g)	Kaynak Yüksek	100 g'da 3 g'dan az veya 100 kcal'de 1,5 g'dan az olmamalıdır. 100 g'da 6 g'dan az veya 100 kcal'de 3 g'dan az olmamalıdır.
Protein	Kaynak Yüksek	100 g katı gıdada Beslenme Referans Değerinin %10'undan az olmamalıdır. 100 ml sıvı gıdada Beslenme Referans Değerinin %5'inden az olmamalıdır. 100 kcal'de Beslenme Referans Değerinin % 5'inden az olmamalıdır. Kaynak için verilen değerlerin 2 katı olmalıdır.
Vitamin ve mineraller	Kaynak Yüksek	100 g katı gıdada Beslenme Referans Değerinin %15'inden az olmamalıdır. 100 ml sıvı gıdada Beslenme Referans Değerinin %7,5'undan az olmamalıdır. 100 kcal'de Beslenme Referans Değerinin % 5'inden az olmamalıdır. Kaynak için verilen değerlerin 2 katı olmalıdır.

Etiket Bilgileri

Madde 6- Gıda maddelerinin etiketinde bulundurulması zorunlu bilgiler aşağıda belirtilmektedir:

a) Gıda maddesinin adı,

- b) İçindekiler,
- c) Net miktarı,
- d) Üretici ve paketleyici firmanın adı, tescilli markası, adresi ve üretildiği yer,
- e) Son tüketim tarihi,
- f) Parti numarası ve/veya seri numarası,
- g) Üretim izin tarihi ve sayısı, sicil numarası veya ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı,
- h) İthal edildiği ülke,
- ı) Gerektiğinde kullanım bilgisi ve/veya muhafaza şartları,
- i) Hacmen %1,2 den fazla alkol içeren içeceklerde alkol miktarı, Gıda maddelerinin etiketlerinde (a), (c), (e) ve (i) bentlerinde yer alan bilgiler aynı yüzde olmalıdır¹.

Etiket Bilgilerinin Tanımları

Madde 7- Gıda maddelerinin etiketinde bulunması zorunlu bilgilerin tanımları aşağıda belirtilmektedir:

- a) Gıda maddesinin adı: Gıda maddesinin adı veya böyle bir adın olmaması halinde, ürünün gerçek doğası hakkında yeterli ve doğru bilgiyi tüketiciye sunan açıklayıcı tanımla belirtilmelidir. Hiçbir ticari unvan, marka veya ürünün içeriğini yansıtmayan ad ürünün adı olarak kullanılamaz. Özel işlem görmüş veya belli fiziksel şartlarda bulunan ürünlerde ürünün adı ile birlikte uygulanan işlem veya fiziksel şart belirtilmelidir.

b) İçindekiler: Gıda maddesinin üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan ve değişmiş şekli ile de olsa son üründe yer alan hammadde ve gıda katkı maddeleri etiket üzerinde üretim sırasında kullanıldıkları miktara göre azalan oranlarda belirtilmelidir. Gıda maddesinin, içindekilerin belirtilmesinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

Bir gıda bileşiği iki veya daha fazla bileşikden oluşuyorsa, son ürünün etiketinde içindekiler listesinde belirtilirken hemen yanına bir parantez açılmalı ve kendi bileşikleri azalan oranlarda belirtilmelidir. Ancak yasal düzenlemelerde tanımı belli olan ve son ürünün içerisinde % 25'den daha az miktarda yer alan bileşiğin parantez ile açıklanmasına gerek yoktur. Bu bileşiğin içinde yer alan ve son üründe teknolojik fonksiyonu olan katkı maddeleri mutlaka belirtilmelidir¹.

Gıdanın bileşiklerinden taşınan ve son üründe teknolojik fonksiyonu bulunmayan gıda katkı maddelerinin, işlem yardımcılarının, gıda katkı ve aroma maddelerinin taşıyıcılarının; gıdanın işlenmesinde geçici olarak ortamdan uzaklaştırılarak daha sonra orijinal halindeki miktarını aşmayacak biçimde yeniden ortama katılan bileşiklerin içindekiler listesinde belirtilmesi zorunlu değildir¹.

Gıda aromaları “doğal”, “doğala özdeş”, veya “yapay” olarak belirtilmelidir¹.

c) Net miktar: Baharatlar ve bitkisel karışımlar hariç 5 g veya 5 ml'den daha küçük miktarlarda satışa sunulan ürünlerde net miktarın belirtilmesi zorunlu değildir¹.

d) Firmanın adı, adresi ve üretildiği yer: İmalatçı veya ambalajlayıcı veya ithalatçı veya ihracatçı veya dağıtıcı firmanın ticari unvanı, açık adresi, tescilli markası ve üretim yeri bildirilmelidir. Fason üretim yaptırılması halinde üretim yapan firmanın adı ve adresi belirtilmelidir¹.

e) Son tüketim tarihi : Aşağıdaki kurallara göre belirlenir:

1- Gıda maddesinin son tüketim tarihi gün, ay ve yıl olarak etiket üzerinde aşağıdaki şekilde kodlanmadan belirtilmelidir. Raf ömrü, Son tüketim tarihi 3 aydan kısa ise gün ve ay, 3 -18 ay arasında ise ay ve yıl 18 aydan uzun ise yıl olarak belirtilmelidir¹.

2- Birinci bentde verilen raf ömürlerine bağlı kalarak son tüketim tarihleri gün ay ve yıl olarak veyaveya ay ve yıl olarak aşağıdaki ifade ile belirtilebilir. “.....tarihine kadar tüketilmelidir”¹.

3- Normal koşullarda veya ambalajı açıldıktan sonra mikrobiyolojik yönden çabuk bozulabilecek gıda maddeleri için “.....tarihinden önce tüketilmelidir” ifadesine yer verilmelidir. Bu ifade ile birlikte etikette yer alacak gün ve ay olarak belirtilen tarih, ürünün tüketilmesi için son gündür. Bu ifade sadece süt ürünleri, ısıtılmadan tüketilen pişirilmiş ürünler, tütsülenmiş ve kürlenmiş balık veya yemeye hazır et ürünleri, yemeye hazır gıdalar, pişirilmemiş ve yarı pişmiş pasta veya hamur ürünleri, kanatlı veya balık ürünleri ile vakum altında veya değiştirilmiş atmosfer koşulları altında paketlenmiş soğukta saklanan ürünler gibi çabuk bozulabilen gıda maddelerinde bulunmak zorundadır¹.

4- Gıda maddesinin belirtilen son tüketim tarihi, özel muhafaza şartlarına bağlı ise bu koşullar son tüketim tarihinin yanında belirtilmelidir¹.

5- Son tüketim tarihi zorunlu olmayan ürünler EK- 8 de belirtilmiştir.

f) Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası: Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası belirtilmelidir¹.

g) Üretim izin tarihi, sayısı ve sicil numarası veya ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı: Etiket üzerinde ilgili Bakanlıkça verilen üretim izin tarihi, sayısı ve sicil numarası veya ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı belirtilmelidir¹.

h) Kaynak ülke: “Türk Malı” veya “TM” olarak belirtilmelidir. İthal gıda maddelerinde ise ülke adı verilmelidir¹.

ı) Gerektiğinde kullanım bilgisi ve/veya muhafaza şartları: Tüketim öncesi bir işlem gerektiren durumlarda gıdanın doğru kullanımını sağlamak için gerekli hazırlama bilgisi etiket üzerinde açıkça anlaşılır biçimde yer almalıdır. Gıda maddesinin son tüketim tarihi veya raf ömrünün yanı sıra özel muhafaza şartlarını gerektiriyorsa bu şartlar ve bu şartlarda kullanımı etiket üzerinde belirtilmelidir¹.

i) Hacmen %1,2'den fazla alkol içeren içeceklerde alkol miktarı: Hacmen %1.2'den fazla alkol içeren içeceklerde alkol miktarı belirtilmelidir¹.

Dış Ambalajların Etiketlenmesi

Madde 10- Dış ambalajların etiketlenmesiyle ilgili genel hükümler aşağıda belirtilmektedir:

a) Gıda maddesinin adı: Gıda maddesinin yaygın olarak kullanılan adı veya gıdanın adına ilave olarak onun gerçek tabiatını belirleyen tipi, çeşidi, türü gibi tanımlar belirtilmelidir.

b) Gıda maddesinin son tüketim tarihi: Gıda maddesinin son tüketim tarihi belirtilmelidir.

c) Firmanın adı, adresi ve üretildiği yer: İmalatçı veya ambalajlayıcı veya ithalatçı veya ihracatçı veya dağıtıcı firmanın ticari unvanı, açık adresi, tescilli markası ve üretim yeri bildirilmelidir.

d) Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası: Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası belirtilmelidir.

e) İçindeki iç ambalaj adedi: İçindeki iç ambalaj adedi belirtilmelidir.

f) İç ambalaj üzerindeki bilgiler dış ambalajdan görülebildiğinde dış ambalaj üzerine yazılması zorunlu değildir.

g) İç ambalaj adedi dış ambalajdan kolayca görülüp sayılabilir durumda ise adet belirtilmesi zorunlu değildir¹.

Dış Ticaret Standardizasyon Tebliğinde Tespit Edilen Farklılıklar¹⁸⁸

Sağlık Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı ithalat uygulamalarında farklı dış ticaret standardizasyon tebliğ numaraları kullanılmaktadır. 2006/4 numaralı Dış Ticaret Standardizasyon Tebliği'ne göre Sağlık Bakanlığı ekli listelerde yer alan maddelerin ithalatında, maddelerin insan sağlığı ve güvenliği yönünden uygunluğu, Kontrol Belgesi ile denetler. Bu ekli listeler şunlardır;

Ek I'de özel izin alınması gereken maddeler,

Ek II-A'da Tıbbi İlaçların İçeriğinde Bulunan İlaç Başlangıç ve Ham Maddeleri ile İlaç Ham maddeleri Üretiminde Kullanılan Maddeler ile Tıbbi ilaçların içerikleri,

Ek II-B'de ise gıda destekleri ve bitkisel ilaçlarla ilgili maddelerin ithalatında kullanılacak kurallar belirlenmiştir. Ek II-B'deki 21. pozisyonda yer alan hususlar oldukça önemlidir.

G.T.İ.P.: 21.06	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları (Yalnız aktif bileşiği standardize edilerek yoğunlaştırılmış, günlük ve/veya servis dozu belirlenmiş ve tamamen bitki ekstraktlarından oluşan veya temelini (minimum %70) bitki ekstraktı oluşturan ürünler (toz, tablet, kapsül, şurup vb.)
----------------------------------	--

Ek II-C'de radyoaktif maddeler,

Ek II-D'de ise diyet mamalar ve fenilketonüri hastalığıyla ilgili maddeler düzenlenmiştir.

Tarım Bakanlığı ise 2003/31 numaralı tebliğe göre yenilebilir, içilebilir gıdalarla ilgili kontrol belgesi düzenleyerek denetim faaliyetlerini sürdürür. Tebliğin Ek 6-A'sında bildirilen G.T.İ.P numaralarına göre ithalatı denetler. Ek 6-A listesinde adı geçen gıdalar kontrol belgesi almak zorundadır.

G.T.İ.P.: 21.06	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları (Yalnız aktif bileşiği standardize edilerek yoğunlaştırılmış, günlük ve/veya servis dozu belirlenmiş ve tamamen bitki ekstraktlarından oluşan veya temelini (minimum %70) bitki ekstraktı oluşturan ürünler (toz, tablet, kapsül, şurup vb.) hariç
----------------------------------	---

17.01.2007 tarihine kadar durum yukarıdaki tebliğin belirttiği şartlarda giderken Dış Ticaret Standardizasyon Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ yayınlanarak (2007/37) yukarıdaki madde iptal edilmiş ve aşağıda belirtilen şekilde değiştirilmiştir.

G.T.İ.P.: 21.06	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları
----------------------------------	---

Özellikle gıda destekleri bir önceki 21. pozisyondaki tarif edilen açıklamada ürünlerin günlük dozu belli olan, içerisinde bitki ekstraktı bulunan ürünlerin ithalatına Tarım Bakanlığı tarafından izin verilmez iken,

madde içeriğinde yapılan değişiklik ile gıda desteklerinin ithalatı kolaylaştırılmıştır¹⁸⁸.

10. ÖZGEÇMİŞ

Adı: Kamil

Soyadı: Kasabalı

Doğum Yeri – Tarihi: Ankara – 02.07.1961

Eğitimi:

1985- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

1978- Ankara Bahçelievler Deneme Lisesi

1972- Ankara Bahçelievler Ulubatlı Hasan İlkokulu

Yabancı Dil:

İngilizce

Almanca

Üye Olduğu Bilimsel Kuruluşlar:

Ankara Tabip Odası

Türk Tabipleri Birliği

Bilimsel Etkinlikleri:

1991- UNICEF & UNHCR Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında Bayburt, Şanlıurfa, Hakkari illerinde içme suyu, atık su, aşılama ve gebe kontrolü üzerine çalışmalar.

2002-2007- Sağlık İşletmeleri Federasyonu, “Sağlıkta akreditasyon ve kalite yönetimi, yeniden yapılanma” sürecinde Sağlık Bakanlığına, sivil toplum örgütü olarak fikirler vermek üzere çalışmalar.

2006- ISO 9001:2000 Q.M.S. Quality Managment System, Başdenetçi Sertifikası

2006- Atom Enerjisi Kurumu, Tıpta Radyasyondan Korunma İlkeleri Sertifikası

Halen, Maden Tetkik Arama Enstitüsü İşyeri ve Daire Tabipliği, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Hekimliği ve Boyner Mağazacılık A.Ş.’de işyeri hekimliği yapmaktayım. Son yıllarda fonksiyonel gıdalar ve fitoterapötiklerin yaygın kullanılması ile bilimsel yönden kendimi geliştirebilmek ve hastalarımaya hem sentetik hem de doğal kökenli ilaçları tavsiye edip daha faydalı olabilmek için Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Farmakognozi Anabilim Dalı’nın Fitoterapi Yüksek Lisans Eğitim Programına katıldım.